

STORTINGET

Dokument 15:1

(2023–2024)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 1–150
1.10.2023–18.10.2023

Innhold

1. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. statsforvalterne, besvart av kommunal- og distriktsminister .	11
2. Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. vold i idretten, besvart av kultur- og likestillingsminister	12
3. Fra stortingsrepresentant Mahmoud Farahmand, vedr. andelen personer med minoritetsbakgrunn (innvandret selv eller med foreldre innvandret til Norge) som fullfører førstegangstjeneste, besvart av forsvarsminister	13
4. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. framtidig forventet kraftpris, besvart av olje- og energiminister	13
5. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. grensekontroll mot Sverige, besvart av justis- og beredskapsminister.....	14
6. Fra stortingsrepresentant Une Bastholm, vedr. strakstiltak som hindrer at barn og unge eksponeres for miljøgifter, besvart av klima- og miljøminister.....	15
7. Fra stortingsrepresentant André N. Skjelstad, vedr. rentekompensasjon for Masfjordbrua, besvart av kommunal- og distriktsminister	16
8. Fra stortingsrepresentant Terje Halleland, vedr. forskjellen mellom prisregionene når det gjelder strømpris, besvart av olje- og energiminister	17
9. Fra stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad, vedr. nasjonalt lavterskeltilbud for mennesker med spiseforstyrrelser og deres pårørende, besvart av helse- og omsorgsminister.....	18
10. Fra stortingsrepresentant Terje Halleland, vedr. døgnhvileplasser, besvart av samferdselsminister	19
11. Fra stortingsrepresentant Bård Ludvig Thorheim, vedr. utvikle ny næringsvirksomhet i Nordland, besvart av klima- og miljøminister	20
12. Fra stortingsrepresentant Bård Ludvig Thorheim, vedr. havvind, besvart av olje- og energiminister.....	21
13. Fra stortingsrepresentant Dag-Inge Ulstein, vedr. FNs 78. generalforsamling, besvart av utenriksminister.....	21
14. Fra stortingsrepresentant Guri Melby, vedr. kunnskapsinnhenting, besvart av arbeids- og inkluderingsminister ...	22
15. Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. at pleietrengende eldre sulter på sykehjem i Bergen, besvart av helse- og omsorgsminister.....	24
16. Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. misbruk av skilt og skiltbruk, besvart av samferdselsminister....	25
17. Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. bevilgninger til blant annet E16 Arna-Voss, Oslofjordtunnelen og E6 Sørfoldtunnelene, besvart av samferdselsminister	26
18. Fra stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes, vedr. forbud mot hold av høns i bur, besvart av landbruks- og matminister	27
19. Fra stortingsrepresentant Sveinung Stensland, vedr. øremerkede bevilgninger/satsninger knyttet til bekjempelse av ungdoms- og gjengkriminalitet for hvert år siden 2018, besvart av justis- og beredskapsminister	28
20. Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. inflasjons/kostnadsjustering av Enova-støtten, besvart av klima- og miljøminister	29
21. Fra stortingsrepresentant Bengt Rune Strifeldt, vedr. klimaavtalen med EU på skog (LULUCF), besvart av landbruks- og matminister	30
22. Fra stortingsrepresentant Seher Aydar, vedr. rusbehandling, besvart av helse- og omsorgsminister	31
23. Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. berekraftsdirektiv, besvart av finansminister	31
24. Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. Vy-konsernets innstilling om valg av vedlikeholder på Ø1 og Ø2, besvart av samferdselsminister	32
25. Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. beredskapsvurdering i Vy, besvart av samferdselsminister	33
26. Fra stortingsrepresentant Ingunn Foss, vedr. avvikling av Sør-Vest politidistrikt sin spesialgruppe mot nettovergrep, besvart av justis- og beredskapsminister.....	34
27. Fra stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes, vedr. stemmeretten, besvart av justis- og beredskapsminister...	35
28. Fra stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn, vedr. utflytting av statlege arbeidsplassar, besvart av kommunal- og distriktsminister	36
29. Fra stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn, vedr. revidering av viltlova, besvart av landbruks- og matminister ..	37
30. Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. fengselsstraff i Norge etter italiensk dom, besvart av justis- og beredskapsminister.....	37
31. Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. den russiske applikasjonen Telegram og den kinesiske applikasjonen TikTok, besvart av justis- og beredskapsminister	38
32. Fra stortingsrepresentant Morten Stordalen, vedr. anbudspakken for Østlandet, besvart av samferdselsminister..	39
33. Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. tidsfrist for å utrede konsekvensene av mål om redusert strømforbruk i hele bygningsmasse, besvart av olje- og energiminister	40

34. Fra stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad, vedr. oppsigelse av alle ansatte, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	40
35. Fra stortingsrepresentant Morten Wold, vedr. politietaten, besvart av justis- og beredskapsminister.....	42
36. Fra stortingsrepresentant Sveinung Stensland, vedr. politidekningen i Norge, besvart av justis- og beredskapsminister.....	43
37. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. sammenhengene mellom personlig økonomi og psykisk, besvart av helse- og omsorgsminister.....	44
38. Fra stortingsrepresentant Turid Kristensen, vedr. å endre folkeregisterforskriften, besvart av finansminister.....	45
39. Fra stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund, vedr. nedleggelse av en politienhet mot nettovergrep, besvart av justis- og beredskapsminister.....	46
40. Fra stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad, vedr. nettoverdien av reduksjoner i næringslivets kostnader knyttet til pålagte regler og skjemavelde fra det offentlige, besvart av næringsminister.....	47
41. Fra stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad, vedr. Havbruksutvalgets utredning, besvart av fiskeri- og havminister.....	48
42. Fra stortingsrepresentant Tor André Johnsen, vedr. å avlyse den varslede reverseringen av domstolsreformen og frede dagens domstolstruktur, besvart av justis- og beredskapsminister.....	49
43. Fra stortingsrepresentant Ingvild Wetrhus Thorsvik, vedr. Riksadvokatens retningslinjer om adskillelse, besvart av justis- og beredskapsminister.....	49
44. Fra stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad, vedr. rekonstruksjonsloven, besvart av justis- og beredskapsminister.....	50
45. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. heldøgns omsorgsbehov, besvart av helse- og omsorgsminister.....	51
46. Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. CO ₂ -fjerning, besvart av olje- og energiminister.....	52
47. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. sykehjems- og heldøgns omsorgsplasser, besvart av helse- og omsorgsminister.....	53
48. Fra stortingsrepresentant Erlend Larsen, vedr. at våre sykehus har ikke landingsplasser tilpasset og godkjent for redningshelikoptrene SAR Queen, besvart av justis- og beredskapsminister.....	53
49. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. kvoteflyktninger 2024, besvart av justis- og beredskapsminister.....	54
50. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. EUs avløpsdirektiv, besvart av klima- og miljøminister.....	55
51. Fra stortingsrepresentant Anna Molberg, vedr. sikkerhetsloven, besvart av justis- og beredskapsminister.....	56
52. Fra stortingsrepresentant Geir Jørgensen, vedr. EU, besvart av samferdselsminister.....	57
53. Fra stortingsrepresentant Ingunn Foss, vedr. leverandører, besvart av justis- og beredskapsminister.....	57
54. Fra stortingsrepresentant Lene Westgaard-Halle, vedr. eiendom, besvart av næringsminister.....	58
55. Fra stortingsrepresentant Ingvild Wetrhus Thorsvik, vedr. døgnbehandlingsplasser, besvart av helse- og omsorgsminister.....	59
56. Fra stortingsrepresentant Terje Halleland, vedr. utslippsframskrivinger, besvart av olje- og energiminister.....	61
57. Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. skattesystemet, besvart av næringsminister.....	62
58. Fra stortingsrepresentant Terje Halleland, vedr. saksbehandlingstid, besvart av olje- og energiminister.....	63
59. Fra stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson, vedr. petroleumstilsynet, besvart av næringsminister.....	64
60. Fra stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson, vedr. oppsigelse, besvart av næringsminister.....	65
61. Fra stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth, vedr. integreringskontrakt, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	66
62. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. båtruter, besvart av kommunal- og distriktsminister.....	67
63. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. drivstoffprisene, besvart av finansminister.....	67
64. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. statsbudsjettet, besvart av forsvarsminister.....	68
65. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. Luftforsvarets skolesenter fra Kjevik til Værnes, besvart av forsvarsminister.....	69
66. Fra stortingsrepresentant Aleksander Stokkebø, vedr. førerferdigheter, besvart av samferdselsminister.....	70
67. Fra stortingsrepresentant Une Bastholm, vedr. utslippsgap, besvart av klima- og miljøminister.....	71
68. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. kriminalitetssituasjonen i Norge og Sverige, besvart av justis- og beredskapsminister.....	72
69. Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. havvind, besvart av olje- og energiminister.....	73
70. Fra stortingsrepresentant Tage Pettersen, vedr. medieformål, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	74
71. Fra stortingsrepresentant Sveinung Stensland, vedr. spredning av ATV-kontorer, besvart av barne- og familieminister.....	75

72. Fra stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård, vedr. Navs tilskuddsordning til bil, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	76
73. Fra stortingsrepresentant Grunde Almeland, vedr. kjønnskategori, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	77
74. Fra stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg, vedr. sammenheng mellom den høye aktiviteten på sokkelen og de høye rentene, besvart av statsminister.....	78
75. Fra stortingsrepresentant Margret Hagerup, vedr. ordningen for talentsenter i realfag, besvart av kunnskapsminister.....	79
76. Fra stortingsrepresentant Ove Trellevik, vedr. ubåtvraket U-864, besvart av fiskeri- og havminister.....	80
77. Fra stortingsrepresentant Lene Westgaard-Halle, vedr. meierisektoren, besvart av landbruks- og matminister.....	80
78. Fra stortingsrepresentant Margret Hagerup, vedr. bakgrunnen for at midlene til HELT MED er redusert fra 15,7 millioner i statsbudsjettet for 2023 til 11,9 millioner i fremlegget til statsbudsjett for 2024, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	82
79. Fra stortingsrepresentant Geir Jørgensen, vedr. jordvernstrategien, besvart av landbruks- og matminister.....	82
80. Fra stortingsrepresentant Irene Ojala, vedr. helsetilbudet for 25 000 mennesker i Alta-regionen, besvart av helse- og omsorgsminister.....	83
81. Fra stortingsrepresentant Tor André Johnsen, vedr. omplassering av konfiskerte dyr som er ofre for ulovlig handel, besvart av klima- og miljøminister.....	84
82. Fra stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson, vedr. regelverk og praksis av NAVs vurderinger og krav til ME-syke, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	85
83. Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. CO ₂ -avgift fra forbrenning, besvart av finansminister.....	87
84. Fra stortingsrepresentant Tage Pettersen, vedr. NRK og budsjettforslag 2024, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	87
85. Fra stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland, vedr. ubåtvraket U-864, besvart av fiskeri- og havminister.....	88
86. Fra stortingsrepresentant Erlend Larsen, vedr. redningstjenesten, politiet og ambulanshelikoptrene tilgang til drivstoff utenom åpningstidene til drivstoffleverandørene, besvart av samferdselsminister.....	89
87. Fra stortingsrepresentant Une Bastholm, vedr. bevilgningen til Runde miljøsentere, besvart av klima- og miljøminister.....	90
88. Fra stortingsrepresentant Tor André Johnsen, vedr. detaljstyringen av politiets ressurser, besvart av justis- og beredskapsminister.....	90
89. Fra stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård, vedr. saksbehandlingstiden for pleiepenger, besvart av.....	92
90. Fra stortingsrepresentant Terje Halleland, vedr. utbygging av Røldal-Seljestad på E134, besvart av samferdselsminister.....	93
91. Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. hardt skadde og døde i trafikken, besvart av samferdselsminister.....	93
92. Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. prosjektet Møreaksen, besvart av samferdselsminister.....	95
93. Fra stortingsrepresentant Himanshu Gulati, vedr. erstatning for skade på skoletur, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	95
94. Fra stortingsrepresentant Erlend Larsen, vedr. helikopterlandingsplasser ved sykehus, besvart av helse- og omsorgsminister.....	96
95. Fra stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski, vedr. plast, besvart av finansminister.....	98
96. Fra stortingsrepresentant May Helen Hetland Ervik, vedr. helsepersonell, besvart av helse- og omsorgsminister.....	99
97. Fra stortingsrepresentant May Helen Hetland Ervik, vedr. Eigerøy bru, besvart av samferdselsminister.....	100
98. Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. påtaleunntatelse for demonstrantene som er siktet for ikke å etterkomme politiets pålegg, besvart av justis- og beredskapsminister.....	100
99. Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. rettsgrunnlag som forhindrer statsråden fra å besvare spørsmål til skriftlig besvarelse, besvart av justis- og beredskapsminister.....	101
100. Fra stortingsrepresentant Carina Thorvaldsen, vedr. finansiering av fødselsomsorgen, besvart av helse- og omsorgsminister.....	102
101. Fra stortingsrepresentant Carina Thorvaldsen, vedr. spesialgruppen Spiderweb, besvart av justis- og beredskapsminister.....	103
102. Fra stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth, vedr. kompetanseopplysninger for personer med midlertidig kollektiv beskyttelse, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	104
103. Fra stortingsrepresentant Rauand Ismail, vedr. togstopp nord i Eidsvoll, besvart av samferdselsminister.....	105

104. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. kvikksølvet utanforbi Fedje, besvart av fiskeri- og havminister.....	107
105. Fra stortingsrepresentant Christian Tybring-Gjedde, vedr. hvilken rolle norske myndigheter har hatt i kontakt med Hamas, besvart av utenriksminister	107
106. Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. døgnplasser innen TSB, besvart av helse- og omsorgsminister.....	108
107. Fra stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund, vedr. Rambøll-rapporten som kom i september, besvart av justis- og beredskapsminister	110
108. Fra stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad, vedr. likviditet for bønder som må benytte seg av tilskuddsordningene for landbruket, besvart av landbruks- og matminister.....	110
109. Fra stortingsrepresentant Carl I. Hagen, vedr. behandlingstid for våpensøknader i politidistriktene, besvart av justis- og beredskapsminister	111
110. Fra stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg, vedr. de som rammes av konflikten på Gaza og Vestbredden, besvart av utenriksminister	112
111. Fra stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad, vedr. fakturagebyr, besvart av barne- og familieminister	113
112. Fra stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson, vedr. grense for inntekt ved siden av AFP, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	114
113. Fra stortingsrepresentant Sveinung Stensland, vedr. tjenesteplanleggingen i politiet, besvart av justis- og beredskapsminister.....	115
114. Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. død i barnevernsinstitusjoner, besvart av barne- og familieminister.....	116
115. Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. Flutter Entertainment plc, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	117
116. Fra stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa, vedr. prøvesprengingar av atomvåpen, besvart av utenriksminister.....	118
117. Fra stortingsrepresentant Seher Aydar, vedr. Tyrkias systematiske krigsforbrytelser, besvart av utenriksminister.....	119
118. Fra stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg, vedr. svekkelse av forskningsmiljøet, besvart av helse- og omsorgsminister.....	119
119. Fra stortingsrepresentant Tage Pettersen, vedr. å hjelpe det guatemalanske folket, besvart av	120
120. Fra stortingsrepresentant Tage Pettersen, vedr. aktivitetsnivå innenfor litteraturfeltet, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	121
121. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. fastlegeliste, besvart av helse- og omsorgsminister.....	122
122. Fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes, vedr. bakkeinvasjon, besvart av utenriksminister.....	123
123. Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. CO ₂ -avgift på avfallsforbrenning, besvart av finansminister	124
124. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. utenlandske aktivister som hindrer norske departementers virksomhet, besvart av justis- og beredskapsminister	125
125. Fra stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland, vedr. fristen for å melde norsk deltakelse i den første pilotauksjonen «auction as a service», besvart av olje- og energiminister	126
126. Fra stortingsrepresentant Margret Hagerup, vedr. WorldSkills, besvart av kunnskapsminister.....	127
127. Fra stortingsrepresentant Ingvild Wettrhus Thorsvik, vedr. CITES-konvensjonen, besvart av klima- og miljøminister	128
128. Fra stortingsrepresentant Ingvild Wettrhus Thorsvik, vedr. Politiforum, besvart av justis- og beredskapsminister.....	129
129. Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. inflasjonsjustert budsjett, besvart av finansminister	130
130. Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. strømforbruk i hele bygningsmassen, besvart av olje- og energiminister	130
131. Fra stortingsrepresentant Terje Halleland, vedr. kvotesystem, besvart av utenriksminister.....	131
132. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. statsforvalterembeter, besvart av digitaliserings- og forvaltningsminister	132
133. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. CO ₂ -kompensasjonsordning, besvart av utenriksminister.....	133
134. Fra stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård, vedr. arbeidsbetingelser og vilkår for frilans-tegnspråktolkene, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	135

135. Fra stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn, vedr. nye lovendringer som inneber endringer i arbeidsgivaromgrepet, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	136
136. Fra stortingsrepresentant Morten Stordalen, vedr. førerkortdirektiv i EU, besvart av samferdselsminister	137
137. Fra stortingsrepresentant Kathy Lie, vedr. bedre oppfølging av stiftelser som ikke mottar offentlig støtte, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	138
138. Fra stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad, vedr. Ønsketransporten, besvart av helse- og omsorgsminister.....	139
139. Fra stortingsrepresentant Lavrans Kierulf, vedr. at Drammen sykehus får nødvendig antall parkeringsplasser, besvart av helse- og omsorgsminister	139
140. Fra stortingsrepresentant Ove Trellevik, vedr. lønnsomheten og driftsgrunnlaget for rekefiskerne, besvart av fiskeri- og havminister.....	140
141. Fra stortingsrepresentant Christian Torset, vedr. ekstravakter for pensjonerte sykepleiere, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	141
142. Fra stortingsrepresentant Christian Torset, vedr. karbonfangst og -lagring ved norsk produksjon av betong i fremtiden, besvart av samferdselsminister	142
143. Fra stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad, vedr. å følge opp arealdisponeringen i kommunene, besvart av landbruks- og matminister	143
144. Fra stortingsrepresentant Erlend Larsen, vedr. å kompensere lavere billettpriser på FOT-rutene med økt etterspørsel og flere passasjerer, besvart av samferdselsminister	144
145. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. tilgangen på mindre skadelige alternativer til sigaretter, besvart av helse- og omsorgsminister	145
146. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. hva slags tiltak/støtteordninger staten har tidligere bidratt med innenfor vann og avløp, besvart av klima- og miljøminister	146
147. Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. å legge fram ei oversikt over Nye Veier as sin portefølje, besvart av samferdselsminister	147
148. Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. ein detaljert gjennomgang av status for planlegging og prosjektering av nye Rv 15 Strynefjellet med arm til Geiranger, besvart av samferdselsminister.....	148
149. Fra stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski, vedr. Skattedirektoratets vurderinger av avgift på plastemballasje, besvart av finansminister.....	149
150. Fra stortingsrepresentant Tone Wilhelmsen Trøen, vedr. å sikre at kreftpasienter får behandling innen fristene i pakkeforløpene, besvart av helse- og omsorgsminister	155

**Oversikt over spørsmålsstillere og
besvarte spørsmål (1 - 150) for sesjonen 2023-2024**

Partibetegnelse:

A Arbeiderpartiet

H Høyre

MDG Miljøpartiet De Grønne

Sp Senterpartiet

V Venstre

FrP Fremskrittspartiet

KrF Kristelig Folkeparti

R Rødt

SV Sosialistisk Venstreparti

PF Pasientfokus

Almeland, Grunde (V)	73
Amundsen, Per-Willy (FrP)	30, 31, 98, 99
Aydar, Seher (R)	22, 117
Bastholm, Une (MDG)	6, 67, 87
Berg, Lan Marie Nguyen (MDG)	74, 110, 118
Bjørlo, Alfred Jens (V)	23, 57, 106, 129
Bjørnstad, Sivert (FrP)	40, 41
Bollestad, Olaug Vervik (KrF)	9, 108, 111, 138, 143
Ervik, May Helen Hetland (FrP)	96, 97
Eskeland, Liv Kari (H)	85, 125
Fagerås, Mona (SV)	24, 25
Farahmand, Mahmoud (H)	3
Fiskaa, Ingrid (SV)	116
Foss, Ingunn (H)	26, 53
Fylkesnes, Torgeir Knag (SV)	18, 27
Gulati, Himanshu (FrP)	93
Hagen, Carl I. (FrP)	109
Hagerup, Margret (H)	75, 78, 126
Halleland, Terje (FrP)	8, 10, 56, 58, 90, 131
Haltbrekken, Lars (SV)	20, 46, 83, 123
Hjemdal, Silje (FrP)	2, 15, 114, 115
Hoksrud, Bård (FrP)	37, 45, 47, 121, 145
Ismail, Rauand (MDG)	103
Johnsen, Tor André (FrP)	42, 81, 88
Jørgensen, Geir (R)	52, 79
Kaski, Kari Elisabeth (SV)	95, 149
Kierulf, Lavrans (FrP)	139
Kristensen, Turid (H)	38
Kristjánsson, Mímir (R)	59, 60, 82, 112
Larsen, Erlend (H)	48, 86, 94, 144
Lie, Kathy (SV)	137
Lund, Tobias Drevland (R)	39, 107
Lønseth, Mari Holm (H)	61, 102
Marhaug, Sofie (R)	33, 69, 130
Melby, Guri (V)	14
Molberg, Anna (H)	51
Moxnes, Bjørnar (R)	122
Nilsen, Marius Arion (FrP)	4, 5, 64, 65, 133
Njåstad, Helge André (FrP)	1, 62, 63, 104, 132, 146
Ojala, Irene (PF)	80
Pettersen, Tage (H)	70, 84, 119, 120
Ropstad, Kjell Ingolf (KrF)	34, 44
Rotevatn, Sveinung (V)	28, 29, 135

Skjelstad, André N. (V)	7
Stensland, Sveinung (H)	19, 36, 71, 113
Stokkebø, Aleksander (H)	66
Stordalen, Morten (FrP)	32, 136
Strifeldt, Bengt Rune (FrP)	21
Sve, Frank Edvard (FrP)	16, 17, 91, 92, 147, 148
Thorheim, Bård Ludvig (H)	11, 12
Thorsvik, Ingvild Wetrhus (V)	43, 55, 127, 128
Thorvaldsen, Carina (FrP)	100, 101
Torset, Christian (SV)	141, 142
Trellevik, Ove (H)	76, 140
Trøen, Tone Wilhelmsen (H)	150
Tybring-Gjedde, Christian (FrP)	105
Ulstein, Dag-Inge (KrF)	13
Westgaard-Halle, Lene (H)	54, 77
Wiborg, Erlend (FrP)	49, 50, 68, 124
Wold, Morten (FrP)	35
Øvstegård, Freddy André (SV)	72, 89, 134

STORTINGET

Dokument 15:1

(2023–2024)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

SPØRSMÅL NR. 1

Innlevert 1. oktober 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad

Besvart 9. oktober 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik

Spørsmål:

Har statsråden formidla denne ambisjonen til Statsforvalterne?

GRUNNGJEVING:

Statsråden sa i forbindelse med Distriktsmeldingen at folketalet skal auke. Eit hinder for folketalet er motsegn frå statsforvaltere på lokale planar.

Svar:

Det er eit mål for regjeringa at folk skal kunne leve gode liv i heile Noreg, at alle lokalsamfunn skal ha rom for utvikling og verdiskaping, og at folketalet skal auke i distriktskommunar.

Det er ei heil rekke faktorar som spelar inn, og er avgjerande for å nå dette målet.

Regjeringa tek sin del av dette ansvaret, og legg no fram eit budsjettforslag med mange tiltak med stor tyding for utviklinga i distrikta. Det gjeld til dømes stimuleringstiltak for bustadbygging, forbetra transporttilbod, halverte barnehageprisar i distriktskommunar og ei styrking av dei næringsretta verkemidla. Lista er lang.

Regjeringa la i juni i år fram nye nasjonale forventningar til regional og kommunal planlegging. Forventningane skal følgjast opp i fylkeskommunal og kommunal planlegging, og leggjast til grunn av statlege styresmakter når dei tek del i planprosessane. I dokumentet uttrykkjer regjeringa ei forventning om at det blir lagt til rette for å

utvikle gode lokalsamfunn i bygd og by, i små tettstader og spreidd bygde område. Målet er ein politikk som sikrar tilgang til bustader og gode tenester, tilpassa regionale og lokale forhold. Målet er å legge til rette for ny vekst og sterkare utvikling i område med svak eller negativ utvikling i folketalet. Særleg i dei områda der folketalet går ned eller står stille, må det vere monaleg større vekt på dei lokale vurderingane og prioriteringane.

Regjeringa har i tildelingsbrevet til statsforvaltarane for 2023 formidla at det skal leggjast stor vekt på lokaldemokratiet, og at statlege motsegner skal bli færre og samordnast betre.

SPØRSMÅL NR. 2**Innlevert 2. oktober 2023 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal****Besvart 11. oktober 2023 av kultur- og likestillingsminister Lubna Boby Jaffery****Spørsmål:**

Er statsråden bekymret over økningen av vold i idretten, tar hun dette på alvor, og hvordan følges dette eventuelt opp konkret av regjeringen?

BEGRUNNELSE:

Norges Fotballforbund har utgitt en rapport som viser 235 voldssaker bare i fjor, og de fleste sakene er i Oslo og i ungdomsfotballen. I juni ble flere unge spillere i Oslo sparket og slått mens de lå på bakken. I Dagsrevyen så vi nylig uakseptable scener under en fotballkamp mellom Klemetsrud og Holmlia, på tross av stort oppmøte av politi for å sikre situasjonen.

Idrett skal være en trygg og trivelig arena som lærer barn og unge gode verdier, hvor barn og familier skal føle seg trygge. Nå begynner situasjonen å komme ut av kontroll, og det er ikke så mange år siden det var utenkelig at en fotballkamp mellom to ungdomslag skulle medføre masseslagsmål, vold og utrygghet.

Fremskrittspartiet mener både idretten og samfunnet for øvrig må reagere resolutt mot denne typen destruktiv og voldelig oppførsel rundt idrettsarrangementer.

Svar:

Idretten er landets største medlemsorganisasjon. Det betyr også at utfordringer som vi finner ellers i samfunnet også finnes i idretten.

Det er viktig å skille mellom den type vold som skjer innenfor idretten og den type vold som skjer fordi eksterne miljøer bruker idretten som en anledning til å utøve vold.

Representanten viser blant annet til en kamp mellom to Oslo-lag hvor rivaliserende miljøer braket sammen. I dette tilfellet var det sterk mobilisering mot de negative kreftene både i idretten og i et engasjert i lokalsamfunn. I tillegg var det et stort politioppbud. Den type voldshandlinger hverken kan eller skal idretten håndtere alene. Det er en oppgave som må løses med hjelp av forebyggen- de etatene og politiet

En annen type vold er vold, som oppstår på banen, eller som på andre måter er direkte idrettsrelatert. Det er en type vold idretten er meget opptatt av og hvor man har et klart ansvar. Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komite (NIF) har nulltoleranse for vold. Sammen med Norges Fotballforbund, Oslo idrettskrets og

Politidirektoratet har NIF laget en veileder for idrettslag som skal gjøre det lettere å rapportere, håndtere og reagere på vold og trusler i idrettssammenheng. Vold og trusler skal ikke forekomme og skal alltid få en konsekvens. Idretten er tydelig på at kroppsskade og grove trusler skal politianmeldes.

Til syvende og sist, og uavhengig av hvor voldshandlinger skjer, så må de sees i en større sammenheng. Det er flere kjente faktorer som kan påvirke vold, noen av dem fører til polarisering og eskalering av konflikter, særlig blant ungdom. Det jobber vi med på alle områder; i hel-sevesenet, i det kriminalitetsforebyggende arbeidet, i rus-middelpolitikken.

På mitt område er vi opptatt av å forebygge utenforskap. Nå har vi satt i gang arbeidet med en handlingsplan for økt deltakelse i fritidsaktivitet. Det gjør vi nettopp fordi vi mener at det å være med, det å høre til er et av våre beste våpen mot den type utenforskap som får unge mennesker til å ty til vold. Vi skal bygge videre på de gode miljøene, forsterke det som inkluderer.

Videre utreder nå departementet et lovforslag som kan gi idretten et styrket grunnlag for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold i idretten. Dette gjør vi i tett dialog med idretten.

SPØRSMÅL NR. 3**Innlevert 2. oktober 2023 av stortingsrepresentant Mahmoud Farahmand****Besvart 6. oktober 2023 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram****Spørsmål:**

Hva er andelen personer med minoritetsbakgrunn (innvandret selv eller med foreldre innvandret til Norge) som fullfører førstegangstjeneste, og hva har utviklingen for denne andelen vært over tid de siste 20 årene?

BEGRUNNELSE:

En studie gjennomført i Sverige for kort tid siden viste påfallende lav motivasjon for å avtjene verneplikt for minoritetsungdom. 53 prosent av ungdom med foreldre født utenfor Norden kan ikke tenke seg å gjennomføre verneplikt. Det tilsvarende tallet for hele ungdomsbefolkningen er 38 prosent. Det antyder at andelen av ungdom uten innvandringsbakgrunn som ikke kan tenke seg å gjennomføre verneplikt må ligge på rundt 33 prosent. Forskjellen er altså betydelig.

Minerva skriver 27. september 2023 følgende i en sak:

«SSB fører tall bare over ansatte i Forsvaret, som altså ikke inkluderer vernepliktige. Andelen «innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre» var i fjor 2,2 prosent – en svak økning fra 2016, hvor andelen var 1,8 prosent. SSB melder til Minerva at de ikke har egne tall på dem som er inne til førstegangstjeneste.

På innsynsbegjæring fra Minerva melder Forsvarets personell- og vernepliktsenter (FPVS) at de ikke har «behandlingsgrunnlag for å hente og utlevere» data for spørsmål om person-

er som er født i utlandet som gjennomfører førstegangstjeneste og norskfødte med innvandrerforeldre.

Forsvarets årsrapport opplyser om kvinneandelen som gjennomfører verneplikt (36 prosent), men ikke om andre mål på inkludering. Man kan av svaret til FPVS slutte at tallene finnes, men at de ikke uten videre vil tilkomme offentligheten.»

Forsvaret er en viktig integreringsarena, og et mål om oppslutning om forsvaret av landet i hele befolkningen. Forsvaret oppgir detaljerte tall for gjennomføringsgraden for kvinnelige vernepliktige, og for min del virker det lite hensiktsmessig å ikke oppgi de samme opplysningene for andre relevante grupper.

Svar:

Av personvern hensyn har Forsvaret ikke utarbeidet generell statistikk vedrørende andelen med minoritetsbakgrunn som fullfører førstegangstjeneste og som kan svare ut representantens spørsmål.

Forsvaret har imidlertid nylig utgitt Handlingsplan for økt likestilling og mangfold i Forsvaret. For å følge opp arbeidet med et av tiltakene i handlingsplanen skal Forsvaret gjennom et pilotprosjekt innhente kunnskap om status på minoritetsrepresentasjon blant en avgrenset gruppe førstegangstjenestegjørende eller kadetter.

SPØRSMÅL NR. 4**Innlevert 2. oktober 2023 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen****Besvart 9. oktober 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

De siste dager har vi sett gunstige værforhold for fornybar energi i Europa, med resulterende stor solkraft- og vindkraftproduksjon. Når dette skjer, så går prisene til 0, eller tidvis ser vi negative priser. Mesteparten av Europa planlegger havvind i Nordsjøen.

Hvilke prognoser opererer regjeringen med på framtidig forventet kraftpris når Norge og Europa har gjennomført den storstilte havvindutbyggingen og produserer mye kraft samtidig, og hvordan planlegger man å løse at prisene går til 0 eller blir negative?

BEGRUNNELSE:

Mesteparten av Europa planlegger å bygge havvind, primært i samme værmessige områder i Nordsjøen. Storstilt satsing på solkraft over hele Europa foregår også.

Det er ikke noen sammenheng mellom hvor mye det blåser eller hvor mye solen skinner, og hvor stort behovet for strøm er. Det betyr at kraftproduksjon fra fornybar energi kan komme i stort monn når man behøver lite, og motsatt.

Det er ofte at det blåser lite eller ingenting når det er som kaldest og strømforbruket er høyest, og periodevis blåser det masse, men det ikke er behov for denne strøm.

I slike tilfeller må strømprodusentene betale for å kvitte seg med strøm. Hvilke priser regjeringen forventer framover er derfor meget interessant.

Svar:

Det er stor usikkerhet knyttet til anslag for fremtidig kraftpris. Anslagene vil kunne variere med hvilke forutsetninger som legges til grunn om utviklingen i forbruk

og produksjon, nettilknytningen mellom ulike områder og hvilke områder og perioder som analyseres. Olje- og energidepartementet utarbeider ikke egne prognoser og analyser av fremtidig kraftpris, men benytter seg i hovedsak av analyser fra Norges vassdrags- og energidirektorat, samt andre aktører som Statnett og eksterne analyse- og fagmiljøer.

Med en økende utbygging av uregulerbar og fornybar kraft i de nordiske og europeiske landene antar NVE at kraftprisene vil variere mer i årene framover. Det innebærer blant annet flere timer der prisene er ned mot null øre/kWh. I gjennomsnitt vil likevel kraftprisene i Sør-Norge være høyere enn dette. I NVEs rapport «Virkninger på kraftsystemet av ulike nettløsninger for vindkraft til havs» fra mars 2023, forventes det en gjennomsnittlig kraftpris i basisscenarioet på om lag 52 øre/kWh i Sør-Norge i 2030, og 48 øre/kWh i 2040. Dette scenarioet inkluderer kun fase I av Sørlige Nordsjø II, og baserer seg på basisscenarioet i NVEs Langsiktige kraftmarkedsanalyse fra 2021, med noen justeringer. NVE vil oppdatere sine langsiktige analyser i løpet av oktober.

SPØRSMÅL NR. 5

Innlevert 2. oktober 2023 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen

Besvart 5. oktober 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Over flere år har vi sett en stor økning i grove voldsforbrytelser i Sverige, og det pågår nå en regelrett krig mellom kriminelle innvandregjenger i vårt naboland. Politiet i Norge mener at de svenske gjengene har forgreninger til Norge, og frykter økt kriminalitet her. Tyskland er blant landene som endelig erkjenner viktigheten av grensekontroll, og har bl.a. med bakgrunn i visumsalgskandalen i Polen styrket grensekontrollen mot Polen og Tsjekkia.

Vil statsråden innføre grensekontroll mot Sverige for å trygge Norges grenser?

BEGRUNNELSE:

Grensene er viktig, både av sikkerhets- og velferdsmessige hensyn. Europas nasjonalstater står overfor store utfordringer på dette området, Schengen samarbeidet fungerer dårlig, og økt mobilitet fra sør, i kombinasjon med store innvandrings- og integreringsmessige problemer

i europeiske land gjør at det blir stadig viktigere å få etablert kontrollsystemer.

Tidligere har både Tyskland og EU stått fremst i rekken av kritikere når land som blant annet Ungarn, Polen og Danmark har tatt til orde for, og innført, strengere grensekontroller. Nå ser vi utrolig nok at Tyskland skjerper kontrollen rundt sine grenser, mens kritikken i stor grad uteblir, noe som må tolkes som at også EU forstår situasjonen nå. Vi ser også og at den kraftige økningen i antall migranter til Europa har fått flere EU-medlemsland til å etterlyse en strengere grensepolitikk. EUs 27 regjeringssjefer ble tidligere i år enige om å styrke kontrollen langs Europas yttergrenser gjennom å ta i bruk vakttårn, biler og overvåkingsteknologi.

Situasjonen Sverige nå er i er dramatisk, og har vært varslet om lenge. Sveriges justisminister Gunnar Strömmer karakteriserer situasjonen som «eksepsjonell og alvorlig». Sveriges problemer med organisert kriminalitet blir mer og mer alvorlig, og for Norge er dette et stort

problem, da det her er snakk om brutale bander som opererer over landegrensene. Politiet opplyser om at disse kriminelle nettverkene allerede operer over grensene, og at de forventer en økning. Med tanke på Sveriges begredelige utvikling, er det derfor svært viktig at Norge evner å trygge sine innbyggere, får kontroll over grensene og stopper så mye kriminalitet på grensen som mulig. Når land som Tyskland, som tidligere sa "Wir Schaffen das" og kritiserte andre land som sto for en mer restriktiv og fornuftig innvandringspolitikk, nå stenger grensen pga. manglende kontroll, da bør også regjeringen kjenne sin besøkelsestid.

Svar:

Vi må ha kontroll med egne grenser og hvem som kommer til landet. Norge har for tiden grensek kontroll på fergeanløp fra Schengen-landene. Denne skal bidra til blant annet å bekjempe grov grensekryssende kriminalitet. Kontrollene skal utøves ressurseffektivt, kunnskapsbasert og med utgangspunkt i fortløpende oppdaterte risikoana-

lyser. I forlengelsen av dette har politiet også fått i oppdrag å intensivere sine territorialkontroller, som gjennomføres på indre landegrense i henhold til trussel- og risikoanalyser. Dette er til sammen et viktig bidrag i kampen mot grensekryssende kriminalitet.

En omfattende kontroll på grensen mot Sverige ville være svært ressurskrevende og meget inngripende overfor reisende. En slik ressursbruk ville i dagens situasjon neppe stå i forhold til resultatene eller ulempene den vil medføre for norske reisende.

Bekjempelse av gjengene representanten viser til krever et bredt sett virkemidler. Jeg er i nær dialog med min svenske kollega om dette, og det er også et tett samarbeid mellom norsk og svensk politi med sikte på å slå ned og hindre ytterligere spredning av denne kriminaliteten. Dette nære internasjonale politisamarbeidet vil berede grunnen for at politiet kan arbeide effektivt for å hindre at disse grupperingene krysser grensen og får fotfeste i Norge.

SPØRSMÅL NR. 6

Innlevert 2. oktober 2023 av stortingsrepresentant Une Bastholm

Besvart 9. oktober 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

En rapport fra FHI publisert 28.9 viser at barn og unge har miljøgifter i kroppen og at mange har høyere nivåer av Bisfenol A (BPA) og per- og polyfluoralkyl stoffer (PFAS), enn det som anses trygt. Vi er kjent for at det jobbes med EU-reguleringer på området, men det kan ta tid før disse trer i kraft.

Vil regjeringen ta initiativ til strakstiltak som hindrer at barn og unge eksponeres for miljøgifter, herunder obligatorisk merking av produkter som inneholder miljøgifter og som lekker plastkjemikalier og perfluorerte stoffer?

Svar:

Folkehelseinstituttets funn er bekymringsfulle og viser viktigheten av arbeidet med å regulere helse- og miljøfarlige kjemikalier. Regjeringen prioriterer dette høyt. Forbud og andre reguleringer i Europa og gjennom globalt samarbeid er spesielt viktig for å sikre beskyttelse

av barn og unge i Norge. Erfaringen viser at særnasjonale tiltak både kan være mer krevende, ta lengre tid og har liten effekt. Tilsvarende gjelder eventuelt krav om merking av produkter. Det viktigste er å få stanset bruk og utslipp.

Selv om de som lager produkter har sluttet å bruke mange av de farligste stoffene, industriutslippene er redusert og mange kjemikalier er forbudt, kommer stadig nye stoffer på markedet, og vi er ikke i mål med å stanse bruk og utslipp av de farligste stoffene. I Norge har vi en prioritetsliste med miljøgifter og andre kjemikalier hvor bruk og utslipp skal stanses. Det er et viktig signal til industrien om at de må finne erstatning for stoffene. Bisfenol A og mange PFASer har stått på prioritetslista i mange år.

Norge har felles regelverk med EU på kjemikalieområdet gjennom EØS-avtalen, og det europeiske samarbeidet er nå hjørnesteinen i det nasjonale arbeidet vårt. I stedet for at landene skal regulere en mengde stoffer hver for seg, deltar myndighetene i realiteten i et stort dugnadsarbeid, der alle bidrar til det som i dag er det fremste kjemikalierregelverket i verden. Arbeidet med de globale kjemikalieavtalene er tilsvarende viktig for Norge. Norske

miljømyndigheter bruker betydelige ressurser på området og er et av landene som fremmer flest forslag til reguleringer, noe som også gir oss stor påvirkningsmulighet.

Vi har allerede forbud mot flere PFASer og grupper av PFAS. Norske miljømyndigheter står bak mange av disse. Men fordi det finnes over 10 000 ulike PFASer – og flere lett kan byttes med hverandre – er det nødvendig å gjøre noe med hele gruppen av stoffer. Norge har derfor sammen med fire EU-land fremmet forslag om et generelt forbud mot alle PFASer i Europa. Det er det mest omfattende restriksjonsforslaget som er levert på kjemikalieområdet i EUs historie, og forventes vedtatt i 2025 eller 2026.

Bisfenol A har vært brukt i for eksempel smokker, tåteflasker, hermetikkbokser, plastleker og kassakvitteringer. Det er innført forbud mot Bisfenol A i slike produkter, og regulering av flere bruksområder og andre bisfenoler vurderes nå. Norske miljømyndigheter bidrar derfor vesentlig i diskusjonene om regulering av hormonforstyrrende stoffer i Europa, noe som har medført at det er innført en ny fareklasse for stoffer med slike egenskaper og som vil gjøre det enklere å forby flere stoffer raskere i framtiden.

Det er et svært begrenset handlingsrom til å innføre nasjonale reguleringer av kjemikalier eller stille egne nasjonale krav til produkter. Nasjonale reguleringer slik som forbud eller merkekrav vil kunne være i strid med våre internasjonale forpliktelser. Samtidig vil det ha mindre effekt med tanke på beskyttelse av menneskers helse og miljøet, enn å være sterk pådriver internasjonalt som Norge er. Det går heller ikke raskere.

Imidlertid kan forbrukere velge svanemerkede produkter. De inneholder ikke miljøgifter og hormonforstyrrende stoffer, og er en generell hjelp til å velge miljøvennlige alternativer.

Det er nedslående at noen miljøgifter og hormonforstyrrende stoffer gjenfinnes i barn og unge i nivåer over det som anses som trygt. Samtidig viser Folkehelseinstituttets resultater at det har vært en nedgang i nivåene. Det viser at regulering hjelper. Jeg vil fortsette arbeidet, blant annet med å være pådriver for at ambisjonsnivået i forslaget om generelt forbud mot PFASer blir vedtatt og at reguleringen av hormonforstyrrende stoffer blir bedre.

SPØRSMÅL NR. 7

Innlevert 2. oktober 2023 av stortingsrepresentant André N. Skjelstad

Besvart 10. oktober 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik

Spørsmål:

Vil statsråden sikre at Masfjordbrua vil få rentekompensasjon etter nytt regelverk fra 2020, i tillegg til ferjeavløsningsmidlene?

BEGRUNNELSE:

Masfjordbrua ble i 2023 godkjent som fergeløsningsprosjekt, men kommunal- og distriktsdepartementet godkjenner ikke fylkets finansieringsplan. Det betyr at Vestland fylke må ta opp lån for å få Masfjordbrua i havn, med den kostnaden det innebærer. Bakgrunnen for dette er at fylket først vil motta fergeavløsningsmidler utbetalt etter brua er ferdigstilt.

Fra 2020 kom det nye regler for rentekompensasjon, der man kan få dekket inntil 50 prosent av rentekostnadene i tillegg til fergeavløsningsmidlene. Departementet mener imidlertid dette ikke gjelder Masfjordbrua fordi søknaden om fergeavløsningsmidler ble sendt før 2020.

Under behandlingen av Kommuneproposisjonen 2023 ble det flertall for følgende:

«Stortinget ber regjeringen sikre at fergeavløsningsprosjekter som ferdigstilles mellom 2022 og 2027, får ta del i rentekompensasjonsordningen i tråd med vedtak nr. 1251 (2020–2021), jf. Prop. 192 S (2020–2021) Kommuneproposisjonen 2022 og Innst. 660 S (2020–2021)».

Svar:

Årlege ferjeavløsningsmidlar blir berekna på grunnlag av utslag i rammetilskotet ved å avløyse eit ferjesamband med eit nytt vegsamband. Ifølge retningslinene for ferjeavløsningsordninga skal storleiken på ferjeavløsningsmidlane fastsettast ut frå inntektssystemet slik det er på det tidspunktet søknaden blir behandla. I 2018 blei det tatt i bruk eit nytt kriterium for ferjer, som førte til at nokre ferjesamband utløyste eit lågare beløp i rammetilskotet frå 2018, og dermed òg i årlege ferjeavløsningsmidlar. På bakgrunn av ein merknad frå kommunal- og for-

valtningskomiteen i Innst. 22 S (2016–2017) er det lagt til grunn at endelege søknader som blei sendt i 2017 skal behandlast ut frå inntektssystemet og retningslinene for ferjeavløysingsordninga slik dei var i 2017. Hordaland fylkeskommune søkte om ferjeavløysingsmidlar for Masfjordsambandet i 2017, og dei årlege ferjeavløysingsmidlane for Masfjordsambandet er derfor basert på utslag i rammetilskotet for 2017.

Ferjeavløysingsordninga er ei god ordning som gir ei stor, langvarig og føreseieleg finansieringskjelde for nye vegsamband langs kysten. Men det er viktig å hugse at dei ordinære ferjeavløysingsmidlane blir finansiert innanfor rammetilskotet til fylkeskommunane. Det betyr at viss eit vegprosjekt får meir i årlege ferjeavløysingsmidlar enn reduksjonen i rammetilskot ved å leggje ned ferjesa-

mbandet, må dei andre fylkeskommunane bidra meir til ordninga.

Då Solberg-regjeringa la fram forslag om ei ekstra rentekompensasjonsordning i Kommuneproposisjonen 2022, blei det lagt grunn at ho skulle finansierast av friske midlar utanfor dei ordinære ferjeavløysingsmidlane. Ordninga skulle vidare gjelde for ferjeavløysingsprosjekt som blir ferdigstilte mellom 2022 og 2027. No er det berre Nordøyvegen-prosjektet i Møre og Romdal som så langt er aktuelt for eit ekstra tilskot. I statsbudsjettet for 2024 føreslår regjeringa eit ekstra tilskot til dekking av kapitalkostnadar for Nordøyvegen. Eg må kome attende til om Masfjordbrua eventuelt skal få eit ekstra tilskot til å dekke kapitalkostnadar. Det vil mellom anna avhenge om og når prosjektet blir realisert.

SPØRSMÅL NR. 8

Innlevert 1. oktober 2023 av stortingsrepresentant Terje Halleland

Besvart 10. oktober 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Ser statsråden at strømprisen på Sør- Vestlandet og forskjellen mellom prisregionene allerede rammer næringslivet i regionen og at dette medfører en svekket attraktivitet for fremtidige investeringer i regionen i både etablert og ny næringsaktivitet, deler statsråden denne oppfattelsen, og hva vil statsråden gjøre med prisforskjellene?

BEGRUNNELSE:

Høye strømpriser har medført at blant annet Fatland slakteri sender slakt fra Rogaland til Trøndelag. Slakteriet frykter at strømkostnadene kan bli minst 5 ganger høyere på Vestlandet enn de kan bli i Trøndelag. Dette er både bedriftsøkonomisk og samfunnsøkonomisk svært uheldig, samtidig som det øker tungbiltrafikk på allerede dårlige veier, det svekker miljøet og øker klimagassutslippene. Det verste med situasjonen, er at det svekker Sør-Vestlandet som en attraktiv region å investere i næringsvirksomhet.

På tidligere spørsmål om konsekvenser ved en stor forskjell på strømprisen mellom prisregionene, har statsråden stort sett svart, at en skal avvente situasjonen og at en generelt lavere strømpris gjør problemet mindre.

Svar:

I løpet av de siste månedene har det vært betydelige prisforskjeller mellom NO2 og resten av Sør-Norge. På grunn av en bedre hydrologisk situasjon innenlands, men også lavere gasspriser i Europa, er kraftprisen i NO2 likevel langt lavere enn i 2022. Også i fjor var det en tilsvarende periode med prisforskjeller mellom de forskjellige sørlige prissonene. Utover høsten konvergente prisene, og hvis en ser på terminprisene mot vinteren, er mye som tyder på at prisforskjellene vi har sett i perioder vil gå ned utover høsten også i år.

Det er regjeringens mål at rikelig tilgang på ren og rimelig strøm skal være et konkurransefortrinn i alle deler av landet. På lang sikt vil løsningen være utbygging av mer nett, mer kraftproduksjon og en videre satsing på energieffektivisering. Dette er regjeringen godt i gang med.

I tillegg til bygging av mer nett, vil den planlagte innføringen av flytbasert markedskobling som metode for å fastsette handlingskapasitet i kraftmarkedet, bidra til at eksisterende nett utnyttes bedre og dermed også jevne ut prisforskjellene noe. Ved flytbasert markedskobling blir flere handelsmuligheter tilgjengelig for markedet, og den fysiske nettkapasiteten kan utnyttes på en mer fleksibel og samfunnsøkonomisk måte.

Regjeringens har også innført en rekke tiltak for å avhjelpe situasjonen for næringslivet. Det viktigste tiltaket er å gjøre endringer i grunnrentebeskatningen for vannkraft, slik at strømprodusentene enklere kan tilby fastprisavtaler for næringslivet. Dette gir bedriftene forutsigbarhet i tider med stor variasjon i strømprisene. Avtalene har blitt stadig bedre.

Regjeringen etablerte også en midlertidig energitilskuddordning for næringslivet høsten 2022. Ordningen på 3 milliarder kroner hjalp tusenvis av bedrifter med ekstraordinært høye strømreregninger. Det ble også gitt tilskudd til bedrifter basert på gjennomføring av ENØK-tiltak, hvor bedriftene kunne få dekket nesten halvparten av kostnadene for tiltakene. Det er bra både for den enkelte bedriften, og for å øke tilgangen på kraft.

Regjeringen har videre satt ned et ekspertutvalg som skal vurdere prisfastsettelsen på strøm. Utvalget skal vurdere hvilke tiltak på kort og lang sikt som kan sikre strømbrukere lavere og mer forutsigbare priser på strøm, og skal levere sin rapport innen 15. oktober i år.

Regjeringen fikk høsten 2022 på plass en midlertidig forskrift om bruk av flaskehalsinntekter for å redusere sannsynligheten for at nettkunder i prisområder med ekstraordinært høye kraftpriser får økt nettleie som følge av at nettselskapene får økte kostnader til nettap. Ordningen varer i utgangspunktet til 31. desember 2023, men jeg mener at ordningen bør forlenges. Olje- og energidepartementet har derfor sendt på høring et forslag om å forlenge ordningen ut 2024.

SPØRSMÅL NR. 9

Innlevert 2. oktober 2023 av stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad

Besvart 9. oktober 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at ROS kan opprettholde et nasjonalt lavterskeltilbud for mennesker med spiseforstyrrelser og deres pårørende?

BEGRUNNELSE:

I «opptrappingsplanen for psykisk helse» vurderer regjeringen å lovfeste lavterskeltilbud innen psykisk helse i alle kommuner. Rådgivning om spiseforstyrrelser (ROS) ble av Stortinget gitt en nasjonal oppgave om å styrke sitt lavterskeltilbud til hele befolkningen i 2021. ROS har på de to årene driftet oppdraget sitt på begrenset med midler, men har chat-tilbud tilgjengelig, digitale samtaler og pårørendegrupper. Dette tilbudet er for de med et problematisk forhold til kropp, mat, trening og følelse, eller spiseforstyrrelse eller for de som er nærstående til noen som sliter. ROS har de siste årene opplevd økt pågang, samtidig som usikkerheten rundt ressursene de har til drift er større.

Svar:

ROS – Rådgivning om spiseforstyrrelser gjør en viktig jobb med å støtte og gi råd og veiledning til mennesker som har et problematisk forhold til kropp, mat, trening og

følelser. Organisasjoner som ROS er et viktig supplement til det offentlige tilbudet, både ved å forebygge og ved å gi informasjon og støtte underveis i behandling og etter behandling. Regjeringen støtter opp om frivillige og ideelle organisasjoners innsats gjennom ulike tilskuddsordninger. I 2023 ble tilskuddet til flere organisasjoner som har fått øremerket tilskudd avvirket, og midlene innlemmet i søkbare tilskuddsordninger. Søkbare tilskuddsordninger bidrar til å ivareta verdier som likebehandling, transparens og etterprøvnbarhet i forvaltningen. Det er generelt stor konkurranse om tilskuddsmidler på Helse- og omsorgsdepartementets ordninger rettet mot ideelle og frivillige organisasjoner. Alle søknader kan ikke innvilges. ROS har i 2023 mottatt 7 mill. kroner over tilskuddsordningen «Driftstilskudd til bruker- og pårørendeorganisasjoner innen psykisk helse-, rus- og voldsfeltet», som er på nivå med beløpet som var øremerket til ROS over Helse- og omsorgsdepartementets budsjett for 2022.

I opptrappingsplan for psykisk helse har vi satt oss som mål at innbyggere i alle kommuner skal ha tilgang til kunnskapsbaserte lavterskeltilbud innen psykisk helse og rus. I budsjettet for 2024 legger vi til rette for dette ved at 150 millioner kroner av veksten i kommunens frie inntekter begrunnes med innsats innen psykisk helse- og rusfeltet. Vi foreslår også å styrke helsestasjons- og skolehelsetjenesten med 40 millioner kroner. Dette er en viktig

lavterskeltjeneste som kan bidra til å fange opp barn og unge som strever med symptomer på spiseforstyrrelser tidlig og bidra til at de får nødvendig hjelp og oppfølging. I tillegg foreslår vi å styrke tilskuddsordningen rådgivnings-, støtte- og veiledningstjenester innen psykisk helse-, rus- og voldsfeltet med 40. millioner kroner, hvorav 15 mill. kroner er en omprioritering.

Gjennom opptrappingsplanen vil regjeringen også styrke forebygging, tidlig oppdagelse, tidlig intervensjon

og behandling av spiseforstyrrelser. Det skal blant annet utvikles program for styrket kunnskap og kompetanse og modeller for kommunale tilbud og samhandlingstiltak. Det ble i 2023 bevilget 15 millioner kroner til å styrke arbeidet med forebygging, tidlig oppdagelse, tidlig intervensjon og behandling av spiseforstyrrelser. Bevilgningen foreslås videreført i budsjettet for 2024.

SPØRSMÅL NR. 10

Innlevert 1. oktober 2023 av stortingsrepresentant Terje Halleland

Besvart 11. oktober 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Hva vil regjeringen gjøre for å få på plass de døgnhvileplassene som mangler etter NTP 2014-2016 ble vedtatt med etablering av 80 nye plasser før 2023?

BEGRUNNELSE:

Takk for svar på spørsmål om hvordan regjeringen arbeider for å skaffe de døgnhvileplassene som mangler etter NTP 2014-2016 la opp til 80 nye plasser før 2023, men jeg kan dessverre ikke se at statsråden svarte på spørsmålet.

Svar:

Innledningsvis vil jeg peke på at jeg antar at vedtaket representanten viser til er vedtak nr. 606 fra Stortingets behandling av Meld. St. 26 (2012-2013) Nasjonal transportplan 2014-2023 (nummerert som XVIII i Innst. 450 S (2012-2013). Vedtaket lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennom et offentlig-privat samarbeid planlegge for opp mot 80 døgnhvileplasser og spesielt tilrettelegge for dette der det bygges ny vei.»

Samferdselsdepartementet har over tid arbeidet med å legge til rette for gode døgnhvileplasser i tråd med Stortingets vedtak. Det er et kontinuerlig arbeid å følge opp de eksisterende hvileplassene, opprettholde antall plasser og utvide med flere gode døgnhvileplasser. Siden 2013 har antall døgnhvileplasser økt fra 15 til 56. Statens vegvesen og Nye Veier har ansvar for å etablere nye døgnhvileplasser og erstatte plasser der kontraktsperioden går ut på sine deler av det statlige veinettet.

Offentlig-privat samarbeid innebærer en todelt strategi for å nå målet. Den ene strategien er å inngå leieavtaler med private tilbydere som tilbyr døgnhvileplasser for en 10-årsperiode. For enkelte utlysninger i noen deler av landet kan det være få aktuelle tilbydere eller liten interesse. Statens vegvesen jobber derfor aktivt med å søke i markedet etter tilbydere av døgnhvileplasser og vil lyse ut nye leiekontrakter i flere deler av landet.

Den andre strategien er å etablere døgnhvileplasser som Statens vegvesen og Nye Veier selv eier og drifter via driftskontrakter. I områder hvor det er utfordrende å inngå leieavtaler prioriterer Statens vegvesen å undersøke aktuelle arealer for å etablere døgnhvileplasser i statlige eie.

Vedtaket peker videre på tilrettelegging for døgnhvileplasser der det bygges ny vei. Nasjonal veileder om døgnhvileplasser for tungtransporten fra 2017 brukes av Statens vegvesen og Nye Veier for å sikre god tilrettelegging.

De siste årene har det blitt åpnet færre døgnhvileplasser enn i perioden før. Strategien som ble lagt er fulgt, men det blir stadig mer tid- og ressurskrevende å opprette flere døgnhvileplasser etter hvert som de mest trafikkerte delene av veinettet er dekket.

SPØRSMÅL NR. 11**Innlevert 1. oktober 2023 av stortingsrepresentant Bård Ludvig Thorheim****Besvart 9. oktober 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Tidligere i år tok jeg opp saksbehandlingstiden hos Statsforvalteren i Nordland, som særlig rammer oppdrettsnæringen. Statsråd Barh Eide viste i svar til meg 3. februar i år til en rekke tiltak som skulle bidra til å effektivisere saksbehandlingen. Dessverre går utviklingen i stikk motsatt retning, og utviklingen er forverret ila siste halve året.

Hva vil statsråden foreta seg for å sikre like muligheter for å utvikle ny næringsvirksomhet i Nordland som i resten av landet?

BEGRUNNELSE:

Sjømatnæringen er Nordlands største og viktigste næringsgrein. Nordlandskysten utgjør mer enn 1/4 av Norges kystlinje og er svært godt egnet for vekst og utvikling for denne næringen.

Flere aktører i oppdrettsnæringen i Nordland gir imidlertid uttrykk for stor frustrasjon overfor behandlingen de blir utsatt for fra Statsforvalteren i Nordland. Saksbehandlingstiden blir lengre og lengre. Et voldsomt miljøbyråkrati bruker svært lang tid på å behandle selv enkle og kurante søknader. Næringen opplever en svært dårlig dialog og kommunikasjon med Statsforvalteren i sjømat- og arealsaker. Noe som medfører at tid går tapt, planer må forskyves, kostnadene stiger og samfunnet går glipp av viktig verdiskaping og nye arbeidsplasser. Vi er vitne til at like saker i andre regioner får en kjapp og smidig behandling i motsetning til praksisen i Nordland. For mange er det et stort paradoks at den institusjon som på vegne av staten skal kontrollere og sørge for at kommuner og andre aktører praktiserer lovverk korrekt selv ikke makter å gjennomføre en standard for god og effektiv saksbehandling.

Det er uholdbart at staten ved statsforvalteren opptrer svært forskjellig i ulike deler av landet, til stor ulempe for næringslivet i Nordland. Statsrådens oppfølging kan ikke måles i gode intensjoner men må måles i at saksbehandlingstiden faktisk går ned, tjenestene blir bedre, og at det sikres like statlige tjenester i hele landet.

Svar:

Jeg viser til svaret jeg ga til Stortinget 3. februar. Jeg har også i brev til Stortinget besvart andre spørsmål om forvaltningens arbeid med sjømatnæringen, senest 26. sep-

tember i år, og der understreket Stortingets og regjeringens mål om bærekraftig vekst for havbruksnæringen i Norge. Bærekraftig vekst innebærer at bransjens virksomhet må vurderes i en helhetlig sammenheng med andre samfunnsinteresser. Det er det statsforvalter og andre myndigheter har som oppgave å vurdere i sin saksbehandling. Disse vurderingene forutsetter at myndighetene har tilstrekkelige opplysninger i søknadene de behandler.

Riktig kunnskapsgrunnlag er avgjørende for riktige beslutninger. Vi får stadig ny kunnskap bl.a. om naturen i havet og fjordene våre. Eksempelvis har ny kunnskap om koraller og korallforekomster langs kysten og inne i fjordene våre, bl.a. i Nordland, medført behov for supplerende opplysninger fra næringen som søker om tillatelse til sjømatproduksjon. Det er også slik at når saker ligger hos statsforvalter fordi søknaden mangler viktige opplysninger kan det på statistikken se ut som lang saksbehandlingstid, mens det i realiteten er i påvente av nødvendige opplysninger fra oppdrettsselskap/søker.

Nordlandskysten er ettertraktet som område for sjømatproduksjon og Statsforvalteren i Nordland mottar betydelig flere saker om sjømatproduksjon til behandling enn de fleste andre fylkene. Det er riktig at Statsforvalteren i Nordland har hatt utfordringer med saksbehandlingsskapasitet og saksbehandlingstid. Derfor har de styrket kapasiteten, og det jobbes med opplæring av flere nye medarbeidere slik at de kan bidra til kortere saksbehandlingstid.

God forståelse av regelverket ikke minst hos sjømatnæringen, er svært viktig for at vi alle skal få utført oppgavene våre på en mest mulig smidig måte. Miljødirektoratet har fulgt Statsforvalter i Nordland særlig tett dette året, og viser til at Statsforvalteren i Nordland har prioritert å arbeide med sakene. Basert på henvendelser fra næringen om regelverket og om ulik praksis kan det likevel synes som det er et udekket informasjonsbehov, og jeg har fått opplyst at Statsforvalter i Nordland vil invitere til en mer systematisk dialog med næringen.

SPØRSMÅL NR. 12**Innlevert 1. oktober 2023 av stortingsrepresentant Bård Ludvig Thorheim****Besvart 10. oktober 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

I forbindelse med satsingen på havvind er Statnett gitt ansvaret for planlegging av nett til havs, i tillegg til systemansvaret til havs.

Er det avklaringer fra regjeringen som fremdeles gjenstår for at Statnett kan utarbeide og presentere en helhetlig plan for nordsjønett som tar høyde for det vi forventer av kraftproduksjon fra havvind og elektrifisering av punktutslipp?

Svar:

Regjeringen har besluttet å gi Statnett ansvaret for å planlegge nettet til havs, i tråd med retningslinjer gitt av depar-

tementet og basert på innspill og dialog med havvindaktørene. Videre vil departementet forskriftsfeste Statnetts rolle som systemansvarlig til havs.

Lange ledetider for utvikling av nett gjør at det er behov for å starte planlegging av nettløsninger tidlig, spesielt for hybride løsninger. I brev av 30. juni 2023 ba derfor Olje- og energidepartementet Statnett om å starte utredning av eventuelle hybride nettløsninger fra produksjon i Sørvest F, som inngår i tildelingsrunden med utlysning i 2025. Det legges til grunn at eventuelle hybride nettløsninger skal bygges, eies og drives av Statnett. Brevet varsler at departementet vil komme med ytterligere avklaringer i andre halvår av 2023, herunder om behovet for planlegging av andre nettløsninger for 2025-runden.

SPØRSMÅL NR. 13**Innlevert 2. oktober 2023 av stortingsrepresentant Dag-Inge Ulstein****Besvart 11. oktober 2023 av utenriksminister Anniken Huitfeldt****Spørsmål:**

Vil utenriksministeren gi ordre om norsk ja-stemme når FN's 78. generalforsamling skal ta stilling til resolusjonen om atomvåpens humanitære konsekvenser, og vil hun ta politiske initiativer overfor andre NATO-land for å få flere av dem til å gå sammen om å stemme ja?

BEGRUNNELSE:

På FN's generalforsamling skal det i høst igjen stemmes over en årlig resolusjon om atomvåpens humanitære konsekvenser, som sier at atomvåpen har katastrofale konsekvenser, og at "av hensyn til selve menneskehetens overlevelse må atomvåpen aldri igjen bli brukt, under noen omstendighet".

Reaksjonene i norsk presse høsten 2022 på at Norge som en del av et mindretall av stater ikke stemte ja på denne resolusjonen, viser at det kan bli vanskelig for regjeringen å forklare en ny blank stemme. Dette under-

strekes av at vi lever i en tid med dyp bekymring for at Russlands krig i Ukraina kan eskalere til bruk av atomvåpen, og der trusler om bruk og ideen om bruk normaliseres. I Hurdalsplattformen har regjeringen dessuten lovet å fokusere på atomvåpens humanitære konsekvenser, og i hovedinstruksen for den norske delegasjonen til årets generalforsamling er det et prioritert innsatsområde å «fremme oppmerksomhet om de humanitære konsekvensene av atomvåpen». Når statsminister Jonas Gahr Støre i norske medier videre har vært tydelig på at atomvåpen aldri må brukes igjen, er det vanskelig å forsvare at Norge ikke kan stå for dette budskapet også i FN, sammen med et overveldende FN-flertall.

Utenriksdepartementet opplyste i 2022 at samhold i NATO var viktig for regjeringens stemmegiving på den aktuelle resolusjonen. Dette er imidlertid et anstrengt argument, all den tid G20-landenes ledere, herunder en rekke NATO-land, i 2022 og 2023 erklærte at «bruk eller trussel om bruk av atomvåpen er utillatelig». Videre stemte NA-

TO-landene Hellas og Nord-Makedonia ja på resolusjonen i 2022, og ifølge norske sivilsamfunnsorganisasjoner som følger FNs generalforsamling kan Norge få med seg flere NATO-land på å stemme ja hvis regjeringen tar politisk initiativ til dette.

Selv om kjernefysisk avskrekking er viktig for NATO, er det også i alliansens interesse å samtidig forsvare og styrke tabuet mot bruk, for å redusere risiko. Ved å ikke støtte FN-resolusjonen som sier at atomvåpen aldri må brukes igjen, vil regjeringen tvert imot bidra til å svekke dette tabuet. Heller ikke NATO er tjent med det.

Svar:

Arbeidet med humanitære konsekvenser er svært viktig for regjeringen. I vårt hovedinnlegg til FNs 1. komité for nedrusting og internasjonal sikkerhet 3. oktober sa vi følgende:

«Enhver bruk av kjernevåpen ville hatt globale konsekvenser. De humanitære og miljømessige konsekvensene ville vært katastrofale. Ja, det er i interesse av hele menneskehetens overlevelse at kjernevåpen aldri blir brukt igjen. En kjernevåpenrig kan ikke vinnes, og må aldri utkjempes. Vi kan derfor ikke tillate at terskelen for bruk av kjernevåpen blir senket. Vi må opprettholde vår innsats for å redusere risiko og bane vei for framtidige nedrustings- og rustningskontrollavtaler.»

FNs 1. komité for nedrusting og internasjonal sikkerhet behandler en lang rekke av resolusjoner og vedtak

hvert år. I fjor ble det fremmet 75 slike, og vi forventer et tilsvarende antall i år. Realitetsbehandlingen av resolusjoner starter fredag 27. oktober.

Norge støtter opp om flere resolusjoner som fremmer konkrete tiltak for nedrustning og arbeidet for målet om en verden uten kjernevåpen. Forhandlingene av resolusjonstekstene er pågående. Norge fremmer i år, sammen med Brasil, Nederland, Sveits, Sør-Afrika og Storbritannia, en resolusjon om verifikasjon av nedrusting. Denne støtter opp om enigheten i FNs ekspertgruppe om samme tema, som konkluderte sitt arbeid mai i år. Norge har ledet gruppen og dens arbeid over to år. Dette er et av ytterst få områder hvor man ser fremgang innen kjernefysisk nedrustning i FN.

I en tid med krig i Europa og trusler fra Russland om bruk av kjernevåpen, legger regjeringen stor vekt på samhold og solidaritet innen NATO. Vi har løpende dialog med våre allierte om behandlingen av resolusjoner til FNs 1. komité, deriblant resolusjonen om humanitære konsekvenser av kjernevåpen. Tradisjonelt har et ti-talls land i NATO stemt nei til resolusjonen om humanitære konsekvenser. Norge, sammen med flere andre NATO-land, har avstått.

Regjeringen vil ta endelig beslutning om norsk stemmegivning på de ulike resolusjonen i dagene før votering finner sted.

SPØRSMÅL NR. 14

Innlevert 2. oktober 2023 av stortingsrepresentant Guri Melby

Besvart 12. oktober 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen

Spørsmål:

Når kan vi forvente at regjeringen kommer tilbake til Stortinget med en oppsummering av kunnskapsinnhenting og utviklingstrekk, og vil statsråden sørge for at man gjør nødvendige endringer slik at personer som velger å jobbe hjemmefra av praktiske årsaker kan møte et regelverk som sørger for at de har tilfredsstillende yrkesskadeforsikringsdekning?

BEGRUNNELSE:

Da Stortinget behandlet Venstres representantforslag om mer frihet til å jobbe der du vil tidligere i år, ble det fattet følgende vedtak:

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget, på et egnet tidspunkt, med en oppsummering av kunnskapsinnhenting og om utviklingstrekk for hjemmekontor og stedsuavhengige arbeidsplasser i arbeidslivet samt en vurdering av behovet for ytterligere tiltak i lys av dette.

Nylig kunne man i Aftenposten lese at flere arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjoner er bekymret over at yrkesskadelovgivning ikke er tilfredsstillende for

personer som jobber på hjemmekontor av praktiske årsaker. Organisasjonene anmodet om snarest å igangsette et arbeid for å oppdatere dagens regler om yrkesskade på hjemmekontor. I flere avgjørelser fra Trygderetten oppstilles et nødvendighetsvilkår for at arbeid på hjemmekontor skal være omfattet av regelverket om yrkesskader. Organisasjonene redegjør for at arbeidslivet er i endring etter pandemien og en stor gruppe mennesker har fortsatt å jobbe hjemmefra fordi det gir mer frihet og flere muligheter til en mer fleksibel arbeidshverdag. Om lag en million ansatte har i dag denne muligheten og de aller fleste arbeider trolig hjemmefra av praktiske årsaker. Den mangelfulle forsikringsdekningen er etter spørsmålsstillers syn et eksempel på at dagens regelverk ikke er tilpasset arbeidssituasjonen til en million ansatte. Det viser at det fortsatt er behov for å gjøre endringer for at regelverket skal være tilpasset dagens og fremtidens arbeidsliv.

Svar:

Arbeidstakere skal ha en yrkesskadedekning tilpasset et moderne arbeidsliv i stadig endring, med mer digitale måter å jobbe på og økt bruk av hjemmekontor.

Arbeidstakere skal være sikret erstatning dersom de får en yrkesskade eller yrkessykdom. Dette gjelder også i et moderne arbeidsliv i stadig endring.

Vi har i dag en tosporet yrkesskadeordning; folketrygdlovens særytelser ved yrkesskade og yrkessykdom og en obligatorisk yrkesskadedeforsikring der arbeidsgiver forsikrer sine ansatte. Arbeids- og velferdsetaten forvalter yrkesskadetrygden, mens arbeidsgivers forsikringsselskap administrerer yrkesskadedeforsikringen. Etaten og forsikringsselskapet er ikke bundet av hverandres avgjørelser. Arbeids- og inkluderingsdepartementet har ansvaret for folketrygdloven, mens ansvaret for yrkesskadedeforsikringsloven ligger i Justis- og beredskapsdepartementet.

Folketrygdlovens ordinære ytelser, særytelser ut over ordinært ytelsesnivå og erstatning fra arbeidsgivers forsikringsselskap, er ment til sammen å sikre skadelidte full erstatning for økonomisk tap ved yrkesskade og yrkessykdom. Utgiftene finansieres over arbeidsgivers yrkesskadedeforsikringspremie, som også dekker en refusjon til Arbeids- og velferdsetaten som skal dekke statens utgifter til folketrygdens ytelser.

Hovedregelen både i yrkesskadetrygd og yrkesskadedeforsikring er at arbeidstakere med fast arbeidssted (stasjonært arbeid) er yrkesskadedekket i arbeid på arbeidsteden i arbeidstiden. Dette speiler et sentralt hensyn bak yrkesskadereglene, som er å gi kompensasjon for den særlige risiko som antas å følge av det arbeidet man utfører – en risiko som arbeidsgiver kan forbygge.

Arbeidstakerne er likevel ikke uten yrkesskadedekning når de arbeider andre steder enn på fast arbeidssted, for eksempel på hjemmekontor. Skader som

oppstår ved arbeid på hjemmekontor, kan på vilkår fastlagt i en omfattende trygderettspraksis, godkjennes som yrkesskade.

Departementet gikk våren 2020 ut med en presisering overfor NAV ifm. koronapandemien, som sikret yrkesskadedekning ved arbeid på hjemmekontor da Norge ble nedstengt med pålegg om hjemmekontor. Iht. departementets retningslinjer i brevet, er det tilstrekkelig for å være yrkesskadedekket på hjemmekontoret at arbeidet der skjer etter oppfordring eller pålegg fra arbeidsgiver. Disse retningslinjene gjelder fortsatt.

Jeg tilføyer i den forbindelse at Stortinget i vårsesjonen behandlet et representantforslag fra Venstre om mer frihet til å jobbe der du vil, jf. Dokument 8:34 S (2022–2023), Innst. 188 S (2022–2023). Venstre foreslo bl.a. at Stortinget skulle be regjeringen fremme nødvendige lovforslag for å sikre en stedsnøytral yrkesskadelovgivning. I innstillingen fremmet et mindretall bestående av komiteens medlemmer fra Høyre forslag om at Stortinget skulle be regjeringen tydeliggjøre dekningsområdet for yrkesskadeerstatning og sikre et tydelig regelverk for en stedsnøytral yrkesskadedeforsikring.

Komiteen rådde i sin innstilling 14. februar 2023 Stortinget til å fatte følgende vedtak: Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget, på et egnet tidspunkt, med en oppsummering av kunnskapsinnhenting og om utviklingstrekk for hjemmekontor og stedsuavhengige arbeidsplasser i arbeidslivet, samt en vurdering av behovet for ytterligere tiltak i lys av dette. Stortinget fattet 21. februar 2023 vedtak 491 i samsvar med komiteens innstilling.

Som det framgår av svaret Arbeids- og inkluderingsdepartementet ga på representant-forslaget har departementet fått gjennomført en større kartlegging av omfang, utviklingstrekk og konsekvenser ved bruk av hjemmekontor og annet fjernarbeid. Kartleggingen viste at hjemmekontor gir fleksibilitet og kan utnytte restarbeidsevne, men også utfordre skillet mellom arbeidstid og fritid. Samtidig viste kartleggingen til dilemmaet mellom fleksibiliteten hjemmekontoret gir og hensynet til fellesskap og kulturbygging på arbeidsplassen. Kartleggingen var imidlertid begrenset til en tid hvor hjemmekontor i stor grad var pålagt, og den følges derfor videre opp i perioden 2021–2026 gjennom to hovedspor. For det første vil STAMI legge fram ny faktabok om arbeidsmiljø og helse i 2024 som vil inneholde analyser av hjemmekontor før og etter koronapandemien. For det andre gjennomfører Arbeidsforskningsinstituttet ved OsloMet en utvidet kartlegging av konsekvenser ved hjemmekontor som er planlagt ferdigstilt i mars 2026. Jeg vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

For fullstendighetens skyld vises også til en dom fra Hålogaland lagmannsrett 24. mars 2023 om yrkesskadedekningen ved hjemmekontor. Trygderettens kjennelse, som stadfestet NAVs avslagsvedtak, var bragt inn for lag-

mannsretten. Skadelidte arbeidet på hjemmekontor på skadedagen, og skadet seg på vei til bilen før hun skulle videre på jobb. Spørsmålet var om hun da var på reise mellom arbeidssteder, slik at yrkesskadedekningen var aktivert. Rettens flertall kom til arbeidet på hjemmekontor ikke var nødvendig på skadedagen. Konklusjonen var dermed at hun ikke var i yrkesskadedekket aktivitet på skadetidspunktet. Høyesteretts ankeutvalg besluttet 23. august 2023 at skadelidtes anke over dommen, ikke ble tillatt fremmet.

Etter mitt syn viser denne gjennomgangen at koronapandemien var en katalysator for et arbeidsliv i sta-

dig utvikling og preget av nye måter å jobbe på samt økt digitalisering. Det oppstod dermed behov for å kartlegge hvordan yrkesskadedekningen ved arbeid på hjemmekontor fungerer og bør innrettes. I dialog med departementet har NAV gjennomført en slik kartlegging.

Parallelt med oppfølgingen av Stortingets anmodningsvedtaket, vurderes egnet måte og tidspunkt for å komme tilbake til spørsmålet om yrkesskadedekningen ved arbeid på hjemmekontor, og måter å involvere partene i arbeidslivet.

SPØRSMÅL NR. 15

Innlevert 3. oktober 2023 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal

Besvart 6. oktober 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Mener helseministeren det er akseptabelt at pleietrengende eldre sulter på sykehjem i Bergen?

BEGRUNNELSE:

I BA 3. oktober kunne vi lese at pleietrengende eldre kan gå opp mot 15 timer uten mat på sykehjem i Bergen. Det er svært alvorlig at mennesker med hjelpebehov tvinges til faste, og det er mildt sagt uverdige. Dette gir stor risiko for underernæring med alt det kan medføre av tilleggsplager. Dette er bare ett av flere kritikkverdige funn Deloitte har beskrevet i sin rapport fra Bergen.

Deloitte vurderer det også slik at mangel på personell og fagkompetanse har konsekvenser for beboerne, og rett og slett ikke er tilfredsstillende. Det vises også til at ledelsen har uttalt at det ikke skal brukes overtidsarbeid, og at dersom det er behov for å bruke tid utover ordinær arbeidstid så er dette å regne som frivillig arbeid. Dette var også noe som kom frem i Debatten på NRK om norske leger, der det ble fortalt at flere måtte jobbe flere timer frivillig overtid for å få unna alle oppgaver som skal gjøres, fordi de fikk beskjed om at de ikke ville få betalt overtid. Dette er alvorlige avsløringer om helsevesenet vårt, og som øverste ansvarlig forventer jeg at helseministeren nå tar grep. Dette er rett og slett uholdbart både for ansatte og ikke minst de pleietrengende.

Svar:

Innledningsvis vil jeg slå fast at det ikke er akseptabelt at pleietrengende eldre sulter på sykehjem.

God og riktig mat er grunnleggende for god helse og livskvalitet gjennom hele livet. Det er en utfordring at mange eldre spiser for lite eller for lite balansert mat. I dag er det for få som får vurdert sin ernæringsstatus. Og med en økende andel eldre vil det bli flere med ernæringsutfordringer. Flere tiltak vedrørende ernæring for eldre inngår i Bo trygt hjemme-reformen som regjeringen la frem før sommeren. Det handler spesielt om økt mat- og ernæringskompetanse og systematisk ernæringsarbeid i tjenestene. En god ernæringsstatus forebygger sykdom og vil bidra til å nå målet om at flere eldre kan bo lengre hjemme.

Regjeringen vil jobbe sammen med kommunene for et likeverdig tilbud. Kommunene har ansvaret ute i tjenesten og er tette på sine innbyggere, og kjenner best hva de bør og kan forbedre. Samtidig skal regjeringen sørge for at staten bidrar med sine virkemidler for at vi sammen når målene om en trygg og god alderdom. For det her er et viktig lagarbeid.

Vi vet at tilstrekkelig bemanning og tid er viktig for god omsorg og trygg helsehjelp. Vi har derfor lagt fram en opptrappingsplan for heltid og god bemanning i omsorgstjenesten. Med denne planen ønsker vi å bistå kommunene i deres arbeid med å løse mangelen på fagfolk, både på kort og lang sikt. Gjennom kompetanseheving og

god bemanning kan kommunene jobbe bedre med systematisk ernæringsarbeid i tjenestene.

Helsepersonellkommisjonen er tydelig på at vi må tenke nytt om oppgavedeling og bruke personell på andre måter enn før. Dette gjelder også mat og ernæring. Regjeringen mener at ulike matvertordninger kan løfte mattilbudet i sykehjem og i hjemmetjenestene. Vi vil derfor bidra til å spre kunnskap og veiledning om ulike matvertordninger. Vi vil også vurdere hvordan samarbeid med frivillig/ideell sektor kan brukes for økt bruk av matverter.

Regjeringen følger også opp Nasjonal strategi for godt kosthold og ernæring hos eldre i sykehjem og som mottar hjemmetjenester. Strategien skal danne grunnlaget for at kommunene kan iverksette lokale ernæringstiltak og jobbe systematisk med mat og ernæring. Regjeringen har videreført tilskudd til modellutviklingsprogram for klinisk ernæringsfysiolog som ressurs for omsorgstjenesten.

Formålet er å styrke det systematiske ernæringsarbeidet og den ernæringsfaglige kompetansen i omsorgstjenesten. Helsedirektoratet rapporterer om stor aktivitet i kommunene og mange gode søkere. Vi vil bidra til å samle og spre erfaringene fra ordningen.

Videre er nasjonal retningslinje for forebygging og behandling av underernæring nylig revidert. Alle pasienter skal vurderes for risiko for underernæring ved innleggelse i helse- og omsorgsinstitusjon og ved oppstart av helse- og omsorgstjenester. Vi vil bidra til at retnings-linjene gjøres kjent og implementeres i den kommunale helse- og omsorgstjenesten.

Helse- og omsorgstjenesten har også selv et ansvar for å sørge for forsvarlige tjenester og har lovfestet plikt til å jobbe systematisk med kvalitetsforbedring og pasientsikkerhet.

SPØRSMÅL NR. 16

Innlevert 3. oktober 2023 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve

Besvart 9. oktober 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Kan samferdselsministeren forklare kva rutiner som gjelder ved slik type skilting, og kvifor skilt står igjen slik som beskrevet på E6 og andre stadar?

GRUNNGJEVING:

Eg køyrer mykje bil, og opplever ofte misbruk av skilt og skiltbruk ved ulike vegarbeide eller andre hendelsar.

Som døme kan eg bruke E6 nord om avkøyringa til Espa, der skilt har stått heilt utan mål og meining.

Sist no mandag kl. 0100 denne veka der det i 110 sona var skilta ned til 90-70 og 50 km/t for nokre hundre meter etter rett på 110 skilt på ordinær skilting.

- Ikkje synleg vegarbeide, ikkje anna aktivitet og heller ikkje opphevingsskilting av nedsatt fart i området. Dette såg ut til å vere slik i begge køyreretningar, noko det også var torsdag og fredag førige veke.

Eg har også ringt inn tidligare i år til 175 og varsla om noko liknande i samme området med skilting som var "gløymt" å ta vekk.

Eg opplever også at skilting ved vegarbeide i vekedagar der det ikkje er arbeide i helga, heller ikkje er fjerna skiltinga på ulike stadar.

Forøvrig har der stått på E6 i samme området som vist til over, eit stort skilt med varsel om stenging av vegen i inntil 20 minuttar pga. sprengningsarbeide, dette skiltet har stått der i årevis utan at i vertfall eg har registrert verken vegarbeide eller noko form for sprengningsarbeide.

Svar:

To ulike omsyn kan vere årsak til at det blir sett opp skilt om nedsett fartsgrense på ei vegstrekning: Det kan vere for å sikre dei som jobbar på eller langs vegen, eller for å ta vare på tryggleiken til trafikantane.

Fartsgrensa kan bli sette ned i ein periode av grunner som ikkje er synlege for trafikantane. Det kan til dømes vere skadar på vegen eller vegutstyret som gjer at det ikkje er forsvarleg å køyre i ein fart som vanlegvis er lovleg på strekninga.

Tryggleiken til trafikantar og vegarbeidararar kjem først, men det er også viktig å sikre framkomma for trafikantane. Derfor skal slike skilt ikkje stå oppe lengre enn høgst nødvendig.

I veke 39 var fartsgrensa skilta ned på ei strekning på E6 ved Espa fordi rekkverket var skadd. Vegvesenets entreprenør gjorde ei vurdering av skaden, og meinte det

ikkje var forsvarleg at trafikken passerte i 110 km/t. Entreprenøren skilta difor farten ned forbi skadestaden. Skadane på rekkverket vart utbetra, og skilta om nedsett fart vart fjerna så fort dette var gjord. Natt til onsdag førre veke var fartsgrensa igjen 110 km/t.

I same område held Bane Nor på å bygge jernbanetunnel under E6. Når Bane Nor får utført sprenging rett under E6, må vegen stengast i korte periodar for å vareta tryggleiken til dei som køyrer på den. Etter at sprenginga er utført, må ein utføre ein sjekk av vegen for å sikre at det

ikkje har oppstått skadar som påverkar trafiktryggleiken. Det er sett strenge krav til når og kor ofte Bane Nor kan gjennomføre desse sprengingane, slik ein unngår å stenge E6 på tidspunkt med mykje trafikk.

For å informere dei som blir ramma når vegen må stengast, er det sett opp eit informasjonsskilt på staden. Bane Nor arbeider med denne jernbanetunnelen i perioden 2022 - 2027, men skiltet vil bli teke ned så fort sprengingsarbeidet ikkje påverkar trafikken på E6.

SPØRSMÅL NR. 17

Innlevert 3. oktober 2023 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve

Besvart 11. oktober 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Kan statsråden gi en oversikt over beløpene som er bevilget til nevnte prosjekt i budsjettene for 2022 og 2023, og hvor mye Vegvesenet anbefalte for å sikre fremdrift og byggestart, samt hvor store bevilgninger Vegvesenet anbefaler for 2024 budsjett slik at prosjektene ikke forsinkes sammenlignet med planene som ble lagt til grunn i siste Nasjonal Transplan?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har i valgkampen lovet bevilgninger til blant annet E16 Arna-Voss, Oslofjordtunnelen og E6 Sørfoldtunnelene. Dette er prosjekter som over lang tid har vært planlagt og forberedt til bygging, men hvor tidspunkt for oppstart virker å bli skjøvet utover i tid som følge av for lave budsjettbevilgninger fra regjeringen.

Svar:

Med statsbudsjettet for 2024 foreslår regjeringen at følgende prosjekter innenfor Statens vegvesens portefølje av store investeringsprosjekter skal starte opp:

- E6 Megården–Sommerset i Nordland (delprosjekt på E6 Megården–Mørsvikbotn)
- E134 Røldal–Seljestad i Vestland
- E134 Oslofjordforbindelsen, byggetrinn 2 i Akershus

Med statsbudsjettet for 2023 var det ikke lagt opp til å sette i gang nye forberedende arbeider på disse prosjektene, men det er satt av midler til å videreføre tiltak som ble igangsatt før 2023. Tabellen nedenfor viser hvor mye som er brukt på prosjektene i 2022, prognose for forbruk i 2023 og anslag for 2024 med Prop. 1 S (2023–2024).

Prosjekt	i mill. kr (løpende priser)		
	Regnskap 2022	Prognose 2023	Anslag med Prop. 1 S (2023–2024)
E6 Megården–Sommerset (delprosjekt på E6 Megården–Mørsvikbotn)*	74	50	100
E134 Røldal–Seljestad	38	22	100
E134 Oslofjordforbindelsen, byggetrinn 2**	77	48	25

*For 2022 og 2023 er det oppgitt beløp for hele strekningen E6 Megården–Mørsvikbotn ettersom prosjektet først er foreslått delt opp i Prop. 1 S (2023–2024).

**E134 Oslofjordforbindelsen er planlagt bygget ut i to byggetrinn. Gjennom bompenginnkrevingen knyttet til dagens Oslofjordforbindelse er det stilt midler til rådighet til planlegging og forberedende arbeider til byggetrinn 2 av prosjektet. Av oppgitt beløp i 2022 er 65 mill. kr bompengefinansiert og for 2023 er hele beløpet forutsatt bompengefinansiert.

Det kan bli endringer i disse beløpene gjennom budsjettåret. Midlene i 2024 er oppstartsbeløp, og behovet vil øke betydelig i årene som kommer etter hvert som prosjektene kommer i gang for fullt.

Oppstart forutsetter Stortingets tilslutning til kostnadsramme for det enkelte prosjekt. I tillegg forutsetter oppstart Stortingets tilslutning til delvis bompengefinansiering av E134 Oslofjordforbindelsen byggetrinn 2 og E134 Røldal–Seljestad. Samferdselsdepartementet vil komme tilbake til Stortinget med forslag om dette.

I 2021 ble det gjennomført ekstern kvalitetssikring (KS2) for hele strekningen E6 Megården–Mørsvikbotn. I Prop 1 S (2023–2024) foreslås det oppstart av delstrekningen E6 Megården–Sommerset. Prognose for sluttkostnad for delprosjektet E6 Megården–Sommerset er i budsjettforslaget oppgitt til 4 180 mill. kr. Anslaget var basert på kostnadsberegninger for hele strekningen E6 Megården–Mørsvikbotn fra 2021, uten at det har foreligget egne anslag for delstrekningen E6 Megården–Sommerset.

Som det framgår av budsjettforslaget, gjennomføres det ny ekstern kvalitetssikring (KS2) for delprosjektet E6

Megården–Sommerset. Statens vegvesen har i grunnlaget for ekstern kvalitetssikring (KS2) oppdatert kostnadsanslaget til 5 832 mill. kr. Statens vegvesen opplyser om at hovedbegrunnelsen for det økte kostnadsanslaget er oppdaterte anslag for prisen på bygging av tunneler og bruer, bl.a. som følge av erfaringstall fra prosjektene E8 Sørbotn–Laukslett og E10/rv. 85 Tjeldsund–Gullesfjordbotn–Langvassbukta. Det pågår nå ekstern kvalitetssikring (KS2) av kostnadsanslaget og usikkerhetsvurderingen for prosjektet. Samferdselsdepartementet vil i tråd med Prop 1 S (2023–2024) komme tilbake til Stortinget med forslag til kostnadsramme for E6 Megården–Sommerset.

I statsbudsjettet for 2024 prioriterer regjeringen også midler til å videreføre forberedende arbeider på Fellesprosjektet Vossebana/E16 Arna–Stanghelle. Det er anslått et behov på 300 mill. kr i 2024. I 2022 ble det brukt 203 mill. 2022-kr og i 2023 er det prognostisert et forbruk på 275 mill. 2023-kr. Regjeringen vil våren 2024 legge fram en ny Nasjonal transportplan for perioden 2025–2036, der bl.a. videre framdrift for Fellesprosjektet Vossebana/E16 Arna–Stanghelle vil bli vurdert.

SPØRSMÅL NR. 18

Innlevert 3. oktober 2023 av stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes

Besvart 10. oktober 2023 av landbruks- og matminister Geir Pollestad

Spørsmål:

Vil landbruksministeren utrede et forbud mot hold av høns i bur i tråd med det kommende EU-regelverket?

BEGRUNNELSE:

Hold av høner i bur begrenser fuglenes mulighet til å utøve flere naturlige sosiale og fysiske atferder. Burene er for små til at fuglene kan strekke ut vingene, løpe og fly. I buret har de heller ingen mulighet til å komme seg unna hvis andre høner utviser aggressiv atferd. Mangel på fri bevegelse fører til belastning på muskler og skjelett. Allerede i stortingsmeldingen om dyrevelferd fra 2002/2003 mente Landbruksdepartementet at løsdrift burde være et langsiktig mål for norsk eggproduksjon. Flere land har allerede innført eller vedtatt forbud mot innredede bur (som er den typen som brukes i Norge). Det gjelder blant annet Østerrike, Luxembourg og Nederland. Tyskland har planlagt å forby innredede bur fra 2027 og i september 2022 erklærte Danmarks landbruksminister at egg fra burhøns

i Danmark skal forbys fra 2023. EU-kommisjonen har annonsert at de innen utgangen av 2023 vil legge frem et lovforslag om forbud mot hold av dyr i bur og trange binger fra 2027 av hensyn til dyrevelferden. Mattilsynet har nylig oversendt forslag til endringer i holdforskriftene for høns og kalkun til departementet. Veterinærinstituttet uttalte følgende i sitt hørings svar til den nye forskriften for hold av høns og kalkun:

"Det kan reises tvil om hvorvidt innredede bur tilfredsstillende dyrevelferdslovens § 23. I lys av EU sitt arbeid bør norske myndigheter forberede utfasing av innredede bur."

Men til tross for at Mattilsynet også selv skriver: "Vi er enig i at hold av fjørfe i bur, sterkt begrenser fuglenes mulighet til å utføre naturlig atferd", er ikke forbud mot burdrift foreslått. Det vil være en unødig forsinkelse å ikke ta i beregning de endringene man vet vil komme i EU – forbud mot bur.

Svar:

Omlegging til frittgåande system starta i Noreg for mange år sidan, og næringa har i dag god kompetanse på korleis ein lykkast med slikt hald. Det er i dag ca. 6,2 % av hønene som framleis blir haldne i innreidde bur.

Regjeringa arbeidar no med ei ny stortingsmelding om dyrevelferd. Det er gjennomført tre innspelsrundar, og det er motteke fleire innspel på mellom anna miljøbur og frittgåande system for verpehøns. Temaet vil derfor bli vurdert i meldingsarbeidet.

SPØRSMÅL NR. 19

Innlevert 3. oktober 2023 av stortingsrepresentant Sveinung Stensland

Besvart 12. oktober 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Kan statsråden gi en oversikt over øremerkede bevilgninger/satsninger knyttet til bekjempelse av ungdoms- og gjengkriminalitet for hvert år siden 2018?

BEGRUNNELSE:

Ber om at oversikten viser satsninger i statsbudsjettet og revidert nasjonalbudsjett.

Svar:

I statsbudsjettet for 2024 foreslår regjeringen å bevilge 15 mill. kroner til mer synlig politi i utsatte områder i Oslo som følge av kriminelle gjengmiljøer, 10,7 mill. kroner til å utvide kapasiteten ved Ungdomsenhet øst på Eidsvoll med to plasser og 19,3 mill. kroner til å gjennomføre lovendringer som skal forbedre straffereaksjonene ungdomsstraff og ungdomsoppfølging.

Nedenfor følger en oversikt over øremerkede bevilgninger/satsinger knyttet til bekjempelse av ungdoms- og gjengkriminalitet fra 2018-2023. Oversikten gjelder først og fremst satsinger på Justis- og beredskapsdepartementet sitt område. Flere andre departementer har også en viktig rolle i arbeidet med å forebygge og bekjempe barne-, ungdoms- og gjengkriminalitet, herunder bl.a. Barne- og familiedepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Kunnskapsdepartementet m.fl.

Statsbudsjettet 2018

Prop. 1 S (2017-2018) Justis- og beredskapsdepartementet, jf. Innst. 6 S (2017-2018)

Bevilgningen til politiet ble økt med 30 mill. kroner til en styrket politiinnsats i Oslo Sør. Innsatsen skulle bidra til å forebygge kriminalitet, med særlig vekt på oppfølging

av unge i risikosonen og forhindre rekruttering til miljøer som begår kriminalitet.

Statsbudsjettet 2019

Prop. 1 S (2018-2019) Justis- og beredskapsdepartementet, jf. Innst. 6 S (2018-2019)

Bevilgningen til politiet ble økt med 24 mill. kroner til en satsing mot ungdoms- og gjengkriminalitet. Bevilgningen til konfliktrådet ble økt med 16 mill. kroner til en satsing mot ungdoms- og gjengkriminalitet. Det ble også satt av 10 mill. kroner til styrking av barnevernet ifb. satsingen mot ungdoms- og gjengkriminalitet (totalt 50 mill. kroner).

Statsbudsjettet 2020

Prop. 1 S (2019-2020) Justis- og beredskapsdepartementet, jf. Innst. 6 S (2019-2020)

Bevilgningen til kriminalomsorgen ble økt med 6 mill. kroner til Indre Østfold fengsel, Eidsberg avdeling for å sikre at unge innsatte får et tilpasset tilbud også ved fullt belegg ved ungdomsenhetene.

Prop. 127 S (2019-2020) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2020, jf. Innst. 360 S (2019-2020)

Bevilgningen til politiet ble økt med 25 mill. kroner til å bekjempe gjengkriminalitet i Oslo.

Statsbudsjettet 2021

Prop. 1 S (2020-2021) Justis- og beredskapsdepartementet, jf. Innst. 6 S (2020-2021)

Bevilgningen til politiet ble økt med 60 mill. kroner til tiltak mot ungdoms- og gjengkriminalitet.

Prop. 195 S Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2021, jf. Innst. 600 S (2020-2021)

Bevilgningene under Justis- og beredskapsdepartementet ble økt med 20 mill. kroner til å bekjempe barne-, ungdoms- og gjengkriminalitet, herunder 10 mill. kroner til politiets forebyggende innsats på nett og i lokalmiljøer,

5 mill. kroner til etablering av ungdomsteam i kriminalomsorgen og 5 mill. kroner til konfliktrådet for å

sikre tilstrekkelig kapasitet blant konfliktrådets ungdomscoordinatorer og til å styrke arbeidet med gjenopprettende prosess i saker med ungdomsoppfølging og ungdomsstraff.

Statsbudsjettet 2022

Prop. 1 S (2021–2022), jf. Innst. 6 S (2021-2022)

Bevilgningen til kriminalomsorgen ble økt med 5 mill. kroner til etablering av ungdomsteam (videreføring av midler i RNB 2021).

Det ble øremerket 3 mill. kroner til to prosjekter for exit-program for gjengkriminelle (Oslo kommunes EX/IN-prosjekt og Forandringshuset i regi av KFUK-KFUM).

Prop. 1 S Tillegg 1 (2021–2022), jf. Innst. 6 S (2021-2022)

Bevilgningen til politiet ble økt med 200 mill. kroner til blant annet styrket innsats mot gjengkriminalitet. 40 mill. kroner av disse ble særskilt tildelt Oslo politidistrikts innsats mot kriminelle miljøer og gjenger.

Bevilgningen til kriminalomsorgen ble økt med 50 mill. kroner (med helårseffekt på 100 mill. kroner fra 2023) til økt bemanning og bedre innhold i kriminalomsorgen. Deler av bevilgningen er benyttet til å etablere flere ungdomsteam og ungdomsansvarlige ved friomsorgskontorene.

SPØRSMÅL NR. 20

Innlevert 3. oktober 2023 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken

Besvart 12. oktober 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Økte kostnader de siste to årene; både på investeringer, lån, valuta, inflasjon, drift, har redusert antall prosjekt som skal kutte utslippene fra skipsfarten. Dette gjelder både investerings- og driftskostnader for skip og produksjonskostnader for grønne drivstoff. Ordningene for investeringsstøtte for lav- og nullutslippsskip gjennom Enova er i utgangspunktet ganske gode, bortsett fra de ikke har noen form for inflasjons-/kostnadsjustering.

Vil statsråden ta initiativ til en inflasjons/kostnadsjustering av Enova-støtten?

Svar:

Jeg deler representantens oppfatning av at Enova har gode ordninger rettet mot skipsfarten, ikke minst i lys av kommende støtteprogrammer for hydrogen og ammoniakk i fartøy. For å utforme treffsikre ordninger er det viktig at Enova får gode innspill fra aktører. I august inviterte derfor Enova markedet til å gi innspill til den endelige utformingen av programmene. Jeg går ut ifra at aktører benytter anledningen til å spille inn det de mener er viktig, og så må Enova veie flere forhold når de setter de endelige kriteriene for programmene. Jeg er opptatt av at vi respekterer Enovas faglige vurderinger. Vi har gitt Enova betydelig faglig frihet til å foreta prioriteringer og utforme

programmer, herunder slike kriterier, slik at midlene utnyttes mest mulig effektivt.

Så er det slik at det normalt vil være flere faktorer som påvirker kostnader og inntekter i alle prosjektene Enova støtter. Enova skal avlaste risiko med støtten de gir, ikke overta all risiko. Prosjekteier har et selvstendig ansvar for å budsjettere og planlegge godt og forsøke å ta høyde for fremtidig utvikling i priser og kostnader. Dette gir insentiv for aktører til å holde god kostnadskontroll. Som grunnlag for støtteberegning er det imidlertid naturlig at prosjekteier legger inn sine forventninger til pris- og kostnadsutvikling når de søker om støtte. For øvrig er det ikke innenfor statsstøtteregulverket tillatt å justere opp støtte til prosjekter hvor et tilsagn allerede er innvilget.

Regjeringen har økt bevilgningene til Enova betydelig. I vårt forslag for 2024 foreslår vi en økt bevilgning til Enova på over 400 mill. kroner. Siden 2021 har vi økt bevilgningene til Enova med over 70 prosent.

SPØRSMÅL NR. 21**Innlevert 3. oktober 2023 av stortingsrepresentant Bengt Rune Strifeldt****Besvart 11. oktober 2023 av landbruks- og matminister Geir Pollestad****Spørsmål:**

Kan statsråden garantere at en videreføring av klimaavtalen med EU på skog (LULUCF) ikke vil medføre begrensninger på skogbruket, og gi en nærmere begrunnelse for hvorfor han ser ut til å ha en annen oppfatning av LULUCFs innvirkning på skogsdrift enn det som for eksempel Sverige har?

BEGRUNNELSE:

Det vises til mitt tidligere skriftlige spørsmål til statsråden (besvart 08.09.2023). Her skriver statsråden at:

«EU-regelverket legg ikkje føringar for det einskilde landet sin bruk av verkemiddel overfor skog- og arealbrukssektoren, eller eventuelle aktivitetar som påverkar utslepp og opptak i sektoren... Regjeringa har ingen intensjonar om å styre hogstnivået i Noreg, og vi har heller ingen politikk for å gripe inn i omsettinga av tømmer.»

Jeg leser også statsråden svar slik at EUs klimaregelverk vil øke etterspørselen etter produkter fra skogen, som gir muligheter for mer hogst.

Disse signalene ser ut til å stå i motstrid med hva næringen selv frykter, hva regjeringens EØS-notat om LULUCF (fra 2021) konkluderer med, og Sveriges holdning. Den svenske regjeringen konkluderte med at den nye LULUCF-forordningen innebærer «alltför långtgående begränsningar av svenskt skogsbruk», jf. pressemelding fra Landsbygds- og infrastrukturdepartementet publisert 23. mars 2023. Sverige avsto dermed fra å støtte LULUCF-forordningen da den ble stemt over i EU tidligere i år. Det bes derfor om at statsråden begrunner nærmere sitt standpunkt om hvorfor han mener at LULUCF ikke vil begrense hogstnivået i Norge.

Svar:

I klimastatus og plan som følger som vedlegg til budsjettproposisjonen til Klima- og miljødepartementet, skriv regjeringa følgjande:

«For perioden 2021–2025 ligg Noreg etter usikre berekningar an til eit utsléppsgap samanlikna med netto-null-forpliktinga på om lag 34 mill. tonn for perioden 2021–2025. Anslått gap blir redusert til om lag 16 mill. tonn om vi får tilgang på ein kostnadsfri kompensasjonsmekanisme som regelverket opnar for om EU samla sett når målet om «netto null». Det anslåtte gapet på 34/16 mill. tonn vart kjend hausten 2022. Gapet er i ein storleik som svarer til 14 pst. dvs., 7 pst. av dei norske klimagasutsléppa i 2021. For å auke opptaket i skog og redusere utslépp frå nedbygging og anna arealbruksendringar legg regjeringa no

fram forsterka politikk og verkemiddel. Denne politikken vil jamvel først og fremst påverke opptak og utslepp på lengre sikt enn 2021–2025. Det finst få tiltak som gjev effekt innan 2025. Vi kjem difor til å få eit stort underskot samanlikna med netto-null-forpliktinga for perioden 2021–2025. Ei mogleg løysing er å kjøpe kvotar frå andre land for å oppfylle forpliktinga.»

For perioden 2026–2030 har EU vedteke eit nytt skog- og arealbruksregelverk (sjå kap. 2). Om Noreg i det nye regelverket får berekna mål og budsjett for perioden på same måten som EU-landa, kan Noreg etter svært usikre berekningar få eit overskot på om lag 11 mill. tonn CO₂-ekvivalentar i denne perioden. Det er mogleg å overføre 0,8 mill. tonn frå skog- og arealbrukspilaren til innsatsfordelingsforordninga i andre periode. Heile overskotet kan seljast.

Noreg har soleis ei utfordring med eit berekna utslépp for skog- og arealsektoren for inneverande femårsperiode, men med bakgrunn i EU sitt regelverk for berekning av forpliktinga for perioden 2026–2030, så kjem Noreg betre ut. For Sverige er det motsett, dei vil få større utfordringar med det nye regelverket som vil gjelde frå 2026.

Eg er samd med representanten Strifeldt om at regelverket gir uheldige insentiv, i og med at redusert hogst vil slå positivt ut i form av lågare bokførte utslépp i klimagassrekneskapen for skog- og arealsektoren. Eg har inntrykk av at det var mellom anna dette Sverige ville uttrykke sin misnøye med ved å avstå i å gi si tilslutning til LULUCF-forordninga.

Regjeringa har ingen planer om å føre ein politikk som grip inn i marknaden for omsetting av tømmer. Det er skogbrukslova som regulerer skogbruket, og skogbrukslova gir ingen heimel for å regulere volumet omsett tømmer med bakgrunn i klimamål. Tømmermarknaden blir, og skal også framover bli, styrd av tilbod og etterspurnad.

SPØRSMÅL NR. 22**Innlevert 3. oktober 2023 av stortingsrepresentant Seher Aydar****Besvart 9. oktober 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Helseministeren har i sitt oppdragsbrev til Helseforetakene i 2023 gitt «Styrke psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling» høyeste prioritet. Nå står flere av helseforetakene i en økonomisk situasjon som presser fram innsparinger i driften. I Helse Førde er rus-enheten på Tronvik nå vurdert nedlagt.

Hva vil statsråden gjøre for å unngå at enheter som denne, som skulle være en prioritet, blir lagt ned?

Svar:

Det er de regionale helseforetakene som skal sørge for å styrke psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling, slik jeg har bedt om. I forbindelse med spørsmålet om det aktuelle tilbudet i Helse Førde HF, har jeg bedt Helse Vest RHF om en uttalelse og gjengir denne nedenfor:

«Helse Vest har styrket Helse Førde sin rusbehandlingssenheter på Tronvik budsjettmessig inneværende år, for å øke antallet behandlingssenheter fra 15 til 20. En økning i antall behandlingssenheter forutsetter en økning i antallet behandlere. Det har ikke vært mulig for Helse Førde å rekruttere behandlere for å ivareta en slik økning i antallet behandlingssenheter ved Tronvik. De utfordringene Helse Førde har med å rekruttere behandlere er ikke et særtilfelle, det er situasjonen i mange deler av landet. Det er viktig å understreke at Helse Førde fortsatt har saken til vurdering, og har ikke tatt et endelig standpunkt om nedleggelse.»

Regjeringen har fra dag én vært opptatt av de utfordringene som er i sykehusene og satte derfor raskt ned to utvalg: Helsepersonellkommissjonen og Sykehusutvalget. Utvalgene har levert sine anbefalinger og utredningene har vært på høring. Regjeringen vil i Nasjonal helse- og samhandlingsplan presentere endringer som skal styrke sykehusene og det samlede tilbudet til pasientene.

Gjennom den varslede forebyggings- og behandlingsreformen vil regjeringen komme nærmere tilbake til behandlingstilbudene til personer med rusmiddelproblemer spesielt.

SPØRSMÅL NR. 23**Innlevert 3. oktober 2023 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo****Besvart 10. oktober 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

EU sitt nye berekraftsdirektiv (CSRD) er eit heilt sentralt verktøy for å lykkast med grønn omstilling i Europa og Noreg, i tråd med FN sine berekraftsmål og EUs «Green Deal».

Når ser finansministeren for seg at direktivet om berekraftsrapportering kan bli ein del av EØS-avtalen?

GRUNNGJEVING:

Direktivet om berekraftsrapportering, kjend som Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), vart vedtatt i desember 2022 og tredde i kraft i EU 5. januar 2023.

Fristen for å gjennomføre direktivet i medlemslanda er 6. juli 2024.

Verdipapirlovutvalet har utgreia behovet for å endre norske reglar, blant annet regnskapslova, som følgje av CSRD. I samband med høyringa av utgreiinga skreiv Finansdepartementet at Stortinget vil få ein lovproposisjon

"i tide til at de nye reglene kan innføres i Norge i samme takt som i EU, slik at de nye rapporteringskravene vil kunne begynne å gjelde for de største noterte foretakene fra og med regnskapsåret 2024, med rapportering i 2025".

Rekneskapsåret 2024 startar snart, og det vil vere nyttig for både bedriftene og andre som blir omfatta av dei nye reglane at dei så snart som mulig får vite korleis direk-

tivet vil bli gjennomført. Så langt eg er kjend med saka, er direktivet ikkje ein del av EØS-avtalen enno, og eg går ut frå at det må skje før Stortinget får ein lovproposisjon til behandling.

Svar:

Direktivet om berekraftsrapportering frå føretak (CSRD) er vurdert som EØS-relevant, men er førebels ikkje innlemma i EØS-avtalen. Direktivet er no til vurdering i EF-TAs arbeidsgruppe for selskapsrett. Eg kan ikkje no anslå

når direktivet vil bli innlemma i EØS-avtalen. Verdipapirlovutvalet har i «NOU 2023: 15 Bærekraftsrapportering» foreslått endringar i mellom anna regnskapsloven og revisorloven for å gjennomføre direktivendringane som følgjer av CSRD. Utgreiinga har vore på høyring med frist 4. september 2023.

Finansdepartementet vurderer no innspela som har kome i høyringa. Dei nye reglane bør innførast i Noreg i same takt som i EU. Eg tek derfor sikte på å fremje ein lovproposisjon for Stortinget som gjer det mogleg.

SPØRSMÅL NR. 24

Innlevert 3. oktober 2023 av stortingsrepresentant Mona Fagerås

Besvart 11. oktober 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Med bakgrunn i Vy-konsernets innstilling om valg av vedlikeholder på Ø1 og Ø2, vil de tyngre komponentene knyttet til togene som trafikkerer Østlandet, sendes ut av Norge for overhaling, og kan samferdselsministeren redegjøre for årlig økning i tonn CO₂-ekvivalenter med bakgrunn i frakt av tunge jernbanekomponenter fra og til Norge?

BEGRUNNELSE:

Flere mediesaker (NRK, Aftenposten, Avisa Oslo, Fri Fagbevegelse) har over tid vist at norsk jernbaneberedskap kan bli varig svekket dersom det tunge vedlikeholdet av jernbanekjoretøyer, boggier (togunderstell) og komponenter flyttes ut av landet. Samtidig kan konsekvensen av dette være at tungt norsk jernbanemateriell fysisk fraktes ut av landet med fossil transport over 4-5 landegrensar, for tungt vedlikehold med samme avstand i retur til Norge. Dette vil føre til en betydelig økning i klimagassutslipp.

I anbudsutsettingen av vedlikehold av togene på Østlandet (trafikkpakkene Ø1 og Ø2), inneholder anbudene ingen krav på klima eller utslippshensyn. Det ble ikke stilt krav om at arbeidet skal kunne utføres i Norge og det er heller ikke stilt krav om dette fra Jernbanedirektoratet. Følgelig er det opp til tilbyderne å bestemme hvor og hvordan de vil tilby vedlikeholdet. Dette betyr at dette kan skje langt utenfor Norge med betydelige avstander og stort behov for betydelige volumer av fjerntransport. Dette bør også ses i sammenheng med at Vy-konsernet

har en uttalt ambisiøs bærekrafts- og klimastrategi, der dette er et oppsiktsvekkende valg med henblikk på klimahensyn.

Situasjonen betyr at norsk jernbanemateriell vil bli fraktet med fossile lastebiler til andre land for lengre opphold med vedlikehold utført utenfor Norge. Konsekvensen er betydelige klimagassutslipp uten et nærhetssprinsipp og konsekvenser for norsk beredskap som understreket og omtalt i tidligere spørsmål til ministeren, samt de ferske utredningene fra Forsvarskommissjonen (NOU 2023:14) og Totalberedskapskommissjonen (2023:17).

Fossil fjerntransport av tungt jernbanemateriell (boggier, hjulsatser og komponenter) fra Norge vil angivelig medføre lengre ledetid for vedlikeholdet, slik at det samtidig vil ta lengre tid før materialet er tilbake i ordinær drift i norsk sektor enn tilfellet vil være dersom dette utføres på lokasjon i Norge.

Summen av dette er en løsning der klimaet rammes av økte utslipp samtidig som det medfører usikkerhet for norske kompetansearbeidsplasser og nasjonal beredskap for skinnegående kjøretøyer- og komponentvedlikehold. Det kan i praksis medføre en nedlegging og utflugging av alt komponentvedlikehold i Norge.

Svar:

Jeg har innhentet opplysninger fra Vygruppen AS (Vy) om saken. Vy har som kjent gjennomført en konkurranse om anskaffelse av vedlikeholdstjenester i henhold til an-

skaffelsesregelverket. Vy har i konkurransen ikke stilt krav om at tungt komponentvedlikehold (blant annet vedlikehold av boggyer) skal utføres i Norge. Selskapet viser i den forbindelse til at begrenset tilgang til fasiliteter for denne typen vedlikehold gjør at et slikt krav vil kunne begrense mulige leverandørers deltakelse i konkurransen.

Vy opplyser at selskapet ikke har beregnet om eventuelt vedlikehold av tunge komponenter i utlandet vil medføre økning i CO₂-utslipp. Vy påpeker i den forbindelse at det er først etter kontraktsinngåelse at endelige løsninger blir fastsatt. Ettersom det ikke er inngått kontrakt ennå, er det derfor heller ikke ennå bestemt hvor vedlikehold av tunge komponenter skal gjennomføres.

Vy viser for øvrig til at det i anbudskonkurransen er stilt krav som skal sikre at leverandøren tar tilstrekkelig hensyn til miljø ved gjennomføringen av kontrakten. Leverandøren skal for eksempel være sertifisert i henhold til ISO 14001, som er et miljøledelsessystem. Det er i anbudskonkurransen videre stilt krav om at leverandøren skal

ivareta og forbedre viktige miljøaspekter innen egen virksomhet i kontraktsperioden. Vy viser til at dette er krav som selskapet som oppdragsgiver vil følge tett opp, og at Vy i dialog med leverandør vil finne gode løsninger som sikrer minst mulig belastning på klima, herunder valg av transportmidler til og fra aktuelt verksted.

Staten er som eier opptatt av at selskapene drives innenfor bærekraftige rammer. Staten stiller derfor tydelige forventninger til selskapene på en rekke områder. Det forventes blant annet at selskapene driver ansvarlig, noe som innebærer å opptre etisk forsvarlig og identifisere og håndtere selskapets påvirkning på mennesker, samfunn og miljø. På klimaområdet forventer staten at selskapene identifiserer og håndterer risiko og muligheter tilknyttet klima, setter mål og iverksetter tiltak for reduksjon i klimagassutslipp i tråd med Parisavtalens mål og rapporterer om måloppnåelse. Jeg legger til grunn at Vy driver sin virksomhet i tråd med statens forventninger på dette området.

SPØRSMÅL NR. 25

Innlevert 3. oktober 2023 av stortingsrepresentant Mona Fagerås

Besvart 11. oktober 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Med bakgrunn i at Vy erkjenner mangel på beredskapsvurdering i forbindelse med tildeling av vedlikeholdskontrakter og med kjennskap til at Jernbanedirektoratet har varslet utad at de vil igangsette en utredning av hvordan statens behov for sikker tilgang på jernbanetransport ivaretas, vil statsråden sikre at det ikke blir tildelt vedlikeholdskontrakt før denne utredningen av konsekvensene for beredskapen er fullført?

BEGRUNNELSE:

I spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 15:2567 (2022-2023), stilte jeg et spørsmål vedrørende beredskap i norsk jernbane. Siden da har Vy innstilt på sveitsiske Stadler for å overta alt tungt vedlikehold av togboggyer (togets understell), hjul og komponenter fra Vy-tog i de neste ti årene. Selv om statseide Mantena la inn et mer økonomisk gunstig tilbud, kom de til kort. Dette innebærer at Vy, potensielt, vil tildele en vedlikeholdskontrakt der vesentlige deler av vedlikeholdet utføres utenfor Norges grenser. En slik beslutning kan føre til tap av arbeidsplasser, avgjøren-

de kompetanse og svekket nasjonal beredskap. Dette er også bekreftet fra kilder i Forsvaret i tråd med det departementet er orientert om i brev og møteforespørsel datert 30.08.2023.

Vy bekrefter nå at de ikke har inkludert beredskapsvurderinger i tilbudet, og at de ikke er forpliktet til å ta hensyn til beredskap i en anbudsprosess. Jernbanedirektoratet indikerte nylig, i et brev til Mantena datert 08.09.2023, at de med bakgrunn i den nylige utviklingen i den sikkerhetspolitiske situasjonen, samt de ferske utredningene fra Forsvarskommisjonen (NOU 2023:14) og Totalberedskapskommisjonen (2023:17), vil sette i gang en utredning for å vurdere hvordan statens behov for sikker tilgang på jernbanetransport kan ivaretas.

Gitt den dynamiske globale situasjonen er det avgjørende at vi prioriterer og styrker vår nasjonale beredskap.

Utover det beredskapsmessige aspektet noterer jeg meg også at Arbeiderpartiets avtroppende byrådsleder i Oslo - Raymond Johansen - for kort tid siden ble orientert av Mantena om at de varige konsekvensene utover de beredskapsmessige er at mer enn 100 arbeidsplasser kan

forsvinne fra Groruddalen, og at den norske kompetansen på denne måten forvitrer.

Det er prisverdig at Raymond Johansen har stilt opp for å få omgjort dette vedtaket, jeg forventer at samferdselsministeren gjør det samme.

Svar:

Som jeg skrev i mitt svar til representanten 26. juni 2023 gjennomfører Vy anskaffelsen av vedlikeholdstjenester i medhold av forsyningsforskriften, som ligger under lov om offentlige anskaffelser. Det tunge vedlikeholdet som i dag utføres i Norge på vegne av andre person- eller godstogselskaper er ikke berørt av denne prosessen til Vy.

Jernbanedirektoratet vurderer at et utfall av Vy sin anskaffelse der deler av det tunge vedlikeholdet ikke skal gjennomføres i Norge ikke vil true beredskapen og togselskapenes evne til å oppfylle pålegg fra departementet

med hjemmel i jernbaneloven § 6 b. Tungt vedlikehold på FLIRT-togene som er omfattet av kontraktene om Østlandet 1 og 2 skal fremdeles gjennomføres av Mantena frem til 2029.

Totalberedskapskommisjonen viser til at det er oppnevnt et anskaffelsesutvalg som blant annet skal tydeliggjøre muligheten for å stille krav til sikkerhet og beredskap i offentlige anskaffelser for å ivareta beredskapshensyn og nasjonale sikkerhetsinteresser. Denne rapporten skal foreligge våren 2024 og er også noe jeg vil følge opp ved fremtidige direktetildelinger av persontransport med tog. Kontraktene om togtilbudet på Østlandet er inngått og JDIR har ikke til hensikt å reforhandle disse avtalene. Utredningsarbeidet direktoratet viser til i brevet til Mantena forutsetter derfor ikke at de inngåtte trafikkavtalene med Vy skal reforhandles, eller at Vy sin anskaffelse av vedlikeholdstjenester må endres.

SPØRSMÅL NR. 26

Innlevert 4. oktober 2023 av stortingsrepresentant Ingunn Foss

Besvart 9. oktober 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hvordan mener statsråden at utvikling av Sør-Vest politidistrikt sin spesialgruppe mot nettovergrep, Spiderweb, bidrar til å styrke innsatsen mot overgrep på nett, og ser statsråden at det å prioritere kontorer skjer på bekostning av etterforskning av alvorlig kriminalitet?

BEGRUNNELSE:

I Hurdalsplattformen står det at regjeringen skal «[s]tyrke kapasiteten til å kjempe mot cyberkriminalitet, irekna overgrep på nett og datakriminalitet». Det er uforståelig for spørsmålsstiller at nedlegging av et spesialisert etterforskningsmiljø som har sørget for over 100 domfellelser for nettovergrep, skal bidra til å «styrke kapasiteten til å kjempe mot ... overgrep på nett».

Svar:

Regjeringen prioriterer bekjempelse av internettrelaterte overgrep mot barn høyt. I statsbudsjettet for 2024 foreslås det en økning på 30 mill. kr. til å styrke politidistriktenes kapasitet til å avdekke og straffeforfølge internettrelaterte

overgrep mot barn. Regjeringen arbeider også med en opptrappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner. Internettrelaterte overgrep vil inngå i denne planen.

Målet til prosjektet Operasjon Spiderweb har vært å stoppe pågående overgrep mot barn, og forebygge at det skjer nye overgrep. Prosjektgruppen har vært satt sammen av dedikerte ansatte som har tilegnet seg spisskompetanse på internettrelaterte overgrep. Siden etableringen i 2019 er det behandlet over 500 straffesaker, der over 100 har ført til domfellelse.

Jeg har bedt Politidirektoratet om en oppdatering på status for prosjektet, og har fått opplyst at Sør-Vest politidistrikt fortsatt vil ha en målrettet innsats mot overgrep mot barn. Alle opprettede saker vil prioriteres i den totale sakportefølje. Politimestrene står fritt til å organisere sin virksomhet innenfor vide fullmakter, og i dette tilfellet har politimesteren vurdert at en omorganisering vil være hensiktsmessig.

Jeg har fått opplyst at erfaringene fra Operasjon Spiderweb tilsier at det er stor forskjell på saker i porteføljen det er arbeidet med. Ulike saker krever ulik tilnærming, og distriktet ønsker å vurdere alle straffesaker i et helhetlig

perspektiv for å prioritere de mest alvorlige sakene innenfor de ressursene distriktet har til rådighet. Politimesteren mener at kunnskapen som er opparbeidet i Operasjon Spiderweb i dag er like relevant i andre straffesaker.

Som ledd i å øke tryggheten i det digitale rom, har Sør-Vest politidistrikt etter en totalvurdering, valgt å disponere personell på en annen måte for å tilgjengeliggjøre kompetansen på distriktsnivå, og på sikt bringe kompetanse ut til andre deler av virksomheten. Dette anses nødvendig for best mulig utnyttelse av fagmiljøene.

Som en del av regjeringens arbeid med å skape trygghet i samfunnet ble det i statsbudsjettet for 2023 satt av egne midler til politiet for å blant annet opprette nye tjenestesteder. Det samme er gjort i budsjettforslaget for 2024. Etableringen av nye tjenestesteder påvirker derfor ikke ressursituasjonen i politidistriktene på annen måte enn at de aktuelle politidistriktene får tilført nye ressurser til dette formålet.

SPØRSMÅL NR. 27

Innlevert 4. oktober 2023 av stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes

Besvart 9. oktober 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Justisministeren har gjennom forskrift i sommer fjernet stemmeretten til en tredel av innbyggerne i Longyearbyen. Å frata noen stemmerett er svært inngripende i et demokrati. Beslutningen er heller ikke behandlet i et folkevalgt organ, verken Stortinget eller lokalt.

Forstår statsråden at dette oppleves som svært inngripende og ekskluderende, og kan statsråden forklare hvordan beslutningen ivaretar geopolitisk sikkerhet på Svalbard når misnøyen øker markant blant de som utgjør samfunnet, inkludert nordmenn?

Svar:

Regjeringen vedtok i juni i fjor nye regler for stemmerett og valgbarhet ved lokalstyrevalg i Longyearbyen, der det bestemmes at personer som ikke er norske statsborgere har stemmerett og er valgbar ved lokalstyrevalg dersom de har vært folkeregistrert i en norsk kommune de siste tre årene før de bosatte seg i Longyearbyen.

Det følger av Svalbardloven § 34 fjerde ledd at Justis- og beredskapsdepartementet gir forskrift om stemmerett, valgbarhet og gjennomføring av valg og suppleringsvalg. Da de nye reglene for stemmerett og valgbarhet ble fastsatt, ble dette gjort i statsråd som en sak av viktighet, jf. Grunnloven § 28.

Jeg har forståelse for at flere var og er uenig i regjeringens avgjørelse. Jeg vil her minne om de spesielle rammebetingelsene som gjelder for forvaltningen av Longyearbyen. Longyearbyen skal ikke være et livsløpsamfunn.

Velferds- og tjenestetilbudet er begrenset. Dersom man har behov for tjenester som ikke er en del av det lokale tjenestetilbudet, må norske innbyggere henvende seg til sine hjemkommuner. Utenlandske borgere uten bosted på fastlandet, må henvende seg til sine hjemland. Det er bred politisk enighet om dette.

Longyearbyen lokalstyre har videre ikke egen beskatningsmyndighet. Driften av lokalforvaltningen finansieres derfor i stor grad av overføringer fra fastlandet.

Etter Svalbardtraktaten er det lik rett til adgang til Svalbard for borgere fra land som er parter i traktaten. Det er hverken visumplikt eller krav om oppholdstillatelse for utenlandske borgere ved innreise til Svalbard. Utlendingsloven gjelder ikke.

Disse forholdene danner sentrale forutsetninger for forvaltningen av Longyearbyen og utøvelsen av svalbardpolitikken. I enkelte sammenhenger er det derfor nødvendig at norske myndigheter gir regler for Svalbard som er spesielt tilpasset forholdene der og ivaretar statens behov for kontroll med øygruppen.

Da Longyearbyen lokalstyre ble opprettet i 2002 la man til grunn at ordningen måtte evalueres løpende. På den tiden hadde størstedelen av befolkningen der tilknytning til fastlandet. I dag har en ikke ubetydelig del av befolkningen flyttet til Longyearbyen direkte fra utlandet.

Regjeringen har i denne saken veiet ønsket om bred folkelig deltagelse ved lokalstyrevalg opp mot statens behov for kontroll, samt de særtrekk som ligger til grunn for Longyearbyen lokalstyres funksjon, rolle og oppgaver. Man kom frem til at kravet om at utenlandske borgere må

ha botid på fastlandet for å ha stemmerett best forente disse kryssende hensynene.

SPØRSMÅL NR. 28

Innlevert 5. oktober 2023 av stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn

Besvart 12. oktober 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik

Spørsmål:

Meiner statsråden det er i tråd med norsk parlamentarisk tradisjon at han let vere å endre retningslinene for utflytting av statlege arbeidsplassar fordi han "ikkje [ser] behov" for dette, når Stortinget eksplisitt har vedteke at retningslinene skal endrast?

GRUNNGJEVING:

I dokument nr. 15:2744 (2022-2023) blir statsråden spurt om når han har tenkt å følgje opp Stortingets vedtak nr. 667 (innst. 326 S (2022-2023), jf. dokument 8:162 S (2022-2023)). Vedtaket lyder som følgjer:

«Stortinget ber regjeringa i retningslinjene for lokalisering av statlege arbeidsplasser om ikkje å sidestille større byar og byområder med Oslo når det gjelder hvor nye og omlokaliserte statlege arbeidsplasser og virksomheter skal lokaliseres.»

Dette kom på bakgrunn av at regjeringa hadde endra desse retningslinene til følgjande formulering:

«Den statlige lokaliseringspolitikken skal, ved oppfølgingen av disse retningslinjene, medvirke til at nye og omlokaliserte statlige virksomheter i hovedsak blir lokalisert utenfor Oslo, sentrale kommuner i Oslo-området eller andre av de største byene.»

Etter at Stortinget gjorde sitt vedtak nr. 667, offentliggjorde regjeringa si nye distriktsmelding. I denne heiter det:

«Regjeringa ynskjer derfor at nye og omlokaliserte statlege verksemdar i hovudsak blir lokaliserte utanfor Oslo, sentrale kommunar i Oslo-området eller andre av dei største byane.»

Med andre ord held regjeringa seg framleis med nøyaktig den same formuleringa i retningslinene som Stortinget eksplisitt har bede regjeringa om å endre.

I sitt svar til spørsmålet frå stortingsrepresentant Njåstad (dokument nr. 15:2744) forklarar statsråd Gjelsvik dette slik:

"Ei sidestilling av Oslo med andre større byar i Noreg har aldri vore praktisert ved bruk av retningslinjene. Det vil heller ikkje gjerast framover. Praktiseringa av retningslinjene vil framleis vere slik at ein vurderer Oslo og dei andre større byane i kvar einskild sak, ut frå mål og krav i retningslinjene og kva statleg verksemd det er tale om. Eg ser ikkje behov for å endre retningslinjene som følgje av vedtaket i Stortinget."

Her misforstår statsråden Stortinget sitt vedtak. Stortingsvedtak 667 går ikkje ut på at regjeringa skal endre praktiseringa av retningslinene, det går ut på at regjeringa skal endre sjølve retningslinene, jf. formuleringa "i retningslinjene".

Spørsmålet blir då kva grunnlag statsråden har for å tolke stortingsvedtak 667 på ein måte som er i strid med både den direkte ordlyden og ei naturleg språkleg forståing av teksten.

Svar:

Det er i tråd med god norsk parlamentarisk tradisjon å forhalde seg til kva Stortinget faktisk har oppmoda regjeringa om. Stortinget ber i oppmodingsvedtak nr. 667 om at «regjeringa i retningslinjene ikkje sidestiller større byar og byområde med Oslo når det gjelder hvor nye og omlokaliserte statlige arbeidsplasser og virksomheter skal lokaliseres». Ei sidestilling av Oslo med andre større byar i Noreg har aldri vore praktisert ved bruk av retningslinjene. Dette vil heller ikkje bli gjort framover.

Kvar einskild sak etter retningslinjene skal vurderast for seg, og det skal i kvar sak vurderast tre ulike lokaliseringalternativ der omsynet til lokaliseringspolitiske og sektorpolitiske mål blir sett i samanheng. Kravet i retningslinjene om at eitt alternativ i sentralitet 3-6 skal vurderast, vil ivareta at ein alltid vurderer moglegheitene for å lokalisere statleg verksemdar i mindre sentrale kommunar. Samstundes vil omsyn som talar for lokalisering i større byar også bli synleggjort i utgreiinga. I vurderingane og avvegningane av sektorpolitiske og lokaliseringspolitiske mål vil Oslo korne i ei anna stilling enn dei an-

dre større byane, mellom anna med omsyn til storleik på arbeidsmarknaden.

SPØRSMÅL NR. 29

Innlevert 5. oktober 2023 av stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn

Besvart 12. oktober 2023 av landbruks- og matminister Geir Pollestad

Spørsmål:

Kva er status på arbeidet med revidering av viltlova, og vil regjeringa støtte ei oppheving av noverande § 10 om jaktforbod i romjula og på utvalde religiøse høgtidsdagar?

GRUNNGJEVING:

Det går for tida føre seg ei større revidering av viltlova. Det vil vere ønskeleg om statsråden kan greie ut om status for dette arbeidet, og når Stortinget kan vente å få saka til behandling. I samband med denne revideringa vil det vere naturleg å sjå om forbodet i noverande § 10 eigentleg har noko fornuftig grunngjeving i vår tid. Dagens forbod er utforma slik: "Jakt og fangst er ikkje tillatt i tiden fra og med 24. desember til og med 31. desember og ikkje på langfredag, påskeaften og første påskedag."

Det er vanskeleg å sjå naturfaglege, dyreetiske eller på andre måtar faglege grunngjevingar for dette forbodet. Eventuelle religiøse grunngjevingar for forbodet kan vanskeleg sjåast å vere forankra i dagens føremålsparagraf.

Svar:

Landbruks- og matdepartementet og Klima- og miljødepartementet arbeider med å revidere viltlova. Før saka kjem til Stortinget må ho blant anna ut på alminneleg høyring. Vi tek sikte på å sende saka på høyring i løpet av 2024. Eg kan ikkje seie noko nærare om når Stortinget kan vente å få saka til handsaming.

I arbeidet med å revidere viltlova, går departementa gjennom og vurderer alle reglane i gjeldande viltlov. Det endelege forslaget til lov, der også dagens § 10 vil verte vurdert, vil fyrst vere klart når saka sendast til handsaming i Stortinget.

SPØRSMÅL NR. 30

Innlevert 5. oktober 2023 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen

Besvart 10. oktober 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Har norske myndigheter på bakgrunn av den italienske dommen mottatt en begjæring om utlevering av vedkommende, eller en anmodning om at vedkommende skal gjennomføre den idømte fengselsstraffen i Norge?

BEGRUNNELSE:

Det vises til mitt skriftlige spørsmål nr. 3241 (2022-2023) av 25.09.23, og statsrådens besvarelse av spørsmålet den 29.09.23. Av statsrådens besvarelse synes det som om hun har misforstått spørsmålet. Det er ikke bedt om at statsråden skal kommentere den nevnte italienske straffesak-

en, og det ble heller ikke bedt om en generell redegjørelse for ansvarsfordelingen i utleveringssaker. Det som ønskes er en besvarelse av hva som har skjedd med den domfelte etter at den italienske dommen ble avsagt, herunder om og eventuelt hvordan norske justismyndigheter har bistått italienske myndigheter i fullbyrdelsen av dommen.

Det hitsettes fra deler av begrunnelsen for spørsmål nr. 3241 (2022-2023):

«Najumuddin Faraj Ahmad (Mulla Krekar) ble i juli 2019 domfelt for terrorplanlegging i en italiensk domstol, og fikk utmålt en straff på 12 års fengsel. I den samme dommen ble også to norske statsborgere domfelt for terrorplanlegging, og idømt straffer på henholdsvis 9 års fengsel og 7 år og 6 måneders fengsel. Najumuddin Faraj Ahmad (Mulla Krekar) ble utlevert til Italia den 26.03.20. Av mediernes dekning av saken fremgår det at den domfelte som ble idømt en straff på 9 år fengsel, ble utlevert til Italia den 03.10.20. Av mediedekningen fremgår det videre at Riksadvokaten satte som vilkår for utleveringen at den domfelte skulle avsone straffen i Norge når dommen ble rettskraftig. For den siste domfelte, som ble idømt en straff på 7 år og 6 måneders fengsel, fremkommer det lite opplysninger i mediene om hva som skjedde med vedkommende i tiden etter dommen.»

Det er en forutsetning for at Stortinget skal kunne utfylle sin kontrollfunksjon, at det gis konkrete og informative svar på de spørsmål Stortinget stiller regjeringen og dens medlemmer. Det sakskomplekset som dette spørsmålet gjelder, har også stor allmenn interesse. Det

bes derfor om at statsråden nå svarer konkret på det som etterspørres.

Svar:

Jeg viser til i mitt tidligere svar på representantens skriftlige spørsmål nr. 3241 (2022-2023).

I begrunnelsen for spørsmålet viser stortingsrepresentanten til at konkrete og informative svar er en forutsetning for Stortingets kontrollfunksjon. Når spørsmålet som stilles gjelder konkrete opplysninger i tilknytning til en straffesak kan jeg som justisminister imidlertid ikke besvare disse. Dette gjelder både norske og utenlandske straffesaker. I en sak som denne, hvor gjennomføring av soning av ilagt fengselsstraff vil kunne avhenge av internasjonalt samarbeid, vil hensynet til utenlandsk myndighet, herunder etterforskningstaktiske hensyn, være til hinder for å bekrefte eller avkrefte den typen opplysninger stortingsrepresentanten etterspør.

På generelt grunnlag kan jeg imidlertid forsikre stortingsrepresentanten om at relevante norske myndigheter samvittighetsfullt følger opp alle anmodninger vi mottar fra utenlandske myndigheter som gjensidig hjelp i straffesaker, utlevering/overlevering og soningsoverføring mv.

SPØRSMÅL NR. 31

Innlevert 5. oktober 2023 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen

Besvart 20. oktober 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hvilke vurderinger begrunner forskjellen i Justis- og beredskapsdepartementets konklusjon om behovet for en særskilt vurdering og fraråding av bruk av den russiske applikasjonen Telegram og den kinesiske applikasjonen TikTok på tjenesteenheter med tilgang til departementenes interne digital infrastruktur og tjenester, og konklusjonen om at bruk av den russiske applikasjonen Yango på tjenesteenheter med tilgang til departementenes interne digital infrastruktur og tjenester er tilstrekkelig regulert av NSMs generelle råd?

BEGRUNNELSE:

Det vises til mine skriftlige spørsmål nr. 2874 (2022-2023), nr. 3140 (2022-2023) og nr. 3213 (2022-2023) samt statsrådets besvarelse av disse spørsmålene. På spørsmål om bruk av Yango på offentlige tjenestetelefoner er i tråd med NSMs råd for bedre sikkerhet på mobile enheter, er statsrådets svar at hun ikke vurderer enkeltapplikasjoner, men sørger for at det utarbeides nasjonale råd som skal bidra til å styrke cybersikkerheten (nr. 2874). På oppfølgende spørsmål om statsråden vil be NSM vurdere om det bør frarådes bruk av den russiskproduserte applikasjonen Yango på tjenestetelefoner i departementene – slik dette ble gjort med applikasjonene TikTok og Telegram – svarer statsråden med å henvise til de nasjonale rådene (nr.

3140). Det ble deretter spurt om Justis- og beredskapsdepartementet vil fraråde bruk av applikasjonen Yango på tjenesteenheter med tilgang til departementenes interne digital infrastruktur og tjenester og dermed innrette bruken av denne applikasjonen på tilsvarende måte som for applikasjonene TikTok og Telegram, hvor statsrådets svar er at det ikke hadde vært et godt system dersom sikkerhetsråd utelukkende skulle basert seg på hvilke enkeltapper jeg som Justis- og beredskapsminister etterspør råd om. Et slikt system ville etter statsrådets syn vært helt vilkårlig (nr. 3213).

Måten spørsmålene besvares på er forbausende og på grensen til forvirrende. Særlig sett i lys av statsrådets standpunkt om at bruk av TikTok på en tjenesteenhet med tilgang til departementenes interne digital infrastruktur og tjenester forut for frarådingen, var i henhold til de gjeldende råd og retningslinjer med den begrunnelse at applikasjonen ikke var særskilt frarådet ved navn. At de samme generelle rådene som TikTok-bruken var i henhold til, nå skal være en tilstrekkelig regulering for bruk av Yango fremstår som veldig pussig. At statsråden nå mener et system med særskilt fraråding ikke er godt og

vil virke helt vilkårlig, gjør det hele bare enda merkeligere. Det bes derfor besvart hvilke vurderinger som ligger til grunn for forskjellen i Justis- og beredskapsdepartementets konklusjoner, i håp om at dette kan opplyse saken.

Svar:

Som opplyst i mine svar på skriftlig spørsmål nr. 2874, 3140 og 3213, har Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) utarbeidet 13 råd som skal bidra til å styrke sikkerheten på mobile enheter. De generelle rådene ble faglig gjennomgått av NSM og sist oppdatert sommeren 2023.

Som jeg redegjorde for i mitt forrige svar, så finner jeg det lite hensiktsmessig å etablere et system hvor sikkerhetsråd skal baseres på hvilke enkeltapper Justis- og beredskapsdepartementet etterspør råd om. Med den mediaoppmerksomheten som vurderingene av TikTok og Telegram fikk tidligere i år, mener jeg vi bør kunne legge til grunn at virksomheter, med utgangspunkt i NSMs generelle råd, gjør forsvarlige sikkerhetsvurderinger når det gjelder bruk av andre tilsvarende applikasjoner.

SPØRSMÅL NR. 32

Innlevert 5. oktober 2023 av stortingsrepresentant Morten Stordalen

Besvart 11. oktober 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

I Dagsnytt18 før valget avviste statsråden at det er var regjeringen som hadde tildelt Vy anbudspakken for Østlandet. Statsråden pekte på Jernbanedirektoratet som eneste ansvarlige. For de fleste som kjenner bakgrunnen for tildelingen, fremstår dette snodig.

Nå som valgkampen er over, vil statsråden gi en nøktern og objektiv beskrivelse av hvilket handlingsrom Jernbanedirektoratet hadde til å velge en annen leverandør enn Vy til trafikkpakken for sentrale Østlandet?

Svar:

Jeg har svart detaljert på spørsmål fra Stortinget om hvordan direktetildelingsprosessen er gjennomført siden resultatet for direktetildelingen av persontogtilbudet på Østlandet ble klart i mars 2023. Jeg viser blant annet til brev av 25. april og 3. mai 2023 der jeg svarte på til sam-

men 26 spørsmål fra Kontroll- og konstitusjonskomiteen, og oversendte en omfattende mengde dokumenter fra direktetildelingsprosessen.

Togtilbudet på Østlandet er delt i to avtaler, Østlandet 1 og Østlandet 2. Det er Jernbanedirektoratet som kompetent myndighet som har inngått avtaler om drift av togtilbudet på Østlandet fra desember 2023 til 2033, i tråd med mandat fra Samferdselsdepartementet.

Jernbanedirektoratet kunne dele togtilbudet mellom Vy og Flytoget ved å tildele selskapene én avtale hver, eller tildele togtilbudet samlet til Vy. Jernbanedirektoratet besluttet å tildele togtilbudet samlet til Vy.

SPØRSMÅL NR. 33**Innlevert 5. oktober 2023 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug****Besvart 11. oktober 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Hvilken tidsfrist vil NVE få for å utrede konsekvensene av et mål om 10 TWh redusert strømforbruk i hele bygningsmassen innen 2030 sammenlignet med 2015?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen skriver følgende i «Handlingsplan for energieffektivisering i alle deler av norsk økonomi»:

«Olje- og energidepartementet vil be NVE utrede konsekvensene av et mål om 10 TWh redusert strømforbruk i hele bygningsmassen innen 2030 sammenlignet med 2015.»

Spørsmålet gjelder når oppdragsbrev vil bli sendt NVE fra olje- og energidepartementet, og hvilken frist som vil bli gitt for at denne utredningen skal være ferdig.

Svar:

Departementet vil så snart som mulig sende et oppdrag til NVE om å utrede konsekvensen av et mål om 10 TWh redusert strømforbruk i hele bygningsmassen innen 2030 sammenlignet med 2015. Jeg legger opp til at NVE skal levere svar på oppdraget i løpet av januar 2024.

SPØRSMÅL NR. 34**Innlevert 5. oktober 2023 av stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad****Besvart 10. oktober 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen****Spørsmål:**

Restauranten Under med har varslet oppsigelse av alle ansatte bl.a. etter avvik de har fått fra Arbeidstilsynet vedr arbeidstidsbestemmelser. Restauranten må ha noe spesielle åpningstider. De ansatte er godt fornøyd med den arbeidstiden de har nå, da mange også kommer fra andre land. Før kunne Arbeidstilsynet gi dispensasjon for slike saker, og uten en dispensasjon vil nedleggelse være eneste mulighet.

Vil statsråden se på muligheten for å fortsatt kunne gi dispensasjon i slike saker?

BEGRUNNELSE:

Over lenger tid har det vært diskusjoner og forsøk på å kunne opprettholde konseptet. Nå er det altså varslet oppsigelser, og slike restauranter er avhengig av noe fleksibilitet. Og de er viktige for annet næringsliv og distriktene.

Svar:

Jeg legger til grunn at bakgrunnen for spørsmålet er at restauranten Under etter tilsyn fra Arbeidstilsynet tidligere i år fikk pålegg om å sørge for at ulovlig søndagsarbeid opphører. Grunnlaget for pålegget var at restaurantens ansatte arbeider etter klokken 18.00 hver lørdag. Arbeid etter klokken 18.00 på lørdag regnes etter arbeidsmiljøloven som søndagsarbeid, og loven har nærmere regler om hvor ofte man kan arbeide på søndager. Utgangspunktet er at arbeidstaker som har utført søndagsarbeid, skal ha arbeidsfri følgende søndag.

Det er viktig at virksomheter får rammevilkår som legger til rette for en effektiv og lønnsom drift, og organiseringen av arbeidstiden har stor betydning i denne sammenhengen. Jeg er enig i at fleksibilitet er viktig, og har forståelse for at Under, som andre i serveringsbransjen, har behov for å holde åpent utenom ordinær dagtid, herunder lørdag kveld. Virksomhetens behov må imidlertid veies mot hensynet til vern av arbeidstaker og andre samfunnshensyn.

Jeg vil påpeke at det allerede finnes flere muligheter til å fravike hovedregelen om hyppighet av søndagsarbeid. Arbeidsgiver og arbeidstaker kan skriftlig avtale en arbeidstidsordning som i gjennomsnitt gir arbeidstaker arbeidsfri annenhver søn- og helgedag over en periode på 26 uker, likevel slik at det ukentlige fridøgn minst hver fjerde uke faller på en søn- eller helgedag. Fagforening med innstillingsrett, det vil si fagforening med minst 10 000 medlemmer, kan inngå tariffavtale som åpner for at arbeidstakere kan arbeide mer enn annenhver søndag i gjennomsnitt. Arbeidsgiver og arbeidstaker kan også avtale arbeid på søn- og helgedager mot tilsvarende fri på andre dager som i henhold til arbeidstakerens religion er helge- eller høytidsdag.

Bakgrunnen for reglene om søndagsarbeid er hensynet til arbeidstakernes sosiale og velferdsmessige behov. Felles hvile- og helgedager er viktig for samfunnet som helhet, fordi de muliggjør aktiviteter som skaper en følelse av fellesskap og kollektiv samhørighet i samfunnet. Jeg mener det er viktig å holde på prinsippet om en felles fridag.

Grunnen til at perioden for søndagsarbeid starter allerede lørdag klokken 18, er for å sikre kvaliteten og verdien av søndagsfri. Jo lenger utover kvelden arbeidstaker må arbeide, jo mer forringes søndagshvilen. Arbeidstilsynet har opplyst at flere arbeidstakere på Under arbeider helt til klokken 02 natt til søndag.

Jeg har forståelse for at utenlandske arbeidstakere som kommer til Norge for å jobbe på en arbeidsplass som Under også selv kan ha et ønske om å kunne jobbe flere søndager. Samtidig er det et viktig prinsipp at disse arbeidstakerne skal ha samme rettigheter og arbeidsvilkår som alle andre, og gis mulighet til å delta i det norske samfunnet. Helgen som felles friperiode er av stor verdi for familielivet, fritid og deltakelse i samfunnslivet. Hyppig og vedvarende arbeid på kvelder, netter og i helger kan avskjære den enkelte fra sosialt samvær og samfunnsmessig deltakelse. Den særlige begrunnelsen som ligger bak begrensningene i søndagsarbeid gjør at det å ha fri på andre tidspunkter i uken ikke uten videre kan kompensere for arbeid på søn- og helgedager.

Jeg vil også understreke at begrensninger i hyppigheten av søn- og helgedagsarbeid har eksistert siden før arbeidsmiljøloven av 2005. Spørsmålet om å åpne for enda større fleksibilitet har vært vurdert flere ganger, og regelen om gjennomsnittsberegning av søndagsarbeid ble lempet senest i 2015, da regelen ble endret fra at arbeidstaker skal ha fra fri minst hver tredje til minst hver fjerde søndag.

Arbeidstilsynet har ikke hatt adgang til å gi dispensasjon fra bestemmelsene om søndagsarbeid siden 2005. Hensikten med å innskrenke Arbeidstilsynets kompetanse til å gi tillatelser og dispensasjoner i arbeidsmiljøloven knyttet til avvikende arbeidstidsordninger, var blant annet å gi partene i arbeidslivet større innflytelse. Også utvidelse av dispensasjonsadgangen, blant annet

knyttet til arbeidsmiljøloven § 10-8 fjerde ledd om fordeling og hyppighet av søndagsarbeid, har vært oppe til vurdering, jf. Prop. 48 L (2014–2015), men man fant ikke grunn til å fremme et slikt forslag.

Den norske modellen er basert på trepartssamarbeidet, og et viktig utgangspunkt i arbeidstidsreguleringen er at loven setter de nødvendige rammer, mens fleksibilitet og nødvendige tilpasninger gis gjennom avtaler på forskjellige nivåer. Slike avtaler kan inngås mellom arbeidsgiver og den enkelte arbeidstaker (individuell avtale), med tillitsvalgte i virksomheter som er bundet av tariffavtale (lokal avtale) eller med en fagforening som har innstillingsrett (sentral avtale). Jo «høyere» nivå avtalen inngås på, jo mer omfattende unntak fra lovens normalregler kan avtales. Dette er for å sikre et balansert styrkeforhold, at relevante hensyn blir vurdert og at det foretas en helhetsvurdering av arbeidstidsordningens forsvarlighet. En arbeidstidsordning som innebærer å likestille søndagsarbeid med arbeid andre dager, ville vært et stort avvik fra utgangspunktet, og bør etter mitt syn kreve sterke grunner. Jeg mener derfor det er riktig at et slikt unntak eventuelt må fastsettes ved avtale med fagforening med innstillingsrett, og at kompetansen ligger til de kollektive partene – ikke hos den offentlige tilsynsmyndighet.

Å åpne for ytterligere dispensasjonsadganger for Arbeidstilsynet vil kunne gjøre det mindre attraktivt å organisere seg. Overnattings- og serveringsbransjen er en av næringene med lavest organisasjonsgrad. At utenlandske arbeidstakere i liten grad er fagorganiserte, særlig de med kortere botid i Norge, er også en kjent utfordring i mange bransjer. Jeg mener derfor vi heller bør jobbe for å få organisasjonsgraden opp. Regjeringen arbeider derfor med flere tiltak for å styrke partssamarbeidet og stimulere til økt organisasjonsgrad.

Jeg mener dagens regelverk balanserer behovet for fleksibilitet med behovet for vern mot søndagsarbeid på en god måte. Jeg ønsker derfor ikke å starte et arbeid med å innføre en ny dispensasjonsadgang for Arbeidstilsynet knyttet til søndagsarbeid.

Til slutt vil jeg også understreke at en større dispensasjonsadgang uansett ikke automatisk vil føre til at tilsynet vil åpne for slike arbeidstidsordninger, og det vil uansett ikke kunne løse den konkrete saken representanten viser til. I tillegg vil en slik ordning være ressurskrevende for tilsynet og føre til en økning i saksmengde.

Jeg viser for øvrig også til mitt svar på skriftlig spørsmål fra stortingsrepresentant Anna Molberg om den samme saken (Dokument nr. 15:2167 (2022–2023)).

SPØRSMÅL NR. 35**Innlevert 5. oktober 2023 av stortingsrepresentant Morten Wold****Besvart 13. oktober 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hva tenker statsråden om at det skal være en frykttkultur rundt varsling innen politietaten, og vil statsråden sørge for fortgang i arbeidet med å få på plass et fritt og uavhengig nasjonalt varslerombud for politiet og alle offentlige etater?

BEGRUNNELSE:

Den vanskelige situasjonen for varslere i politiet har eksistert lenge. Allerede i 2016 advarte Politiets Fellesforbund (PF) medlemmene sine mot å varsle. Anmodningen gjelder fortsatt.

Den senere tid har Dagbladet satt søkelys på polititjenestemenn og -kvinner som har opplevd vanskeligheter forbundet med varsling av kritikkverdige forhold i politiet.

Dagbladets undersøkelser og kontakt med politifolk viser at flere forteller om en kultur hvor det er vanskelig å si fra, og der det fremstår som viktigere for politiledelsen å skjule og dekke over kritikkverdige og straffbare forhold fremfor å behandle sakene.

Politiforum gjennomførte nylig en undersøkelse blant sine medlemmer på nasjonal basis, der nærmere 3 000 politifolk valgte å svare. Over 58 prosent svarte ja på spørsmålet om politiet er preget av en frykttkultur når det kommer til å ytre sin mening internt eller eksternt.

I mai i fjor uttalte statsråden til NTB at

«arbeidet er i gang med å rydde i politiets varslingsrutiner. Politidirektoratet og tillitsvalgte ser på både hvordan man kan opprette et nasjonalt varslingsombud i politiet, og hva man kan gjøre med de eksisterende varslingsrutinene.»

Statsråden sa videre at

«den konkrete innretningen skal Politidirektoratet og tillitsvalgte i politiet få komme tilbake til, men at det er viktig at det er et uavhengig organ eller ombud som alle har tillit til.»

Politiets Fellesforbund har ved gjentatte anledninger og gjennom flere alvorlige varslingsaker de senere årene, påpekt det absolutte behov og krav om at varslervernet og rutiner for håndtering av varslingsaker må forbedres og styrkes. I flere år har Politiets Fellesforbund, sammen med Unio, jobbet iherdig for å få på plass et nasjonalt varslingsombud.

Politiets Fellesforbund har lenge jobbet for et nasjonalt varslingsombud og mener at et varslingsombud er den beste løsningen for å sikre en god og rettferdig behandling

av både varsler og omvarslede, samt bidra til å sikre habil, troverdig og tillitvekkende behandling i varslingsaker av alvorlig karakter.

Det er lett å si seg enig i Politiets Fellesforbunds syn på at det må stilles svært strenge krav til objektivitet og habilitet for et slikt ombud, og at det selvsagt bør være eksternt og ikke ha noen tilknytning til Politidirektoratet.

Svar:

Jeg viser til tidligere svar om samme tema, herunder skriftlig spørsmål nr. 3272 (2022-2023).

Politiforums undersøkelse, der det kommer frem at seks av ti politiansatte mener det er en frykttkultur i politiet, er noe jeg tar på største alvor. Jeg er imidlertid ikke overrasket over tallene. Dette er et område der det er potensiale for forbedringer i norsk politi. Jeg har derfor helt siden jeg ble justis- og beredskapsminister vært opptatt av å styrke arbeidet i politiet på dette området.

Regjeringen prioriterer arbeidet med kultur og ledelse i politiet. Et godt arbeidsmiljø forebygger varslingsaker, og bygger tillit. Ansatte i politiet skal ha et godt ytringsklima, og det skal være trygt for politiets ansatte å si fra om uønskede hendelser og kritikkverdige forhold på arbeidsplassen. Den som varsler skal bli tatt alvorlig, og møtt på en konstruktiv og respektfull måte.

Det viktigste tiltaket er å sørge for at politiet har en varslingsordning som fungerer. Politiet evaluerer og videreutvikler derfor nå varslingsrutinene i etaten i tett dialog med fagforeningene og hovedverneombudet. Det er god fremdrift i arbeidet.

Flere varslingsaker i politiet har vist at det også er behov for å ha et uavhengig ombud. Justis- og beredskapsdepartementet jobber derfor parallelt med at det skal opprettes et uavhengig, nasjonalt varslingsombud for politiet. Innretningen på et slikt ombud jobbes det med i departementet i godt samarbeid med Politiets Fellesforbund og de øvrige politiorganisasjonene. Dette er et nybrottsarbeid og et krevende arbeid, men jeg har gitt arbeidet høy prioritet, og departementet har nå kommet langt i arbeidet. Dette er et arbeid det har vært fortgang i over tid, og arbeidet er nå i en avsluttende fase.

SPØRSMÅL NR. 36**Innlevert 5. oktober 2023 av stortingsrepresentant Sveinung Stensland****Besvart 20. oktober 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Er det et mål for regjeringen å holde politidekningen i Norge over 2 politifolk per 1 000 innbyggere, og kan statsråden garantere at regjeringen ikke vil tillate politidekningen å falle under 2 per 1 000?

BEGRUNNELSE:

Fra august 2021 til august 2023 har det blitt over 200 færre politifolk i Norge. Siden befolkningstallet i Norge har økt, betyr det at politidekningen i dag er lavere enn da Støre-regjeringen tiltrådte. Det er alvorlig og en svekkelse av politiberedskapen i Norge. I opposisjon ba Senterpartiet om garanti for at målet om 2 politifolk per 1 000 innbyggere ville nås i løpet av 2020 (et mål som ble nådd på grunn av Solberg-regjeringens historiske satsning på politiet), ref. Dokument nr. 15:2148 (2019-2020). Slik situasjonen har blitt med kutt og nedbemanning i politiet på Senterpartiets vakt, ser spørsmålsstiller behov for en garanti på regjeringen ikke vil tillate politidekning på UNDER 2 politifolk per 1 000 innbyggere.

Spørsmålsstiller registrerer for øvrig at det er forskjell på det regjeringspartiene var opptatt av i opposisjon og det de gjennomfører i regjering. Viser blant annet til innstilling fra justiskomiteen om Politimeldingen – et politi for fremtiden, hvor Arbeiderpartiet og Senterpartiet mfl. blant annet skriver følgende:

«Målet om 2 politifolk per 1 000 innbyggere innen 2020 er ifølge politimeldingen et minimum for å «sikre en forsvarlig polititjeneste» i nåtid. Flertallet er positiv til måltallet, men vil hevde at det er behov for en ny analyse med anbefalinger som ser på behovet videre.

[...] Flertallet vil vise til at i land som i lengre tid har hatt det kriminalitetsbildet vi nå møter, ligger politidekningen mellom 3 og 3,5 politiårsverk per 1 000 innbyggere. Dette gjelder blant annet Tyskland, Østerrike, Nederland, Belgia og Frankrike (Eurostat-tall for 2016), mens de sørlige europeiske landene ligger adskillig høyere. Norges mål om 2,0 politiårsverk per 1 000 er således lavt i europeisk sammenheng, og ikke noe å slå seg til ro med. Flertallet mener det er behov for å fortsette å øke politidekningen og den totale politikraften.»

Svar:

Mitt mål er at vi får flere politifolk, og at vi får flere politistudentene i jobb. For to år siden visste vi ikke at krigen i Ukraina skulle bidra til en kostnadsvekst som har påvirket budsjettet i politiet, andre deler av offentlig sektor,

og lommeboka til folk. Vi visste heller ikke at vi på dette tidspunktet skulle få mer enn 60 000 flyktninger til Norge.

Dette er noe av bakgrunnen for at regjeringen har foreslått å øke politibudsjettet i 2024, og også tidligere har bevilget ekstra til politiet, blant annet årets reviderte nasjonalbudsjett hvor vi økte bevilgningen med 550 mill. kroner og i Prop. 78 S (2021-2022) hvor vi økte bevilgningen til håndtering av ankomster fra Ukraina og til å øke kapasiteten til å avdekke sammensatte trusler og etterretning i Norge.

Jeg vil ellers bemerke at sammenligningen med måltall i andre land kan være misvisende, fordi andre land har andre kriterier for hva som regnes inn i sine måltall. Utdanningen for politifolk i andre land kan også være mer begrenset enn vår treårige bachelorutdanning. Til sammenligning har det blitt flere som jobber i politiet i Norge de siste to årene (september 2021 – september 2023), selv om det er noen færre med politiutdanning. I Norge regner vi likevel ikke sivile inn i måltallet. Jeg mener like fullt det er en viktig målsetning å få flere med politiutdanning i politidistriktene.

SPØRSMÅL NR. 37**Innlevert 5. oktober 2023 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud****Besvart 16. oktober 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Hvilke tiltak vil statsråden gjennomføre for å sikre at sammenhengene mellom personlig økonomi og psykisk helse ivaretas?

BEGRUNNELSE:

I år har regjeringen lagt frem en ny opptrappingsplan for psykisk helse. I en tid med økende renter og stadig tøffere privatøkonomi opplever flere at det går på helsa løs, men det er ikke et tema i planen.

Spørsmålsstillere har fått informasjon om at flere banker de siste årene har iverksatt sine egne tiltak knyttet til sammenhengene mellom personlig økonomi og psykisk helse. Det dreier seg om opplæring av ansatte, omformulering av varsler og avslagsbrev, og utvikling av selvhjelpsportaler.

Det er også flere forskningsfunn som peker på at sammenhengene mellom økonomi og psykisk helse er høyst reelle og koster samfunnet stort. Dyrdal mfl. (2018) fant i en langtidsstudie av 46.000 norske småbarnsmødre at økonomiske problemer klart var faktoren som svekket livskvaliteten mest, og Anders Barstad i SSB fant i fjor at bortsett fra ydmykelser er økonomiske problemer den livsbelastningen som henger mest sammen med svekket psykisk helse.

Britiske Money and Mental Health Policy Institute har beregnet at UK kan spare opp mot 108 millioner pund årlig ved å samlokalisere psykisk helsehjelp og økonomisk rådgivning.

Svar:

Forskjellene i landet vårt er for store, også når det gjelder helse. Vi vet for eksempel at folk med kort utdanning og lav inntekt oftere opplever psykiske plager og lavere livskvalitet enn de med lengre utdanning og høyere inntekt. Økonomiske problemer og gjeld kan også øke risikoen for selvmordsforsøk.

Det er riktig at det ikke finnes spesifikke tiltak rettet mot sammenhengen mellom økonomiske problemer og psykisk helse i opptrappingsplan for psykisk helse. Opptrappingsplanens mål er at flere skal oppleve god psykisk helse og at de som har behov for psykisk helsehjelp skal få god og lett tilgjengelig hjelp. Det gjelder uavhengig av hvor i landet du bor eller størrelsen på lommeboka. Tilgangen til og kvaliteten på tjenestene skal være like god

uavhengig av sosioøkonomisk bakgrunn. Vi satser blant annet på lavterskeltilbud i kommunene, slik at flere kan få hjelp på et tidlig tidspunkt. Lavterskeltilbud kan bidra til å forebygge at ulike livsmestringsutfordringer og psykiske plager utvikler seg og blir mer alvorlige tilstander.

I planen peker vi blant annet på at økonomiske utfordringer i familien kan ha negativ innvirkning på barn og unges psykiske helse. Det er derfor viktig å utvikle trygge, gode ordninger som sikrer en tryggere økonomisk hverdag, herunder universelle ordninger som helsetjenestetilbud før, gjennom og etter svangerskap, gode barnehagetilbud, og økonomiske støtteordninger til barnefamilier. Videre understreker vi hvordan fellesskapsarenaene som skole, arbeidsplass og fritid er viktige for å skape god psykisk helse og forebygge psykiske helseplager. Vi synliggjør også viktigheten av gode boforhold. De grunnleggende behovene bolig dekker, er viktig for alle mennesker.

I tillegg følger vi opp handlingsplan for forebygging av selvmord. Tiltakene i handlingsplanen skal bidra til bedre forebygging og mer systematikk i arbeidet med selvmord, tidlig og god hjelp for personer i selvmordsrisiko, bedre hjelp til etterlatte etter selvmord og økt forskning, kunnskap og kompetanse om selvmordsforebygging. God hjelp og gode behandlingsforløp for mennesker i selvmordsrisiko er et helt tydelig mål med planen

En tverrsektoriell tilnærming er helt avgjørende for å lykkes med å styrke befolkningens psykiske helse og forebygge psykiske plager. Det er også helt sentralt for å sikre god oppfølging av personer som har utviklet psykiske plager eller lidelser. Derfor er en rekke departementer involvert i arbeidet med disse planene og iverksetting av tiltakene de inneholder. Det er viktig at vi alle, og de som jobber i tjenestene, er oppmerksomme på hvilken innvirkning økonomiske utfordringer kan ha for den psykiske helsen. Opptrappingsplanen for psykisk helse er en dynamisk plan med en planperiode på ti år. I denne perioden kommer det til å være tett samarbeid mellom alle involverte, både i tjenestene og fageksperter, for å justere tiltak og utvikle nye tiltak i lys av erfaringer og ny kunnskap.

Regjeringen prioriterer utjevning av sosiale forskjeller høyt, gjennom en mer rettferdig fordelingspolitikk. Utjevning av sosiale helseforskjeller er kjernen i folkehelsemeldingen som

ble lagt fram tidligere i år, og vi skal også legge fram en stortingsmelding om sosial utjevning og mobilitet.

SPØRSMÅL NR. 38**Innlevert 5. oktober 2023 av stortingsrepresentant Turid Kristensen****Besvart 13. oktober 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Folkeregisterforskriftens bestemmelser medfører at staten i en del tilfeller fremstår som en samværs sabotør for foreldre til små barn som flytter fra hverandre og ønsker å følge anbefalinger fra fagfolk om hva som er beste samværsform for de minste barna.

Vil statsråden ta initiativ til å endre folkeregisterforskriften slik at foreldrene ikke blir satt i en knipe slik de gjør i dag, og sørge for at begge foreldre kan opprettholde en god relasjon til sine barn ved samlivsbrudd?

BEGRUNNELSE:

Det synes å være bred enighet om at de minste barna ikke har godt av å ha delt bosted når foreldrene går fra hverandre. Det anbefales at barnet har et fast hjem for å sikre stabilitet, og at det tas klare hensyn til barnets utvikling og trygghetsfølelse når man avtaler hvordan samvær skal gjennomføres. Det anbefales at samvær for de minste barna gjennomføres regelmessig og hyppig hjemme hos den forelderen barnet har fast bosted hos. Hvis det er mulig, anbefales det at den andre forelderen blir inkludert i stell og rutiner. Dette innebærer også kveldsstell og legging av barnet, for eksempel ved helgesamvær.

I Aftenposten 1. oktober 2023 kan vi imidlertid lese en beskrivelse av hvordan staten og folkeregisterforskriften saboterer samvær for foreldre som ønsker å følge anbefalingene om samvær for små barn. Folkeregisterforskriftens § 5-2-1 sier at et felles hjem regnes som oppløst når den ene har flyttet ut og besøk i det tidligere felles hjem normalt ikke forekommer oftere enn hver tredje måned. Dette betyr at forelderen som melder flytting etter å ha flyttet fra tidligere felles hjem får avslag på sin melding om flytting dersom samvær avtales i tråd med faglige anbefalinger. Fordi samvær med eget barn ifølge forskriften defineres som besøk, ikke samvær. Fordi forskriften ikke tar hensyn til hvordan samvær med små barn best tilrettelegges.

Det er viktig at vi bidrar til å sikre at begge foreldrene får være en nær omsorgsperson for sine barn, også etter samlivsbrudd. Det er ikke tilfelle i dag. Dette må endres.

Svar:

Jeg er enig i at foreldre som går fra hverandre, bør kunne utøve samvær med sine barn på en måte som er til det beste for barna, og at bostedsreglene ikke bør være et

hinder for hvordan foreldre innretter samværsordningen med barna.

Skattedirektoratet har arbeidet med en endring av den aktuelle regelen, jf. høringsdokumenter som er tilgjengelig på Skatteetatens nettside, Høring – endring av regler om oppløsning av felles hjem med barn etter folkeregisterforskriften § 5-2-1 - Skatteetaten. Den foreslåtte endringen ble vedtatt 12. oktober 2023 og satt i kraft samme dag.

Hensikten med forskriftsendringen er å tilpasse regelverket bedre til ulike samlivs- og samværsformer, og herunder også ivareta prinsippet om barnets beste. Den vedtatte endringen vil supplere opprinnelig regel om oppløsning av felles hjem med en egen regel som gjelder oppløsning av felles hjem med barn. Dette innebærer at endring av folkeregistrert bosted kan skje når en person har sin overveiende døgnhvile i en annen bolig enn det tidligere felles hjem med barn, selv om besøk i det tidligere felles hjem skjer oftere enn hver tredje måned.

SPØRSMÅL NR. 39**Innlevert 5. oktober 2023 av stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund****Besvart 10. oktober 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Mener statsråden at det er hensiktsmessig å legge ned en politienhet mot nettovergrep, som har vist gode resultater på få år, for å bekjempe overgrep på nett mot barn og unge?

BEGRUNNELSE:

Nylig ble det kjent at politienheten Spiderwebs skal legges ned. Enheten i Sør-Vest politidistrikt har hatt som oppgave å forebygge, avdekke, etterforske og føre nettovergrepssaker mot barn for retten. Siden oppstarten i 2019 har enheten ført til over 100 domfellelser. Beslutningen har ført til kraftige reaksjoner fra politiet selv, påtalemyndigheten og flere sentrale bistandsadvokater som har representert ofre for nettovergrep.

Svar:

Regjeringen prioriterer bekjempelse av internettrelaterte overgrep mot barn høyt. I statsbudsjettet for 2024 foreslås det en økning på 30 mill. kr. til å styrke politidistriktenes kapasitet til å avdekke og straffeforfølge internettrelaterte overgrep mot barn. Regjeringen arbeider også med en opptrappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner. Internettrelaterte overgrep vil inngå i denne planen.

Målet til prosjektet Operasjon Spiderweb har vært å stoppe pågående overgrep mot barn, og forebygge at det skjer nye overgrep. Prosjektgruppen har vært satt sammen av dedikerte ansatte som har tilegnet seg spisskompetanse på internettrelaterte overgrep. Siden etableringen i 2019 er det behandlet over 500 straffesaker, der over 100 har ført til domfellelse.

Jeg har bedt Politidirektoratet om en oppdatering på status for prosjektet, og har fått opplyst at Sør-Vest politidistrikt fortsatt vil ha en målrettet innsats mot overgrep mot barn. Alle opprettede saker vil prioriteres i den totale sakporteføljen. Politimestrene står fritt til å organisere sin virksomhet innenfor vide fullmakter, og i dette tilfellet har politimesteren vurdert at en omorganisering vil være hensiktsmessig.

Jeg har fått opplyst at erfaringene fra Operasjon Spiderweb tilsier at det er stor forskjell på saker i porteføljen det er arbeidet med. Ulike saker krever ulik tilnærming, og distriktet ønsker å vurdere alle straffesaker i et helhetlig perspektiv for å prioritere de mest alvorlige sakene innen-

for de ressursene distriktet har til rådighet. Politimesteren mener at kunnskapen som er opparbeidet i Operasjon Spiderweb i dag er like relevant i andre straffesaker.

Som ledd i å øke tryggheten i det digitale rom, har Sør-Vest politidistrikt etter en totalvurdering, valgt å disponere personell på en annen måte for å tilgjengeliggjøre kompetansen på distriktsnivå, og på sikt bringe kompetanse ut til andre deler av virksomheten. Dette anses nødvendig for best mulig utnyttelse av fagmiljøene.

Som en del av regjeringens arbeid med å skape trygghet i samfunnet ble det i statsbudsjettet for 2023 satt av egne midler til politiet for å blant annet opprette nye tjenestesteder. Det samme er gjort i budsjettforslaget for 2024. Etableringen av nye tjenestesteder påvirker derfor ikke ressursituasjonen i politidistriktene på annen måte enn at de aktuelle politidistriktene får tilført nye ressurser til dette formålet.

SPØRSMÅL NR. 40**Innlevert 5. oktober 2023 av stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad****Besvart 16. oktober 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Hva er nettoverdien av reduksjoner i næringslivets kostnader knyttet til pålagte regler og skjemavelde fra det offentlige siden oktober 2021?

BEGRUNNELSE:

Stortinget vedtok i juni 2021, etter forslag fra Framskrittspartiet følgende:

«Stortinget ber regjeringen fastsette et mål om 11 mrd. kroners reduksjon i næringslivets kostnader knyttet til pålagte regler og skjemavelde fra det offentlige innen 2025.»

Det er helt naturlig at noen saker, lover, regler etc. trekker i retning av mindre byråkrati for næringslivet, mens andre saker trekker i retning av mer byråkrati og skjemavelde. Slik er det for alle regjeringer. Et eksempel på sistnevnte er Støre-regjeringens forslag om kjønnskvolter som rammer tusenvis av norske aksjeselskap, som vil medføre administrative byrder og kostnader. Det er uansett summen av endringer som til syvende og sist avgjør om man når et slikt mål.

I replikkordskiftet mellom statsråden og undertegnede under frontaledebatten kunne, eller ville ikke, statsråden svare på status for hvordan forenklingsarbeidet for norsk næringsliv går. Til tross for at han uttalte at han skulle holde Stortinget løpende orientert om arbeidet, var det ikke mulig å få en orientering om nettopp dette arbeidet. Halvveis ute i stortingsperioden er det naturlig å gjøre opp status for hvordan arbeidet går. Jeg håper derfor det er enklere for statsråden å fremskaffe slik informasjon gjennom et skriftlig spørsmål.

Svar:

Forenklingsarbeidet dreier seg om tiltak som reduserer næringslivets administrative kostnader og øvrige etterlevelseskostnader knyttet til regelverk. Det kan dreie seg om mindre omfattende krav eller enklere oppfylning av kravene, f.eks. innføring av digitale rapporteringsløsninger. Målet er å fjerne unødvendige kostnader eller byrder for næringslivet. Med unødvendige byrder menes plikter som regelverket setter, og som kan fjernes eller gjøres mindre belastende uten at det påvirker måloppnåelsen. I tillegg til myndighetenes arbeid med regelverk og digitalisering er også privat sektor viktig for å realisere forenklingsgevinster. Utviklingen av informasjonste-

knologi og gode fagsystemer har bidratt vesentlig til å effektivisere virksomhetenes rapportering.

Samtidig som teknologiske nyvinninger og digitalisering gir gode muligheter for å redusere rapporteringsbyrdene, er det andre samfunnsmessige endringer som trekker i motsatt retning. Regelverk som påfører virksomhetene etterlevelseskostnader, kan imidlertid ha høy nytteverdi for samfunnet. Hensynet til bærekraft og klimautfordringen medfører mer rapportering. Det samme gjør hvitvaskingsregelverket og hensynet til et seriøst arbeidsliv. Samtidig er data fra disse rapporteringene noe bedriften selv kan benytte i sin omdømmebygging.

I forenklingsarbeidet har det ikke vært norsk politikk å operere med et nettomål, dvs. at man fra realiserede forenklingsgevinster skal trekke fra nye administrative kostnader som kommer til i den aktuelle perioden. Regelverk og rapportering er etablert for å ivareta sentrale samfunnshensyn, og arbeidet med forenkling må balanseres mot disse hensynene. Når det er politisk bestemt og ansett nødvendig med ny rapportering for å oppnå målet med ny regulering, synes jeg ikke det er opplagt at slike tiltak skal trekkes inn i forenklingsregnskapet. Nytt regelverk skal imidlertid utformes slik at næringslivet ikke påføres unødvendige byrder. Regelrådet skal bidra til at næringslivet ikke påføres slike unødvendige byrder.

I Prop. 1 S (2023–2024) fra Nærings- og fiskeridepartementet, som ble lagt fram 6. oktober 2023, rapporteres følgende:

«Regjeringen har som mål å redusere næringslivets kostnader knyttet til pålagte regler og utfylling av offentlige skjemaer med 11 mrd. kroner innen 2025. Foreløpig er det, på noe usikkert grunnlag, tallfestet forenklingsgevinster for om lag 1,7 mrd. kroner i denne stortingsperioden. Flere forenklingstiltak er i prosess, men det for tiden ikke foreligger gevinstberegninger. Forenklingsregnskapet, dvs. hvilke tiltak som inngår og estimerer på disse, oppdateres løpende fram mot 2025 etter hvert som informasjons- og erfaringsgrunnlaget blir bedre.»

Etter at proposisjonen gikk i trykken, er det kommet et par oppdaterte tall slik at forenklingsgevinster for tiltak som er gjennomført eller under gjennomføring, nå er på om lag 2,0 mrd. kroner.

I 2021 etablerte jeg en interdepartemental arbeidsgruppe som følger opp forenklingsarbeidet, med representanter fra Nærings- og fiskeridepartementet, Finansdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet. Jeg har hatt innspillmøter med næringslivet der jeg har bedt om konkrete forslag til forenklinger. Vi har fått inn om lag 140 forslag, hvorav om lag 50 av dem er under

vurdering eller i prosess. Det vil komme langt flere tiltak etter hvert som vi jobber oss gjennom listen. Forenkling-

smålet til regjeringen, som skal nås i 2025, ligger fast. Det er ambisiøst og krevende, men noe vi strekker oss etter.

SPØRSMÅL NR. 41

Innlevert 5. oktober 2023 av stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad

Besvart 13. oktober 2023 av fiskeri- og havminister Bjørnar Skjæran

Spørsmål:

Statsråden mottok nylig det etterlengtede Havbruksutvalgets utredning. I næringen har det blitt uttrykt en bekymring over at prosessen knyttet til utvalgets behandling i departementet kan utsette annen behandling av allerede mottatte eller nye søknader fra havbruksnæringen.

Kan statsråden bekrefte at forvaltningen skal behandle saker med vanlig fremdrift i saksbehandlingen, og at forvaltningen til enhver tid skal forholde seg til gjeldende regelverk på akvakulturområdet frem til et ev. nytt eller oppdatert regelverk trer i kraft?

BEGRUNNELSE:

Havbruksutvalget har nylig avlevert sin NOU 2023: 23, med en rekke forslag til hvordan utvalget mener fremtidens rammebetingelser for havbruksnæringen bør innrettes. Fremover vil det legges opp en prosess for oppfølging av rapporten – først en høring frem til 2. januar 2024. Av og til kan det oppstå usikkerhet på ulike nivå i forvaltningen om hvordan forvaltningen skal forholde seg til ulike former for utredninger og forslag til endring av rammevilkår. En slik usikkerhet kan i verste fall føre til at forvaltningen gjør feil når det gjelder jussen for eksempel ved at det i for stor grad sees hen til utvalgforslag når dagens regelverk skal anvendes, eller at usikkerheten fører til at saksbehandlingen går saktere enn normalt eller stopper helt opp. En effektiv måte å hindre slike uheldige utslag i forvaltningen når det jobbes med et viktig arbeid for å legge til rette for fremtidens rammevilkår er klar og tydelig kommunikasjon fra ansvarlig statsråd. Forvaltningsloven gir anvisning på at saker skal behandles av forvaltningen uten ugrunnet opphold, og de skal behandles etter det til enhver tid gjeldende regelverk.

Havbruksnæringen er blant de aller viktigste næringene for Fastlands-Norge, og Norges nest viktigste eksportnæring målt i verdi. Det er svært viktig for næringen at man har en forvaltning som legger til rette for vekst og utvikling, slik at flere lokalsamfunn får glede av ring-

virksomheter næringen gir, og flere forbrukere i verden får mulighet til å kjøpe sunn og bærekraftig norsk sjømat. Næringen har de siste årene stått overfor stor politisk usikkerhet, og det er derfor nå behov for å sikre forutsigbarhet og fremdrift for aktørene.

Svar:

Det er behov for en grunnleggende gjennomgang av tillatelsessystemet i akvakulturnæringen. Det mente forrige regjering, og vår regjering deler dette synet. Regjeringen videreførte derfor havbruksutvalget for å vurdere hvordan tillatelsessystemet for akvakultur bør innrettes for fremtiden. Et viktig element i utvalgets mandat var å vurdere utforming av et helhetlig tillatelsessystem som ivaretar hensynet til en bærekraftig utvikling av akvakulturnæringen, og som legger til rette for størst mulig verdiskapning for samfunnet. Organisasjonene i havbruksnæringen uttrykker også at de ønsker at utforming av et helhetlig tillatelsessystem også medfører forenkling.

Utvalget har vurdert et krevende sakskompleks som har stor betydning for en av Norges største eksportnæringer. Det er med andre ord et viktig arbeid som nå er gjort og utredningen gir et godt utgangspunkt for det videre arbeidet med å vurdere innretningen på fremtidens tillatelsessystem. Rapporten er derfor sendt på høring med høringsfrist den 2. januar 2024.

I likhet med andre prosesser vil oppfølgingen av utvalgets utredning i NOU 2023: 23 kreve ressurser i departementet. Jeg finner imidlertid grunn til å minne om at regelverksutvikling er en del av det daglige virket til et departement. Jeg må også få understreke at forvaltningen, som alltid, skal forholde seg til det til enhver tid gjeldende regelverk ved behandling av enkeltsaker. Mottagelsen og høringen av en NOU endrer ikke dette.

SPØRSMÅL NR. 42**Innlevert 6. oktober 2023 av stortingsrepresentant Tor André Johnsen****Besvart 13. oktober 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Vil statsråden – da det ikke er satt av midler i statsbudsjettet til endring av domstolstrukturen – nå avlyse den varslede reverseringen av domstolsreformen og frede dagens domstolstruktur?

BEGRUNNELSE:

Det fremgår av Hurdalsplattformen at regjeringen vil:

«Gjeninnføre strukturen for domstolane før domstolsreforma av 2021 for å vareta borgaranes rettstryggleik og sikre sjølvstendige domstolar med stadleg leiing, med unntak for domstolar der domstolsleiar, kommunane i rettskretsen og dei tilsette gjennom sine tillitsvalde er samde om å oppretthalde dagens struktur.»

Statsråden var etter tiltredelse høsten 2021 veldig tydelig på viktigheten av en rask strukturavklaring for domstolene. Statsråden uttalte følgende til NTB den 5. desember 2021:

«Er det et mål at reformen reverseres før den har satt seg skikkelig?»

Ja, det kan jeg være tydelig på. Jeg tror ikke det er gunstig for noen at en struktur som ikke blir varig, får virke for lenge før man gjør nye endringer.

Målet er å gjennomføre dette tidlig i perioden så vi deretter kan konsentrere oss om hvordan vi skal styrke domstolene på andre måter, sier Mehl.»

Det er ikke satt av midler til endring av domstolstrukturen i forslaget til statsbudsjettet for 2024. En endring av domstolstrukturen vil dermed i teorien tidligst kunne finansieres i revidert nasjonalbudsjett for 2024, men det vil svært uvanlig å gjøre denne typen strukturelle grep i et revidert nasjonalbudsjett. Strukturendringen vil i så tilfelle først skje tett opptil eller i valgåret 2025, som da også er det siste året i inneværende stortingsperiode. Spørsmålsstiller vil derfor be om en bekreftelse på at vi fra statsrådens uttalelser i desember 2021 og den manglende finansieringen av strukturendring for domstolene i forslaget til statsbudsjett, kan konkludere med at den varslede reverseringen av domstolsreformen er avlyst og at dagens domstolstruktur ligger fast.

Domstolsreformen har vist seg å være en svært vellykket reform, som har blitt godt mottatt i justissektoren. Dette reflekteres også tydelig i høringssvarene som er inngitt til regjeringens høring om reversering av reformen. Dette taler mot en symbolpolitisk reversering av en god og viktig reform. Det vil også være uansvarlig å prioritere reversering av en vellykket domstolsreform, samtidig som flere deler av justissektoren står i en svært krevende ressursituasjon.

Svar:

Saken er fortsatt til behandling i departementet. Jeg viser i den forbindelse til svar på spørsmål nr. 1492, 1545, 1631, 1759, 1832 og 2196 fra forrige sesjon (2022-2023).

SPØRSMÅL NR. 43**Innlevert 6. oktober 2023 av stortingsrepresentant Ingvild Wetrhus Thorsvik****Besvart 18. oktober 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Vil justisministeren sørge for at det lages en oversikt over hvor mange og i hvilke saker Riksadvokatens retningslin-

jer om adskillelse har blitt brutt, og hvordan vil hun i så fall følge opp disse sakene og de berørte?

BEGRUNNELSE:

Av Riksadvokatens rundskriv nr. 3 for 2006 fremgår det at tjenstepersoner i alvorlige saker med umiddelbar innsats fra Spesialenheten skal holdes adskilt inntil de er avhørt av etterforskningsavdelingen.

Bergens Tidende har de siste månedene publisert flere saker om hvordan polititjenstepersoner ikke har vært atskilt før avhør i flere saker hvor politiet har vært involvert i dødelige skyteepisoder. Riksadvokaten har slått fast at Norge har en plikt etter menneskerettighetene til å sørge for at politifolk som har vært involvert i slike aksjoner, ikke får snakke sammen før avhør, jf. https://www.bt.no/shared/krim/i/GMmaWm/riksadvokaten-norge-er-forpliktet-gjennom-den-europeiske-menneskerettighetskonvensjon-til-aa-holde-politifolk-adskilt-foer-de-avhoeres-av-spesialenheten?pwsig=a7f7e2164235d9f49483b05003c0400f4b-0b3ee9b7fed41aa5322d04875ad0a3_1698710400

Det er svært alvorlig at det er avdekket hendelser hvor Riksadvokatens retningslinjer ikke har blitt fulgt. Det er svært alvorlig dersom norske myndighetet ikke har overholdt forpliktelsene etter menneskerettighetene, og det bør ryddes opp overfor dem som er berørt.

Riksadvokaten opplyser nå at de ikke vil kartlegge omfanget av såkalte defuse-samtaler for politifolk, jf. <https://www.bt.no/krim/i/bgvPv5/vil-ikke-sjekke-hvorofte-politifolk-snakket-sammen-foer-avhoer>.

SPØRSMÅL NR. 44

Innlevert 6. oktober 2023 av stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad

Besvart 13. oktober 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hvor mange små foretak har tatt i bruk rekonstruksjonsloven etter at de nye forskriftene for små foretak trådte i kraft 1. juli 2020, hvordan har utviklingen vært og hva har statsråden gjort for at rekonstruksjonsloven blir bedre kjent for konkurstruede småbedrifter?

BEGRUNNELSE:

Formålet med å innføre egne forskriftsregler om enklere rekonstruksjonsforhandlinger for små foretak var for å begrense kostnadene for disse ved forhandlinger om å unngå konkurs.

I sitt svar til meg av 06.07.23 skriver statsråden at;

«[i] lys av sakene representanten viser til, er eg samd i at det må gjennomførast vurderingar av dagens praksis. Eg er gjort kjend med og støttar at Riksadvokaten frå no av følgjer særskilt med på dette tilhøvet og at Spesialeininga følgjer opp temaet overfor både Politidirektoratet og politidistrikta.»

Svar:

Hvorvidt det foreligger brudd på Riksadvokatens retningslinjer i den enkelte sak og hvilken betydning det aktuelle bruddet vil ha, må vurderes av påtalemyndigheten, dvs. Spesialenheten for politisaker (Spesialenheten) i disse tilfellene. Som kjent er påtalemyndigheten uavhengig ved behandlingen av den enkelte straffesak. Det foreligger ikke planer fra departementet om å gjennomgå saker for å vurdere om brudd på retningslinjene har funnet sted eller vurderinger av hva som i så fall vil være konsekvensen av at retningslinjene ikke er fulgt.

Det som er viktig er å sikre at hensynet til effektiv og adekvat etterforskning ivaretas og gis nødvendig gjennomslag i slike saker. Som nevnt i mine svar av 3. juli og 6. juli på spørsmål 2663 og 2739, så følges problemstillingen opp av de aktuelle instanser slik at Riksadvokatens retningslinjer overholdes. Det skjer oppfølging i pågående arbeid mellom Spesialenheten og Politidirektoratet.

I svaret fra statsråden er det også ønskelig å få en oversikt over størrelsen på disse små foretakene (basert på omsetning og årsverk) i tillegg å få vite om tingretten har avslått noen av anmodningene.

I svaret kan det også være interessant å få vite om de tilfeller der foretak har søkt om rekonstruksjon, men fått avslag av tingretten fordi det er Skatteetaten som har stemt imot rekonstruksjon.

Svar:

Ifølge opplysninger fra Konkursregisteret er det etter at rekonstruksjonsloven trådte i kraft 11. mai 2020, og frem

til 9. oktober 2023, registrert 69 åpne rekonstruksjonsforhandlinger i Konkursregisteret. Forskriftsreglene for små foretak trådte i kraft 1. juli 2020. Forskriftsreglene har til formål å forenkle og forkorte rekonstruksjonsprosessen for små foretak, og dermed begrense rekonstruksjonskostnadene for denne gruppen skyldnere.

Departementet har vært i kontakt med Domstoladministrasjonen, som har innhentet tall fra domstolens saksbehandlingssystem, LOVISA. Søk i saksbehandlingssystemet LOVISA gir treff på 77 innkomne saker om rekonstruksjon til domstolene fra lovens ikrafttredelse og frem til og med 6. oktober 2023. Av disse er 69 avgjort per 6. oktober 2023. Ved søk på kravstypen rekonstruksjon - små foretak, som er et krav knyttet til åpning av rekon-

struksjonsbehandling etter særreglene i forskriften for små foretak, har Domstoladministrasjonen fått treff på 17 innkomne saker. Av disse er 16 avgjort per 6. oktober 2023. Det kom inn tre saker om rekonstruksjon for små foretak i 2020, fem saker i 2021 og seks saker i 2022. Hittil i 2023 har det kommet inn tre saker.

Når det gjelder hvordan rekonstruksjonsloven er gjort kjent for små foretak, så er det lagt ut informasjon på regjeringen.no om innføring og videreføring av de midlertidige reglene om rekonstruksjon. Domstolene gir informasjon om rekonstruksjonsreglene på sine nettsider, der det også gis informasjon rettet særlig mot små foretak. Organisasjoner som NHO og Virke har også informasjonssider om rekonstruksjonsreglene.

SPØRSMÅL NR. 45

Innlevert 6. oktober 2023 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud

Besvart 11. oktober 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Hvor stor andel av investeringstilskuddet til heldøgns omsorgsplasser er brukt på omsorgsboliger til utviklingshemmede med heldøgns omsorgsbehov de siste ti årene, og hvor stor andel av tilskuddet antar man at vil gis til denne type boliger i 2024?

BEGRUNNELSE:

Viser til kap. 761 Omsorgstjeneste post 63 Investeringstilskudd til heldøgns omsorgsplasser. I budsjettforslaget gis det rom for 1 500 plasser, og regjeringen har i forkant av budsjettframleggelsen sagt at det i 2024 skal gis tilsagn til 1 500 sykehjemsplasser.

Likevel inneholder denne potten mer enn bare sykehjemsplasser. Tilskuddet skal gå til sykehjemsplasser, men også til heldøgns omsorgsplasser både for eldre, men også omsorgsboliger for utviklingshemmede med behov for heldøgns omsorg med samlokalisert base.

Ber om et anslag på hvor mange av de 1 500 plassene som ligger i budsjettet som skal gå til boliger for utviklingshemmede, og hvor stor andel av investeringstilskuddet som er gitt de siste ti årene som har gått til slike boliger.

Svar:

Formålet med investeringstilskuddet til heldøgns omsorgsplasser er å stimulere kommunene til å både fornye og øke tilbudet av institusjonsplasser og omsorgsboliger for

personer med behov for heldøgns helse- og omsorgstjenester. Utover kravet om at plassene må benyttes til personer med behov for heldøgns omsorgstjenester, er det ingen statlige føringer om at bestemte målgrupper skal prioriteres fremfor andre.

Det er kommunene som gjennom sin søknad angir målgruppe, men det er ingen krav til at kun angitt målgruppe skal benytte plassen(e) i fremtiden. Bakgrunnen for dette er at dette gir kommunene fleksibilitet ved endrede behov. Denne delen av regelverket har ligget fast, under skiftende regjeringer.

De siste ti årene har i gjennomsnitt om lag 20 prosent av rammen gått til personer med utviklingshemming (og andre funksjonsnedsettelse). Andelen varierer imidlertid fra år til år, og har ligget mellom 12-39 prosent i perioden 2012-2022. På denne bakgrunn er det krevende å anslå hvor stor andel av tilskuddet som vil bli brukt på heldøgns omsorgsboliger til personer med utviklingshemming i 2024.

SPØRSMÅL NR. 46**Innlevert 4. oktober 2023 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 16. oktober 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Kan statsråden redegjøre for de økte kostnadene Norge vil få på grunn av økt behov for CO₂-fjerning, som vil komme som fortsatt høy olje- og gassproduksjon, de nye tillatelsene til olje- og gassproduksjon som er gitt, men fortsatt ikke i produksjon samt fortsatt leting etter olje og gass?

BEGRUNNELSE:

I et intervju med Alltinget sier olje- og energiministeren på spørsmål om norsk olje- og gasspolitikk er forenelig med 1,5 graders målet:

«IEAs veikart til nettonullutslipp viser en av flere mulige veier mot det målet vi alle sikter mot.»

I årets IEA rapport vises to scenarier. I tillegg til et veikart for netto nullutslipp, viser IEA også et scenario for hva som må skje dersom vi utsetter å handle. I et slikt scenario vil energibehovet bli tre ganger høyere, kostnadene mer enn fire ganger høyere, og behovet for biomasse vil bli nesten dobbelt så stort. Grunnen er at behovet for CO₂-fjerning øker.

Siden statsråden hevder at norsk olje- og gasspolitikk er i tråd med anbefalingene fra IEA og 1,5 gradersmålet regner jeg med at det er tatt høyde for en kraftig økning i behovet for CO₂-fjerning, økt energibehov og økt bruk av biomasse. Derfor ber jeg statsråden redegjøre for kostnadene økt behov for CO₂-fjerning, som vil komme som en følge av fortsatt høy olje- og gassproduksjon, de nye tillatelsene til olje- og gassproduksjon som er gitt, men fortsatt ikke i produksjon samt fortsatt leting etter olje og gass.

Svar:

Regjeringen tar klimautfordringen på alvor, og fører en ambisiøs politikk for utslippsreduksjoner, grønn vekst og verdiskaping i hele landet. Norges mål under Parisavtalen er å redusere de totale utslippene med minst 55 prosent i 2030 sammenliknet med 1990. I 2050 er det et mål at Norge skal være et lavutslippssamfunn, og at klimagassutslippene er redusert med 90-95 prosent sammenliknet med 1990.

Når det gjelder utslipp av klimagasser som følge av norsk eksport av petroleum, følger det av internasjonale avtaler som Norge har forpliktet seg til at hver stat er ans-

varlig for den forbrenning som skjer på eget territorium. I tråd med dette prinsippet vil ikke norsk eksport av olje og gass medføre kostnader for Norge knyttet til CO₂-fjerning mv. slik det kan se ut til at representanten legger til grunn for sitt spørsmål.

Klimagassutslipp fra petroleumssektoren har i flere tiår vært underlagt strenge virkemidler som CO₂-avgift og kvoteplikt. CO₂-avgiften ble innført i 1991, og i dag er om lag 95 prosent av utslippene fra sektoren omfattet av EUs kvotesystem. Dette har gitt resultater og norske utslipp per produsert enhet er vesentlig lavere enn gjennomsnittet for andre oljeproduserende land.

Regjeringen skal i samarbeid med næringen jobbe for at utslippene fra olje- og gassproduksjonen på norsk sokkel blir ytterligere redusert. Ifølge Oljedirektoratets beregninger, ventes utslippene fra petroleumssektoren å bli redusert med rundt 37 prosent innen 2030 sammenliknet med 2005, og utslippene er ventet å bli halvert midt på 2030-tallet.

Disse tallene omfatter ikke utslippseffekter av at flere av rettighetshaverne innenfor petroleumssektoren er involvert i planer for kommersiell CO₂-lagring av tredjepartsutslipp på norsk kontinentalsokkel. Departementet har tildelt flere tillatelser under lagringsforskriften til selskaper som er aktive petroleumsprodusenter i Norge. Formålet med disse tillatelsene er bruk av et undersjøisk reservoar til lagring av CO₂ gjennom å tilby aktører med behov for lagring av fanget CO₂ sikker CO₂-lagring på kommersielle vilkår.

SPØRSMÅL NR. 47**Innlevert 6. oktober 2023 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud****Besvart 16. oktober 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Hvor mange sykehjems- og heldøgns omsorgsplasser er ferdigstilt årlig i perioden fra 2010-2023?

BEGRUNNELSE:

Under den forrige regjeringen var det en sterk vekst i antall omsorgsplasser det ble gitt investeringsstilskudd til fra Husbanken. Det tar tid fra tilsagn er gitt, til prosjektet står ferdig. Derfor ber jeg om en oversikt på hvor mange

sykehjems- og heldøgns omsorgsplasser som er ferdigstilt i kommunene hvert år fra 2010-2023.

Svar:

I henhold til regelverket for investeringsstilskuddet til heldøgns omsorgsplasser utbetales tilskuddet når prosjektet er ferdigstilt og samtlige boenheter/tiltak er tatt i bruk i tråd med formålet. Statistikk fra Husbanken viser at per 30. september 2023 er det utbetalt (ferdigstilt) tilskudd til 21.060 omsorgsplasser i perioden 2010–2023:

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Antall omsorgsplasser totalt	991	939	1135	1271	1351	1656	1294	2280	1952	1768	1977	1795	1989	662

All informasjon om investeringsstilskuddet til heldøgns omsorgsplasser ligger tilgjengelig i Husbankens statistikkbank og oppdateres fortløpende: <https://statistikk.husbanken.no/tilskudd/investeringsstilskudd>

SPØRSMÅL NR. 48**Innlevert 6. oktober 2023 av stortingsrepresentant Erlend Larsen****Besvart 18. oktober 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hva vil statsråden gjøre for å ivareta pasientenes beste samtidig som flygernes situasjon avklares?

BEGRUNNELSE:

De fleste av våre sykehus har ikke landingsplasser tilpasset og godkjent for redningshelikoptrene SAR Queen. I mellomtiden flyr 330-skvadron redningsoppdrag med kritisk skadde eller syke pasienter som har behov for umiddelbar behandling.

I dag velger flygere å lande på ikke-godkjente landingsplasser med utgangspunkt i nødretten. Dersom det skjer

en ulykke eller et uhell i forbindelse med flygningen risikerer fartøysjefen å bli tiltalt for de skadene hen risikerer å påføre andre eller annen persons eiendom.

Flygerne skal konsentrere seg om sikker flygning. Samtidig har de med pasienter hvor det står om liv. Påfører flygerne andre skade, vil fartøysjefen bli juridisk vurdert i etterpåklokskapens lys. Fartøysjefen vil bli vurdert i en situasjon hvor påtalemyndigheten har betydelig større kunnskapsgrunnlag enn flygerne hadde da de valgte å begrunne en landing som i ettertid blir vurdert til å ha vært ulovlig.

Vurderingene flygerne må gjennomføre mens de flyr fra skadestedet skaper en usikkerhet rundt deres egne

interesser om å unngå å bli straffeforfulgt, noe som lett kan ende med at de blir fratatt flysertifikatene og med det retten til å fly. Det at vi fortsatt ikke har tilpasset sykehusene landingsplass godkjent for SAR Queen skaper et unødvendig stress, noe som reduserer flysikkerheten.

Som følge av at vi ikke har oppgradert landingsplassene, vil flygerne måtte vurdere hva som er til det beste for pasienten opp mot hva som er best for fartøysjefen. I noen tilfeller vil pasienter kunne tape denne vurderingen, med livet som risiko.

I dag er det noen flygere som bruker nødretten når de mener det lar seg forsvare, samtidig som andre flygere unnlater å lande ved sykehusene, og sånn sett aksepterer økt risiko for pasientene.

Svar:

Jeg vil vise til at det er Justis- og beredskapsdepartementet (JD) som er oppdragsgiver og innehar fag- og budsjettansvaret for redningshelikoptertjenesten nasjonalt. Forsvarsdepartementet (FD), med underliggende etater, innehar operatør og systemansvaret.

Jeg oppfatter at representantens spør om fartøysjefen, som ansvarlig flyger om bord, har evt. straffansvar i situasjoner der hen har valgt å lande på ikke-godkjente landingssplasser ved bruk av nødrett, og ting går galt.

Luftforsvaret er som operatør ansvarlig for landingssprosedyrene. Jeg har fått opplyst at Luftoperativt inspektorat har fulgt opp saken og sendt brev til Luftfartstilsynet med anbefaling om at konsesjon for aktuelle landingsplasser tilhørende norske sykehus godkjennes for SAR Queen.

SPØRSMÅL NR. 49

Innlevert 6. oktober 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 13. oktober 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Er regjeringen åpne for å redusere antall kvoteflyktninger ytterligere i 2024 hvis ankomsten av asylsøkere og ukrainere overstiger estimatene regjeringen har lagt til grunn?

BEGRUNNELSE:

I regjeringens forslag til statsbudsjett legges det opp til å ta imot 2 000 kvoteflyktninger i 2024. Samtidig estimerer regjeringen at det vil komme 20 000 ukrainere og 5 000 øvrige asylsøkere. Disse tallene anses å være meget usikre, spesielt med tanke på de signaler regjeringen gir og ankomstene også øker over Middelhavet.

Svar:

Jeg viser til regjeringens forslag til statsbudsjett for 2024. Representanten viser til at regjeringen foreslår å ta imot 2 000 kvoteflyktninger i 2024. Dette er ikke riktig.

Regjeringen mener FNs kvoteflyktningssystem er den tryggeste og mest rettferdige ordningen for å sikre mottak av mennesker med behov for beskyttelse. Samtidig mener

regjeringen at nivået på kvoteflyktninger også bør sees i sammenheng med nivået på asylankomster.

I forslag til statsbudsjett for 2024 viser regjeringen til at krigen i Ukraina har ført til historisk høye asylankomster til Norge. Nivået for 2024 forventes å forbli høyere enn normalt. Derfor foreslår regjeringen å redusere kvoten for overføringsflyktninger fra 2 000 plasser i 2023 til 1 000 plasser i 2024. Historisk sett er dette å anse som et normalt nivå på antallet plasser og sammenlignbart med årene før flyktningkrisen i 2015.

SPØRSMÅL NR. 50**Innlevert 6. oktober 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg****Besvart 16. oktober 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Kan statsråden garantere at EUs avløpsdirektiv tilpasses norske forhold eller vil statsråden føye seg ovenfor EU og dermed påføre betydelige merkostnader for innbyggerne i Norge?

BEGRUNNELSE:

EU-kommisjonen la 26. oktober 2022 frem et nytt forslag til revidert avløpsdirektiv. Ifølge Norsk Vann er det nye reviderte direktivet tilpasset situasjonen i Europa der de har en mye tettere befolket geografi med små resipienter i elver og vesentlig mer sårbare kystområder, og tar dermed ikke hensyn til norske forhold med spredt bosettingsmønster, robuste kystområder og kaldt klima. Dersom forslaget fra EU går igjennom vil mange norske kommuner risikere å måtte iverksette kostbare tiltak som vil ha minimal effekt. På toppen kommer det store etterslepet på vann- og avløpsnett i mange norske kommuner. Resultatet vil være økte kommunale gebyrer som lempes over på innbyggerne.

Svar:

Spørsmålet ble rettet til kommunal- og distriktsministeren, men ansvaret for å besvare spørsmålet er overført til Klima- og miljøministeren som rette vedkommende.

Norge har et betydelig vedlikeholdsetterslep i vann- og avløpssektoren og mange av renseanleggene er gamle og overholder ikke dagens rensekrav. Det er behov for store investeringer i hele avløpssektoren i Norge og en rekke norske kommuner og anleggseiere står foran en kostnadskreven oppgradering av avløpsanlegg og ledningsnett. Men behovet for investeringer kommer også uavhengig av nye krav fra EU. Det totale kostnadsbildet består både av investeringene for å ta igjen etterslep under dagens direktiv og for å gjennomføre nye krav i revidert direktiv.

Et revidert avløpsdirektiv er viktig for den grønne omstillingen i både Norge og Europa. Jeg mener et ambisiøst direktiv med strengere krav er positivt. Dette vil bidra til å redusere forurensningen fra avløp, og tiltak på avløpsområdet er avgjørende for at vi skal nå miljømålene våre. Samtidig ser vi at gjennomføring av det reviderte direktivet kan være krevende. Blant annet kan vår lange kystlinje, spredte bosettingsmønster og utfordrende topografi gjøre det teknisk utfordrende og dyrt å samle opp og

rense avløpsvannet på små tettsteder. Disse utfordringene har Norge synliggjort i ulike innspill til EU-siden. Europakommisjonen startet sitt arbeid med å evaluere avløpsdirektivet i 2017. I våre innspill har vi gitt overordnet støtte til forslaget om et mer moderne og ambisiøst direktiv, men også påpekt at kravene må være kostnadseffektive og oppnåelige og uttrykt bekymring for tidsfristene og om kravene i forslaget kan være uforholdsmessige for små tettsteder. Vi har ved flere anledninger foreslått at de minste tettbebyggelsene burde reguleres nasjonalt, men at det naturligvis også her skal stilles krav om strengere rensning der det er behov for det. Videre har vi argumentert for lengre tidsfrister for sekundærrensekravet for små tettbebyggelser langs kysten, noe som kan gi kommunene bedre tid til omstilling og nødvendige investeringer.

Forslaget til revidert direktiv stiller noen minimumskrav som vil gjelde for alle avløpsanlegg, men jeg vil understreke at det også er flere av kravene i forslaget som vil bestemmes ut fra behovet for rensning. For en del tettbebyggelser betyr det at utslipp til gode resipienter ikke vil kreve like avansert rensning og dyr rensning hvis det ikke er behov for det. Det mener jeg er bra.

Klima- og miljødepartementet følger den politiske behandlingen i EU tett. Jeg har fremført norske vurderinger i møte med Europakommisjonen og hatt samtaler med EUs formannskap og en rekke andre land som har lignende utfordringer som Norge. Departementet vil fortsette å følge tett med på prosessen frem mot endelig vedtak i EU. Arbeidet vil legge et viktig grunnlag for videre arbeid med direktivet.

SPØRSMÅL NR. 51**Innlevert 6. oktober 2023 av stortingsrepresentant Anna Molberg****Besvart 16. oktober 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Har statsråden til hensikt å be om «en gjennomgang utført av et offentlig utnevnt ekspertutvalg av sikkerhetslovens anvendelse, herunder mulige sårbarheter, ansvarsfordeling, status for departementenes listeføring av virksomheter som helt eller delvis skal omfattes av sikkerhetsloven», og hva er eventuelt grunnen til at statsråden ikke vil følge opp Stortingets vedtak?

BEGRUNNELSE:

Viser til justis- og beredskapsdepartementets rapportering på oppfølging av vedtak nr. 1038, 28. mai 2021. Vedtaket er fra Redegjørelse av justis- og beredskapsministeren om planlagt salg av Bergen Engines AS, jf. Innst. 503 S (2020–2021), hvor statsråden selv var saksordfører og som regjeringspartiene stemte for. I vedtaket fremgår det at Stortinget ber regjeringen blant annet legge frem for Stortinget på egnet måte «en gjennomgang utført av et offentlig utnevnt ekspertutvalg av sikkerhetslovens anvendelse, herunder mulige sårbarheter, ansvarsfordeling, status for departementenes listeføring av virksomheter som helt eller delvis skal omfattes av sikkerhetsloven». Departementet rapporterer at «[v]edtaket er også fulgt opp i Meld. St. 9 (2022/2023) «Nasjonal kontroll og digital motstandskraft for å ivareta nasjonal sikkerhet», som vart behandla i Stortinget 30. mars 2023». Spørsmålsstiller kan imidlertid ikke se at departementet har noen forklaring på hvorfor delen av vedtaket som gjelder et «offentlig utnevnt ekspertutvalg» ikke er fulgt opp.

Svar:

Regjeringen har nedsatt flere utvalg og kommisjoner, som blant annet ser nærmere på disse problemstillingene. Investeringskontrollutvalget, et offentlig utvalg som skal utrede behovet for screening av økonomisk aktivitet mot virksomheter som ikke er underlagt sikkerhetsloven, vurderer nettopp sikkerhetslovens anvendelse og vil legge frem en NOU før jul. I tillegg har regjeringen foreslått endringer i sikkerhetslovens kapittel 10 om eierskapskontroll, og det tilhørende forskriftsarbeidet pågår. Justis- og beredskapsdepartementet jobber videre med andre områder innenfor sikkerhetsloven og ser på øvrige endringsbehov i loven. Også gjennom Meld. St. 9 (2022-2023) «Nasjonal kontroll og digital motstandskraft» har reg-

jeringen sett nærmere på og vurdert problemstillingene i anmodningsvedtaket.

Totalberedskapskommissjonen har i NOU 2023:17 «Nå er det alvor» også drøftet relevante problemstillinger i sikkerhetsloven. Kommisjonen har foretatt en helhetlig vurdering av den sivile beredskapen i Norge. Rapporten er nå på høring. Høringsfristen er satt til 16. oktober 2023. Regjeringen er i gang med oppfølgingen av rapporten.

Gjennom disse ulike arbeidene er det utfordringsbildet som lå til grunn for vedtaket adressert og fulgt opp. Dette er imidlertid et kontinuerlig arbeid hvor vi til enhver tid må vurdere om gjeldende lovverk er tilstrekkelig for å opprettholde nasjonal kontroll, slik som nevnt i Meld. St. 9 (2022-2023). I lys av den sikkerhetspolitiske situasjonen har det derfor vært viktig for regjeringen å iverksette flere tiltak, herunder å sette relevante etater i stand til å kunne beskytte nasjonale interesser. Det gjelder både gjennom styrking av politiet, PST, NSM m.fl.

SPØRSMÅL NR. 52**Innlevert 6. oktober 2023 av stortingsrepresentant Geir Jørgensen****Besvart 13. oktober 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Hva er regjeringens plan for dialog med EU om fremtidig bruk av unntaksreglene for jernbane slik at Norge også i fremtiden kan direktetildede persontog-ruter til et offentlig selskap fremfor å sette dem ut på anbud, når vil dialogen med EU bli gjenopptatt og regner regjeringen med at spørsmålet vil være avklart innen stortingsvalget i 2025?

BEGRUNNELSE:

I en NTB-artikkel torsdag 5. oktober 2023 ("Ingen dialog mellom Norge og EU om togprivatisering") fremgår det at Norge ikke har hatt dialog med EU siden februar 2022 om hvordan vi i fremtiden kan bruke unntaksbestemmelsen i de nye EU-reglene på jernbanefeltet for å unngå å bli tvunget til å konkurranseutsette persontogdrift, men i stedet direktetildede.

I Hurdalsplattformen slo regjeringspartiene fast at man «så raskt som mulig» skulle gå i dialog med EU for å sikre seg dette. Denne representant merker seg at dialogen har hatt mer enn halvannet års avbrekk og det over halvveis i regjeringperioden ennå ikke er kommet noen avklaring.

Rødt deler regjeringspartienes og stortingsflertallets syn om at norsk jernbane bør samles mer i dag og best kan drives av det offentlige, for å sikre stordriftsfordeler og langsiktighet til fordel for både ansatte, reisende og

samfunnet som helhet. En avklaring om fremtidig direktetildeling er et viktig skritt på veien dit.

Svar:

Denne regjeringen har stanset konkurranseutsettingen av persontogtrafikken på Østlandet, og Jernbanedirektoratet har direktetildelt til Vy de to kontraktene som omhandler denne trafikken. Disse kontraktene vil gjelde fra ruteterminskiftet i desember i år og ti år fremover. Denne direktetildelingen er gjort på bakgrunn av eksisterende unntaksbestemmelser som i løpet av året vil bli avløst av nye regler.

Fra 25. desember i år vil det gjelde nye regler for hvordan den kompetente myndigheten (i Norge er dette Jernbanedirektoratet) skal gå frem for å tildele kontrakter om offentlige tjenesteforpliktelser med persontransport med jernbane (trafikkavtaler). Som utgangspunkt skal slike kontrakter tildeles etter en anbudskonkurranse, men det finnes enkelte unntaksmuligheter for å likevel direktetildede trafikkavtaler. I tildelingsbrevet for 2023 fikk Jernbanedirektoratet i oppdrag å vurdere dette handlingsrommet for bruk av unntaksbestemmelser i kollektivtransportforordningen, særlig om unntaket i artikkel 5 nr. 4a er anvendelig for norske forhold på lengre sikt. Jeg har nylig mottatt direktoratets vurdering, og vurderer nå innretningen av den videre dialogen med EU for en nærmere avklaring av disse forholdene.

SPØRSMÅL NR. 53**Innlevert 7. oktober 2023 av stortingsrepresentant Ingunn Foss****Besvart 16. oktober 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Kan statsråden utdype hva dialogen med aktuelle leverandører har bestått i, herunder hvilke innspill departementet har gitt til leverandørene, og svare på om det som følge av dialogen vil bli tatt grep for å styrke foreldre og

foresattes mulighet til å kontrollere transaksjoner inn og ut av betalingskontoen til deres barn samt for å finne løsninger for å styrke foreldrekontrollen?

BEGRUNNELSE:

Viser til justis- og beredskapsdepartementets rapportering på oppfølging av vedtak nr. 580, 30. mai 2022. Vedtaket lyder:

«Stortinget ber regjeringen gå i dialog med aktuelle leverandører av digitale betalingstjenester for å øke bevisstheten rundt foreldre og foresattes mulighet til å kontrollere transaksjoner inn og ut av betalingskontoen til deres barn samt for å finne løsninger for å styrke foreldrekontrollen».

Det fremgår av rapporteringen at

«[d]epartementet har hatt dialog med aktuelle leverandører om å styrke foreldrekontrollen».

Svar:

For å få innsikt i hvilke muligheter foreldre og foresatte har til å kontrollere transaksjoner inn og ut av betaling-

skontoen til deres barn, har jeg hatt dialog med Telenor, Telia og Vipps. Jeg har også fått politiets vurderinger og anbefalinger.

Rapporten «Barn som selger egenprodusert overgrepsmateriale» viser blant annet at gjerningspersoner betaler ved bruk av ulike betalingsløsninger.

Betalingstjenesten Vipps er en av de mest utbredte betalingstjenestene i Norge, og benyttes av mange barn og unge. Jeg har hatt et oppfølgingsmøte med dem. Vipps har iverksatt flere tiltak for å gi foreldre fullt innsyn og dermed også kontroll over transaksjoner inn og ut av betalingskontoen til deres barn. Det er også etablert et nært samarbeid mellom Vipps og politiet, for å forebygge kriminalitet som for eksempel kjøp og salg av seksualisert materiale.

SPØRSMÅL NR. 54

Innlevert 8. oktober 2023 av stortingsrepresentant Lene Westgaard-Halle

Besvart 16. oktober 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Vil den kommende forskriften ta hensyn til bredden av etablerings- og konkurransehindre innen tilgang til eiendom?

BEGRUNNELSE:

Tilgang til attraktive butikklokaler regnes er et viktig etableringshinder i norsk dagligvarebransje. Oslo Economics utredet etableringshindre i norsk dagligvarebransje i 2017. De konkluderte med at stordriftsfordeler i innkjøp og innkjøpsbetingelser trolig var det viktigste etableringshinderet. Mangel på attraktive butikklokaler ble nevnt som et annet sentralt etableringshinder. Dette understrekes av erfaringene til dagligvarekjeden Iceland, som nå har redusert sine butikker til én.

Med utgangspunkt i Stortingets vedtak, har regjeringen sendt på høring et forslag om forskrift mot negative servitutter og eksklusive leieavtaler i dagligvaremarkedet. Høringsrunden er avsluttet, og departementet har varslet at ny forskrift trer i kraft ved årsskiftet.

I høringsrunden ble det pekt på at faktagrunnlaget regjeringen tok utgangspunkt i var mangelfullt og til dels feil. Følgelig er det grunn til å se bredere på hvilke forhold som begrenser tilgangen til attraktive lokaler, og dermed hvilke grep som må gjøres for å bedre tilgangen til attraktive lokaler og dermed konkurransen.

Etablerings- og konkurransehindre kan også være kommunale arealplaner, noe Konkurransetilsynet har påpekt ved flere anledninger. Det kan være opptrinnsretter, som er en første rett til å leie et lokale på et fremtidig tidspunkt hvor det aktuelle lokalet blir ledig – typisk når nåværende leieforhold løper ut. Det er kjent gjennom media at eksempelvis Norgesgruppen kan overta en betydelig andel av konkurrentenes lokaler gjennom slike. Opsjonsavtaler om fremtidig kjøp, feste eller leie av eiendom kan også være et etableringshinder. Dette må legges til grunn for at en forskrift skal ivareta Stortingets intensjon med vedtaket i 2022.

Svar:

Tilgang på gode butikklokaler er sentralt for å konkurrere effektivt i dagligvaremarkedet. Nordmenn handler lite og ofte, og tilgang til butikklokaler nær bo- og arbeidsplasser er derfor ekstra viktig. Regjeringen har lenge vært opptatt problemstillingen, og allerede 10. mai 2022 varslet jeg at regjeringen ville sende på høring et forslag om å forby dagligvarekjedene praksis som hindrer konkurrenter i å ta i bruk lokaler som er egnet til dagligvarevirksomhet.

I anmodningsvedtak nr. 609 av 31. mai ba Stortinget regjeringen om å «vurdere hvordan en kan hindre bruken av negative servitutter på næringsareal, som hindrer etablering av nye dagligvareaktører.» Dette vedtaket har regjeringen fulgt opp, og en forskrift som forbyr nettopp slike servitutter vil etter planen tre i kraft fra 1. januar 2024.

Representanten viser til at årsakene til at manglende tilgang på egnede butikklokaler er en etableringshindring, ikke alene skyldes negative servitutter. Det er jeg enig i. Også eksklusivitetsklausuler i leiekontrakter og opptrinnsretter kan bidra til å forsterke denne etableringshindringen. Forskriften er imidlertid kun rettet mot negative servitutter.

Årsaken til det er hovedsakelig at den kartleggingen Konkurransetilsynet foretok i 2021 ikke ga den samme oversikten over bruken av eksklusivitetsavtaler, opptrinnsretter, eller tilsvarende mekanismer og praksis, som den ga av omfanget av negative servitutter. Det innebærer at vi ikke har et forsvarlig kunnskapsgrunnlag for å iverksette aktuelle tiltak for å regulere denne praksisen nå. Jeg er opptatt av å ikke bare treffe tiltak, men å treffe riktige tiltak. Hvis vi hadde forsøkt å regulere disse forholdene uten å ha et klart bilde av omfanget og måten de påvirker det aktuelle markedet, kan tiltakene vi innfører ende opp med å svekke konkurransen, framfor å styrke

den. Det er ingen tjent med, aller minst norske dagligvarekunder. Jeg er enig i at vi må se på bredden av årsaker, slik representanten etterspør, men jeg vil ikke innføre forskrifter med uforutsigbare effekter før vi vet mer omfanget av utfordringene eventuelle tiltak er ment å løse.

Representanten sier at en forskrift som ikke tar innover seg hele bredden av etablerings- og konkurransehindre ikke vil følge opp intensjonen med Stortingets vedtak av mai 2022. Ettersom forskriften om forbud mot negative servitutter helt klart følger opp anmodningsvedtak nr. 609 av 31. mai 2022 som etterspurte en slik forskrift, antar jeg at representanten sikter til den samlede intensjonen bak samtlige av anmodningsvedtakene, nemlig å bedre konkurransesituasjonen i dagligvaremarkedet. Jeg har tidligere rapportert til Stortinget om regjeringens arbeid med å styrke konkurransen i dagligvarebransjen. Dette arbeidet prioriterer vi svært høyt, og vi har iverksatt historisk mange tiltak for nettopp å bedre konkurranseforholdene i bransjen.

Regjeringens tipunksplan oppsummerer tiltakene regjeringen har iverksatt for å bedre konkurransesituasjonen. Jeg er opptatt av å gjøre et grundig arbeid, slik at vi vet hvilke tiltak som faktisk virker og hvilke som ikke virker. For at tiltakene skal bli så gode og effektive som mulig, har regjeringen i dette arbeidet satt i gang flere utredninger. Disse skal gi bedre kunnskap om konkurranseforholdene og bidra til at tiltakene ikke får uheldige konsekvenser. Som omfanget og bredden av tiltakene i vår tipunksplan viser er konkurranseutfordringene i dagligvarebransjen komplekse og sammensatte, det er ingen enkelttiltak som vil løse alle utfordringene, og det er nødvendig at vi vurderer dette fra flere kanter. I sum mener jeg at tiltakene over tid vil kunne bidra til mer konkurranse, lavere priser og bedre utvalg i dagligvarebransjen.

SPØRSMÅL NR. 55

Innlevert 8. oktober 2023 av stortingsrepresentant Ingvild Wethrus Thorsvik

Besvart 16. oktober 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

På hvilke måter vil helseministeren sørge for at antall døgnbehandlingssplasser innen psykisk helsevern ikke reduseres i Helse Bergen, og hva vil konsekvensene for styret i Helse Bergen være dersom de nå krever reduksjon i døgnbehandlingss plassene for ROP-pasienter, eller andre

grupper innen psykisk helsevern, for å redusere sine underskudd?

BEGRUNNELSE:

ROP-pasienter er en utsatt gruppe som trenger både langvarig og sammenhengende hjelp. Helse Bergen sin

ROP-post åpnet i januar då og har åtte senger for integrert behandling av rus og psykiatri. ROP-sengeposten er organisert som en del av Psykiatrisk klinikk, med likeverdig mulighet for henvising fra hhv Psykiatrisk klinikk, Avdeling for rusmedisin og DPS. Dette skal bidra til bedre samhandling mellom avdelingene og raskere og bedre behandling.

Meld. St. 23 (2022–2023), understreker at det fortsatt er behov for ytterligere utvikling av tilbudet til ROP-pasienter for å sikre god og forsvarlig hjelp. Et uttalt mål i Stortingsmeldingen er å:

«Legge til rette for at de regionale helseforetakene kan styrke behandlingsskjeden for mennesker med langvarige og sammensatte behov som inkluderer både poliklinisk oppfølging ved DPS og døgntilbud.»

I tillegg er det en klar anbefaling i Nasjonale faglige retningslinjer at behandlingen av pasienter med ROP lidelser skal være integrert og helhetlig.

Helseministeren sier til Morgenbladet, 30 august då, følgende:

«Denne regjeringen sier tydelig at nedbyggingen av sengekapasiteten stopper på vår vakt.»

og videre,

«Jeg har gitt i oppdrag til helseregionene å prioritere psykisk helsevern. Det vil de gjøre. Hvis jeg ikke er fornøyd med jobben de gjør, kan jeg velge et nytt styre som gjør det jeg sier.»

Og videre:

«Dette er en politisk styrt sektor med helseministeren som oppdragsgiver.»

Helse Bergen har havnet i en vanskelig økonomisk situasjon og det er varslet kutt som vil kunne svekke tilbudet til pasientene. Ledelsen i psykiatrisk klinikk Helse Bergen har nylig foreslått å redusere 9 senger ved å slå ROP posten sammen med en annen post i psykiatrisk klinikk. Samt endre måten posten drives på og reservere sengene til kun pasienter fra psykiatrisk klinikk. Ansatte på posten opplever dette som en nedleggelse i praksis.

Undertegnede er nå bekymret for situasjonen pasienter innen psykisk helsevern generelt og til ROP-pasientene i opptaksområdet til Helse Bergen spesielt. Undertegnede er bekymret for at en av konsekvensene av det økonomiske utføret Helse Bergen har havnet i er at den nyetablerte ROP enheten, kun ni måneder etter åpningen, er i fare for å forsvinne igjen. Det vil føre til et svekket tilbud til ROP-pasienter.

Svar:

Regjeringen har lagt frem en 10-årig opptrappingsplan for psykisk helse i Norge. Målet med planen er at flere skal oppleve god psykisk helse og livskvalitet, og at de som har psykiske helseplager skal få god og lett tilgjengelig hjelp.

Regjeringen foreslår i Meld. St. 23 Opptrappingsplan for psykisk helse (2023–2033) å øke bevilgningene til psykisk helse med 3 mrd. kroner i planperioden. Dette innebærer en permanent styrking til et nytt nivå. Innsatsen startet allerede i 2023, og vil videreføres og styrkes i 2024. Som en del av den foreslåtte bevilgningen til aktivitetsvekst i sykehusene er det foreslått 110 mill. kroner til å styrke døgntilbudet innen psykisk helsevern, med særlig vekt på barn og unge og de med alvorlige psykiske lidelser.

Tilbudet til de med langvarige og sammensatte behov er ett av tre innsatsområder i planen.

Vi vil stanse utviklingen som har vart i mange år med nedbygging av døgntilbud. Derfor har vi satt et konkret resultatmål i planen når det gjelder døgntilbud, og det er å hindre nedbygging fra dagens totale antall sengeplasser og sikre at døgncapasiteten i psykisk helsevern er på et nivå som møter behovet for å ivareta barn, unge og voksne med alvorlig psykisk lidelse som har behov for døgntilbud.

Vårt mål er å styrke døgncapasiteten for de med alvorlige psykiske lidelser, i tråd med de regionale helseforetakenes egne framskrivninger. Dette er understreket i oppdragsdokumentet for 2023 til de regionale helsetakene. Det er vanskelig å kommentere forslag vi ikke kjenner utfallet av, og ei heller kjenner betydningen av i det store bildet. Hva som er behovet regionalt og lokalt vil variere. Noen steder kan det være behov for å styrke det polikliniske tilbudet, andre steder er det behov for å styrke døgntilbudet. Dette er det de regionale helseforetakene som vurderer, blant annet ut fra analyser og framskrivninger av behov for tjenester i psykisk helsevern i årene framover. Jeg forutsetter imidlertid at de regionale helseforetakene sørger for en samlet styrking av døgncapasiteten for disse gruppene i tråd med regjeringens mål.

Selv om representanten primært spør om døgntilbud, vil jeg understreke at det også er behov for å styrke andre deler av behandlingsskjeden for de med alvorlige psykiske lidelser – slik som polikliniske og ambulante tjenester. Vi har derfor innført et krav om å øke aktiviteten både for døgntilbud og poliklinisk behandling, med særlig vekt på barn og unge og de med alvorlige lidelser. Helseregionene har fått klart oppdrag om å prioritere psykisk helsevern og særlig barn og unge, samt at kapasiteten skal møte behovet i psykisk helsevern. Jeg legger til grunn at dette følges opp, selv om det må gjøres lokale vurderinger.

SPØRSMÅL NR. 56**Innlevert 8. oktober 2023 av stortingsrepresentant Terje Halleland****Besvart 17. oktober 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Hvilke kraft-fra-land-prosjekter som er inkludert i Sokkeldirektoratets utslippsframskrivninger er ikke vedtatt enda, og hvor mange TWh i kraft-fra-land prosjekter vil statsråden anslå er nødvendig for å nå målsettingen om en halvering av utslipp fra petroleumssektoren innen 2030?

BEGRUNNELSE:

Det vises til at i Sokkeldirektoratets siste beregninger vil utslipp i petroleumssektoren forventes å bli redusert med rundt 37 prosent innen 2030, og halvert midt på 2030-tallet. Målsettingen er imidlertid å halvere utslippene allerede innen 2030. I regjeringas klimastatus og -plan fremgår det at alle kraft-fra-land-løsninger under utbygging, som er godkjente, eller nær en avgjørelse - men ikke er vedtatt enda - er inkluderte i Sokkeldirektoratets utslippsframskrivninger. NVE anslår at det totale forbruket av kraft fra land i petroleumssektoren i 2023 vil være på om lag 10 TWh, og øke med ytterligere 5 TWh fram til 2030. Det antas at dette er kraftforbruket til prosjektene som inngår i Sokkeldirektoratets framskrivninger.

Det vises videre til at Miljødirektoratet i samarbeid med Sokkeldirektoratet har anslått at det er et teknisk potensial for å nå utslippsmålet om en halvering innen 2030. Konkraft mener også at målet kan nås, men at elektrifisering av oljeinstallasjoner med kraft fra land er helt avgjørende.

Svar:

Prop. 1 S (2023-2024) fra Olje- og energidepartementet gir status for utslippsutviklingen i petroleumsvirksomheten. Oljedirektoratets siste anslag viser at utslippene fra petroleumssektoren forventes redusert med rundt 37 prosent i 2030 sammenliknet med 2005, og at utslippene forventes halvert midt på 2030-tallet.

Anslagene legger til grunn gjennomføring av besluttede prosjekter, inklusive de som gir utslippsendringer. Den viktigste årsaken til den forventede utslippsreduksjonen er at flere felt har fått godkjent utbyggingsplan med kraft fra land og at disse prosjektene vil starte opp innen 2030. Endret utbyggingsplan for omlegging til drift med kraft fra land til feltene Draugen og Njord er besluttet av rettighetshaverne og er nå til behandling i departementet. Dette prosjektet er inkludert i Oljedirektoratet sitt anslag.

For prosjekter som ikke er besluttet av rettighetshaverne er det større eller mindre usikkerhet rundt om de faktisk blir gjennomført. Det pågår flere studier i nærheten av muligheter og konsekvenser av omlegging til drift med kraft fra land på ytterligere felt og landanlegg. Disse prosjektene er i en tidlig planleggingsfase og det er relativt kort tid frem til 2030. Det er knyttet usikkerhet både til om og ev. når de vil bli gjennomført. I sine fremskrivninger gjør Oljedirektoratet, etter en helhetsvurdering basert på sitt best skjønn, en samlet justering i fremskrivningene på kontinentalsokkelnivå for prosjekter i tidlig planleggingsfase. Den samlede justeringen kan «oppnås» gjennom ulike prosjekter og tiltak. En finner således ikke definerte enkeltprosjekter som ikke er vedtatt i utslippsframskrivningen.

Departementet har ikke anslag på hvor stor økning i kraftforbruket det ville medføre å gjennomføre tiltak som kan gi en halvering av utslipp fra petroleumssektoren innen 2030.

SPØRSMÅL NR. 57**Innlevert 8. oktober 2023 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo****Besvart 17. oktober 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Næringsministeren seier til E24 at det er «..lite som tyder på at det norske skattesystemet er i ferd med å kvele oppstartsbedriftene», og at det ikkje er aktuelt å endre på skatte- og avgiftspolitikken for oppstartsbedrifter og vekstselskap.

Meiner Næringsministeren på ramme alvor at dette er i tråd med innspela han får frå oppstartsbedrifter og startup-miljø, og at det er mulig å nå målet om kraftig vekst i talet raskt veksende startup-bedrifter (einhjørningar) utan å legge betre til rette for det gjennom skattesystemet?

Svar:

Næringsdrivande i Noreg, medrekna også gründerar, har overordna gode rammevilkår. Tilgang til kapital, høgt kvalifisert arbeidskraft, naturressursar, internasjonale marknader, velfungerande infrastruktur, gode offentlege tenester og høg grad av tillit er fordelar som gir gode føresetnader for at norske bedrifter lukkast. Innretninga av skattesystemet, solide offentlege finansar, sterke institusjonar og lave administrative byrdar bidrar også til dette. Det vil alltid vere ting som kan justerast og bli betre, og regjeringa jobbar kontinuerleg med dette, men det er heilskapen som avgjer om Noreg er eit attraktivt land å drive næringsverksemd i - ikkje enkeltelementa.

Skal vi lykkast med ei berekraftig omstilling av næringslivet, er nyskapande bedrifter avgjerande. Målet vårt er at oppstartsverksemdar skal overleve over tid og vekse seg store, raskt. Vi må få fleire «einhjørningar» i Noreg. Desse selskapa kan bidra med nye, smarte måtar å løyse ting på, som er særleg viktig i det grøne og digitale skiftet, og for verdiskaping og velferd. Eg har fått mange innspel frå gründerar som har peika på tilgang til meir kapital. Derfor styrkjer vi nå Innovasjon Noreg og har øymerka midlane til gründeratsinga. I ei krevjande tid med store krav til prioriteringar mellom føremål har regjeringa lagt frem ei gründerpakke på 220 millionar kroner i statsbudsjettet. Av dette går 70 millionar til ei styrking av Innovasjon Norges ordning for etablerarar og vekstselskap. I tillegg foreslår regjeringa å setje av 150 millionar kroner til investeringar i tidligfase-verksemdar gjennom Investinor. Vi har også varsla ei styrking av Nysnø i nysalderinga av budsjettet for 2023. Det vil også bidra til eit enda større løft for gründerar.

Regjeringa vil at flest mogleg skal lykkast. Det handlar ikkje berre om kapital, men òg om å samle kunnskap og gjere bruken av verkemiddelapparatet enklast mogleg. Eg har difor satt i gang fleire initiativ, mellom anna løysinga Ein veg inn som samlar informasjon og rettleiing om dei ulike aktørane i verkemiddelapparatet, og er eit viktig grep for større brukarvennlegheit og forenkling. Starte og drive ei bedrift i regi av Brønnøysundregistra (Altinn) har fleire gode tiltak som gjer det enklare for oppstartsbedrifter. Løysinga skal forenkla gjennom å sjå stega den næringsdrivande må gjennom, i samheng og gi betre oversikt ved etablering av næringsverksemd.

Regjeringas forenklingsarbeid er særst viktig for oppstartsverksemdar. Innan 2025 er målet å redusere næringslivet sine kostnader til pålagde reglar og innrapporteringar med 11 milliardar kroner. Slike kostnadsreduksjonar kan skje ved lov- og forskriftsendringar eller ved å gjere det enklare for næringslivet å oppfylle gjeldande reglar, for eksempel med digitale rapportering-sløysingar. Digital selskapsetablering er ein del av Starte og drive bedrift og blir snart lansert. Det er eit døme på tiltak som legg til rette for at etableringsprosessen skal bli smidigare og enklare. Heile prosessen frå stifting, oppretting av bankkonto, stadfesting av aksjekapital og til registrering kan no samordnast i ei digital brukarflate. Før tok det opp mot 30 dagar å etablere eit AS og få organisasjonsnummer, og ein måtte ha kontakt med mange ulike instansar.

Desse tiltaka er utvikla i dialog med oppstartsbedrifter og gründerar, fleire i offentleg-privat samarbeid. Sjølvsaagd vil det vere nokon som i tillegg peikar på element i skattesystemet som kan legge betre til rette for dei. Det er ansvaret vårt som politikarar å vege desse ønska opp imot andre omsyn som ligg til grunn for innretninga av skattesystemet. Samfunnsoppgåvene som må løysast, er store og krevjande, inkludert omstillinga mot eit grønt og berekraftig lågutsleppssamfunn der ulikskapen ikkje er for stor. Eg meiner ikkje at dagens skattesystem fører til at oppstartsbedrifter blir kvelte. Tvert imot er både formuesskatten for aksjeformuar og selskapsskatten lågare enn då vi sat i regjering sist. Opsjonsskatten for oppstarts-selskap har òg blitt vesentleg lempa i mellomtida. Det var attraktivt å investere og starte opp i Noreg den gongen, og det er det framleis. Like fullt er forslag til forbetringar alltid velkomne, og vi lyttar til alle innspel som måtte kome.

SPØRSMÅL NR. 58**Innlevert 8. oktober 2023 av stortingsrepresentant Terje Halleland****Besvart 18. oktober 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Hvor lang saksbehandlingstid er det hos NVE i dag for behandling av søknader for solkraftkraftverk, og kan søkere forvente at det kommer tiltak for at den vil bli redusert fremover?

BEGRUNNELSE:

Europower kunne forrige uke fortelle om en økende mengde prosjekter som søker NVE om etablering av nye solkraftverk og dermed også en økende saksbehandlingstid. NVE har tidligere antydnet en saksbehandlingstid på seks måneder, men at dette estimatet holder ikke lenger. Så langt i år er det kun gitt en solkraftkonsesjon.

Svar:

NVE opplever en økende pågang når det gjelder utbyggingsprosjekter for bakkemontert solkraft. Dette er saker som alle involverte, inkludert utbyggerne, har begrenset erfaring med i Norge. Det er derfor krevende å fastslå en forventet saksbehandlingstid da hver sak vil variere i kompleksitet. NVE anslår et grovt estimat for saksbehandlingstid for mindre solkraftprosjekter uten store miljøpåvirkninger eller tekniske begrensninger på ca. 6 måneder, og på 1-2 år for større prosjekter.

Utvikling av solkraftverk i Norge er i en tidlig fase. NVE forventer at økende erfaring og kompetanse hos NVE og i bransjen vil bidra til å redusere saksbehandlingstiden i fremover. I tillegg er spørsmålet om kapasitet i nettet en viktig faktor for tempoet i utviklingen av solkraft i Norge.

I dag er det spenningsnivået på det elektriske anlegget som avgjør om bakkemontert solkraft er konsesjonspliktig. Det fører til at anlegg med like fysiske dimensjoner og samme miljøvirkninger ikke nødvendigvis blir behandlet likt. Dette er uforutsigbart, og regjeringen har startet arbeidet med å klargjøre grensen for konsesjonsplikt for solkraft. En effektgrense på 1 MWp (megawatt peak) kan være naturlig, men det skal også vurderes om grensen kan settes høyere, eller om det er andre tiltak som kan gi raskere utbygging av solkraft.

Konsesjonspliktige bakkemonterte solkraftverk har mange trekk til felles med vindkraftanlegg når det gjelder arealbruk. Det skal derfor vurderes om også konsesjonspliktige bakkemonterte solkraftverk bør underlegges det samme regelverket som nå gjelder for vindkraft, med behandling etter plan- og bygningsloven.

Vindkraftverk på land er i dag konsesjonspliktig dersom anlegget har mer enn fem turbiner eller har en installert effekt på over 1 MW. Regjeringen vil legge fram en lovendring som åpner for å vurdere om mindre energianlegg for solkraft og vindkraft på industri- og næringsområder, som i dag er konsesjonspliktige, kan få fritak fra konsesjonsplikt. I en slik ordning vil NVE kunne vurdere om det er spesielle omsyn som tilsier at anlegget likevel bør konsesjonsbehandles, eller om søknaden kan behandles av kommunen etter plan- og bygningsloven.

Med disse grepene kan vi få lokal energiproduksjon raskere på plass, samtidig som vi vil kunne frigjøre ressursene hos NVE til bruk på større og mer krevende saker. En slik endring vil gi kommunene økt myndighet og bedre mulighet til å se forbruk og produksjon i sammenheng ved regulering av nye nærings- og industriområder.

Departementet har bedt NVE om å vurdere ovennevnte tiltak og om å utarbeide utkast til nødvendige lov- og forskriftsendringer. Departementet vil fremme eventuelle forslag til lovendringer for Stortinget.

Regjeringen har for øvrig allerede i statsbudsjettet økt bevilgningen til energimyndighetene med 140 millioner kroner for å blant annet styrke saksbehandlingskapasiteten. Dette vil også bidra til å ta unna eventuell kø, og øke tempoet i konsesjonsbehandlingen av bakkemontert solkraft. Departementet og NVE gjør et kontinuerlig arbeid med å forbedre og effektivisere saksbehandling. Dette gjelder også konsesjonsbehandling av solkraft.

SPØRSMÅL NR. 59**Innlevert 8. oktober 2023 av stortingsrepresentant Mimir Kristjánsson****Besvart 16. oktober 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Godtar ministeren at Equinor ignorerer klare tilbake melding fra petroleumstilsynet om at kontraktene de benytter med sine leverandører utgjør en alvorlig sikkerhetsrisiko, eller vil ministeren instruere Equinor om å endre disse kontraktene?

BEGRUNNELSE:

I flere saker i Stavanger Aftenblad kommer det frem at Equinor benytter seg av kontrakter med sine leverandører som utgjør en risiko for sikkerheten til arbeiderne. For rundt ti år siden endret Equinor kontraktene fra timespris til fastpris. Disse kontraktene mener petroleumstilsynet at får konsekvenser for sikkerheten og at de øker risikoen for storulykker, fordi en fastpris bidrar til tidspress på prosjektene. Tilsynet har flere ganger konkludert med at Equinor ikke har sikret at kontraktene de benytter ikke får negative konsekvenser for helse og sikkerhet. Konsulentselskapet Safetec leverte en rapport i mars i år som gikk spesielt inn på konsekvensene av endrede rammebetingelser i norsk olje- og gassbransje for blant annet iso-bransjen. Økt kostnadspress, økt bruk av enhetspris fremfor timepris og at økonomisk risiko overføres til leverandørene ble trukket frem som årsaker til negative konsekvenser for sikkerhet og arbeidsmiljø.

Tidligere sjefingeniør i Petroleumstilsynet sier til Stavanger Aftenblad at hun er alvorlig bekymret for sikkerheten til oljearbeidere. Hun sier at sikkerheten i oljebransjen er under press og at Equinor er et hovedproblem. Hun forklarer dette med at Equinor er klart størst på norsk sokkel som operatør for ca. 70 prosent av olje og gassproduksjonen og at å få og beholde en kontrakt med Equinor kan bety vinn eller forsvinn for leverandørselskapene. Equinor sier til Stavanger Aftenblad at de ikke ser en direkte sammenheng mellom enkeltkontrakter og de lokale sikkerhetsresultatene. Selv etter gjentatte tilbake meldinger fra petroleumstilsynet om at kontraktene om fastpris utgjør en sikkerhetsrisiko så har ikke Equinor gjort noe med kontraktene. Den norske stat er hovedaksjonær i Equinor med en eierandel på 67 prosent i selskapet.

Svar:

I eierskapsmeldingen, Meld. St. 6 (2022–2023) Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap – Statens direkte eierskap i

selskaper, redegjør regjeringen for statens begrunnelse for og mål med eierskapet i selskapene, samt for statens forventninger til selskapene og hvordan staten som eier følger opp selskapene, inkludert rollefordelingen mellom eier, styret og daglig leder.

Statens mål som eier i Equinor ASA er, jf. eierskapsmeldingen, høyest mulig avkastning over tid innenfor bærekraftige rammer. Dette forutsetter at selskapet integrerer og balanserer økonomiske, sosiale og miljømessige forhold gjennomgående i sine ambisjoner, mål, strategier og virksomhetsstyring.

Det fremgår av eierskapsmeldingen at staten som eier forventer at selskapene respekterer menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter og er ledende i arbeidet med anstendige arbeidsforhold i egen virksomhet og i leverandørkjeden. Det fremgår videre av meldingen at å være ledende i arbeidet for anstendige arbeidsforhold blant annet innebærer å arbeide systematisk med helse, miljø og sikkerhet (HMS).

Staten forventer at styret og administrasjonen arbeider aktivt med statens forventninger. Nærings- og fiskeridepartementet benytter eierdialogen aktivt og tar opp forhold, stiller spørsmål og formidler synspunkter som er innspill selskapsledelsen kan vurdere i tilknytning til sin virksomhet og utvikling. HMS er et sentralt tema og er jevnlig på dagsorden når staten som eier har møter og dialog med Equinor. Dette blir tema i eierdialogen også fremover.

Staten er en aktiv, ansvarlig og langsiktig eier som skal bidra til å oppnå målene som eier. Det er imidlertid styrets ansvar å forvalte selskapet, inkludert arbeid med HMS og inngåelse av avtaler med underleverandører, jf. selskapslovgivningens rollefordeling mellom eier, styret og daglig leder samt allment anerkjente eierstyringsprinsipper og standarder.

SPØRSMÅL NR. 60**Innlevert 8. oktober 2023 av stortingsrepresentant Mimir Kristjánsson****Besvart 16. oktober 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Hvordan vil ministeren sikre rettsvernet for arbeidere som jobber for Equinor - vil ministeren vurdere like strenge krav ved klausuler som ved oppsigelse?

BEGRUNNELSE:

Frifagbevegelse har skrevet om kranfører Erlend Overvik som i 14 år jobbet på Equinors Oseberg B-plattform for boreselskapet KCA Deutag Drilling. En diskusjon mellom han og Equinors logistikksjef på plattformen utviklet seg til en ufin ordveksling. Hendelsen endte med at kranfører Overvik ble bortvist fra plattformen av Equinor. Ifølge kontraktene mellom bedriftene kan operatørselskapene nekte nøkkelpersonell fra boreselskapet adgang på sine plattformer, det var denne klausulen som ble brukt mot Overvik. Frifagbevegelse skriver: «Equinors bortvisningsvedtak fikk store konsekvenser da den andre kunden, Vår Energi, senere bortviste Overvik. Til slutt ble han sagt opp av arbeidsgiveren, men han tok bedriften til retten sammen med Industri Energi og LO». Overvik vant i Tingretten, de mente det ikke var grunnlag for oppsigelse, og han fikk beholde jobben. Men ifølge nestleder Tore Hegerberg i Industri Energi-klubben tar ikke Equinor dommen til etterretning og Overvik har fortsatt ikke fått tilbake jobben sin. Olje- og energidepartementet sier til Frifagbevegelse at «Problemstillingen i denne saken er av privatrettslig art og er derfor et forhold mellom arbeidsgiver og arbeidstaker». Departementet viser til at en arbeidsgiver ikke kan avtale seg bort fra det lovbestemte stillingsvernet: «Stillingsvernet vil gjelde, uavhengig av særskilte klausuler, som det vises til i den aktuelle saken». Frifagbevegelse har dokumentert at det er nettopp det Equinor gjør, avtaler seg vekk fra stillingsvernet. Den norske stat er hovedaksjonær i Equinor med en eierandel på 67 prosent i selskapet.

Svar:

I eierskapsmeldingen, Meld. St. 6 (2022–2023) Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap – Statens direkte eierskap i selskaper, redegjør regjeringen for statens begrunnelse for og mål med eierskapet i selskapene samt for statens forventninger til selskapene og hvordan staten som eier følger opp selskapene, inkludert rollefordelingen mellom eier, styret og daglig leder.

Det er tydeliggjort i eierskapsmeldingen at staten forventer at selskapene respekterer menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter og er ledende i arbeidet med anstendige arbeidsforhold i egen virksomhet og i leverandørkjeden, samt at selskapet oppfordrer egne ansatte til å organisere seg og fremmer retten til fri fagorganisering i leverandørkjeden. Jeg er ikke kjent med at andre land har slike forventninger.

Staten forventer at styret og administrasjonen arbeider aktivt med statens forventninger. Nærings- og fiskeridepartementet benytter eierdialogen aktivt og tar opp forhold, stiller spørsmål og formidler synspunkter som er innspill selskapsledelsen kan vurdere i tilknytning til sin virksomhet og utvikling. Også styrets og administrasjonens arbeid med bedriftskultur er blant temaene som er på dagsorden når staten som eier har møter og dialog med Equinor.

Staten er en aktiv, ansvarlig og langsiktig eier som skal bidra til å oppnå målene som eier. Det er imidlertid styrets ansvar å forvalte selskapet, inkludert å ta stilling til konkrete avtalevilkår som hører under selskapets daglige drift, jf. selskapslovgivningens rollefordeling mellom eier, styret og daglig leder samt allment anerkjente eierstyringsprinsipper og standarder. Når det gjelder rettssikkerheten til ansatte, så er selskapene ansvarlige for å følge opp relevante lover og regler mv.

SPØRSMÅL NR. 61**Innlevert 8. oktober 2023 av stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth****Besvart 13. oktober 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen****Spørsmål:**

Kan statsråden redegjøre for i hvilken grad integreringskontrakt benyttes i den enkelte kommune, og ser statsråden potensial for å forbedre ordningen med integreringskontrakt?

BEGRUNNELSE:

Solberg-regjeringen gjennomførte en helhetlig reform av integreringspolitikken. Det ble innført en ny integreringslov, hvor det blant annet er stilt krav om at kommunen og den enkelte deltager skal inngå en integreringskontrakt samtidig som det utarbeides en integreringsplan. Kontrakten skal angi deltagerens langsiktige mål. Det er viktig at den enkelte innvandrere blir ansvarliggjort i forbindelse med integrering.

IMDi har utarbeidet en rekke veiledere for å sikre at det blir utarbeidet integreringskontrakt. Undertegnede har inntrykk av at det er ulik bruk av integreringskontrakt i ulike kommuner, og lurer derfor på om statsråden kan gi en oversikt over i hvilken grad integreringskontrakt benyttes, og om hun ser potensiale for forbedring av ordningen.

Svar:

Integreringskontrakten er et virkemiddel som skal synliggjøre de gjensidige forpliktelsene mellom kommunen og deltakeren. Kontrakten skal inngås mellom kommunen og deltageren i introduksjonsprogram samtidig som det utarbeides en integreringsplan. Deltageren skal forplikte seg til å følge opp målene som er fastsatt i integreringsplanen. Kontrakten etablerer ikke rettigheter og plikter utover det som følger av loven.

Rettsvirkningene for deltakere som bryter sine forpliktelser ligger i andre deler av integreringsloven. Der som en deltager ikke møter opp til det som er planlagt i introduksjonsprogrammet, trekkes det i introduksjonsstønaden. Ved omfattende fravær kan kommunen stanse programmet midlertidig eller permanent. Dette er de viktigste virkemidlene for å sikre at deltageren ansvarliggjøres for deltakelsen i programmet.

Det er gjort midlertidige endringer i flere lover for å sikre at regelverket er tilstrekkelig fleksibelt til at kommunene kan bosette mange personer på kort tid. Unntak fra kravet om å utarbeide integreringskontrakt er en av de midlertidige endringene Stortinget har vedtatt. Som

det fremgår av Prop. 107 L (2021–2022) punkt 7.5.4, er det ikke vurdert som nødvendig å opprettholde kontrakten i situasjonen med høye ankomster og i stor grad unntak fra deltakernes plikter. Bestemmelsen om integreringskontrakt gjelder derfor ikke for den største gruppen personer som bosettes og deltar i introduksjonsprogrammet nå.

Vi har satt i gang en følgeevaluering av de midlertidige endringene. Proba har fått oppdraget og vil blant annet se på hvordan de midlertidige endringene er brukt, hvilke virkninger de har og om noen av endringene bør gjøres permanente. Dette inkluderer integreringskontrakten. Gjennom denne evalueringen vil vi dermed få kunnskap om bruken og erfaringene med integreringskontrakten.

SPØRSMÅL NR. 62**Innlevert 8. oktober 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad****Besvart 16. oktober 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik****Spørsmål:**

Kvifor vil ikkje regjeringa sørge for at også båtruter i Distrikts-Norge blir gratis på lik linje med ferjer?

GRUNNGJEVING:

Regjeringa har bidratt til gratis ferjer til samfunn utan omkjøringsmuligheter. Eg har fleire gonger tatt opp at det same burde og gjelde samfunn som ikkje vært betjent med ferje men med båtar for passasjerer. Dette er ofte endå meir distriktsamfunn enn dei med ferjer. Regjeringa har endå ikkje komt dette i møtet sjølv om det er snakk om midler summar som trengs for å levere og til desse øyane.

Svar:

Regjeringa ønskjer at folk skal kunne bu, arbeide og leve gode liv i heile landet. Folk og næringsliv langs kysten er ofte avhengig av ferjer og hurtigbåtar for å få kvardagen til å gå opp.

Difor har regjeringa, i tråd med lovnadane i Hurdal-splattforma, satsa på gratis ferje for øyar og andre samfunn utan vegforbindelse til fastlandet. Frå 16. august 2023 blei det innført gratis ferje også til øyar og andre samfunn utan

vegforbindelse til fastlandet i ferjesamband med over 100 000 passasjerar i året, og ferjetakstane blei ytterlegare redusert. Dette gjer reisekvardagen billegare for folk rundt om langs kysten. Regjeringa vil fortsette med å styrke viktige tiltak for distrikta. I budsjettforslaget for 2024 har vi mellom anna prioritert halverte maksprisar på fly på FOT-rutenettet og halverte barnehageprisar i distriktskommunar. Vi kjem også til å satse vidare på viktige tiltak for distrikta i komande budsjett. Kor vidt det vil vere båtprisar eller andre saker som vert prioritert ved neste korsveg, får vi kome nærare tilbake til.

Eg set pris på representanten Njåstad sitt engasjement for båt- og ferjetakstar. Eg håpar dette engasjementet med tid og stunder også vil gi seg utslag i prioritering av økonomien til dei som har ansvaret for dei fleste båt- og ferjerutene, fylkeskommunane. Så langt har dessverre det motsette vore tilfelle. Dersom Framstegspartiet sitt alternative budsjett for inneverande år hadde blitt vedteke, så hadde fylkeskommunane måtte kutta nærare 2,4 mrd. kroner samanlikna med det budsjettet som vart vedteke av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV. Resultatet hadde sannsynlegvis vorte både dyrare og dårlegare båt- og ferjetilbod for folk langs kysten, i tillegg til kutt i mange andre viktige tilbod som fylkeskommunane sit med ansvar for.

SPØRSMÅL NR. 63**Innlevert 8. oktober 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad****Besvart 11. oktober 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Drivstoffprisene har aldri vært dyrere som under denne regjering.

Kan finansministeren liste opp gjennomsnittlig pumpepris de siste 10 år samt avgiftsnivå på drivstoff i en tabell?

BEGRUNNELSE:

Drivstoffprisene har viktig for Sp når de var i opposisjon og man skulle visstnok aldri sitte i en regjering med pumpepriser over 20,- kroner. Nå er det ikke mange dager Sp har vært i regjering med pumpepris under det nivået. Prisene som vanlige folk ligger dessverre ofte høyere. Til tross for at dette rammer vanlege folk og spesielt folk i distriktene som er avhengig av bil settes dessverre ikke avgif-

tene ned, men opp. Det hadde vært interessant å sett en tabell over gjennomsnittlig pumpepris de siste 10 årene og avgiftsnivået hvert år for å se hva politikerne kunne gjort med avgiftene for å komme folk i møte i en krevende tid med dyrt drivstoff.

Svar:

Prising av utslipp av klimagasser gjennom avgifter på blant annet drivstoff er en viktig del av regjeringens plan for å nå våre klimamål. Samtidig er vi opptatt av at klimapolitikken skal være både geografisk og sosialt ret-

tferdig. I 2022 og 2023 har vi derfor ikke økt de samlede avgiftene på drivstoff i veitrafikken, slik tabell 2 nedenfor viser. I 2024-budsjettet foreslår regjeringens netto lettelse på 750 mill. kroner i samlede endringer i avgifter på bruk og eie av bil. Slik følger vi opp ambisjonen om å kutte utslipp på en rettferdig måte. Regjeringen foreslår en økning i CO₂-avgiften på 1 450 mill. kroner og en samlet reduksjon i veibruksavgiften og andre bilrelaterte avgifter på 2 200 mill. kroner, målt i helårsvirkning.

Nedenfor følger den etterspurte tabellen.

Tabell 1: Priser (ink. mva.) og avgifter (eks. mva.) på drivstoff i faste 2023-kroner

År	Bensinpris	Dieselpri	Samlet avgift bensin	Samlet avgift diesel
2013	19,38	17,29	7,49	5,74
2014	19,05	16,90	7,48	6,12
2015	17,59	15,44	7,35	6,02
2016	16,51	14,21	7,26	5,31
2017	17,51	16,08	7,45	5,98
2018	18,11	17,30	7,37	5,92
2019	17,88	16,96	7,33	5,88
2020	16,53	15,60	6,94	5,70
2021	17,97	16,86	6,94	5,61
2022	22,39	22,33	6,92	5,73
2023	21,84	20,50	6,91	5,45

Kilder: SSB og Finansdepartementet

SPØRSMÅL NR. 64

Innlevert 8. oktober 2023 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen

Besvart 17. oktober 2023 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram

Spørsmål:

Regjeringen styrker forsvaret minimalt med statsbudsjettet, og fortsetter med treg opptrapping av forsvarets kapasiteter. Regjeringen bevilger kun 100 millioner mer til Heimevernet, mens HV08 Agder og Rogaland behøver 70 millioner ekstra alene i 2024 for å kunne ha normal treningsmengde som sikrer operativ evne.

Når planlegger regjeringen å finansiere Heimevernet tilstrekkelig for å oppnå høy grad av operativ evne, terri-

torialkjennskap og samhandling, spesielt med tanke på at det blir eneste militære tilstedeværelse i Agder?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen øker forsvarsbudsjettet med 15 milliarder, hvorav mesteparten går til Ukraina støtte og storparten av det resterende til kompensering for prisstigning.

Verden er endret, det er konflikter i nærområdene, og en todeling av verden med økt spenning og konfliktpo-

tensiale pågår. Allikevel velger ikke regjeringen å øke forsvarsbudsjettet i noe særlig grad og virker å ta seg vesentlig bedre tid til oppskalering av forsvaret enn det eksperter mener er forsvarlig.

Heimevernet er en lavkostnads militærgren med lokalkjennskap og kapasiteter som behøves. Agders militære tilstedeværelse fjernes med beslutningen om å bruke milliarder på å flytte luftforsvarets skolesenter til Kjevik, hvor da Agder er uten militær tilstedeværelse. Heimevernet i regionen er ikke finansiert tilstrekkelig til å øve og opprettholde optimal slagkraft, noe som er uansvarlig i dagens verden.

Svar:

Med regjeringens budsjettforslag for 2024 har forsvarsbudsjettet økt med om lag 26,3 mrd. kroner fra 2021, fra 64,5 mrd. kroner til 90,8 mrd. kroner (nominelt). Regjeringen har hvert år siden regjeringsskiftet styrket HV i budsjettet. I 2022 ble HV styrket med 40 mill. kroner til blant annet økt aktivitet. I tillegg ble HV styrket ekstraordinært med 300 mill. kroner i 2022 som følge av Russlands angrep på Ukraina. I 2023 var styrkingen på 109 mill. kroner der 45 mill. kroner var til 500 ekstra soldater og befal i områdestrukturen, 49 mill. kroner til økt øving og trening av områdestrukturen og 15 mill. kroner til kompetansehevende tiltak. I 2024 foreslår regjeringen ytterligere 100 mill. kroner, der 50 mill. kroner er til moderne våpen og 50 mill. kroner til økt øving og trening. Regjeringens prioriteringer viser at HV er viktig for forsvaret av Norge. Det tar tid å legge til rette for en robust og balansert økning,

og derfor har vi lagt opp til en gradvis styrking av den operative evnen til HV, både gjennom en styrking av midler til øving, trening og kompetanseheving, økning i områdestrukturen og investering i utstyr. Disse styrkingene er basert på Forsvarets vurdering av hensiktsmessige og håndterbare økninger.

Det er forsvarssjefen som innenfor den vedtatte strukturen prioriterer hvor i strukturen mannskaper og trening skal disponeres for å best mulig møte de operative behov og kravene. Vurderingene tar, i tillegg til behovet for objektsikring, blant annet hensyn til HV-distriktenes totale oppgaveportefølje, som tilrettelegging for og mottak av allierte forsterkninger, overvåking, kontroll og styrkeskyttelse. Økningen på 500 soldater i år har gitt 13 nye tropper til områdestrukturen. 5 av disse ble tildelt HV08 Agder og Rogaland. Det har vært nødvendig å rette opp forrige regjeringens reduksjon av HVs størrelse. Detaljene i hvor mye aktivitet og trening som gjennomføres i hvert distrikt baseres på en øvingsplan som Forsvaret utarbeider. Regjeringen har lagt til rette for generelt økt trening av HV i 2024.

HV vil fortsette å være en prioritet for denne regjeringen fremover, med spesielt fokus på å styrke områdestrukturen. Vi mener det er viktig at våre HV-soldater er godt oppkledd, har moderne våpen og får trent tilstrekkelig i sine nærområder over hele landet. Den videre utviklingen av Forsvaret, herunder HV, vil bli vurdert helhetlig i det pågående arbeidet med den nye langtidsplanen for forsvarssektoren.

SPØRSMÅL NR. 65

Innlevert 7. oktober 2023 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen

Besvart 17. oktober 2023 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram

Spørsmål:

Flyttingen av Luftforsvarets skolesenter fra Kjevik til Værnes for å spare rundt 50 millioner årlig ble vedtatt i 2016, i roligere og fredeligere tider. Vedtaket ble altså fattet under helt andre forutsetninger enn dagens. I statsbudsjettet leses disse erkjennelsene, men man virker ikke å være interessert i å stoppe og reversere dette vedtaket, selv om det med stor sannsynlighet vil koste milliarder, som kunne blitt brukt til å øke operativ evne.

Kan statsråden forklare at milliarder prioriteres til flytting, framfor styrker?

BEGRUNNELSE:

Forutsetningen for vedtaket i 2016 var blant annet tilgjengelig bygningsmasse på Værnes og et helt annet verdensbilde, hvor forsvaret ble redusert. Ei heller var Finland og Sverige planlagt som medlemmer av NATO, med de endrede forutsetningene og premisene det medfører.

Flyttingen av Skolesenteret fra Kjevik, fra en velfungerende EBA, tilgjengelig kvalifisert personale, sikker leir, og landingsplass for NATO styrker, er lite reflektert ut fra dagens situasjon, dagens verdensbilde, kostnadsbilde og tilstedeværelsen i sør.

Vi leser i statsbudsjettet om saken, som ble besluttet for å spare penger i 2016:

Ved behandlingen av Innst. 62 S (2016–2017) til Prop. 151 S (2015–2016) vedtok Stortinget å legge ned Forsvarets virksomhet på Kjevik og flytte Luftforsvarets skolesenter til Værnes. Investeringsprosjektet for å ivareta flyttingen av Luftforsvarets tekniske utdanning til Værnes er under utvikling. Forsvarsdepartementet har bedt Forsvaret om nytt informasjonsgrunnlag som følge av endrede forutsetninger for vedtaket. Dette relateres blant annet til at forutsatt disponibelt areal på Værnes ikke lenger er tilgjengelig, utdanningskravet er endret og at modernisering og effektivisering av utdanningen med målsetting om å redusere behovet for EBA ikke er muliggjort.

I tillegg legges det opp til å realisere behovet for etablering av elevforlegning på Værnes knyttet til den vedtatte flyttingen av den tekniske utdanningen i Luftforsvaret fra Kjevik til Værnes. Regjeringen tar sikte på å komme tilbake til Stortinget med et helhetlig prosjekt knyttet til behov som følger av denne flyttingen i investeringsproposisjonen våren 2024.

EBA for å sikre tilstrekkelig personell og tilhørende kampevne for fly nevnes også. Det har lenge vært tydelig at det har vært vanskelig å få instruktør og teknisk personell med på flyttelasset, noe som reduserer den operative evnen over tid, hvis det ikke rekrutteres tilstrekkelig nye. Dette vil heller ikke bli gratis, som resten av prosjek-

tet. Noe som får dette som ble initiert som et kostreduserende tiltak til å virke enda mer kontraproduktivt.

Svar:

Regjeringen legger gjennom Prop. 1 S (2023–2024) opp til å gjennomføre flere tiltak som styrker Forsvaret på kort og lengre sikt. Regjeringen foreslår blant annet å styrke bemanningen utover den planlagte opptrappingen i langtidsplanen, iverksette flere tiltak for å rekruttere og beholde personell, øke utdanningskapasiteten, øke forsyningsberedskapen og tiltak som øker situasjonsforståelsen i nordområdene.

Regjeringen følger opp Stortingets vedtak ved behandlingen av Innst. 62 S (2016–2017) til Prop. 151 S (2015–2016), om å legge ned Forsvarets virksomhet på Kjevik og flytte Luftforsvarets skolesenter til Værnes. Den faglige anbefalingen om å opprettholde flyttingen, også i møte med endrede forutsetninger, er senere opprettholdt fra Forsvarets side. Forsvarssjefen støtter i sitt fagmilitære råd at flyttingen gjennomføres og Forsvaret har i tillegg foretatt en oppdatert vurdering av tiltaket. Forsvaret beskriver en kraftsamling av Luftforsvarets operative virksomhet, fagrettet utdanning og krigsskoleutdanning i Trøndelag som en god og bærekraftig løsning. Det påpekes at dette vil gi synergier og gevinst for Forsvaret gjennom økt evne til å produsere kompetanse og på lengre sikt større sannsynlighet for å beholde kompetanse gjennom muligheter for et livslangt karriereløp i en og samme region. Forsvaret er klare på at flyttingen er nødvendig og at verdien er høy.

Regjeringen tar sikte på å komme tilbake til Stortinget med et prosjekt knyttet til behov som følger av denne flyttingen i investeringsproposisjonen våren 2024.

SPØRSMÅL NR. 66

Innlevert 9. oktober 2023 av stortingsrepresentant Aleksander Stokkebø

Besvart 13. oktober 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Kan statsråden utdype terskelen for å gi dispensasjon i "særskilde høve", der sjåføren åpenbart har utmerket helse og førerferdigheter, samt opplyse hvor mange søknader og innvilgelser/avslag som har funnet sted i de enkelte år siden 2009?

BEGRUNNELSE:

Aftenbladet har skrevet en god sak om 73 år gamle Einar, som gruer seg til han fyller 75. Da får han nemlig ikke være bussjåfør lenger, jf. Yrkestransportloven § 37a.

Jeg forstår veldig godt Einars frustrasjon. Han er i god form og har lyst å bidra. Samtidig ser han at samfunnet

snart ikke vil la ham bruke ekspertisen sitt og utøve yrket han brenner for.

Sikkerhet for fører og passasjerer må alltid komme først. Det kan vi ikke kompromisere på. Samtidig mener jeg det må være "lov å bruga ved". I dagens samfunn, der folk lever sunnere og lengre, burde det vel være rom for å reelt vurdere dispensasjoner der folks kjøreferdigheter og helse utvilsomt, og jeg understreker utvilsomt, er på topp. Dette burde det være mulig å teste og verifisere med jevne mellomrom.

Allerede i dag kan Politidirektoratet gi dispensasjon i "særskilde høve". Ordlyden gir anvisning på en kvalifisert terskel, men det virker som om den tolkes i overkant strengt. Det illustreres godt av en sak jeg ble kontaktet om under pandemien: Det gjaldt ytre distrikt i Rogaland, med betydelige avstander, hvor man slet med å rekruttere nye sjåfører - og pandemien stod på som verst. Den erfarne sjåføren sa seg villig til å fortsette til ny var på plass. Legeattest og bekreftelse fra oppdragsgiver var i orden, og det ble søkt om midlertidig dispensasjon. Avslaget var likevel kontant.

Hvis man ikke i en slik situasjon kan få godkjenning, når man kan det da?

Jeg vil be statsråden nærmere utdype terskelen for å gi dispensasjon, for tilfeller der fører åpenbart har utmerket helse og førerferdigheter.

Svar:

Jeg har utformet dette svaret i samråd med justis- og beredskapsministeren. Justis- og beredskapsdepartementet er ansvarlig for Politidirektoratet, som forvalter dispensasjonshjemmelen for kjøreseddelordningen.

Etter yrkestransportloven § 37 h kan Politidirektoratet i «særskilde høve» gjøre unntak fra reglene om kjøreseddel, inkludert den øvre aldersgrensen på 75 år. Unntakshjemmelen er ment som en sikkerhetsventil, f.eks. for tilfelle der loven vil få utilsiktede virkninger. Det er ikke et «særskilt høve» at personer over 75 år er egnet til å kjøre buss. Aldersgrensen er knyttet til at risikoen for raske endringer i helse og risikoen for uønskede hendelser i trafikken øker med stigende alder.

Jeg viser til omtale av trafikksikkerhetsrisiko for eldre i Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på vei 2022-2025, kapittel 12, s. 83. Vi vet at risikoen for å bli drept eller hardt skadd er markert økende for trafikanter fra og med fylte 75 år.

Det er ulike årsaker til den økte risikoen. Aldring reduserer enkelte ferdigheter som er nødvendige i trafikken. Dette gjelder særlig konsentrasjon, observasjon og behandling av informasjon. I tillegg tåler eldre de fysiske påkjenningene ved ulykker dårligere enn yngre, og ulykker der eldre er involvert får derfor ofte et alvorlig utfall. Alder er forbundet med økt risiko for svekket helse.

Yrkesmessig kjøring med buss eller drosje innebærer normalt høy årlig kjørelengde og tid på veien, til dels stort skadepotensiale ved ulykke og jevnlig ansvar for betalende passasjerer. Dette tilsier å stille særlig strenge krav til disse sjåførene. Samferdselsdepartementet har vurdert at heller ikke årlig fornyelse med helseattest vil være tilstrekkelig etter fylte 75 år, på grunn av risikoen for raskt forverret helsetilstand.

Til orientering ble aldersgrensen for kjøreseddel hevet fra 70 til 75 år i 2009 ut fra en generell bedring i helsetilstanden i aldersgruppen opp til 75 år.

I politiets håndhevingsinstruks i førerkortsaker mv. (RPOD- 2022-13) punkt 3.10.9 er det angitt at dispensasjon fra den øvre aldersgrensen kun i enkelttilfeller har blitt gitt for å kunne opprettholde et forsvarlig tilbud over en periode begrenset til noen få uker.

Politidirektoratet opplyser at de etter en manuell gjennomgang av over 200 aktuelle saker fra juli 2009 til 2023 har funnet to vedtak hvor søknad om dispensasjon fra den øvre aldersgrensen for kjøreseddel ble innvilget for en avgrenset periode. Grunnet begrensede muligheter for automatisk søk i saksbehandlingssystemet tar Politidirektoratet forbehold om at det kan finnes flere saker som ikke ble fanget opp ved denne gjennomgangen.

SPØRSMÅL NR. 67**Innlevert 9. oktober 2023 av stortingsrepresentant Une Bastholm****Besvart 17. oktober 2023 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen****Spørsmål:**

På side 103 i særskilt vedlegg til Prop. 1 S (2023-2024) - Grønn bok - er det i tabell 4.2 om utslippsgap og anslått effekt av virkemidler i ikke-kvotepiktig sektor, oppgitt en reduksjon på 1,6 Mt-CO₂-e pga. "overlapp mellom målretta satsinger og endra klima- og miljøavgifter".

Hvilke målretta satsinger og klima- og miljøavgifter er det det vises til som summeres til 1,6 Mt-CO₂-e?

BEGRUNNELSE:

Klima- og miljøministeren uttalte på pressekonferansen til Klimastatus- og plan den 6.10.23 at det var en misforståelse når opposisjonen uttalte at det var en forutsetning for å nå målet i 2030 at man ikke videreførte redusert veibruksavgift. I Klimastatus- og plan side 104 står det: "I sum anslås endringane i klima- og miljøavgiftene å redusere utsleppa med om lag 5,4 mill. tonn CO₂-ekvivalentar fram mot 2030, gitt at reduksjonen i vegbruksavgifta ikkje blir vidareført etter 2024. Ved vidareføring av reduksjonen i vegbruksavgifta fram til 2030, er berekna utsleppsreduksjon 4,2 mill. tonn." Hvis differansen mellom 5,4 og 4,2 Mt-CO₂-e (dvs. 1,2 Mt-CO₂-e) er tatt høyde for i tabell 4.2 på side 103, gjenstår det fortsatt 0,4 Mt-CO₂-e for å summere opp 1,6Mt-CO₂-e som det er tatt høyde for i tabellen. Det er ønskelig med en tydeliggjøring av hvilke tiltak og satsinger man har tatt høyde for i punktet om overlappende satsinger og endra klima- og miljøavgifter.

Svar:

I Regjeringens klimastatus og -plan presenteres fire «Målrettede satsinger» for å fase ut fossile utslipp innen veitransport, bygge- og anleggsplasser, skipsfart og industri. De tre førstnevnte har overlappende effekt med klima- og miljøavgifter i linjen med -1,6 mill. tonn i tabell 4.2 i klimastatus og -plan.

I de målrettede satsingene bidrar flere virkemidler sammen for å redusere utslippene. Den målrettede satsingen for veitransport innebærer en virkemiddelpakke for å innfri målene for salg av nullutslippskjøretøy fra Nasjonal transportplan 2018–2029. Dette skal nås gjennom å utrede blant annet innføring av engangsavgift for tunge kjøretøy, økning i CO₂-komponenten i engangsavgiften for varebiler og innføring av krav til nullutslipp for all løyvepliktig transport.

Den målrettede satsingen for skipsfart er en virkemiddelpakke med blant annet krav til nullutslipp i nye offentlige anskaffelser av ferger og fergetjenester og hurtigbåter og hurtigbåttjenester og krav til offshorefartøy. Når det gjelder bygge- og anleggsplasser skal vi blant annet utrede et forbud mot salg av nye anleggsmaskiner med forbrenningsmotor fra 2035. Satsingene står nærmere beskrevet i de respektive sektorkapitlene i kap. 3.2.

Endrede klima- og miljøavgifter er endret generell sats for CO₂-avgiften, endring i avgiften på avfallsforbrenning, avvikling av fritak for avgift for fiske og fangst i fjerne farvann samt diverse mindre grunnlagsutvidelser.

Klimaplanen inneholder flere virkemidler som virker på de samme utslippene. Overlappende utslippseffekt mellom de målrettede satsingene og endrede klima- og miljøavgifter i denne planen er summert i en egen linje i tabell 4.2. De målrettede satsingene inneholder blant annet krav som gjør at fossile brensler fases ut. En del av utslippene som anslås redusert som følge av kravene, kunne også blitt redusert som følge av endringer i CO₂-avgiften. Det er denne effekten som trekkes fra for å unngå dobbelttelling av virkemidler.

1,6 mill. tonn CO₂ er anslått overlappende utslippseffekt mellom alle de målrettede satsingene og endringene i CO₂-avgiften i klimastatus og -plan. I tabell 4.2 er det altså tatt høyde for overlapp mellom virkemidler med den politikken regjeringen planlegger for og de forutsetningene som er gjort om ingen tilbakeføring gjennom veibruksavgiften i årene etter 2024. Tallet 1,6 mill. tonn gjelder kun med forutsetningene som ligger til grunn for beregningene av utslippseffekten av de planlagte virkemidlene. Når forutsetningene endres, kan ikke tallet benyttes lenger.

SPØRSMÅL NR. 68**Innlevert 9. oktober 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg****Besvart 16. oktober 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Mener statsråden det er nivået på antallet innvandrere Sverige har tatt imot eller nivået på de svenske integreringstiltakene for innvandrere, som gjør at kriminalitetssituasjonen i Norge og Sverige er ulik som en direkte konsekvens av forskjellen i innvandringspolitikk mellom de to landene?

BEGRUNNELSE:

Det vises til mitt skriftlige spørsmål nr. 3278 (2022-2023) av 28.09.23, og til statsrådets besvarelse av spørsmålet den 06.10.23. Bakgrunnen for spørsmålet var statsrådets uttalelse til VG-TV den 27.09.23, hvor statsråden under sitt besøk i Sverige ble spurt om hun var bekymret for at den pågående voldsbølgen i Sverige skal spre seg over grensen til Norge. Til dette svarte statsråden:

«Norsk politi gjør en viktig innsats og Sverige har hatt en helt annen innvandringspolitikk enn Norge som gjør at situasjonen er litt ulik».

Det ble derfor i spørsmål nr. 3278 spurt om hvordan uttalelsen skulle oppfattes med hensyn til årsakssammenhengen mellom innvandring og innvandringspolitikk på den ene siden, og gjengrelatert voldskriminalitet på den andre siden. Statsrådets besvarelse oppfattes mer som en generell redegjørelse over sammenhenger i skjæring-

spunktet mellom innvandring og kriminalitet, heller enn et konkret svar på hvordan statsrådets uttalelser til VG-TV skal forstås. En vesentlig del av besvarelsen dreier seg om integreringstiltak, og det pekes i svaret også på arbeids- og inkluderingsministeren som ansvarlig for deler av integreringsarbeidet. Det søkes derfor nå avklart om statsråden mener det er nivået på antallet innvandrere Sverige har tatt imot eller nivået på de svenske integreringstiltakene for innvandrere, som medfører at kriminalitetssituasjonen i Norge og Sverige er ulik som en direkte konsekvens av forskjellen i innvandringspolitikk mellom de to landene.

Svar:

Jeg har ikke grunnlag for å mene noe om hva som er de viktigste bakenforliggende årsaker til kriminaliteten i Sverige. Dette gjelder også i hvilken grad deres innvandringspolitikk eller integreringspolitikk er en årsaksfaktor. Som jeg påpeker i mitt svar av 6. oktober på spørsmål nr. 3278, er dette et nasjonalt anliggende og tilligger svenske myndigheter å håndtere.

Når det gjelder den norske regjeringens innvandrings- og integreringspolitikk, så viser jeg til mitt svar på spørsmål 3278.

SPØRSMÅL NR. 69**Innlevert 9. oktober 2023 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug****Besvart 16. oktober 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Kan statsråden redegjøre for det faglige grunnlaget for målet om 30 GW installert effekt og en årlig produksjon av 140 TWh havvind, hva dette vil medføre av kostnader i nytt strømnnett på land og til havs, og hva dette vil kreve

av subsidier og om framtidige subsidier skal skje gjennom bevilgninger over statsbudsjettet?

BEGRUNNELSE:

Jeg ber også statsråden redegjøre for om dette målet er regjeringens mål, eller om det er et mål som er forankret i

et stortingsvedtak. Viser også til at et flertall på Stortinget har vedtatt å subsidiere Sørlege Nordsjø II med en installert effekt på 1,5 GW med 23 – 30 milliarder kroner.

Europower har hentet inn nye, oppdaterte kostnadsanslag fra DNV for flytende vindkraft på Utsira Nord. Tallene er basert på foreløpige beregninger for DNVs årlige Energy Transition Outlook 2023, og gir en indikasjon på hva DNV vil mene det generelt vil koste å bygge flytende vindkraft i Norge i 2030. Europower sine beregninger viser at utbygging av to felter med totalt 1 000 MW installert effekt på Utsira Nord vil trenge drøyt 80 milliarder kroner i subsidier – altså drøyt 3 milliarder kroner i året i prosjektets levetid.

Jeg ber statsråden spesifikt redegjøre for om husholdninger og næringsliv vil få ekstra kostnader i nytt strømnnett på fastlandet som må bygges når store mengder uregulerbar vindkraft skal fases inn i det norske kraftsystemet.

Svar:

Regjeringen har en ambisjon om å innen 2040 tildele områder som kan gi 30 000 MW havvind. Dette tilsvarer i sum nesten like mye installert kapasitet som i det norske vannkraftsystemet i dag. Ambisjonen innebærer en stegvis tildeling av areal, til sammen tilsvarende om lag 1 prosent av norske havområder.

Havvind er i dag dyrere å bygge ut enn mye annen kraftproduksjon, og de første prosjektene vil trenge statsstøtte. Stortinget har gitt regjeringen fullmakt til å

inngå en tosidig differansekontrakt for støtte til havvindproduksjon fra første fase av Sørlege Nordsjø II, med en kostnadsramme på 23 mrd. kroner. Olje- og energidepartementet vil fremme en proposisjon for Stortinget med forslag til tilsagnsfullmakt for statsstøtte for Utsira Nord.

Lønnsomheten av havvind vil avhenge av utviklingen av kostnader og kraftpriser. Senere utbygginger vil være avhengig av tilstrekkelig betalingsvillighet i markedet. Hva den samlede utbyggingen blir, avhenger blant annet av aktørenes investeringsbeslutninger. Regjeringen vil komme tilbake til behovet for statsstøtte for fremtidige prosjekter, samt hvordan dette eventuelt skal finansieres.

Utviklingen av havvind på norsk sokkel vil skje gradvis. Omfanget av oppgraderinger av strømnettet på land vil blant annet avhenge av hvor mye som bygges ut, hvor havvinden tilknyttes nettet på land, hvilken nettløsning som benyttes, samt utviklingen i forbruk og produksjon på land. Regjeringens utgangspunkt er at nettkundene på land ikke skal bære investeringskostnaden for nettet til havs for de første prosjektene. Oppgraderinger av strømnettet på land, følger dagens regler om anleggsbidrag etter energiloven med forskrifter. Statnett skal kreve anleggsbidrag fra kunder som utløser investeringer i nettet. Investeringer i transmisjonsnettet har som oftest nyttevirkninger for flere, og det finnes derfor regler om fordeling av disse kostnadene som tar hensyn til dette. De kostnadene som ikke finansieres av anleggsbidrag, vil derfor dekkes av fellesskapet, gjennom nettleien.

SPØRSMÅL NR. 70

Innlevert 9. oktober 2023 av stortingsrepresentant Tage Pettersen

Besvart 17. oktober 2023 av kultur- og likestillingsminister Lubna Boby Jaffery

Spørsmål:

Kan kulturministeren redegjøre for kulturens andel av det totale statsbudsjettet for årene 2021-2024, fratrukket bevilgninger til medieformål, likestilling, covidstøtte og strømstøtte og eventuelt andre deler av kapitlene 300-353 som det er naturlig å holde utenfor?

BEGRUNNELSE:

De fleste departements budsjetter er hvert år "tidenes største". Det er naturlig konsekvens av at budsjettene vok-

ser hvert år. Derfor er det av stor interesse å se det enkelte departements andel av det totale statsbudsjettet.

Svar:

Jeg viser til representant Tage Pettersen sitt spørsmål om veksten i kulturbudsjettet.

I tabellen nedenfor følger en sammenligning av Solberg-regjeringens forslag til kulturbudsjett for 2022 og regjeringens forslag for 2024 når bevilgninger til medieformål, likestilling og strømstøtte ikke inngår, slik rep-

representanten spør om. Bevilgninger til covidstøtte inngikk ikke i Solberg-regjeringen forslag til kulturbudsjett for

2022, jf. Prop 1 S (2021-2022), og gjør det naturlig nok heller ikke i regjeringens forslag for 2024.

(tall i 1 000)

Kategorier	Prop. 1 S (2021-2022) (Regjeringen Solberg)	Prop. 1 S (2023-2024) (Regjeringen Støre)
Programkategori 08.10 Administrasjon	204 486	225 599
Programkategori 08.15 Frivillighetsformål ¹⁾	2 552 209	3 370 328
Programkategori 08.20 Kulturformål	9 979 323	10 742 790
Sum	12 736 018	14 338 717

Eksklusiv strømstøtte

Representanten ber om at det redegjøres for disse utgiftskategoriene sin andel av det totale statsbudsjettet for årene 2021-2024. For at dette skal gi interessante sam-

menligninger må utgifter på andre departementetsområder også korrigeres for utgiftsvekst som det er naturlig å holde utenfor. Kultur- og likestillingsdepartementet har ikke grunnlag for å foreta en slik gjennomgang.

SPØRSMÅL NR. 71

Innlevert 9. oktober 2023 av stortingsrepresentant Sveinung Stensland

Besvart 16. oktober 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe

Spørsmål:

Hva må til og hva vil barne- og familieministeren gjøre for å bidra til bedre geografisk spredning av ATV-kontorer, inkludert opprettelse av et slikt kontor på Haugalandet?

BEGRUNNELSE:

Kommunene på Haugalandet, med Haugesund kommune i spissen, har tatt initiativ til å etablere et helhetlig behandlingstilbud til både den som utøver vold og de som utsettes for vold i nære relasjoner, i regi av stiftelsen Alternativ til Vold (ATV).

Politiet i distriktet er positive til en slik etablering. ATV selv mener Haugalandet har behov for et slikt kontor og Stortinget har tidligere stilt seg bak målet om bedre geografisk spredning av ATV-kontorer i Norge.

Jeg lurer derfor på hva regjeringen kan bidra med for å få på plass et slikt kontor, hva det vil kreve av økonomisk bevilgning og om viljen er til stede.

Svar:

Eg vil først takke for spørsmålet. Lokale initiativ for eit styrka arbeid og samarbeid på voldsfeltet ser eg på som svært viktig. Som spørsmålsstillar kjenner til, gir Stiftelsen Alter-

nativ til Vold (ATV) mellom anna lågterskel behandlingstilbod til utøvarar av vald i nære relasjonar og til familien til valdsutsette. I dag er det til saman 15 ATV-kontor rundt om i landet. Dei fleste kontora er finansierte med både statlege og kommunale midlar, men nokre berre med tilskot frå staten. Ifølgje årsrapporten til ATV for 2022, dekte ATV-tilboda 82 kommunar i 2022, med ein samla befolkning på over 3 130 000 personar. ATV har i 2022, i tillegg til statlege tilskot, fått driftstilskot frå 39 kommunar.

Å sikre betre geografisk spreing av tilbodet til ATV, krev mellom anna at fleire kommunar prioriterer dette og inngår samarbeid med ATV. Kommunane kan inngå avtale med eksisterande ATV-kontor, eller avtale med ATV om etablering av nye kontor i dei delane av landet som ikkje har eit ATV-tilbod. Det krev finansiering. Per i dag er det ikkje ATV-tilbod på Haugalandet, Innlandet, Møre og Romsdal eller i Østfold. Dei fleste ATV-kontora tilbyr kun behandling til innbyggjarane i kommunane som har eit samarbeid med ATV. ATV får eit øyremerka statleg driftstilskot etter søknad. Søknad frå ATV om statlege midlar til etablering av nye kontor må behandlast i dei ordinære budsjettprosessane.

Samstundes er det òg viktig å sjå ATVs behandlingstilbod i samanheng med andre behandlingstilbod til vald-

sutøvarar, slik som tilbod til foreldre om sinnemeistring i regi av Familieverntenesta, eller behandlingstilbod til valdsutøvarar i helsetenesta.

Eg er kjend med at ATV har dialog med fleire kommunar om etablering av nye ATV-tilbod, mellom anna med kommunar på Haugalandet. Eg meiner det er positivt at kommunar ønskjer å styrkje behandlingstilbodet til valdsutøvarar og valdsutsette. Det er ein viktig del av det valdsførebyggjande arbeidet som òg kommunane har eit ansvar for. Eit viktig verkemiddel i dette arbeidet er bruk av kommunale handlingsplanar. Eg vil oppfordre alle kommunar til å utarbeide handlingsplanar for å førebygge vald og overgrep.

ATV legg til grunn at etablering av eit nytt kontor med 5 årsverk vil koste til saman 7 mill. kroner. Regjeringa har ikkje foreslått midlar til etablering av nye ATV-tilbod i budsjettet for 2024 Budsjettforslaget er no til handsaming i Stortinget.

Eg vil understreke at det er ei ønska utvikling at fleire kommunar skal inngå samarbeid med eksisterande ATV-kontor, slik at fleire valdsutøvarar og familieane deira kan få tilbod om behandling og oppfølging. Eg viser elles til at regjeringa skal leggje fram ein ny opptrappingsplan mot vald og overgrep mot barn og vald i nære relasjonar hausten 2023.

SPØRSMÅL NR. 72

Innlevert 9. oktober 2023 av stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård

Besvart 13. oktober 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen

Spørsmål:

Hvordan vil regjeringen sikre at NAVs tilskuddsordning til bil gir mulighet for å velge elbil også når NAV velger å videreføre en anskaffelse, hvor en er låst til fossile drivstoff?

BEGRUNNELSE:

Viser til tidligere spørsmål og svar fra 2021 om samme tema. NAV leverer ut mellom 5-600 HC tilpassede biler årlig. Disse blir anskaffet gjennom rammeavtaler NAV har med bilbransjen, og det er ennå ikke mulig å anskaffe elektriske biler. Statsråden svarte på skriftlige spørsmål i 2021 at Arbeids og velferdsetaten skulle legge til rette for at også elektriske biler skulle inngå fra og med 2023. Avtale inngått i 2021 gjelder kun fossile drivstoff og tillater hverken hybrid eller elektrisk drivlinje. Det er nå stadig færre biler tilgjengelige med forbrenningsmotor som eneste motor. Utvalget blir mindre og dårligere tilgang til biler rammer de som har behov for bilene unødige.

Handikapnytt kan nå berette om at NAV likevel forlenger avtalen for nye to år, uten at elbiler inntas.

Det til tross for at det finnes HC tilpassede elbiler i markedet som er egnet for flere deler av målgruppen for støtteordningen.

Svar:

Regjeringen har som mål at Norge skal bli et lavutslippsland innen 2050. Et viktig bidrag til dette er at biler som går på fossilt drivstoff i økende grad erstattes med nullutslippsbiler. Dette gjelder også spesialtilpassede biler for personer som er berettiget «gruppe 2-bil» og som er avhengig av heis eller rampe for å komme inn i bilen (typisk kassebiler). Dette forutsetter imidlertid at leverandørmarkedet produserer personbilregistrerte elektriske biler som er egnet for ombygging, og at det finnes spesialprodusert utstyr til bilene.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har opplyst meg om at etter at den nåværende rammeavtalen ble inngått i 2021, har Arbeids- og velferdsetaten i løpet av avtaleperioden arbeidet aktivt mot leverandørmarkedet for å informere om etatens behov for nullutslippsbiler og for å holde seg orientert om utviklingen av nye og mer egnede bilmodeller. Det ble gjennomført en større kartlegging i 2022. Senest juni i år sendte etaten ut en forespørsel på Doffin/TED til billeverandørene for å invitere til dialog om hvilke bilmodeller med elektrisk drivlinje som er tilgjengelig i markedet i dag, og hvilke som vil komme på markedet i nær fremtid. Tilbake-meldingen fra de store bilprodusentene er at det kommer elektriske biler som kan være aktuelle tidligst i perioden 2025–2026.

Markedet for større personbilregistrerte elektriske biler i gruppe 2 som er egnet for ombygging til personer

med funksjonsnedsettelse, er per oktober 2023 svært begrenset. Det finnes et par mellomstore elektriske kassebiler som kan dekke behovet for enkelte brukere, primært som påsitterbil, dvs. der brukeren skal være passasjer og ikke sjåfør. Større ombyggingsarbeider er fortsatt utfordrende av flere årsaker, blant annet som følge av bilbatterienes plassering og restriksjoner fra bilprodusentene.

Produksjon og utvikling av bilmodeller er et verdensomspennende marked der Arbeids- og velferdsetaten er en svært liten kunde med små påvirkningsmuligheter. Det finnes dessverre ingen snarlig løsning som sikrer tilgang til større personbilregistrerte elektriske biler i gruppe 2, egnet for ombygging til personer med funksjonsnedsettelse. Arbeids- og velferdsetaten arbeider derfor i flere

spor, samtidig som etaten fortsetter å jobbe aktivt mot produsenter og leverandører med forventning om at behovene for egnede nullutslippsbiler blir gjort kjent og tatt hensyn til.

Den gjeldende rammeavtalen er nylig forlenget med ett år. Det følger av avtalen at etaten kan anskaffe biler fra andre leverandører i markedet, dersom brukers behov ikke kan dekkes av rammeavtalens spesifiserte biler. Dette inkluderer også elektriske biler.

Arbeids- og velferdsetaten vil starte en ny anskaffelsesprosess for biler i «gruppe 2» i løpet av 2024, og vil tilrettelegge for at elektriske kassebiler kan tilbys såfremt disse finnes i markedet.

SPØRSMÅL NR. 73

Innlevert 9. oktober 2023 av stortingsrepresentant Grunde Almeland

Besvart 16. oktober 2023 av kultur- og likestillingsminister Lubna Bobby Jaffery

Spørsmål:

Hvordan følger kultur- og likestillingsministeren opp utredningen fra Bufdir om en tredje juridisk kjønnskategori, og hva er regjeringens konkrete planer for utarbeidelse av et lovforslag om innføring av en tredje juridisk kjønnskategori?

BEGRUNNELSE:

22. juni overleverte Bufdir en grundig utredning om en tredje juridisk kjønnskategori. Utredningen er gjort på oppdrag fra Kultur- og likestillingsdepartementet, basert på tiltak 17 i regjeringen sin handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold.

Hovedmålene i regjeringens handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold er å øke livskvaliteten til skeive, sikre skeives rettigheter og skape større aksept for kjønns- og seksualitetsmangfold.

Da Bufdir overleverte den grundige utredningen til regjeringen før sommeren uttalte Hege Nilssen, direktør i Bufdir, at det er et behov for flere tiltak fra myndighetenes side for å bedre situasjonene for ikke-binære i Norge.

Ikke-binære er personer som opplever at de ikke hører hjemme i kjønnskategoriene kvinne og mann. Ikke-binære har blant annet dårligere levekår og livskvalitet, og utsettes for mer trakassering, diskriminering og vold, sammenlignet med de fleste andre befolkningsgrup-

per. Ikke-binære mangler også juridisk anerkjennelse for sin kjønnsidentitet.

Bufdir har utredet tre tiltak:

- Tiltak 1: Reservasjon mot å oppgi kjønn i offentlige identifikasjonsdokumenter
- Tiltak 2: Opprette en tredje juridisk kjønnskategori i folkeregisteret kombinert med en gjennomgang av relevant lovgivning
- Tiltak 3: En nasjonal veileder for å anerkjenne kjønsmangfold

Tiltak 2 i utredningen, det eneste som gir full juridisk anerkjennelse til ikke-binære personer, vil være nøkkelen til å sikre ikke-binære en rettslig anerkjennelse og en klar rettighetssituasjon.

Bufdir beskriver også at dette er det mest effektive tiltaket med de mest positive rettslige og psykososiale konsekvensene. De andre foreslåtte tiltakene, som å tillate folk å reservere seg mot å oppgi kjønn i offentlige ID-dokumenter og å etablere en nasjonal veileder for kjønsmangfold er betydningsfulle, men de kan implementeres som en del av tiltak 2.

Skatteetaten har annonsert at de vil fjerne kjønnsinformasjon fra personnummeret innen 2032, og heller registrere juridisk kjønn i folkeregisteret.

Sett i sammenheng med dette, anbefaler Bufdir å innføre en tredje juridisk kjønnskategori først i 2032. Det betyr at de av oss som identifiserer seg som ikke-binære

må vente i hele ni år for å få den juridiske anerkjennelsen de fortjener.

Svar:

Bufdir har levert en grundig utredning som legger et solid grunnlag for hvordan vi skal gå videre med dette arbeidet. Departementet mitt arbeider nå med hvordan vi følger opp utredningen på en hensiktsmessig måte. Som representanten Almeland er kjent med, er jeg positivt innstilt til å innføre en tredje juridisk kjønnskategori, men jeg må få komme tilbake til hvordan regjeringen vil følge opp Bufdirs utredning. Jeg har merket meg Bufdirs anbefaling om at en fullstendig innføring av en tredje juridisk kjønns-

skategori ikke kan tre i kraft før 2032. For meg er det viktig å se på hvilke tiltak som i mellomtiden kan innføres. Som utredningen viser, opplever de som identifiserer seg som ikke-binære, dårligere levekår og livskvalitet.

Det følger av Bufdirs utredning at flere tiltak kan være aktuelle frem mot 2032 for å bedre ikke-binæres rettslige anerkjennelse. Uavhengig av et lovforslag om innføring av en tredje juridisk kjønnskategori, vil jeg også vurdere tiltak for å bedre ikke-binæres levekår, i tillegg til de tiltakene som følger av regjeringens handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold. Vi vil komme tilbake til hvordan regjeringen skal følge opp dette sakskomplekset.

SPØRSMÅL NR. 74

Innlevert 9. oktober 2023 av stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg

Besvart 16. oktober 2023 av statsminister Jonas Gahr Støre

Spørsmål:

Mener statsministeren at Norges Bank tar feil når de i sin siste pengepolitiske rapport peker på at høyere petroleumsinvesteringer bidrar til en høyere rentebane for styringsrenten?

BEGRUNNELSE:

Under trontaledebatten stilte jeg statsministeren spørsmål om han var enig i at det er en sammenheng mellom den høye aktiviteten på sokkelen og de høye rentene. Statsministeren svarte benektende på at det var en slik sammenheng. I sin siste pengepolitiske rapport fra Norges bank viser Norges Bank til at de har enn høyere rentebane enn i forrige rapport. Norges bank viser til at banen trekkes opp hovedsakelig av høyere kapasitetsutnyttning, høyere lønnsvekst, høyere renter ute og høyere petroleumspris og -investering enn anslått i forrige rapport.

Svar:

Det siste året har vi fått gjensyn med inflasjonstall vi ikke har sett på flere tiår. For å få prisveksten ned har sentralbankene internasjonalt satt opp styringsrentene mye siden i fjor vår. Vi må tilbake til begynnelsen av 1980-tallet for å finne en like hurtig renteoppgang hos handelspartnerne våre. Andre lands sentralbanker har satt opp renten

mer og raskere enn Norges Bank. Det gjelder blant annet sentralbanken i USA, Storbritannia og euroområdet.

Det er Norges Bank som har det operative ansvaret for pengepolitikken i Norge. Norges Bank redegjør i sine pengepolitiske rapporter for begrunnelsen for rentesettingen, blant annet hvordan ulike faktorer bidrar til å endre rentebanen.

I siste pengepolitiske rapport skriver Norges Bank at utviklingen i petroleumspriser og -investeringer bidrar til å trekke rentebanen opp. En av årsakene til dette er at oljeprisen har steget siden juni. Banken skriver:

«Siden forrige rapport har spotprisen på olje økt betydelig. Terminprisene på olje og gass er også samlet sett høyere utover i anslagsperioden. Det bidrar til høyere aktivitet på norsk sokkel. Investeringsstillingen fra SSB indikerer også høyere petroleumsinvesteringer i år og neste år enn tidligere anslått. Anslagene for petroleumsinvesteringene er derfor oppjustert de nærmeste årene.»

Hva rentenivået ville vært i Norge i en tenkt situasjon der vi ikke hadde en olje- og gassnæring, er det ikke mulig å svare på. Det vi vet er at rentenivået i Norge i dag ikke er høyere enn hos våre handelspartnere.

SPØRSMÅL NR. 75**Innlevert 9. oktober 2023 av stortingsrepresentant Margret Hagerup****Besvart 18. oktober 2023 av kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun****Spørsmål:**

Hva er den faglige begrunnelsen for å legge om ordningen for talentsenter i realfag, og hvordan vil en sikre at elever med stort læringspotensial fortsatt får et godt tilbud hvis det ikke lenger er disse elevene som skal være målgruppen?

BEGRUNNELSE:

I statsbudsjettet står det: «Departementet vil legge om ordninga med talentsenter i realfag. Tilbudet skal auke motivasjon og mestring i realfag for ei breiare elevgruppe enn i dag. Målgruppa for tilbudet skal dreiest frå å gjelde einskildeelevar til å omfatte heile elevgrupper.»

Talentsenter i realfag har vært et tilbud rettet mot elever med stort læringspotensial. Flere elever som har fått tilbudet har stått i fare for å falle ut av skolen, eller har allerede falt ut. Talentsentrene har en viktig rolle knyttet til å inspirere og løfte elever med stort læringspotensial, og skal bidra til å utvikle og spre kompetanse om elevgruppen, særlig i skolesektoren.

Talentsentrene for elever med stort læringspotensial i realfag, etablerte på kort tid et tilbud som er imponerende i kvalitet og omfang. Dette var konklusjonen i en evaluering av ordningen. Talentsentrene inspirerer og løfter elever som har stor interesse for matematikk, naturfag og teknologi, og ordningen ble derfor gjort permanent etter at prosjektperioden gikk ut i 2019.

Svar:

Som kunnskapsminister jobber jeg for at alle elever, også elever med stort læringspotensial, skal gis like muligheter til å mestre og utvikle seg slik at de kan bli kvalifisert til videre utdanning og arbeid.

Vi skal ha en skole der alle elever får faglige utfordringer tilpasset den enkeltes forutsetninger, og alle opplever trivsel og tilhørighet i skolehverdagen. Det er for mange barn og unge som forteller at de ikke er motivert og at de kjeder seg på skolen. Skal vi lykkes med realfag, må vi styrke elevenes motivasjon og interesse for fagene. Vi må ha en skole som vekker nysgjerrighet og læringslyst og samtidig sørger for å møte framtidens behov for realfagskompetanse. Jeg er derfor i gang med å legge til rette for en mer praktisk og variert skolehverdag. Blant annet foreslår regjeringen å bevilge 120 mill. kroner i neste års statsbudsjett slik at skolene kan kjøpe inn mer utstyr.

En evaluering gjort av NIFU viser at talentsentertilbudet fungerer godt for de som får delta, men at den bare har nådd en liten del av målgruppen. Evalueringen viser også at rekrutteringen av deltagere er skjevt fordelt både sosialt og geografisk. Da mener jeg at ordningen ikke fungerer godt nok. Tilbudet skal fortsatt ha som formål å øke motivasjon og mestring i realfag, men for en bredere elevgruppe enn i dag. I statsbudsjettet for 2024 foreslår regjeringen å styrke ordningen med 5 millioner kroner. Talentsenterordningen er spesielt gode på å vekke elevenes nysgjerrighet for realfag og gi faglige utfordringer på en praktisk og variert måte. Et viktig mål med omleggingen er derfor at den pedagogiske kompetansen som talentsentrene har opparbeidet seg innenfor realfagene, skal nå ut til enda flere elever, lærere og skoler. Jeg har bedt Norges forskningsråd om å se på hvordan dette kan gjøres.

Fagfornyelsen og de nye læreplanene i matematikk og naturfag legger opp til dybdelæring og en mer praktisk og utforskende tilnærming til fagene. Med de nye læreplanene skal det være lettere for lærerne i hele landet å tilpasse opplæringen etter elevenes interesser og faglige forutsetninger. Det er viktig fordi vet at elever lærer ulikt. For å støtte skolen med å tilpasse opplæringen til elever med stort læringspotensial, har Utdanningsdirektoratet både utviklet en egen kompetansepakke og en veileder om tilrettelegging av opplæringen for denne gruppen.

SPØRSMÅL NR. 76**Innlevert 9. oktober 2023 av stortingsrepresentant Ove Trellevik****Besvart 20. oktober 2023 av fiskeri- og havminister Cecilie Myrseth****Spørsmål:**

Når vil regjeringa si konklusjon og tilråding til Stortinget liggja føre, og kva milepeler ser regjeringa for seg fram mot ei slik tilråding?

GRUNNGJEVING:

Ekspertutvalet som fekk i oppdrag å vurdere og tilrå vidare tiltak for ubåtvraket U-864 og kvikksølvforureininga, la tysdag 20. september 2022 fram rapporten sin. Regjeringa har tidligare signalisert at si tilråding om mulig kunne skje i framlegginga av Prop. 1 S (2023-2024). Som kjent kom det ikkje noko ny informasjon i budsjettet.

Svar:

Denne saka fortener at det blir sett eit endeleg punktum så raskt som mogeleg. Rapporten frå ekspertutvalet og høyringssvara er til vurdering i Nærings- og fiskeridepartementet. Det er krevjande og komplekse vurderingar regjeringa no er i gong med, og dette arbeidet vil ta noko tid. Vi meiner det er viktig at vi bruker den tida som er naudsynt for å sikre at vi treff den rette avgjerda.

Det vil bli lagt fram forslag til vidare handtering av ubåtvraket og kvikksølvforureininga for Stortinget så snart som mogeleg etter at regjeringa har treft si avgjerd, seinast i samband med revidert nasjonalbudsjett for 2024.

SPØRSMÅL NR. 77**Innlevert 10. oktober 2023 av stortingsrepresentant Lene Westgaard-Halle****Besvart 17. oktober 2023 av landbruks- og matminister Geir Pollestad****Spørsmål:**

Vil statsråden i lys av det pågående arbeidet med gul boks og regjeringens foreslåtte innsnevring av konkurransen i meierisektoren, nå vurdere å skrote sine forslag slik at regjeringa ikkje bidrar til dårligere konkurranse og dyrere mat, og heller prioritere en helhetlig gjennomgang av marknadsordningene?

BEGRUNNELSE:

Meierisektoren er i dag preget av strukturelle ulemper som hemmer de små og uavhengige aktørene i bransjen. Ulempene risikerer å bli forsterket som følge av regjeringens forslag om å fjerne distribusjonstilskuddet og den ekstra stimulansen på fem øre literen. I en ny rapport skrevet av professorene Trond Bjørnenak og Erling Hjelmeng (UiO) er konklusjonen om konsekvensene det vil medføre tydelige: (...) dårligere utvalg og høyere priser for forbrukere.

Norsk jordbruk er et av flere forhandlingsområder gjennom WTO-avtalen, og det legger føringer for nivået på den norske jordbruksstøtten. Støtten baserer seg på ulike inndelinger som har hver sin fargekode. I gul boks (AMS) ligger blant annet markedsprisstøtte, som er forskjellen mellom den norske målprisen og markedsprisen i verden. Melk og korn utgjør mesteparten av støtten. Taket for hvor mye støtte som kan gis er for Norges del nå oversteget.

Det er nedsatt en egen arbeidsgruppe i Landbruks- og matdepartementet for å se på modeller for reduksjon av gul boks (AMS). Uavhengig av resultatene av det arbeidet, så vil det etter all sannsynlighet påvirke fastsettelse av melkeprisen og markedsprisstøtten. Noe som vil få konsekvenser for meierisektoren i Norge og prisutjevningssordningen.

Regjeringspartiene har tidligere stemt nei til Høyres forslag om en helhetlig gjennomgang av prisutjevningssordningen for melk. Gitt det pågående arbeidet med nye modeller for gul boks (AMS), og forslagene fra regjeringen

om å redusere de konkurransefremmende tiltakene, er det nå mange uavklarte spørsmål for næringen som bidrar til høy usikkerhet.

Q-meieriene hadde et driftsresultat på minus 47 millioner i fjor, delvis pga. midlertidig bortfall av distribusjonstilskuddet. De mindre aktørene risikerer å tape penger, og i verste fall gå konkurs om regjeringen endrer markedsordningene slik de har foreslått. Konkurransetilsynet, Forbrukerrådet og Landbruksdirektoratet har advart mot å svekke konkurransen i meierisektoren.

Når vi samtidig ikke vet konsekvensene av en ny modell for gul boks (AMS), er det kortsiktig om regjeringen iverksetter sine forslag uten å ta høyde for at disse er i overensstemmelse med WTO. Det må gjøres en helhetlig gjennomgang av de markedsordningene vi har for meierisektoren mht. en ny modell.

Svar:

Eg er ikkje er samd med premissen i spørsmålet frå representanten Westgaard-Halle. Regjeringa har ikkje foreslått «innsnevring av konkurransen i meierisektoren» som «bidrar til dårlegare konkurranse og dyrare mat». Landbruks- og matdepartementet varsla i mars i år endringar i dei konkurransefremjande tiltaka innanfor meierisektoren. Forslaga vart sende på høyring i juli og fristen for høyringa gjekk ut den 10. oktober. I høyringsframlegget låg det inne ei justering av dei konkurransepolitiske tiltaka. Forslaget inneber at om lag tre firedelar av beløpet som går til konkurransefremjande tiltak vert ført vidare. Endringsframlegget byggjer på at konkurranse i meierisektoren er viktig og at konkurransefremjande tiltak enno er naudsynt for å leggje til rette for konkurranse i sektoren. Departementet har teke i mot om lag 30 innspel til høyringa som eg no vil gå inn i før eg konkluderer i saka.

Den såkalla gule boksen i WTO set grenser for handelsvridande marknadsprisstøtte som Noreg må rette seg etter. Over tid har vi i Noreg gått bort frå målprissystem i fleire produksjonar fordi handlingsrommet i gul boks har vorte mindre som følgje av auka prisar og volum. I jordbruksoppgjeret i vår vart partane samde om å vurdere endringar i marknadsordningane for korn og mjølk på grunn av avgrensa rom for vidare målprisutvikling frå 2024. Eg vil for ordens skyld leggje til at jordbruksavtalen føreset at Noreg held sine forpliktingar òg for 2023. Taket for støtte innanfor gul boks er då heller ikkje passert slik representanten Westgaard-Halle legg til grunn.

Målpris for mjølk og korn vert sett i jordbruksoppgjeret og målprismodellen er forankra i jordbruksavtalen. Arbeidet med å greie ut ulike alternative prismodellar med siktemål om redusert AMS innanfor sektorane mjølk og korn høyrer difor inn under ansvarsområdet for partane i jordbruksavtalen. Av den grunn har partane sett ned ei arbeidsgruppe som skal leggje fram rapport før jordbruksoppgjeret 2024, seinast 1. februar 2024.

Fordi det er stor ulikskap mellom sektorane korn og mjølk er det sett ned eigne faggrupper for kvar av sektorane som skal leggje fram forslag til ulike prismodellar og greie ut konsekvensar av desse for arbeidsgruppa. I faggruppene er det nemnd opp representantar for marknadsregulator (Tine i faggruppa for mjølk) og matindustrien saman med partane. Det er i mandata til faggruppene peika på at dei skal vurdere direkte konsekvensar av prismodellane sett i relasjon til andre element i marknadsordninga og marknaden. Av dette følgjer at dersom det kjem fram til endringar i prismodellane som krev endringar i andre element i marknadsordningane, må desse greiast ut. Endringar som eventuelt medfører endringar i forskrifter, som for eksempel endringar i prisutjamningssordninga, må høyrast.

Mjølkeproduksjon er ein berebjelke i norsk landbruk, særleg i distrikta. Dei ulike elementa i marknadsordninga for mjølk er grunnsteinane denne bjelken kviler på. Ordninga slik vi kjenner ho i dag vart etablert i 2004 og har med mindre justeringar vore uforandra etter mjølkeforliket i 2007. Ordninga rommar kvoteordninga for mjølk, importvernet for meieri-produkt, prisutjamningssordninga og Tines ansvar for å regulere marknaden med mottaks-, forsynings- og informasjonsplikt. Det er svært viktig at det arbeidet som no vert gjort veg dei viktige omsyna som konkurranse i sektoren og konkurransekrafta til norsk mjølk opp mot mjølka si viktige rolle i norsk landbruk og sjølvforsyning.

SPØRSMÅL NR. 78**Innlevert 10. oktober 2023 av stortingsrepresentant Margret Hagerup****Besvart 11. oktober 2023 av kultur- og likestillingsminister Lubna Boby Jaffery****Spørsmål:**

Hva er bakgrunnen for at midlene til HELT MED er redusert fra 15,7 millioner i statsbudsjettet for 2023 til 11,9 millioner i fremlegget til statsbudsjett for 2024?

BEGRUNNELSE:

Dette er en dramatisk nedgang som vil stoppe aktiviteten som skal bidra til at flere med utviklingshemming kommer inn i ordinært arbeidsliv i 2024.

Regjeringen har ved flere anledninger priset arbeidet som gjøres av HELT MED, sammen med en rekke andre aktører. HELT MED har fått Helseprisen (Stiftelsen DAM), Sosiologforeningens praksispris, Solidaritetsprisen (Parat), Jonasprisen (Universitetet i Oslo), og ble kåret til Årets sosiale entreprenør (Ferd).

Professor Karl Elling Ellingsen, professor ved Nasjonalt kompetansemiljø om utviklingshemming, har uttalt at HELT MED er det viktigste som har skjedd siden Ansvarsreformen for personer med utviklingshemming (HVPU-reformen) tidlig på 90-tallet.

Det har også blitt gjennomført følgeforskning på HELT MED, hvor forskerne peker på HELT MED som nyskapende, effektiv og viktig modell og organisasjon.

Det er ingen tvil om at metodikken virker. Det som ikke virker er at regjeringen reduserer midlene så dramatisk som det som nå foreslås i neste års budsjett. Det vil stoppe et viktig inkluderingsarbeid, hvor stadig flere arbeidsgivere melder seg på og ønsker å skape arbeidsplasser for mange av dem som i dag står utenfor arbeidslivet.

Svar:

Etter at jeg la frem budsjettet har jeg blitt kjent med at HELT MED befinner seg i en krevende situasjon. Jeg ønsker å finne en løsning for HELT MED, og kommer til enten å foreslå en tilleggsbevilgning i 2023, eller en løsning som gjør at de får støtte på samme nivå i 2024.

Jeg er håper at dette kan være med å bidra til at flere personer med utviklingshemming får en mulighet til å delta i ordinært arbeidsliv.

SPØRSMÅL NR. 79**Innlevert 10. oktober 2023 av stortingsrepresentant Geir Jørgensen****Besvart 17. oktober 2023 av landbruks- og matminister Geir Pollestad****Spørsmål:**

Mener statsråden det er en tilfredsstillende oppfølging av jordvernstrategien å omdisponere 1 200 dekar produktiv matjord til datasenter på Kalberg?

BEGRUNNELSE:

I 2023 innførte regjeringen et nytt mål for årlig omdisponering av jord på 2 000 dekar innen 2025. I Time kommune skal 1 200 dekar matjord, hvorav 284 dekar er fulldyrka, omdisponeres til å bygge datasenter på Kalberg.

Svar:

Eg har forstått det slik at det i denne saken er snakk om å bygge ned om lag 560 dekar jordbruksareal (fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite), og ikkje 1 200 dekar som det står i spørsmålet. Eg har også forstått det slik at heile arealet som er sett av til næring på Kalberg/Kverneland i kommuneplanen, er på om lag 1 200 dekar.

Den nye jordvernstrategien blei vedteken av Stortinget 15. juni i år, med eit nytt og skjerpma mål som seier at omdisponeringa av dyrka mark skal vere maksimalt 2 000 dekar pr år (ned frå 3 000 dekar), og at målet skal bli

naådd innan 2030. Eg meiner at dette både er eit ambisiøst og realistisk mål som vi må nå.

For å nå dette målet, er vi avhengige av at kommunane fører tilbake mykje av det arealet som er sett av til byggeformål i kommuneplanane, eller ventar med å regulere det til det er strengt nødvendig. Det er nemleg sett av svært mykje slikt areal som enno ikkje er bygd ut. Ifølgje ein fersk rapport frå Norsk Institutt for Naturforskning (NINA), er det sett av minst 140 000 dekar dyrka mark til utbygging i kommunale planar. Det motsvarar ei omdisponering i 70 år, om vi når jordvernmålet på 2 000 dekar. I tillegg skal det vera rom for utbygging av naudsynt infrastruktur som veg og bane som og vil krevje noko nedbygging.

Her ligg det eit stort potensial for å ta vare på dei viktige jordbruksressursane, og her er det mogleg for nye kommunepolitikarar å gjere noko aktivt. I dei nyleg vedtekne nasjonale forventningane til regional og kommunal planlegging er det oppmoda om å vurdere slik til-

bakeføring. Vi er i starten av ein ny kommunestyreperiode, og mange av medlemmene i kommunestyra er nye. Det er mange og store oppgåver som skal gjerast, men eg meiner at ei av dei viktigaste er å ta vare på evna til å produsere mat.

Matjord er ein nasjonal ressurs og me har difor og verkemiddel for å fylgje opp forvaltninga av areal. Mellom anna ligg det eit ansvar på statsforvaltarane til å fylgje opp jordvernet.

Om vi skal nå jordvernmålet, må kommunane føre ein strengare jordvernpolitikk, og unngå utbygging på dyrka mark som ikkje er heilt nødvendig ut frå sterke samfunnsomsyn. Eg meiner at det å byggje ned så mykje dyrka mark som i denne saken er i strid med nasjonale og regionale jordverninteresser. Eg vil derfor oppmode kommunepolitikarane om å tilbakeføre mesteparten av dette jordbruksarealet, og særleg den fulldyrka jorda, til landbruksformål.

SPØRSMÅL NR. 80

Innlevert 10. oktober 2023 av stortingsrepresentant Irene Ojala

Besvart 17. oktober 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Er statsråden enig i at helsetilbudet for 25 000 mennesker i Alta-regionen er svekket nå som slagalarm/trombolysbehandling ved klinikk Alta er trukket tilbake og slagpasienter fra denne regionen dermed må transporteres til Hammerfest Sykehus?

BEGRUNNELSE:

Ifølge Kronstadposten, Altaposten og iFinnmark fikk sykepleiere og leger ved Klinikk Alta fredag 6. oktober en e-post fra Finnmarkssykehuset der det orienteres om at tilbudet om slagalarm/trombolysbehandling i Alta stenges tirsdag 10. oktober på ubestemt tid. Helse Nord har på spørsmål fra media svart at det ikke stemmer at slagalarmen i Alta skal stenges. Det hersker nå uklarhet om hvorvidt slagalarmen skal stenges eller ikke, og eventuelt hva som er årsaken til dette, og hva som er grunnlaget for en eventuell beslutning.

Våren 2020 ble det etablert slagalarm i Alta for å bedre behandlingen for akutte hjerneslagpasienter ved å gi raske trombolysbehandling etter modell fra Ål i Halling-

dal, men med radiograf fysisk til stede. Tid er avgjørende i hjerneslagbehandlingen.

Målet med etablering av slagalarm i Alta var å korte ned transportavstander. Finnmark har spredt befolkning og langstrakt geografi. Nedslagsfeltet for klinikk Alta er foruten Alta med mer enn 21 000 innbyggere, Kautokeino med nær 3 000 innbyggere og Loppa kommune med cirka 1 000.

I forkant av etablering av slagalarmen ble det gjort et stort arbeid med mange involverte. En tverrfaglig arbeidsgruppe fra alle involverte profesjoner utviklet pasientforløpet, og nevrolog fra Universitetssykehuset Nord-Norge (UNN) bidro til kvalitetssikringen.

Når Finnmarkssykehuset peker på mangel på «lokal tilstedeværende kompetanse» (sitat fra e-posten omtalt i blant annet Kronstadposten) i Alta, oppstår et behov for informasjon om hva som er årsaken til denne meldingen: Om fagpersonell i Alta er sykemeldt eller har sluttet, om det er planer om å raskt å få på plass personell med nødvendig kompetanse, og hvor lang tid dette vil ta.

Varselet om at alle pasienter med symptomer på hjerneslag i Alta, Kautokeino og Loppa, (med et be-

folkningsgrunnlag dobbelt så stort som Hammerfests) må transporteres raskest mulig til Hammerfest, og ikke til Alta, kommer samtidig som veien over Sennalandet har vært stengt to dager grunnet dårlig vær. Stengte veier fører ofte til forsinkelse i syketransporten mellom Alta, Kau-tokeino, Loppa og sykehuset i Hammerfest.

Svar:

Representanten Ojala spør om eventuelle endringer i helsetilbudet til Alta-regionen når det gjelder behandling med intravenøs trombolyse ved akutt hjerneslag. For å svare på spørsmålet har jeg bedt om innspill fra Helse Nord RHF.

Tilbudet med slagalarm ved Klinikk Alta ble igangsatt i mai 2020 etter et nært samarbeid mellom Finnmarkssykehuset HF og Universitetssykehuset Nord-Norge HF, hvor det bl.a. ble utarbeidet prosedyrer og gjennomført opplæring av personell.

Den 6. oktober i år besluttet medisinsk fagansvarlig for slagalarmen i Alta en midlertidig stans av tilbudet.

Bakgrunnen for dette er bekymringer fra fagpersonell knyttet til pasientsikkerhet etter utskiftning av personell både ved Klinikk Alta og Hammerfest sykehus. Beslutningstaker ved medisinsk avdeling i Hammerfest (indre-medisinsk lege) har vurdert at risikoen for feilbeslutning er for stor, dvs. risiko for at pasienter som skal ha trombolyse ikke får det – eller at pasienter som ikke skal ha trombolyse, får det. Finnmarkssykehuset HF ønsker å redusere denne risikoen og kvalitetssikre tilbudet gjennom kompetanseheving og samtrening. Tilbudet vil gjenåpnes så snart forbedringer er iverksatt, og når tilbudet vurderes til å være trygt og av god kvalitet. I perioden hvor tilbudet ikke er i drift har helseforetaket igangsatt kompensierende tiltak for å sikre god beredskap. I dette ligger at pasienter rutes direkte til behandling på Hammerfest sykehus, snarest mulig og uten opphold.

Det understrekes at det ikke har vært alvorlige hendelser knyttet til slagalarmen, men det handler likevel om pasientsikkerhet og kompetanse som er nødvendig for å sikre et forsvarlig tilbud.

SPØRSMÅL NR. 81

Innlevert 10. oktober 2023 av stortingsrepresentant Tor André Johnsen

Besvart 18. oktober 2023 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen

Spørsmål:

Mener departementet at CITES-forskriften utelukker omplassering av liste B-arter, og bare tillater dette for liste A-arter, selv om CITES-konvensjonen ikke skiller mellom liste A- og B-arter i forhold til at andre løsninger enn avlaving skal vurderes, og vil departementet eventuelt åpne for at servalen Nino kan få fortsette å leve i en norsk dyrehage, som et alternativ til omplassering til et redningssenter i Sør-Afrika og i hvert fall som et alternativ til avlaving?

BEGRUNNELSE:

CITES-konvensjonen oppfordrer til å vurdere omplassering av konfiskerte dyr som er ofre for ulovlig handel, men Miljødirektoratet har avslått omplassering av servalen Nino til et redningssenter med begrunnelse i at det ville være brudd på CITES-regelverket. Organisasjonen NOAH har søkt om å få omplassere servalen til et redningssenter i Sør-Afrika. De fikk avslag på dette, med henvisning til CITES-forskriften § 5 annet ledd (ulovlig ervervede dyr kan

ikke tillates å eksporteres). I avslaget står det videre: «Forskriften § 29 tredje ledd sier at før avlaving av inndratte eksemplarer på CITES liste A, skal Miljødirektoratet vurdere muligheten for omplassering av eksemplaret eller retur til utførselsstaten. Dette er begrunnet i at liste A omfatter svært utrydningstruede arter, hvor ulovlig innførte individ ved retur kan bidra til å styrke artens mulighet for overlevelse. Det gjelder ingen tilsvarende regel for liste B-eksemplarer.» I artikkel VIII fjerde ledd bokstav b i CITES-konvensjonen står det at dyr kan overtas av "rescue centre or such other place as the Management Authority deems appropriate". Kontraherende parter til CITES-konvensjonen har utarbeidet detaljerte retningslinjer for håndtering av inndratte levende dyr. I Resolusjon Conf. 17.8 (Rev. CoP19) gis det retningslinjer hvordan man i praksis tar avgjørelser i situasjoner som den vi står overfor med servalen Niño. Det kommer tydelig fram at avlaving bør være siste utvei og at andre alternativer må vurderes før avlaving. I lys av denne Resolusjonen kan man hevde at norske myndigheter unnlater å implementere CITES-konvensjo-

nen på en lojal måte dersom de unnlater å vurdere andre alternativer enn avliving også for arter om står på liste B i CITES-forskriften. Det virker urimelig at ikke servalen skal kunne få et godt liv, fordi man i Norge velger å anvende CITES-regelverket snevrere enn konvensjonen legger opp til. Dersom myndighetene tar en beslutning om at dyret skal omplasseres i utlandet, åpner konvensjonen opp for mulighet til å gi tillatelse til eksport. Det viktigste i denne saken burde være at servalen får et godt liv, og ikke blir avlivet fordi eieren har gjort en feil. Miljødirektoratet bør også selv kunne ta initiativ til at servalen, som et alternativ til avliving, kan få leve i en dyrehage.

Svar:

Overutnyttelse og ukontrollert handel med truede arter av vill flora og fauna anses som en viktig årsak til at arter og bestander reduseres eller forsvinner. Den internasjonale handelen med ville dyr og planter som står i fare for å bli utryddet, reguleres i dag gjennom den internasjonale CITES-konvensjonen (Convention on International Trade in Endangered Species). CITES skal sikre en bærekraftig ut-

nyttelse av truede ville dyre- og plantearter som er utsatt for internasjonal handel, og forhindre at bestandene reduseres kraftig eller forsvinner helt. I Norge er konvensjonen gjennomført ved forskrift 15. juni 2018 nr. 889 om innførsel, utførsel, besittelse mv. av truede arter av vill fauna og flora (CITES-forskriften). For arter som er beskyttet av forskriften, er utførsel og gjenutførsel i utgangspunktet bare tillatt ved fremleggelse av CITES-utførsels- eller gjenutførselstillatelse utstedt av Miljødirektoratet.

Klage over avslag på gjenutførselstillatelse av servalen Niño til Sør-Afrika ble oversendt til Klima- og miljødepartementet den 20. september og er nå til behandling i departementet. I behandlingen av klagesaken vil departementet måtte ta stilling til blant annet de spørsmålene representanten stiller, om hvorvidt CITES-forskriften utelukker omplassering av liste B-arter, forholdet til CITES-konvensjonen og alternative tilnærminger til håndtering av servalen i denne saken. Å konkludere på disse spørsmålene nå vil derfor bli å forskuttere behandlingen av klagesaken. Derfor kan jeg ikke uttale meg om dem på nåværende tidspunkt.

SPØRSMÅL NR. 82

Innlevert 10. oktober 2023 av stortingsrepresentant Mimir Kristjánsson

Besvart 20. oktober 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

Hvordan har departementet gått fram med gjennomgangen av regelverk og praksis av NAVs vurderinger og krav til ME-syke, har pasientorganisasjoner eller brukere blitt involvert i arbeidet og hva har blitt gjort for å kommunisere endringen i rundskrivet ut til NAV-kontorene?

BEGRUNNELSE:

I 2022 ble det fattet et stortingsvedtak som var et gjennomslag i ME-saken. Det skulle gjøres en gjennomgang av regelverk og praksis for å sikre at ME-syke blir likebehandlet med tanke på krav om hensiktsmessig behandling ved søknad om uføretrygd og at for å sikre at CFS/ME-syke under avklaring ikke blir underlagt krav om behandling som er utilgjengelig, eller som de får avslag på i det offentlige helsevesenet.

Nå mener departementet har kvittert ut saken og konkluderer med at det hele blir løst av å stryke en linje i

et rundskriv og at «Gjennomgangen av regelverk og praksis for krav om uføretrygd fra personer med CFS/ME, jf. over, viser også at CFS/ME-syke i perioden under avklaring ikke blir underlagt krav til behandling som er utilgjengelig i helsetjenesten. I utgangspunktet vil Arbeids- og velferdsetaten heller ikke kreve at personer under avklaring skal gjennomføre behandling som helsetjenesten avslår.». Dette er i strid med resultater fra ME-foreningens egen medlemsundersøkelse som viser at ME-syke blir oppfordret til å kjøpe tjenester fra private og blir avkrevet behandling de ikke har rettigheter til i det offentlige. De skriver:

«I det siste året har feks. mange ME-syke fått avslag på henvisning til rehabiliteringsopphold, fordi de anses for å være for syke til å ha utbytte av oppholdet. ME-syke har heller ingen rettigheter når det gjelder tilgang på kognitiv terapi. Respondentene forteller at Nav ikke bryr seg om dette, og fortsetter å insistere på at rehabilitering og kognitiv terapi må ha vært gjennomført før den syke kan søke om uføretrygd.»

Fafo har nylig publisert en rapport som konkluderte med at omfanget av de negative helsekonsekvensene av NAVs arbeidsutprøvingstiltak er stort: 94 prosent av deltakere som oppfylte Canada-kriteriene opplevde å bli sykere av tiltakene fra NAV.

Det er påfallende at departementets gjennomgang er i strid med funnene fra de som er i kontakt med brukerne. Jeg har også blitt kontakt av flere som forteller at de blir underlagt de samme kravene som før endringen i rundskrivet ble gjennomført og ønsker derfor å vite hva som er gjort for å sikre at endringen i rundskrivet fører til endringer i praksis på de lokale NAV-kontorene.

Svar:

Folketrygdloven skiller ikke mellom ulike diagnoser eller sykdomstilstander for rett til uføretrygd. Dette har bl.a. sammenheng med at det ikke er diagnosen i seg selv som kan gi rett til en ytelse, men i hvilken grad sykdommen har påvirket inntektsevnen til den enkelte. Noen kan være i fullt arbeid med én sykdom, mens en annen person med den samme diagnosen kan være 100 pst. ufør. Verken Arbeids- og velferdsdirektoratet eller Arbeids- og inkluderingsdepartement fant det dermed hensiktsmessig å foreslå endringer i folketrygdloven eller forskrifter.

I tråd med anmodningsvedtak 59 og 60, 24. november 2022, ga departementet Arbeids- og velferdsdirektoratet i oppdrag om å gjennomgå praksis for ME/CFS-syke som søker om uføretrygd med mål om å sikre rett til likebehandling og unngå at brukere under avklaring ikke blir underlagt krav om behandling som er utilgjengelig.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har opplyst meg om at de undersøkte praktiseringen av behandlingsvilkåret hos underliggende enheter (NAV Arbeid- og ytelser og NAV Klageinstans), fagområdene arbeidsavklaringspenger og uføretrygd, for å kartlegge etatens praksis knyttet til CFS/ME-syke.

Som en del av gjennomgang av praksis, har direktoratet også gjennomgått rettspraksis knyttet til CFS/ME-syke som søker om uføretrygd, basert på et utvalg trygderettskjennelser fra siste del av 2022 og første del av 2023. Det er ikke nyere lagmannsrettspraksis knyttet til folketrygdloven § 12-5 som gjelder CFS/ME. Hovedinntrykket etter gjennomgangen er ifølge direktoratet at Trygderetten behandler CFS/ME-saker på lik linje med andre saker hva gjelder vilkårene. Kjennelsene som er gjennomgått er fortrinnsvis konkrete vurderinger, og det er ikke funnet noen prinsipielle vurderinger knyttet til CFS/ME.

Direktoratet har opplyst om at de ikke har involvert pasient- og brukerorganisasjonene i kartleggingsarbeidet, da de ikke anså det som nødvendig i en slik kartlegging av hva etatens praksis har vært eller av hva som er rettspraksis.

Jeg viser til Prop. 1 S (2023–2024) under del II, kap. 2655 Uførhet for en nærmere omtale av hva gjennomgangen av praksis viste.

Tidligere har CFS/ME vært omtalt som en egen diagnosegruppe i etatens rundskriv. Det er konkludert med at det var uheldig å trekke fram en enkelt diagnosegruppe, blant annet fordi det kan ha bidratt til å skape inntrykk av at det skjer en annen og strengere behandling av denne gruppen. Arbeids- og velferdsdirektoratet har derfor valgt å fjerne den tidligere omtalen i rundskrivet i mai 2023.

Samtidig (mai 2023) ble det publisert en egen Trygdemedisinsk kunnskapsbank som har til formål å øke den trygdemedisinske kompetansen i etaten. Kunnskapsbanken skal være til hjelp for veiledere og saksbehandlere i forbindelse med oppfølging av brukere ved saksbehandling av helserelaterte ytelser. I kunnskapsbanken er det blant annet tatt inn et eget avsnitt om CFS/ME. Tekstene er i stor grad basert på Helsedirektoratets «Nasjonale veileder, Pasienter med CFS/ME: Utredning, diagnostikk, behandling, rehabilitering, pleie og omsorg» og «Norsk Elektronisk Legehåndbok». Fagpersoner fra Helsedirektoratet, Kompetansesenter for CFS/ME og Nasjonalt fagnett for langvarig utmattelse av uklare årsaker har bidratt med innspill. Tekstene har også vært på høring hos ME-foreningen og Recovery Norge.

Stortingsrepresentanten stiller videre spørsmål ved hva som har blitt gjort for å kommunisere endringen i rundskrivet ut til NAV-kontorene. Direktoratet melder om at de har meldt om endringer i rundskrivet til folketrygdloven §§ 11-6, 12-5 og 12-6 via fagmelding på sitt interne intranett, hvilket er i tråd med rutiner for informasjonsdeling i Arbeids- og velferdsetaten. Informasjon om Trygdemedisinsk kunnskapsbank er kommunisert ut til ansatte i etaten på flere måter, blant annet på e-post til ledere i ytelseslinjen og arbeids- og tjenestelinjen og via egen nyhetssak. Videre er det lenket til Kunnskapsbanken som steg i saksbehandlingen for NAV-veiledere, for eksempel ved vurdering av § 11-5, som gjelder krav til nedsett arbeidsevne på grunn av sykdom, skade eller lyte for rett til arbeidsavklaringspenger.

SPØRSMÅL NR. 83**Innlevert 10. oktober 2023 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 20. oktober 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

I statsbudsjettet for 2024 foreslår regjeringen å øke CO₂-avgiften fra forbrenning av avfall med litt over 85 %. Aktører i forbrenningsbransjen frykter dette vil føre til økt eksport avfall til Sverige, konkurs ved forbrenningsanlegg i Norge og dermed mindre overskuddsvarme til fjernvarme.

Hvilke muligheter har Norge til å utvide avgiften til å gjelde restavfall som eksporteres, hvor høy vil den måtte være, samt hva vil provenyet for 2024 være?

Svar:

Når avfall forbrennes i norske forbrenningsanlegg, oppstår det utslipp av klimagasser som føres i det norske klimaregnskapet. Avgiften på forbrenning av avfall er derfor knyttet til forbrenningen, ikke til avfallet i seg selv. Avgiftsplikten oppstår når avfallet leveres til forbrenningsanlegget. Utslipp fra avfall som eksporteres og forbrennes i anlegg i utlandet, vil ikke føres i det norske klimaregnskapet og er derfor ikke omfattet av den norske avgiften. Avgiften er utformet slik at det kun er forbrenning av fossilt materiale som avgiftslegges. Anlegg som kan dokumentere at de har en lav andel fossilt materiale

kan benytte en egen utslippsfaktor. Slik belønnes anlegg som sorterer ut og resirkulerer plast og andre fossile materialer i stedet for å brenne det.

Alle svenske og danske forbrenningsanlegg er underlagt EUs kvotesystem og står dermed overfor en kvotepris på om lag 1 000 kroner per tonn CO₂. Avgiften på 882 kroner per tonn CO₂ representerer dermed ingen konkurranseulempe for de norske ikke-kvotepliktige aktørene. Jeg presiserer samtidig at økningen ikke vil tre i kraft før det er avklart at kvotepliktige anlegg kan ilegges en redusert sats. Vi er også i dialog med ESA om innføring av et fullt avgiftsfritak for kvotepliktige anlegg. Samtidig vil jeg trekke frem at avgiften er en del av avgiftene som skal trappes opp til 2 000 kroner og utgjør viktig del av regjeringens plan for å nå våre klimamål. Jeg vil følge nøye med på om opptrapping fører til økt eksport av avfall til våre naboland og vurdere om det ev. bør medføre endringer i virkemiddelbruken.

En eventuell omlegging av avgiften slik at eksportert avfall omfattes, vil kreve nærmere utredning. Et eventuelt forslag må sendes på høring. Det er ikke mulig å gi et anslag på proveny eller antyde en avgiftsats før forslaget er nærmere utredet.

SPØRSMÅL NR. 84**Innlevert 10. oktober 2023 av stortingsrepresentant Tage Pettersen****Besvart 18. oktober 2023 av kultur- og likestillingsminister Lubna Bobby Jaffery****Spørsmål:**

Hvordan følger Kultur- og likestillingsministeren opp det fireårige styringssignalet til NRK i budsjettforslaget for 2024?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen skriver om NRK i budsjettproposisjonen at de fireårige styringssignalene følges opp og at budsjettforslaget for 2024 er basert på en videreføring av tilskud-

det i 2023, justert for pris- og lønnsvekst, jf. vedtak VI i Prop. 1 S (2022-2023).

I statsbudsjettet er det lagt til grunn en prisvekst på 3,8 prosent og en lønnsvekst på 4,9 prosent. For NRK vektet prisveksten 60 prosent og lønnsveksten 40 prosent. Dette gir en deflator på 4,5 prosent. NRK har kommet frem til at de har fått økte rammer på 3,6 prosent, målt mot revidert nasjonalbudsjett 2023. Hvis dette er riktig, er ikke realveksten for NRK i tråd med pris- og lønnsvekst, men fordrer omstilling og innsparinger på nærmere 1 prosentpoeng.

For NRK utgjør dette ca. 60 millioner kroner. Om vi legger Norges Banks prognoser for pris- og lønnsvekst til grunn er innsparingsbehovet for NRK på opp mot 100 millioner kroner.

Svar:

Regjeringen har foreslått et tilskudd til NRK på 7 216 mill. kroner i 2024, som skal dekke driften av NRK og utgifter til utgående merverdiavgift.

I bevilgningsforslaget for NRK er anslagene for lønns- og prisvekst for 2024 lagt til grunn, i tillegg til anslag for utviklingen i lønns- og prisveksten for 2023. Anslagene for lønns- og prisvekst i 2023 er lavere nå enn da regjeringen

gjennomførte en ekstraordinær prisjustering av budsjettet i RNB 2023.

De fireårige styringssignalene for NRK, som ble vedtatt ved behandlingen av budsjettet for 2023, sier at «NRKs økonomiske ramme, jf. kap. 335 Medieformål, post 79 Norsk Rikskringkasting AS – NRK, skal for årene 2024–2026 justeres hvert år i takt med pris- og lønnsvekst».

Det vil alltid være usikkerhet knyttet til nivået på pris- og lønnsvekst som blir lagt til grunn i statsbudsjettet. Nye tall fra SSB har også vist et kraftig fall i prisveksten i september.

Ved å se kompensasjonen for lønns- og prisvekst i 2023 og 2024 under ett, er NRK kompensert for lønns- og prisvekst i 2024 i tråd med Stortingets forutsetninger.

SPØRSMÅL NR. 85

Innlevert 10. oktober 2023 av stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland

Besvart 20. oktober 2023 av fiskeri- og havminister Cecilie Myrseth

Spørsmål:

Høyringsfristen for rapporten vedr U-864 var ute januar 2023.

Kva vert prosessen vidare for å kunne ta endeleg avgjerd, og korleis ser tidslinja ut?

GRUNNGJEVING:

Ekspertutvalget som har vurdert vidare håndtering av ubåtvraket U-864 ble satt ned 27. oktober 2020. Utvalget fikk i oppdrag å gi departementet en tilrådning om tiltak for håndtering av vraket U-864, kvikksølvlasten og kvikksølvforurenset havbunn rundt vraket, og skulle vurdere:

- om det finnes ny informasjon som vil innebære en endring av vurderingene av miljørisiko på lang sikt for alternativene tildekking, heving av last og heving av vrak og last
- om heving av last eller vrak og last kan gjennomføres med en lavere miljørisiko på kort sikt enn det Kystverket har vurdert tidligere
- om Kystverkets anbefaling og rangering av miljøtiltak for håndtering av kvikksølvforurensingen dekkende for en sikker ivaretagelse av miljørisiko på kort og lang sikt

Ekspertutvalget overleverte sin rapport til Nærings- og fiskeridepartementet 21. september 2022. Rapporten er publisert på regjeringens hjemmesider:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/losninger-for-u-864-ubatvraket-utenfor-fedje-ivestland/id2927914/>. Rapporten ble sendt på høring med høyringsfrist 27.01.23.

Svar:

Denne saka fortener at det blir sett eit endeleg punktum så raskt som mogeleg. Rapporten frå ekspertutvalet og høyringssvara er til vurdering i Nærings- og fiskeridepartementet. Det er krevjande og komplekse vurderingar regjeringa no er i gong med, og dette arbeidet vil ta noko tid. Vi meiner det er viktig at vi bruker den tida som er naudsynt for å sikre at vi treff den rette avgjerda.

Det vil bli lagt fram forslag til vidare handtering av ubåtvraket og kvikksølvforureininga for Stortinget så snart som mogeleg etter at regjeringa har treft si avgjerd, seinast i samband med revidert nasjonalbudsjett for 2024.

SPØRSMÅL NR. 86**Innlevert 10. oktober 2023 av stortingsrepresentant Erlend Larsen****Besvart 17. oktober 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Vil samferdselsministeren ta initiativ til å styrke beredskapen i Norge ved å gjennomføre de nødvendige tiltakene for å gi redningstjenesten, politiet og ambulanshelikoptrene tilgang til drivstoff utenom åpningstidene til drivstoffleverandørene?

BEGRUNNELSE:

Utenfor åpningstiden til drivstoffkontraktørene på enkelte av våre flyplasser har ikke redningshelikoptrene, politiets helikoptre eller ambulanshelikoptrene tilgang til drivstoff. Dersom redningshelikoptrene våre har oppdrag i Skagerrak etter kl. 1530, vil de ikke ha tilgang til drivstoff på Kjevik.

Av beredskapsmessige hensyn bør det være tilgang til drivstoff ved flyplassene. Kjevik er i en særstilling på grunn av sin plassering mot Skagerrak hvor det er stor trafikk med ferger, lasteskip og fritidsbåter. Dersom det skjer et havari eller en ulykke i sørlige deler av Skagerrak vil tilgangen på drivstoff ha svært mye å si for hvilke oppdrag det vil være mulig å gjennomføre med redningshelikoptrene i dette området.

Aksjonstid i området er en utfordring når nærmeste sted for drivstoff kan være Ålborg. Med Kjevik godt plassert for å støtte helikopteroperasjoner over et område med mye sjøgående trafikk, er det svært uheldig at redningsskvadronen ikke kan planlegge med å benytte den nærmeste store flyplassen til tanking av drivstoff.

Dette er også en utfordring for Hovedredningssentralen (HRS) som trekker sammen ressurser for redningsoppdrag.

Svar:

Det har vært en samfunnspålagt oppgave for Avinor å bidra med innsats til redningstjenesten. Dette må også ses i sammenheng med samvirkeprinsippet som den norske redningstjenesten bygger på, og som innebærer at alle offentlige organer som har kapasitet, informasjon eller kompetanse egnet for redningsformål, skal bidra til redningstjenesten. Det har videre vært regnet som en samfunnspålagt oppgave for Avinor å holde lufthavnene åpne for ambulansfly og ambulanshelikopter utenom ordinær åpningstid (ambulansberedskap). Kravet om ambulansberedskap følger også av Avinors konsesjoner.

Jeg vil imidlertid påpeke at eierskapet og driften av drivstoffanleggene på Avinors lufthavner ivaretas av private aktører, og at leveringen av drivstoff i utgangspunktet er et forhold mellom flyselskapene og drivstoffleverandørene. På noen lufthavner er Avinor engasjert som underleverandør til å gjennomføre selve tankingen, og til å stå for et begrenset vedlikehold av tankanleggene. Dette er oppgaver som Avinor utfører på kommersielle vilkår.

Avinor har ivaretatt ambulansberedskapen gjennom hjemmевaktordninger. På noen lufthavner uten hjemmевaktordninger har Avinor satt opp drivstoffautomater der besetningen på ambulanshelikoptrene kan fylle drivstoff selv. Jeg legger til grunn at redningstjenesten kan benytte seg av Avinors hjemmевaktordninger og drivstoffautomater når redningshelikoptrene har behov for å fylle drivstoff utenom ordinær åpningstid på de lufthavner dette gjelder.

På noen lufthavner er ikke Avinor involvert i driften av drivstoffanlegget, og drivstoffleverandøren har ikke etablert egne beredskapsordninger. Kjevik er en lufthavn der Hovedredningssentralen (HRS) har uttrykt bekymring for mulighetene for å få etterfylt drivstoff utenom ordinær åpningstid. Denne bekymringen har Justis- og beredskapsdepartementet også videreformidlet til Samferdselsdepartementet i et brev av 30. juni 2023.

Behovet for drivstoffberedskap ble også tatt opp i NOU 2022:1 «Cruisetraffic i norske farvann og tilgrensende havområder», og hvor utvalget anbefalte at «Norske myndigheter må sikre effektiv drivstofforsyning til luftfartøy ved masseredningsoperasjoner knyttet til cruiseskiphendelser». Jeg vil også nevne at utfordringer knyttet til beredskapen for drivstofftilgang til redningshelikoptrene ved Avinors flyplasser omtales i NOU 2023:17 «Nå er det alvor».

Representanten peker altså på en viktig problemstilling som er godt kjent for både Samferdselsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet, og som de to departementene har løpende dialog om. Jeg vil sammen med Justis- og beredskapsministeren sørge for at dette pågående arbeidet prioriteres videre, og at vi sammen finner løsninger som styrker beredskapen i Norge gjennom å sikre tilgang til drivstoff utenom drivstoffleverandørens åpningstider ved lufthavnene. Helse- og omsorgsdepartementet vil også involveres i den videre prosessen.

SPØRSMÅL NR. 87**Innlevert 10. oktober 2023 av stortingsrepresentant Une Bastholm****Besvart 18. oktober 2023 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen****Spørsmål:**

I forslaget til statsbudsjett for 2024 foreslår regjeringen å kutte bevilgningen til Runde miljøsentere. Midlene er avgjørende for å opprettholde senterets arbeid med forskning på og formidling av kunnskap om livet i havet. Fra 2015 til 2023 hadde senteret fast støtte, den ble foreslått avvirket av regjeringen i statsbudsjettet for 2023, men Stortinget sørget for å opprettholde 3 millioner. I 2022 var støtten på 5,5 millioner.

Hva er begrunnelsen for å kutte støtten til Runde miljøsentere og hvordan skal kompetansen opprettholdes?

Svar:

I forslaget til statsbudsjett for 2023 gjennomgikk regjeringen såkalte navngitte tilskuddsmottakere. Regjeringen viste i Prop. 1 S (2022-2023) til at hovedregelen er at tilskuddsmidler skal lyses ut og fordeles på grunnlag av åpne søknadsprosesser og kjente tildelingskriterier. Slik får flere mulighet til å søke tilskudd og alternative tilnærminger for oppnåelse av mål og samfunnseffekter kan vurderes opp mot hverandre. Tilskudd til navngitte mottakere utgjør et unntak fra dette, og kan medføre mindre effektiv måloppnåelse fordi mottakeren unntas fra konkurranse og prioritering. Det er også risiko for at grunnleggende forvaltningsprinsipper, som likebehandling, etterprøvbarehet og transparens, ikke følges ved tildeling av enkeltstående tilskudd. Regjeringen viste derfor til at

den hadde startet et arbeid med å redusere antall navngitte tilskuddsmottakere i statsbudsjettet.

Runde miljøsentere var én av tilskuddsmottakerne som i regjeringens budsjettforslag for 2023 mistet sitt navngitte tilskudd.

Jeg viser videre til at tilskuddsposten Runde miljøsentere har fått midler fra, kap. 1420 post 85, er rettet mot besøksentre, og primært går til autoriserte besøksentre innen utvalgte tema knyttet til natur- og verdensarv. Runde miljøsentere er ikke et autorisert besøksenter. De tilfredsstillere heller ikke kriteriene for autorisasjon som besøksentre.

Et besøksenter for natur og verdensarv gir informasjon om og tilrettelegger for aktiviteter basert på naturen eller kulturarven. Sentrene formidler nasjonale og internasjonale verdier ved et område eller et tema, gir besøkende forståelse for vern og inspirerer til besøk av natur og kulturminner. Runde miljøsentere utfører primært forskningsprosjekter i samarbeid med – og på bestilling fra både offentlige og private virksomheter. De har med andre ord en annen primæraktivitet enn det som ligger til grunn for å få midler som besøksentre.

Som nevnt foreslo regjeringen i budsjettforslaget for 2023 at det navngitte tilskuddet til Runde miljøsentere skulle fjernes. I forbindelse med budsjettbehandlingen ble det i budsjettforliket besluttet at Runde miljøsentere allikevel skulle få tilskudd i 2023. Det ble imidlertid i den forbindelse også fastsatt at dette var en engangsbevilgning, jfr side 56 i Innst, 9 S (2022-2023).

SPØRSMÅL NR. 88**Innlevert 11. oktober 2023 av stortingsrepresentant Tor André Johnsen****Besvart 20. oktober 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Mener statsråden det ikke er noen sammenheng mellom regjeringens manglende prioritering av politiet og den distriktpolitisk motiverte detaljstyringen om at politiets

ressurser skal brukes til å etablere nye polititjenestesteder – i tynt befolkede områder uten mye alvorlig kriminalitet – som er i strid med politifaglige råd, og det at politiets

nå kutter i sin kapasitet til å bekjempe og sikre straffeforfølgning av overgrep mot barn på internett?

BEGRUNNELSE:

Det vises til den svært krevende ressursituasjonen politiet nå opplever. Fra politiets fagforening og flere av landets politimestre meldes det at regjeringens manglende prioritering av politiet resulterer i nedbemanninger, og det varsles at dette naturlig nok vil få konsekvenser for politiets kapasitet og evne til forebygging og kriminalitetsbekjempelse. Det har blitt fremhevet at ressursene til etableringen av nye polititjenestesteder, heller burde vært benyttet til styrket kapasitet ved de eksisterende tjenestesteder. Statsrådets respons til disse advarslene fra politiet, har vært en repeterende historiefortelling om at regjeringen har foretatt en historisk satsing på politiet og at det nå jobber flere i politiet enn da regjeringen tiltrådte. Ikke bare er det på grensen til arrogant at statsråden nekter å imøtegå beretningene og argumentene kommer fra politiet, men denne holdningen signaliserer også underforstått at det politiets fagforeninger og de aktuelle politimesterne forteller er feil. Det vises herunder til mitt skriftlige spørsmål nr. 3249 (2022-2023).

Vi ser nå at politiet som en konsekvens av den krevende ressursituasjonen, ser seg nødt til å nedbemanne og nedskalere kapasitetene som bekjemper overgrep mot barn på internett. Det vises herunder særlig til det som nå skjer i Sør-Vest politidistrikt, hvor prosjektet Operasjon Spiderweb har blitt nedlagt som følge av manglende ressurser. Operasjon Spiderweb har siden oppstarten i 2019 behandlet over 500 straffesaker, som har resultert i over 100 domfellelser. Denne utviklingen vi nå ser innebærer en vesentlig svekkelse av barns rettssikkerhet, og legger forholdene til rette for at pedofile overgripere kan operere med mindre frykt for å bli oppdaget og straffeforfulgt.

Svar:

Representantens spørsmål inneholder flere premisser som er helt eller delvis feil, forenklinger eller uttrykk for en subjektiv oppfatning.

Til premisset «regjeringens manglende prioritering av politiet»:

Budsjettet til politi og påtale har økt fra om lag 24,1 milliarder kroner i saldert budsjett 2022 til om lag 27,2 milliarder kroner i 2024. Justert for prisstigning, er dette en økning på om lag 1,3 milliarder kroner. Regjeringen har prioritert politiet i flere omganger opp mot andre viktige områder i statsbudsjettet, blant annet i driftsmidler i budsjettene, ekstrabevilgninger knyttet til håndteringen av flyktninger og trusler i forbindelse med Ukraina-krigen og særskilte bevilgninger knyttet til økonomisk kriminalitet, vold og overgrep m.m.

I statsbudsjettet for 2024 foreslås blant annet en økning på 30 millioner kroner til å forbedre politidistriktenes kapasitet til å avdekke og straffeforfølge internettrelaterte overgrep mot barn, og til sammen 100 millioner kroner til innsats mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner.

Til premisset «den distriktpolitisk motiverte detaljstyringen om (...) å etablere nye polititjenestesteder»:

Forebyggende, lokalt politi er viktig for et lokalsamfunn, uansett om det er snakk om en tett befolket bydel eller en kommune med store avstander. Etter politireformen har mange tjenestesteder blitt nedlagt, både på store og små steder. Noen nye tjenestesteder ligger i områder med mange tusen innbyggere, som for eksempel Mortensrud, Nesodden og Sørumsand. Noen ligger på steder med få fastboende, men mange tusen turister i sesong, som Hemsedal, Geiranger og Hvaler. Noen ligger der det er store avstander, men likevel bor ungdommer, voksne og eldre som trenger trygghet i hverdagen. Felles for alle er at forebygging, lokalkunnskap og tillit til politiet er en politisk motivasjon for etablering av de nye tjenestedene.

Til premisset «i tynt befolkede områder uten mye alvorlig kriminalitet»:

Jeg vet ikke hva slags kriminalitet representanten ser på som alvorlig, men i mine øyne må vi lykkes i å forebygge og oppdage kriminalitet som overgrep på nett, økonomisk kriminalitet eller nettsvindel, og kriminalitet som promillekjøring, narkotikabruk og salg i ungdomsmiljøer, familievold eller innbrudd. Ungdommer og folk bor, jobber og går på skole i store og små lokalsamfunn, folk kjører bil over hele landet, og familievold kan skje bak lukkede dører i enhver kommune. Jeg mener det er uheldig dersom politiet blir så langt unna at for eksempel oppdagelsesrisikoen oppleves som svært liten for noen typer kriminalitet eller at folk som bor der ikke føler en trygghet for å få hjelp hvis noe skjer. Jeg mener også tilstedeværende politi er viktig for tilliten over tid.

Til premisset «som er i strid med politifaglige råd»:

Politidirektoratet har ikke anbefalt etablering av nye tjenestesteder. De har imidlertid gitt råd om hvor nye tjenestesteder bør etableres, gitt at det var politisk ønskelig. Disse er i stor grad fulgt opp. Det er også flere politimestre og andre lokale politifolk som har omtalt nye tjenestesteder i sine ordelag.

Til premisset «det at politiet nå kutter i sin kapasitet til å bekjempe og sikre straffeforfølgning av overgrep mot barn på internett»:

Som nevnt over, foreslår regjeringen en økning på 30 millioner kroner til å forbedre politidistriktenes kapasitet til å avdekke og straffeforfølge internettrelaterte overgrep mot barn, og til sammen 100 millioner kroner til innsats mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner i statsbudsjettet for 2024.

Representanten viser i sin begrunnelse til at «Operasjon Spiderweb» har blitt «nedlagt». Politimesteren i

Sør-Vest har opplyst til meg at det dreier seg om en omorganisering. Politidistriktet har vurdert dette som mer hensiktsmessig enn tidligere organisering. De vil fortsatt

ha en målrettet innsats mot overgrep mot barn, og alle opprettede saker vil prioriteres i den totale porteføljen av saker.

SPØRSMÅL NR. 89

Innlevert 11. oktober 2023 av stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård

Besvart 20. oktober 2023 av Marte Mjøs Persen

Spørsmål:

Det viser seg at saksbehandlingstiden i Nav for å få innvilget pleiepenger er på 7 uker, og at det ikke er anledning for å ta imot hastebeskjed fra foreldre før etter utbetalingsdato.

Vil statsråden jobbe for å redusere saksbehandlingstiden for pleiepenger, og sørge for at bedre muligheter for å komme raskt i kontakt med Nav?

Svar:

Pleiepenger er en ordning som skal kompensere for tapt arbeidsinntekt som følge av barns eller barnepassers sykdom, barns funksjonshemming og pleie av nærstående i livets slutfase. Jeg er enig med representanten Øvstegård i at det er viktig å sørge for at Arbeids- og velferdsetaten ikke bruker unødig lang tid på å behandle søknadene til disse menneskene.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har ansvar for å utvikle Arbeids- og velferdsetaten slik at den kan nå sine mål om saksbehandlingstider. Det gjelder alle ytelsene etaten forvalter. Derfor må direktoratet hele tiden gjøre vurderinger og prioriteringer mellom ytelser som er avgjørende for personer i mange ulike situasjoner. Departementet følger utviklingen i

saksbehandlingstidene i styringen av Arbeids- og velferdsdirektoratet.

Jeg er orientert om at Arbeids- og velferdsetaten nå utreder mer og innhenter mer relevant informasjon i søknader om pleiepenger for å unngå unødige avslag. Dette, i kombinasjon med en kraftig økning i antall søknader, noen utfordringer i overgangen til et nytt saksbehandlingssystem og praksisendringer i sammenheng med systemutviklingen, har bidratt til at saksbehandlingstiden har økt. Samtidig har kvaliteten økt, og vedtaksbrevne er gjort mer forståelige for brukerne.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har opplyst om at det er satt inn ekstra ressurser for å behandle søknader om pleiepenger. Forventet saksbehandlingstid er redusert fra 7 til 6 uker som følge av dette. Det er fremdeles en saksbehandlingstid som er for lang. Etaten prioriterer, så langt det er mulig, å redusere saksbehandlingstidene ytterligere fremover.

Arbeids- og velferdsetaten har en rutine for å hjelpe brukere som tar kontakt og befinner seg i en kritisk økonomisk situasjon. En sak kan prioriteres dersom personen tar kontakt og opplyser at han eller hun er i en vanskelig økonomisk situasjon. Det er en forutsetning at etaten har mottatt alle nødvendige opplysninger for å behandle saken. I slike tilfeller vil saken bli behandlet raskt, uavhengig av hvor lenge den har ligget i kø.

Hvorvidt Arbeids- og velferdsetaten kan gjøre en hastutbetaling, avhenger av perioden utbetalingen er for. Etaten utbetaler pleiepenger fortløpende når søknaden er for en tidligere måned. Hvis man for eksempel tar kontakt 5. oktober og etterlyser pleiepenger for september, må man ikke vente til fast utbetalingsdato. Gitt at man er i en vanskelig økonomisk situasjon, og etaten har mottatt nødvendig dokumentasjon, kan saken prioriteres, og utbetalingen gjøres fortløpende. Om man derimot etterlyser pleiepenger for inneværende måned, må man vente til etter fast utbetalingsdato den 25. for å kunne bli prioritert. Slik unngår etaten at den ekstra ressursbruken knyttet til henvendelser om prioritering, blir høyere enn nødvendig.

Prioriterte saker medfører enten en rask nødutbetaling eller en utbetaling den 25. måneden etter, avhengig av når henvendelsen kommer til Arbeids- og velferdsetaten og hvor mye det haster for brukeren.

Brukere som står i en økonomisk kritisk situasjon, vil alltid kunne henvende seg til Arbeids- og velferdsetaten for hjelp og veiledning.

SPØRSMÅL NR. 90**Innlevert 11. oktober 2023 av stortingsrepresentant Terje Halleland****Besvart 13. oktober 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Hvor mye penger er satt av isolert til utbygging av Røldal-Seljestad på E134 i forslaget til statsbudsjett og når i 2024 er det lagt opp til at anleggsarbeidene på veistrekningen starter?

BEGRUNNELSE:

I valgkampen lanserte regjeringen igangsetting av utbyggingen E134 Røldal-Seljestad og er ifølge samferdselsdepartementet prioritert til oppstart i forslaget til statsbudsjett for 2024.

Svar:

Med statsbudsjettet for 2024 foreslår regjeringen oppstart av blant annet E134 Røldal-Seljestad i Vestland. Anslått behov for oppstart av dette prosjektet i 2024 er 100 mill. kr, og det er satt av midler til dette i budsjettforslaget. 100 mill. kr er et oppstartsbeløp, og behovet vil øke i årene som kommer etter hvert som prosjektet kommer i gang

for fullt. Når et prosjekt er satt i gang er det praksis for at det settes av nok midler i det enkelte budsjettår til å kunne opprettholde rasjonell anleggsdrift. Ut fra denne praksisen vil E134 Røldal-Seljestad i påfølgende budsjettår bli tilført tilstrekkelig med midler til å opprettholde rasjonell anleggsdrift, gitt at Stortinget gir tilslutning til oppstart av prosjektet.

Oppstart av E134 Røldal-Seljestad forutsetter Stortingets tilslutning til kostnadsramme og tilslutning til delvis bompengefinansiering. Samferdselsdepartementet vil komme tilbake til Stortinget med forslag om dette. Departementet har anslått at det kan legges fram en proposisjon om saken tidligst i desember 2023, jf. oversikten over planlagte saker til Stortinget høstsesjonen 2023, med forbehold om at det kan ta noe lenger tid. Statens vegvesen kan ikke inngå kontrakt med entreprenør før Stortinget har fattet vedtak i saken. Med budsjettforslaget er regjeringen tydelige på at dette viktige prosjektet kommer til å starte opp, men eksakt tidspunkt for oppstart av anleggsarbeidene vil avhenge av ovennevnte prosesser.

SPØRSMÅL NR. 91**Innlevert 11. oktober 2023 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve****Besvart 17. oktober 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Kan samferdselsministeren legge fram oppdaterte tall på hardt skadde og døde i trafikken dette året, fordelt pr. riksveg, fylkesveg, og fordelt pr fylke?

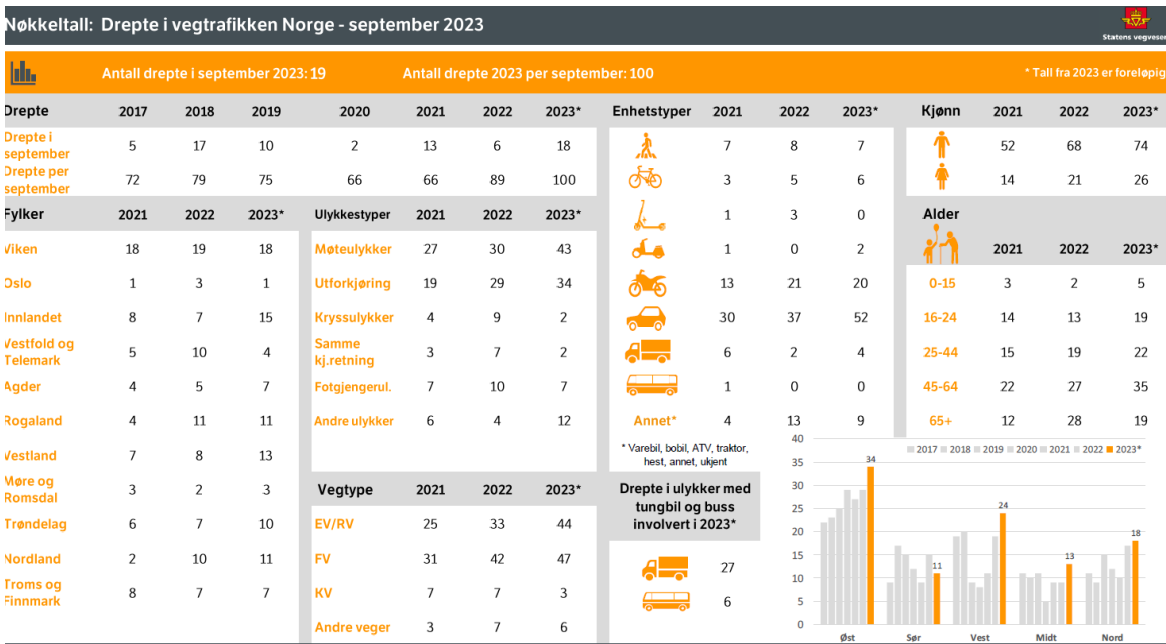
GRUNNGJEVING:

Antall hardt skadde og døde i trafikken var høgt sist år, og det ser dessverre ut til å bli enda verre dette året.

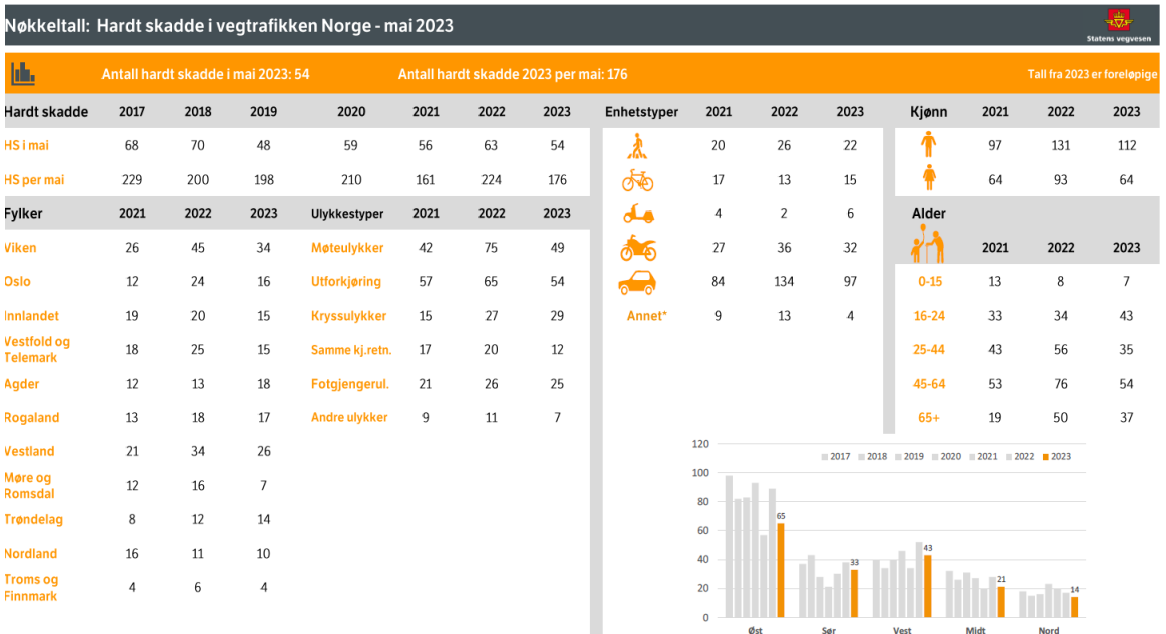
Det er viktig å få ei oversikt over kvar disse ulykkene er, fordelt på riksveg, fylkesveg og fylkesvis.

Svar:

Statens vegvesen oppdaterer denne ulykkesoversikta kvar månad når det gjeld drepne. Tala på drepne i 2023 er førebelse og kan bli justert når politietterforskinga i ulykkene er ferdig.

For hardt skadde er det eit etterslep i rapporteringa slik at der har Statens vegvesen berre oppdaterte tal til og med mai 2023.

Fordeling av hardt skadde på vegkategori* er:

Vegkategori	Talet på hardt skadde
E Europaveg	40
R Riksveg	15
F Fylkesveg	83
K Kommunal veg	18

* totaltalet i denne tabellen stemmer ikkje med talet 176 som oppgitt over. For mange av ulykkene med hardt skadde er vegkategori ukjent, og privat veg er ikkje inkludert.

Alle tal for 2023 er førebels og kan bli endra etter kvart som meir informasjon om ulykkene blir tilgjengeleg.

Oppdaterte tal finst på vegvesenet si nettside:

<https://www.vegvesen.no/fag/fokusomrader/traffiksikkerhet/ulykkesdata/>

SPØRSMÅL NR. 92**Innlevert 11. oktober 2023 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve****Besvart 17. oktober 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Kan samferdselsministeren leggje fram forventede utslipp av CO₂ i prosjektet Møreaksen, i byggeperioden, i sjølve fjordkryssinga samt alle andre vegsystem tilknytt dette prosjektet berekna ut i fra forventede trafikk med all type trafikk slik som bil, kollektiv og tungbil målt i CO₂-utslipp pr dag, mnd. og år, også kontra dagens situasjon med ferjer?

GRUNNGJEVING:

Møreaksen i Møre og Romsdal framstår for mange som eit prosjekt som er eit av landets verste prosjekt med tanke på utslipp og miljøkonsekvensar.

Prosjektet er for kun 2292 bilar i døgnet over denne fjordkryssinga mellom Vestnes og Molde, som pr i dag har nullutslippsferjer som eit stort fleirtal av befolkninga heller vil ha enn ein undersjøisk tunell ned mot 400 m under fjorden, ein gedigen omveg ut på øyane og gjennom og forbi Molde by.

Ikkje berre er fjordkryssinga med sine bratte og lange stigningar ei utfordring som vil medføre store CO₂-utslipp, men også vegen i tunellar og i dagen vil medføre større inngrep kontra dagens ferjer over fjorden eller eit betre alternativ via Romsdalsaksen.

Svar:

Alle store prosjekt som er aktuelle for prioritering i Nasjonal transportplan 2025-2036 får berekna samfunnsøkonomisk nytte. Dette gjeld også E39 Vik-Molde. I desse berekningane er det også anslag for klimagassutslipp.

Berekningane syner endring i utslipp i analyseperioden frå nytt vegnett samanlikna med veg- og ferjetilbod om tiltaket ikkje blir gjennomført. Berekningane gjeld ikkje berre den aktuelle vegstrekninga som blir bygd eller avløyst, men heile området som blir påverka.

For E39 Vik-Molde syner berekningar som Statens vegvesen har gjort hausten 2023 følgjande endring i klimagassutslipp, berekna i tonn CO₂-ekvivalentar:

- Direkteutslipp frå transport, drift og vedlikehald i analyseperioden: 443 137
- Direkteutslipp frå bygge- og anleggsfasen: 47 102
- Direkteutslipp frå arealbeslag: 32 556
- Sum endring i direkte utslipp i analyseperioden: 522 795
- Indirekte utslipp frå transport, drift og vedlikehald i analyseperioden: 594 227

Berekningane følgjer den forventede endringa i køyretøyparken i samsvar med føresetnadane i Prop. 1 S (2022-2023) for Samferdselsdepartementet, side 195. Analyseperioden er 75 år. Noreg har forplikta seg til måla om reduksjon av klimagassutslipp i Parisavtalen, og dette kan gi reduksjon av klimagassutslipp utover det som er lagt til grunn i desse berekningane.

SPØRSMÅL NR. 93**Innlevert 11. oktober 2023 av stortingsrepresentant Himanshu Gulati****Besvart 20. oktober 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Foreldre skal være sikre på at barna er trygge når barna er skolen på skolen, og når de deltar på skoleaktiviteter.

Skoleeiere har et lovpålagt ansvar for å tegne ulykkesforsikring for elevene. Spørsmålsstillere er gjort kjent med en sak der en skoleelev ikke får erstatning etter en

skiskade eleven fikk på en skoletur. Forsikringen ivaretar ikke elevene godt nok.

Vil statsråden ta initiativ til å tydeliggjøre ovenfor forsikringsselskapene en slik lovpålagt forsikring skal omfatte?

BEGRUNNELSE:

Kommuner og fylkeskommuner, som skoleeier, har et lovpålagt ansvar for å tegne ulykkesforsikring for elevene. Problemet er at det er flere tilfeller hvor skoleelever har blitt nektet erstatning fra ulykkesforsikringen som kommunene er pålagt å tegne, etter å ha blitt alvorlig og varig skadet i pålagt skoleaktivitet. Dette er sak som det er politikernes ansvar å rydde opp i. Foreldre skal være sikre på at barna er trygge når barna er skolen på skolen, og når de deltar på skoleaktiviteter. Når ulykker skjer, må man være trygg på at forsikringen er dekkende.

Denne ordningen må gjennomgås og det må raskt tydeliggjøres ovenfor forsikringsselskapene hva som er forventet at en slik lovpålagt forsikring skal omfatte.

Svar:

Kravet om ulykkesforsikring sikrer at elever ikke selv bærer risikoen for ulykker som oppstår under aktiviteter som skjer i skolens regi.

Det følger av opplæringsloven § 13-3b at kommunen og fylkeskommunen plikter å sørge for ulykkesforsikring for elevene. Hva forsikringen skal inneholde, er nærmere regulert i forskrift til opplæringsloven kapittel 8.

Jeg kan ikke kommentere på enkeltsaken som representant Gulati referer til, men jeg vil generelt bemerke at det følger av forskriften § 8-4 første ledd bokstav d at forsikringen skal gi eleven dekning for ulykkeskade som har hendt «under transport, skoleturar, idrettsdagar, leirskolar og liknande som skolen er ansvarleg for». Jeg mener derfor at forskriften er tilstrekkelig presis på at også skoleturer skal omfattes av forsikringen.

For øvrig vil forsikringsavtaleloven, herunder kapittel 13 om de alminnelige forutsetninger for forsikringsforetakers ansvar etter forsikringsavtalen, gjelde for forsikringsavtalene.

Ny opplæringslov viderefører kommunens og fylkeskommunens ansvar til å tegne ulykkesforsikring, jf. § 28-8. I tillegg utvides plikten til å omfatte personer som deltar i forberedende opplæring og videregående opplæring for voksne.

Utdanningsdirektoratet har fått i oppdrag å utforme forskrift til ny opplæringslov, herunder forskriftsregler om ulykkesforsikring. Forslaget til forskrift blir sendt på høring senere i høst.

SPØRSMÅL NR. 94

Innlevert 11. oktober 2023 av stortingsrepresentant Erlend Larsen

Besvart 19. oktober 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Kan helseministeren redegjøre for status for etablering av helikopterlandingsplasser ved våre sykehus og anslå når godkjente landingsplasser kommer på plass?

BEGRUNNELSE:

Ifølge en artikkel i NRK kan redningshelikoptrene SAR Queen kun lande på sykehusene i Stokmarknes og Bodø. Ved pasienttransport med pasienter som er kritisk skadd eller alvorlig syke, velger enkelte flygere å bruke nødretten for å lande på ikke-godkjente landingsplasser. Andre flygere lar konsekvent være å lande på ikke-godkjente sykehus.

De første helikoptrene ble satt i drift på Sola 1. september 2020. Nå, tre år senere, er det kun to godkjente landingsplasser i tilknytning til sykehus. Etter planen skal alle 16 redningshelikoptrene av type SAR Queen være operative i løpet av neste år.

I budsjettet til Helse- og omsorgsdepartementet står det oppgitt på side 99:

«135,6 mill. kroner i redusert bevilgning til landingsplasser for redningshelikoptre.»

Svar:

Først må jeg få påpeke at det i budsjettet til Helse- og omsorgsdepartementet ble tilført 135,6 millioner i økt bevilgning til landingsplasser for redningshelikopter.

De nye redningshelikoptrene, SAR Queen, er et vesentlig løft for landets redningstjeneste og luftambulanseskapasitet. SAR Queen vil bidra til raskere og bedre pasienttransport under nærmest alle slags værforhold. Når innfasingsarbeidet er gjennomført, vil beredskapen være vesentlig forbedret. De eldre redningshelikoptre, Sea King, landet ved de fleste av landets akuttisykehus, men det er kun et mindre antall som har landingsplasser tilpasset redningshelikopter på sykehuset. I mange tilfeller benyttes parkeringsplasser, idrettsbaner eller flyplasser i nærheten. Mottaksprosjektet for nytt redningshelikopter, NAWSARH, har etablert et delprosjekt for oppgradering og etablering av landingsplasser ved landets sykehus tilpasset SAR Queen.

De regionale helseforetakene har orientert meg om status i arbeidet med å tilpasse landingsplasser for SAR Queen i landets fire helseregioner.

I Helse Sør-Øst RHF er det prioritert å etablere to landingsplasser knyttet til Oslo universitetssykehus HF, ved henholdsvis Ullevål sykehus og Rikshospitalet. Dette er sykehus som har regional og nasjonal beredskap. Ved Rikshospitalet er arbeidet med etablering av landingsplass forsinket med om lag ett år. I mellomtiden vil pasienter bli behandlet på Ullevål sykehus. Ved Ullevål sykehus skal eksisterende landingsplass benyttes, men med noen tilpasninger. Det er gitt godkjenning fra Luftfartstilsynet for å lande med SAR Queen på Ullevål sykehus.

I Helse Vest RHF er status at Stavanger lufthavn benyttes for Stavanger universitetssykehus HF inntil videre, i påvente av nytt sykehus. Ved Helse Stavanger HF's virksomhet i Egersund benyttes Egersund stadion eller Eigersund trafikkstasjon ved behov. Ved Helse Fonna HF benyttes Haugesund lufthavn for Haugesund sjukehus, ved Stord sjukehus benyttes Stord lufthavn og ved Odda sjukehus benyttes asfaltert plass ved Odda trafikkstasjon. Ved Helse Bergen HF, Haukeland universitetssykehus, benyttes helipad ved sykehuset, mens ved Voss sjukehus benyttes Voss flyplass. Ved Helse Førde HF, Førde sentralsykehus, benyttes helipad ved sykehuset, ved Lærdal sjukehus benyttes asfaltert plass ved elva og ved Nordfjord sjukehus benyttes asfaltert plass ved gatekjøkken.

I Helse Midt-Norge RHF er status ved Helse Nord-Trøndelag HF at det ved Sykehuset Namsos ikke er landingsplass godkjent for SAR Queen. Ny landingsplass er planlagt og regulert. Namsos lufthavn brukes i mellomtiden. Ved Sykehuset Levanger er landingsplass nylig godkjent av Luftfartstilsynet for landing med SAR Queen. Ved St. Olavs hospital HF er landingsplass dimensjonert for vekt av SAR Queen og har sivil godkjenning for helikoptertypen. I Helse Møre og Romsdal HF har Kristian-

sund sjukehus ikke godkjent landingsplass, men bruker flyplass ved behov. Det samme gjelder Molde sjukehus som ikke har godkjent landingsplass, men bruker flyplass ved behov. Nytt sykehus for Nordmøre og Romsdal vil erstatte Molde og Kristiansund sykehus som akuttisykehus. Det forberedes for å kunne ta ned SAR Queen, og det tas sikte på å ha godkjenning når sykehuset tas i bruk våren 2025. Ålesund sjukehus har ikke godkjent landingsplass for SAR Queen. Det tas sikte på at nødvendige tiltak gjennomføres senest innen SAR Queen Florø tas i bruk. Ved Volda sjukehus er det ikke landingsplass for SAR Queen, men man bruker flyplass ved behov.

I Helse Nord RHF er status for Finnmarksykehuset HF at prosjektering av permanent ambulanshelikopterbase ved Kirkenes sykehus pågår. Tidspunkt for ferdigstillelse er ikke avklart per nå. SAR Queen lander på Kirkenes lufthavn Høybuktmoen. Det er foreløpig ikke planlagt at SAR Queen skal kunne lande ved sykehuset. Ved Hammerfest sykehus lander SAR Queen på Hammerfest lufthavn. Prosjektering av ny helikopterlandingsplass dimensjonert for SAR Queen pågår, men tidspunkt for ferdigstillelse er ikke avklart.

Ved Universitetssykehuset Nord-Norge (UNN) HF, Tromsø, pågår det arbeid med sikringstiltak på eksisterende helikopterlandingsplass for å kunne lande med SAR Queen i kritiske tilfeller. Arbeidet forventes ferdigstilt høsten 2024. I andre tilfeller lander SAR Queen på Tromsø lufthavn Langnes. Det planlegges ny elevert helikopterplattform i tilknytning til utvidelse av eksisterende bygningsmasse ved UNN Tromsø, men dette ligger noen år frem i tid. Det er få bevegelser med SAR Queen til Harstad, men ved behov benyttes Stangnes helikopterbase. Det er også få bevegelser med SAR Queen til Narvik, men ved behov benyttes Harstad/Narvik lufthavn Evenes. Alternativ landingsplass i Narvik utredes.

Nordlandssykehuset HF, Bodø, er godkjent for landing med SAR Queen.

Nordlandssykehuset HF, Vesterålen, er også godkjent for landing med SAR Queen.

Det er få bevegelser med SAR Queen til Lofoten sykehus, men ved behov benyttes Leknes lufthavn.

Ved Helgelandssykehuset HF er det få bevegelser med SAR Queen til Mo i Rana sykehus, men ved behov benyttes Mo i Rana lufthavn Røssvoll. Alternativt benyttes landingsplass på Jernverkskaia. Det er også få bevegelser med SAR Queen til Mosjøen sykehus. Ved behov benyttes Mosjøen lufthavn. Det er tillegg få bevegelser med SAR Queen til Sandnessjøen sykehus, men ved behov benyttes Sandnessjøen lufthavn Stokka.

De regionale helseforetakene oppgir at de er gjort kjent med at Luftforsvaret mener at enkelte av landingsplassene ved sykehus ikke innehar godkjenning fra Luftfartstilsynet for SAR Queen. Militær luftfartsmyndighet mener at operasjoner med SAR Queen ved sivile landingsplasser ved norske sykehus, reguleres av sivil regelverk

med Luftfartstilsynet som myndighetsorgan. Luftoperativt inspektorat har anmodet om at Luftfartstilsynet iverksetter nødvendige prosesser mot den enkelte flyplasser, med målsetting om å få nødvendige landingsplasser ved norske sykehus regulert for operasjoner med SAR Queen.

Jeg forventer at helseforetakene som har landingplasser ved sykehus har en dialog med Luftfartstilsynet for å sikre at bruken av landingsplassene er i tråd med Luftfartstilsynets krav.

Tilleggssvar:

Jeg viser til brev fra Stortingets president datert 12. oktober d.å., vedlagt spørsmål nr. 94 til skriftlig besvarelse fra

stortingsrepresentant Erlend Larsen, samt mitt svarbrev datert 19. oktober d.å.

I mitt nevnte svar opplyste jeg om at Helse Sør-Øst RHF hadde orientert meg om status for tilpasning av landingsplasser for redningshelikopter ved Oslo universitetssykehus HF. I denne orienteringen fremgikk det blant annet at det er gitt godkjenning fra Luftfartstilsynet for å lande med SAR Queen på Ullevål sykehus. Dessverre hadde jeg mottatt uriktige opplysninger om dette forholdet.

Jeg har 25. oktober d.å. mottatt korrigerende opplysninger fra Helse Sør-Øst RHF. Oslo universitetssykehus HF har i brev datert 17. oktober 2023 søkt Luftfartstilsynet om konsesjon for landing av SAR Queen ved Ullevål sykehus, men per dags dato foreligger ikke en slik godkjenning.

SPØRSMÅL NR. 95

Innlevert 11. oktober 2023 av stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski

Besvart 18. oktober 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

I statsbudsjettet 2024 står det at plastforurensing er beregnet å øke betraktelig i Norge og globalt om man ikke iverksetter tiltak. Skattedirektoratet leverte i juni et kunnskapsgrunnlag til Finansdepartementet om utformingen av en avgift på plastemballasje.

Kan jeg derfor be om en redegjørelse for regjeringens arbeid med en mulig avgift på plastemballasje?

BEGRUNNELSE:

Med dagens utvikling vil produksjonen av plast mer enn dobles innen 2040 og mengden plast i havet vil kunne tredobles innen samme tid. Dette vil også føre til mer klimagassutslipp som følge av økt produksjon og forbrenning.

Emballasje er den produktgruppen som bruker mest plast og den utgjør hele 40 % av avfallet i Norge. Bare 24 % av plastemballasje gjenvinnes. Mesteparten brennes, og litt havner i naturen eller på deponi.

Plast er et forsøplings- og klimaproblem, men det kan også være helseskadelig. Plast er en av flere kilder til miljøgifter i kroppen, blant annet for kjemikalet BPA. Folkehelseinstituttet publiserte nylig en rapport som viste at 99,6 % av alle norske barn har for høye nivåer BPA i urinen en det den europeiske myndighet for næringsmiddeltrygghet anser som trygt. En annen fersk studie av plastemballasjes kjemiske sammensetning viste at denne inneholder

kjemikalier som kan forstyrre hormonsystemet og forbrenningen vår. Studiet støtter tanken om at plastprodukter designet for mat kan ikke regnes som trygge.

Dette er gode grunner til å redusere bruken av unødvendig plastemballasje i Norge og det virker åpenbart å starte med å avgiftsbelegge en av de mest problematiske produktkategoriene.

Svar:

Plast kan ha uheldige miljømessige konsekvenser, både ved at forbrenning av plast gir klimagassutslipp og ved at plastavfall i naturen kan gi skade på både helse og miljø.

Det er flere virkemidler som kan bidra til å redusere de uheldige miljømessige konsekvenser av plast. I tillegg til de økonomiske (avgift, subsidier), kan det benyttes direkte reguleringer i form av påbud, forbud, krav, samt informasjon.

Regjeringspartiene varslet i Hurdalsplattformen at den vil «vurdere avgift på fossil plast». Skatteutvalget (NOU 2022: 20) anbefalte å utrede en avgift på plastemballasje.

Finansdepartementet ba 12. januar 2023 Skattedirektoratet om å utrede en avgift på plastemballasje som kan bidra til å redusere mengden plastemballasje (reduert råvareforbruk og potensielt redusert forsøpling) og øke bruken av sekundære råvarer (økt materialgjenvinning).

Skattedirektoratet har gitt sin vurdering i brev 5. juni 2023. Direktoratet konkluderer med at de ikke vil anbefale en avgift på plastemballasje. Begrunnelsen for dette er at effekten av en avgift med de formålene den skal ivareta (reduere klimagassutslipp, redusert bruk av plast mv.) er for usikker, spesielt vurdert opp mot de betydelige administrative kostnader en avgift vil medføre. I den forbindelse viser direktoratet til at det i praksis ikke vil være mulig å differensiere avgiften etter innholdet av material-gjen-

vunnet råvare. Uten en slik differensiering er det vanskelig å se at avgiften vil ha noen miljøeffekt. Direktoratet viser også til at EU arbeider med en rekke reguleringer på området som kan bidra til redusert bruk av plastemballasje mv. For øvrig påpeker direktoratet at en avgift kan vurderes på nytt i lys av ny kunnskap og erfaringer.

Regjeringen har ikke foreslått å innføre avgift på plastemballasje i statsbudsjettet for 2024.

SPØRSMÅL NR. 96

Innlevert 11. oktober 2023 av stortingsrepresentant May Helen Hetland Ervik

Besvart 19. oktober 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Vil statsråden ta initiativ til å få på plass tiltak for å sikre at leger og annet helsepersonell ved sykehusene, ønsker og klarer å stå i jobben uten å bli utslitt?

BEGRUNNELSE:

Vi hører og leser om sykehuspersonell, både leger, sykepleiere og helsefagarbeidere ved flere av landets sykehus som er i ferd med å bli utslitt.

Vi hører om leger som må jobbe 18 timer i strekk, og annet sykehuspersonell som på grunn av underbemanning har økt vaktbelastning. Helsepersonellet føler stort ansvar og gjør en svært god jobb, men forholdene gjør at mange er på randen av utbrenthet. Fagkvalifisert personell er i ferd med å bli en overarbeidet yrkesgruppe. Lav bemanning gjør at legene frykter både for pasientene og sin egen helse.

Svar:

Som helse- og omsorgsminister er jeg svært opptatt av at ansatte i helsetjenesten skal ha en trygg og forsvarlig arbeidshverdag, og som naturlig nok også skal kunne kombineres med gode liv utenom jobben. Vi vet at gode og trygge arbeidsforhold har stor betydning for medarbeideres trivsel så vel som for sykefravær. Det har også betydning for hvor lenge medarbeidere står i jobb. Dette er sammenhenger som også Helsepersonellkommissjonen som jeg oppnevnte, har pekt på i sin rapport (NOU-rapport 2023:4).

Departementet jobber med en rekke tiltak som kan bidra i dette arbeidet, og det vil også være tema i den kommende stortingsmeldingen Nasjonal helse- og samhandlingsplan.

Jeg deler engasjementet for å sikre gode arbeidsforhold for ansatte i vår felles helsetjeneste. Jeg som helse- og omsorgsminister skal bidra med å lage gode forutsetninger og rammer for spesialisthelsetjenesten. Samtidig må jeg minne om at verken jeg som statsråd eller Helse- og omsorgsdepartementet har en arbeidsgiverfunksjon for ansatte i helse- og omsorgstjenesten. Det er den enkelte arbeidsgiver som er ansvarlig for at arbeidstakere har et forsvarlig arbeidsmiljø, og som må gjøre de nødvendige tiltak lokalt for å skape en god arbeidsplass. Jeg vil også peke på at unntakene fra arbeidsmiljøloven som er gitt for legene, baserer seg på en avtale mellom Den norske legeforeningen og de aktuelle arbeidsgiverorganisasjonene. Departementet er ikke part i disse avtalene, og har derfor heller ingen direkte innflytelse på hva partene avtaler.

SPØRSMÅL NR. 97**Innlevert 11. oktober 2023 av stortingsrepresentant May Helen Hetland Ervik****Besvart 18. oktober 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Kan samferdselsministeren garantere at det ligger inne nok midler til ny Eigerøy bru for oppstart i 2024, slik at Statens vegvesen kan inngå kontrakter med entreprenører og starte anleggsarbeidet for ferdigstilling av ny Eigerøy bru, når vi vet at Statens Vegvesen i hovedsak vil prioritere og fullføre allerede påbegynte prosjekt?

BEGRUNNELSE:

Eigerøy bru på Rv. 426 mellom Eigerøy og Egersund er utdatert.

På grunn av befolkningsvekst, samt ikke minst stor tung industri er behovet for oppgradering av tilkomsten og dermed ny bru prekær. Egersund er en av Norges største fiskerihavner, og store fiskeribedrifter med et stort transportbehov. I tillegg har vi store bedrifter og Aker Solutions som daglig har svært mye godstransport. De siste årene har gitt store utfordringer med vektbegrensning for tungtransporten på eksisterende Eigerøy bru. Dette rammer spesielt næringslivet og hindrer også utviklingen i regionen.

Svar:

Prosjektet rv. 426 Eigerøy bru har en foreløpig beregnet kostnad på om lag 500 mill. kr. Dette innebærer at prosjektet faller inn under kategorien Mindre tiltak på post 30 Riksveiinvesteringer på Statens vegvesen sitt budsjett, som omfatter prosjekter med beregnet kostnad under 1 mrd. kr. Med budsjettforslaget for 2024 er det anslått at rammen til slike tiltak i 2024 i sin helhet vil benyttes til å videreføre allerede igangsatte prosjekter, jf. s. 92 i Samferdselsdepartementets Prop. 1 S (2023–2024).

Statens vegvesen har fullmakt til å starte opp denne type prosjekter dersom det er rom for det innenfor disponible midler og fullmakter gitt fra Stortinget om å pådra forpliktelser utover budsjettåret. Statens vegvesen vil gjennom budsjettåret vurdere om budsjettsituasjonen tilsier at det kan være mulig å starte nye tiltak, bl.a. ut fra framdriften i andre tiltak. Prosjektet rv. 426 Eigerøy bru er en av flere kandidater som vil bli vurdert dersom rammebetingelsene tillater det.

SPØRSMÅL NR. 98**Innlevert 12. oktober 2023 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen****Besvart 18. oktober 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Kan statsråden fremlegge begrunnelsen for Oslo politidistrikts sin innstilling til Oslo statsadvokatembeter om påtaleunntatelse for de 28 demonstrantene som er siktet for ikke å etterkomme politiets pålegg i forbindelse med demonstrasjonene mot regjeringens håndtering av Høyesteretts dom i Fosen-saken?

BEGRUNNELSE:

Det vises til VGs nettsak av 11.10.23 om Oslo politidistrikts forslag til påtaleunntatelse for 28 demonstranter som er siktet for ikke å etterkomme politiets pålegg om å flytte seg, i forbindelse med demonstrasjonene mot regjeringens håndtering av Høyesteretts dom i Fosen-saken. Det vises særlig til følgende deler av nettsaken:

«Saken ble oversendt til Oslo statsadvokatembeter 8. juni, med forslag om påtaleunntatelse. Den ble sendt tilbake til politiet i 31. august, hvor statsadvokaten etterlyste en klarere begrunnelse for politiets konklusjon. Det fikk statsadvokaten fra

politiet 10. september – og saken ligger nå hos dem til endelig behandling.»

Spørsmålsstiller er godt kjent med maktfordelingsprinsippet og den offentlige påtalemyndighets uavhengighet. Det bes derfor om at det i besvarelsen av spørsmålet avgrenses mot en generell gjennomgang av dette. Det som etterspørres er om justis- og beredskapsministeren kan innhente begrunnelsen for påtalemyndigheten i politiet sin innstilling til Oslo statsadvokatembeter, om reaksjon ved påtaleunntatelse i de nevnte sakene.

Den aktuelle demonstrasjonen var innrettet for å lamme departementenes virksomhet. Det er derfor av interesse for Stortinget å se vurderingen som ligger til grunn for at dette skal møtes med en reaksjon i form av påtaleunntatelse. Dette slik at eventuelle svakheter i lovverket kan korrigeres av Stortinget, slik at det sikres et lovverk som gir adekvate straffereaksjoner i saker der sentrale myndigheter forsøkes hindret fra sitt virke og politiets

pålegg om at obstruksjonsforsøket skal opphøre ikke etterkommes.

Svar:

Representanten stiller spørsmål om begrunnelsen for en konkret innstilling i ikke-påtaleavgjort straffesak. Som representanten er klar over, kan jeg som justis- og beredskapsminister ikke kommentere eller gå inn i konkrete straffesaker, ei heller ved å be påtalemyndigheten om å redegjøre for begrunnelser i enkeltsaker.

Påtaleunntatelse etter straffeprosessloven § 69 innebærer en skyldkonstatering, og innebærer at påtalemyndigheten, når særlige grunner tilsier det, kan unnlate å påtale den straffbare handlingen selv om straffeskyld anses bevist. Riksadvokatens rundskriv 2250/89 gir nærmere saksbehandlingsregler.

SPØRSMÅL NR. 99

Innlevert 12. oktober 2023 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen

Besvart 16. oktober 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Foreligger det et rettsgrunnlag som forhindrer statsråden fra å besvare spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 30 eller er nektelsen av å besvare spørsmålet forankret i Stortingets forretningsorden § 70, og kan statsråden i det minste opplyse om vedkommende – etter det justismyndighetene kjenner til – går fri i på norsk jord i dag eller ikke?

BEGRUNNELSE:

Det vises til mitt skriftlige spørsmål nr. 30 med videre henvisninger, og til at statsråden den 10.10.23 nekter å besvare spørsmålet. Det er i besvarelsen ikke vist til at noe konkret rettsgrunnlag forhindrer statsråden fra å besvare Stortingets spørsmål, men det gis følgende begrunnelse for nektelsen:

«Når spørsmålet som stilles gjelder konkrete opplysninger i tilknytning til en straffesak kan jeg som justisminister imidlertid ikke besvare disse. Dette gjelder både norske og utenlandske straffesaker. I en sak som denne, hvor gjennomføring av soning av ilagt fengselsstraff vil kunne avhenge av internasjonalt samarbeid, vil hensynet til utenlandsk myndighet, herunder etterforskningstaktiske hensyn, være til hinder for å bekrefte

eller avkrefte den typen opplysninger stortingsrepresentanten etterspør.»

Det vises videre til at det rundt utleveringssaken til en av de andre domfelte i det aktuelle sakskomplekset – Najumuddin Faraj Ahmad (Mulla Krekar) – var stor grad av åpenhet rundt utleveringsprosessen. Det bes derfor besvart om det foreligger et rettsgrunnlag som forhindrer statsråden fra å besvare spørsmål nr. 30, eller om nektelsen av å besvare spørsmålet er forankret i den generelle nektelsesadgangen i Stortingets forretningsorden § 70 (2) annet punktum. Videre bes det om at statsråden i det minste kan opplyse om vedkommende – etter de opplysninger justismyndighetene har – går fri på norsk jord i dag eller ikke.

Svar:

Jeg viser til mine tidligere svar på representantens skriftlige spørsmål nr. 30 (2023-2024) og nr. 3241 (2022-2023).

Justismyndighetene opplyser normalt ikke om en person er etterlyst og/eller begjært utlevert/overlevert. Dette gjelder både i norske og utenlandske straffesaker. I

de aller fleste saker gis det ikke innsyn i denne typen anmodninger og det gis heller ikke opplysninger om man har mottatt slike anmodninger, hverken til offentligheten eller til den anmodningen retter seg mot. Offentliggjøring av slik informasjon vil kunne medføre at formålet med anmodningen (utlevering/overlevering) ikke kan gjennomføres. Typisk ved at en person som er etterlyst, eller som er eller vil bli begjært utlevert/overlevert, kan benytte slik informasjon til å unndra seg utlevering/overlevering. I saker hvor en person er offentlig etterlyst, eller informasjon rundt en overleverings-/utleveringssak allerede er kjent, stiller det seg naturligvis annerledes.

På det tidspunkt norske myndigheter mottar en utleverings-/overleveringsbegjæring opprettes det en sak hos norsk politi- og påtalemyndighet for håndtering av anmodningen. Etter politiregisterloven § 23 annet ledd har enhver som er ansatt i eller som utfører tjeneste eller arbeid for politiet og påtalemyndigheten taushetsplikt om opplysninger som det av hensyn til etterforskningen i den enkelte sak er nødvendig å holde hemmelig.

Videre er det slik at norske myndigheter mottar denne typen opplysninger fra andre lands myndigheter under forutsetning av at de ikke skal offentliggjøres.

Som justisminister kan jeg ikke besvare et spørsmål som vil kunne innebære å utlevere opplysninger om utenlandske myndigheters straffesaksbehandling, og kan heller ikke kommentere de vurderingene som er gjort av italiensk påtalemyndighet i denne saken. Som nevnt i mitt svar på representantens skriftlige spørsmål nr. 3241, så reguleres overlevering av lovbrytere mellom Norge og Italia av arrestordreavtalen mellom EU og Norge. Denne er implementert i norsk lov gjennom arrestordreloven (lov 20. januar 2012). Det fremgår av denne at overleveringssaker etter denne avtalen håndteres utelukkende av påtalemyndigheten og domstolene. Departementet er ikke involvert i eller har noen rolle i disse enkeltsakene. Videre gjentar jeg at jeg som justis- og beredskapsminister hverken kan gå inn i eller kommentere konkrete straffesaker.

Det gjelder både norske og utenlandske straffesaker. Jeg kan heller ikke kommentere enkeltsaker knyttet til eventuelle sikkerhetstrusler.

SPØRSMÅL NR. 100

Innlevert 12. oktober 2023 av stortingsrepresentant Carina Thorvaldsen

Besvart 17. oktober 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Mener statsråden at det er forsvarlig å vente enda et år med å få på plass en tilstrekkelig og treffsikker finansiering av fødselsomsorgen?

BEGRUNNELSE:

Vi har de siste månedene kunne lese flere tragiske historier om foreldre som har opplevd det verste man kan tenke seg, nemlig å miste et barn ved fødsel. Felles for flere av disse historiene er at dødsfallene med stor sannsynlighet kunne vært unngått dersom man hadde hatt tilstrekkelig antall jordmødre på jobb, ikke bare i de travleste ukene i løpet av året, men hele tiden. Rekrutteringen av jordmødre er utfordrende. Flere orker ikke lenger å stå i jobben grunnet det høye arbeidspresset, noe som er svært alvorlig for ivaretagelsen av gravide og fødende.

Dessverre ser vi ofte at fødertilbud gjerne er det første som kuttes ved sykehus som har trang økonomi og er nødt

til å spare penger. Dette går hardt utover fødende kvinner, og det kan bidra til at færre ønsker å få barn.

For mange gravide er det også stor usikkerhet knyttet til å rekke frem til sykehuset i tide. Norge er et langstrakt land med lange avstander og for mange fødende er dette et uromoment som påvirker dem negativt psykisk. Blant annet i Vest-Telemark ser vi stadig gravide som ikke rekker frem til sykehuset og må føde i ambulansen, noe som kan bli fatalt dersom det oppstår komplikasjoner under fødselen og som viser oss at også følgetjenestene i distriktene må prioriteres.

Det er uheldig at tiden før fødsel for mange blir en stressende og utrygg periode hvor man er redd for å ikke nå frem i tide når fødselen er i gang eller bekymrer seg for om det er tilstrekkelig antall jordmødre på jobb for å bistå i fødselen. Vi vet at god og riktig oppfølging er blant faktorene som virker forebyggende på fødselsdepresjon og psykiske plager hos mødre, og med tanke på hvilke negative konsekvenser fødselsdepresjon også kan ha på

tilknytning til og utvikling hos barnet, blir tilstrekkelig finansiering av fødselsomsorgen enda viktigere.

Svar:

Jeg vil understreke at det er trygt å føde i Norge. Selv om vi har et godt føde- og barseltilbud, kan det bli bedre. Dette jobber vi med hver dag. Regjeringen har satt i gang et arbeid om en helhetlig føde- og barselomsorg. Det omfatter blant annet bemanning, følgetjeneste og finansiering.

Som representanten Thorvaldsen påpeker, er tilgang til fagfolk den største utfordringen framover. Arbeidet for å utdanne, rekruttere, gi tilbud om kompetanseutvikling og andre tiltak for å beholde fagfolkene i tjenesten er i gang. Det er bevilget midler til 300 nye studieplasser i sykepleie. I tillegg er universiteter og høyskoler bedt om å omdisponere 200 studieplasser til sykepleierutdanning innenfor egen budsjetttramme. Vi har opprettet 45 nye studieplasser innen medisin i Tromsø som skal bidra til bedre legedekning i nord.

Vi har også bedt sykehusene om å øke antall utdanningsstillinger for sentrale sykepleiergrupper, inkludert jordmødre. Det er bevilget til sammen 224 millioner kroner til formålet i 2023.

Jeg mener vi også må se på hvordan fagfolkene får brukt kompetansen og tiden sin på best mulig måte i arbeidshverdagen, for eksempel gjennom bedre samarbeid mellom sykehus og kommuner om jordmor-ressurser.

Representanten spør hva som gjøres for å få på plass en tilstrekkelig og treffsikker finansiering av fødselsomsorgen. De regionale helseforetakene er pålagt sørge for-ansvaret for spesialisthelsetjenester innenfor de bevilgninger og rammebetingelser som Stortinget vedtar. Det er en integrert del av de regionale helseforetakenes sørge for-ansvar å beslutte hensiktsmessig organisering og finansiering

av tjenestene de har ansvar for. Spesialisthelsetjenesten er i all hovedsak finansiert gjennom basisbevilgning og innsatsstyrt finansiering. Innsatsstyrt finansiering utbetales fra staten til de regionale helseforetakene. Finansieringen av føde- og barselavdelinger vil avhenge av hvordan innsatsstyrt finansiering og øvrige midler videreføres til utøvende virksomheter.

Vi lytter til innspillene om at finansieringen for fødselsomsorgen ikke synes å treffe godt nok, og har allerede tatt flere grep og vurderer finansieringen av sykehusene mer generelt. Fagfolkene må få tid og tillit til å utføre oppgavene de er satt til å gjøre. Fra 2023 reduserte vi andelen innsatsstyring finansiering fra 50 til 40 prosent. Dette kan gjøre det enklere for sykehusene å prioritere oppgaver som ikke gir inntekter gjennom ISF. Helsedirektoratet har justert og utviklet innsatsstyrt finansiering innen fødselsområdet for at ordningen skal gi et riktigere bilde av kompleksitet og ressursbruk for ulike typer fødsler og behandlingsforløp. Jeg har også gitt de regionale helseforetakene i oppdrag å gjennomgå finansieringen av fødselsomsorgen i egne helseforetak og vurdere tiltak.

Vi styrker også den generelle sykehusøkonomien. Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til sykehus med om lag 2,2 milliarder kroner fra 2023 til 2024. Økningen kommer i tillegg til en videreføring av 4,7 milliarder kroner fra revidert nasjonalbudsjett 2023.

Regjeringen har således satt i verk flere tiltak om finansieringen av fødselsomsorgen, som representanten Thorvaldsen etterspør. Regjeringen legger fram arbeidet med den helhetlige føde- og barselomsorgen i vinter, som del av Nasjonal helse- og samhandlingsplan. Jeg ser fram til å legge planen fram for Stortinget og til diskusjonene om retningen for vår felles helsetjeneste og den helhetlig føde- og barselomsorgen.

SPØRSMÅL NR. 101

Innlevert 12. oktober 2023 av stortingsrepresentant Carina Thorvaldsen

Besvart 18. oktober 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Vil statsråden instruere Sør-Vest politidistrikt om å omgjøre vedtaket om å nedlegge spesialgruppen Spiderweb, for å sikre at arbeidet mot vold og overgrep mot barn ikke nedprioriteres i tiden fremover?

BEGRUNNELSE:

Barnekonvensjonen ble en del av norsk lov i 2003, og i artikkel 34 og 36 pekes det på medlemslandenes forpliktelse til å treffe tiltak som forhindrer ulovlig seksuell aktivitet, seksuelt misbruk og generelt alle former for ut-

nyttelse som kan være til skade for barn. Med bakgrunn i dette er det helt uforståelig at nettopp dette arbeidet nå har blitt en salderingspost i politiets budsjetter gjennom nedleggelsen av spesialgruppen Spiderweb.

Spesialgruppen som ble opprettet i 2019 har spilt en svært viktig rolle i å forebygge, etterforske og avdekke seksuelle overgrep og nettovergrepssaker mot barn og unge. I perioden har Spiderweb jobbet frem over 100 domfellelser, og det er et åpenbart behov for spesialkompetanse i politiet på dette feltet.

Forebygging av og arbeid mot vold og overgrep mot barn er noe av det viktigste arbeidet vi står ovenfor som politikere. Riksadvokaten er også krystallklar på viktigheten av dette arbeidet, da det er rangert høyt over de mest alvorlige kriminalitetsutfordringene vi står ovenfor. Det er derfor helt utrolig at politiet, på tross av riksadvokatens prioriteringer, velger å nedprioritere sikkerheten til og ivaretagelsen av barna våre. Når man vet at ca. 5 % av alle barn lever i forhold preget av vold, og at 20 % av jenter og 7 % av gutter oppgir å ha vært utsatt for seksuelle overgrep, i tillegg til de livslange konsekvensene disse barna ofte må leve med i ettertid bør det ikke være tvil om at justisministeren må på banen og overstyre disse prioriteringene.

SPØRSMÅL NR. 102

Innlevert 12. oktober 2023 av stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth

Besvart 20. oktober 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

Har adgangen til å utveksle kompetanseopplysninger for personer med midlertidig kollektiv beskyttelse bidratt til å mobilisere flere flyktninger til å jobbe i offentlig sektor, og kan statsråden redegjøre for hvor mange det gjelder, samt hvilken kompetanse har blitt registrert?

BEGRUNNELSE:

Stortinget vedtok i juni 2023 hjemmel for utveksling av kompetanseopplysninger for personer med midlertidig kollektiv beskyttelse for å mobilisere arbeidskraft til offentlig sektor. Det bes om en oversikt over hvilken type kompetanse som har blitt registrert gjennom dette arbeidet. Det bes i tillegg om en oversikt over hvor mange som har blitt mobilisert gjennom ordningen.

Svar:

Spørsmål om organiseringen av ressursene i politidistriktene ligger innenfor politimestrenes ansvarsområde. I dette tilfellet har politimesteren vurdert at en omorganisering vil være hensiktsmessig. Den konkrete organiseringen av dette viktige arbeidet avgjøres lokalt i politidistriktene, i dette tilfellet Vest politidistrikt. Regjeringen prioriterer bekjempelse av internettrelaterte overgrep mot barn høyt. I statsbudsjettet for 2024 foreslås det en økning på 30 mill. kr. til å styrke politidistriktenes kapasitet til å avdekke og straffeforfølge internettrelaterte overgrep mot barn. Regjeringen arbeider også med en opptrappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner. Internettrelaterte overgrep vil inngå i denne planen.

Jeg har bedt Politidirektoratet om en oppdatering på status for prosjektet, og har fått opplyst at Sør-Vest politidistrikt fortsatt vil ha en målrettet innsats mot overgrep mot barn. Alle opprettede saker vil prioriteres i den totale sakporteføljen. Jeg viser for øvrig til mine svar på spørsmål nr. 26 (2023-2024), nr. 39 (2023-2024) og nr. 88 (2023-2024).

Svar:

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) fikk våren 2023 i oppdrag sammen med andre relevante direktorater og aktører, å utarbeide en nasjonal plan for hvordan kommunene og fylkeskommunene best mulig kan mobilisere og ta i bruk ressursene hos personer med bakgrunn fra Ukraina i kommunal og fylkeskommunal tjenesteproduksjon ved behov. Et premiss for arbeidet med planen var at mobiliseringen skulle være frivillig (Prop. 110 L (2022-2023)). Å ta i bruk ressurser blant de med midlertidig kollektiv beskyttelse, gir behov for å behandle personopplysninger for å avdekke hvem som kan sysselsettes på hvilke områder.

Direktoratene leverte plan for mobilisering av ressurser til departementet før sommerferien. I planen var det ikke lagt opp til at kompetanseopplysninger skal

videreformidles fra IMDis register uten samtykke fra den enkelte. Departementet har derfor foreløpig ikke hatt behov for å ta i bruk den midlertidige hjemmelen til å gi midlertidig forskrift om innhenting og utlevering av kompetanseopplysninger. Som en oppfølging av den nasjonale planen har IMDi i samarbeid med øvrige velferdsdirektorater fått i oppdrag å utarbeide korte yrkesrettede opplæringsløp for å bli assistent i barnehage- og opplæringssektoren og medhjelper innenfor helse- og omsorgstjenesten. IMDi leder videre en prosjektgruppe med Arbeids- og velferdsdirektoratet og Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse, hvor KS, NHO og LO deltar. Prosjektet skal blant annet få gjennomført en informasjonskampanje rettet mot arbeidsgivere i særlig relevante bransjer. Partene skal også involveres i arbeidet med å utvikle ytterligere bransjerettede kurs og bidra til at flere medlemsbedrifter og bransjer med rekrutteringsbehov deltar på lokale og regionale jobbmesser.

Ved ankomst til Norge gjennomføres det en forenklet bosettingssamtale, der mottaket registrerer opplysninger om høyeste utdanningsnivå, fagfelt og siste yrkeserfaring. Etter bosetting har fordrevne som deltar i introduksjonsprogrammet rett og plikt til å gjennomføre kompetansekartlegging. Kartleggingen skal minst omfatte hvilke språkkunnskaper og hvilken utdanning, arbeidserfaring og annen relevant kompetanse personen har. 75 prosent av de omtrent 11 000 som er kartlagt i IMDis system så langt har høyere utdanning. Naturvitenskap, håndverk og tekniske fag er de vanligste fagfeltene. Historie- og språkfag, humaniora, religion og estetiske fag er også et svært hyppig forekommende fagfelt for de som har registrert sin kompetanse.

Så langt er om lag 5 150 ukrainere sysselsatt og rundt 14 500 deltar i introduksjonsprogram. Det antas at om lag 8 500 ukrainere vil avslutte introduksjonsprogrammet i løpet av 2023. Av de i underkant 2 300 som har avsluttet så langt har rundt 6 av 10 gått ut i arbeid eller utdanning.

SPØRSMÅL NR. 103

Innlevert 12. oktober 2023 av stortingsrepresentant Rauand Ismail

Besvart 18. oktober 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

I Prop. 13 S (2011-2012) om Dovrebanen er det lagt inn et framtidig togstopp nord i Eidsvoll. I 2023, i slutfasen av anleggsarbeidet, er et slikt togstopp verken fulgt opp eller prosjektert. Avsatt område fremstår også som planmessig og anleggsteknisk urealistisk.

Hvordan er et togstopp nord i Eidsvoll tenkt ivaretatt dersom riving av eksisterende stasjonsområde ved gamle Minnesund stasjon gjennomføres høsten 2023?

BEGRUNNELSE:

Forslaget i Innst. 118 S (2011-2012) om togstopp 2,3 km nord for nye Minnevikabro var en forutsetning fra et enstemmig kommunestyre i Eidsvoll, men framstår som urealistisk både når det gjelder plassering og teknisk gjennomførbarhet.

Riving av Minnesund stasjonsområde starter nå i oktober 2023, og er en irreversibel avgjørelse om fjerning av nasjonal jernbaneinfrastruktur. Det foreligger mao. et uklart beslutningsgrunnlag uten utredede alternativer. Et jernbaneknutepunkt nær et sterkt trafikert E6 nord i

Eidsvoll må vurderes som en betydelig brikke for å oppnå nasjonale transportmål.

I 2023 er det også endrede politiske mål for transportsektoren. Det er blant annet mål om å redusere behov for transport, innføre nullutslippsteknologi på transportmidlene vi har, og å flytte transport fra de kildene med mest utslipp til de med minst utslipp.

I NTP 2025-2036 bør Minnesund sees i sammenheng med at det i snitt passerer mer enn 15 000 biler daglig langs E6, og at det vil være naturlig å vurdere en utnyttelse av det eksisterende stasjonsområdet som blant annet en endeholdeplass for Gardermobanen, og som nasjonalt knutepunkt i en plan for elektrifisert transport. Det er et betydelig miljøpotensial i å avlaste trafikk langs E6, og det gamle stasjonsområdet har arealer som fint kan utnyttes som innfartsparkering for flere tusen reisende. Med en forlenget Gardermobane vil omtrentlig reisetid til Gardermoen Lufthavn være 17 min. og Oslo S 40 min.

Svar:

23. oktober er det offisiell åpning av nytt dobbeltspor mellom Venjar og Langset. Sammen med dobbeltsporet Kleverud-Sørli-Åkersvika, som står ferdig i 2027, vil Venjar-Langset bidra til to tog i timen i grunnrute mellom Oslo og Hamar. De raskeste fjerntogene vil bruke under én time på strekningen, og det blir også bedre vilkår for godstogene. Dette er med andre ord et stort løft spesielt for person- og godstransporten på Dovrebanen, men også for jernbanen generelt i Norge.

Når det gjelder muligheten for et fremtidig togstopp nord i Eidsvoll, så er det riktig at dette ble omtalt i Prop. 13 S (2011-2012). Proposisjonen gjaldt fellesprosjektet E6-Dovrebanen som omfattet utbygging av E6 på den 21 km lange strekningen Minnesund-Skaberud til firefelts veg, og utbygging av dobbeltsporet jernbane på den 17 km lange strekningen Langset-Kleverud. Prosjektet fikk investeringsbeslutning i Stortinget i desember 2011 basert på nevnte proposisjon. Det nye dobbeltsporet på strekningen ble offisielt åpnet i desember 2015.

Det er imidlertid ikke riktig, som representanten skriver, at det i denne proposisjonen ble «lagt inn et framtidig togstopp nord i Eidsvoll». Derimot heter det:

«Dovrebanen har ikke stasjoner på denne strekningen, men på Langset i Eidsvoll kommune vil en mulig framtidig stasjon bli forberedt gjennom utspregning av stasjonsområdet.»

Ifølge Bane NOR er det heller ikke riktig, som representanten skriver, at «avsatt område fremstår som planmessig og anleggsteknisk urealistisk». I forbindelse med byggingen av dobbeltsporet Langset-Kleverud ble det, slik beskrevet i proposisjonen, tilrettelagt for en eventuell framtidig holdeplass på Langset/Ørbekk gjennom utspregning av området. Bane NOR påpeker at dette vil være den beste løsningen for en evt. framtidig togstopp i området, både med tanke på bygging og i forhold til framtidig kapasitet og trafikkavvikling.

I utbyggingen av nytt dobbeltspor Venjar-Eidsvoll-Langset, er det ikke lagt opp til eller planlagt å etablere anlegg for togstopp for passasjerutveksling mellom Eidsvoll og Tangen, i tråd med investeringsgrunnlaget som Stortinget ga sin tilslutning til i 2011. Begrunnelsen den gang, som i dag, er at markedsgrunnlaget anses for lite. Reguleringsplanen med KU (konsekvensutredning) for strekningen Eidsvoll-Langset i Eidsvoll kommune ble stadfestet oktober 2016. Stortinget fattet vedtaket om utbygging og fastsatte rammer for strekningen Venjar-Eidsvoll-Langset (Doknes) 4. desember 2017. Det hører med til historien at det ikke har vært togstopp på Minnesund stasjon siden 1980.

En evt. løsning med å omgjøre det gamle stasjonsområdet til innfartsparkering vil også være krevende og lite markedsrettet. Det må bygges en ny planfri avgreining på dobbeltsporet mellom Eidsvoll og Langset for å komme til gamle Minnesund stasjon, noe som vil være svært ko-

stbart. Videre vurderes behovet for innfartsparkering ved Minnesund som beskjedent. Pendlere fra Eidsvoll har god tilgang på parkeringsplasser ved Eidsvoll stasjon og ved Eidsvoll Verk (Råholt). Det må forventes at kun et fåtall vil kjøre til Minnesund (ca. 10-12 minutter i feil retning) for å parkere for reise til Oslo. Mellom Eidsvoll og Tangen er kundegrunnlaget, som nevnt, for beskjedent til å forsvare egen pendelparkering. En forlengelse av Gardermobanens tog ville også medført økte driftskostnader for staten.

Etterbruk av dagens jernbanetrasé mellom Eidsvoll og Langset ble fastsatt i reguleringsplan for strekningen høsten 2016, der det ble lagt til grunn at dagens trasé via Minnesund skal omdisponeres til bruk som turveg. At eksisterende trasé skulle nedlegges ble allerede omtalt i kommunedelplanen for E6 Minnesund-Skaberud og Dovrebanen Eidsvoll-Sørli, fastsatt i 2009. Den nye turvegen, kalt Vormtråkk, medfører at all jernbaneteknikk i tidligere trasé mellom Eidsvoll og Langset rives, et arbeid som allerede er igangsatt. På Langset skal Vormtråkk knyttes sammen med en turveg etablert i tidligere jernbanetrasé mellom Langset og Kleverud frigjort gjennom Fellesprosjektet Dovrebanen og E6.

SPØRSMÅL NR. 104**Innlevert 12. oktober 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad****Besvart 20. oktober 2023 av fiskeri- og havminister Cecilie Myrseth****Spørsmål:**

Kva er grunnen til at regjeringa ikkje kjem til Stortinget med ein oppfølging for å handtere kvikksølvet utanforbi Fedje?

GRUNNGJEVING:

Eg viser til mitt spørsmål dokument nr. 15:2321 (2022-2023) om ubåten på Fedje. Der svarte statsråden: Om det viser seg mogleg, vil vi presentere saka for Stortinget i samband med framlegginga av Prop. 1 S (2023-2024). Tydelegvis viste det seg ikkje mogleg verken å presentere noko eller opplyse stortinget om status.

Svar:

Denne saka fortener at det blir sett eit endeleg punktum så raskt som mogeleg. Rapporten frå ekspertutvalet og høyringssvara er til vurdering i Nærings- og fiskeridepartementet. Det er krevjande og komplekse vurderingar regjeringa no er i gong med, og dette arbeidet vil ta noko tid. Vi meiner det er viktig at vi bruker den tida som er naudsynt for å sikre at vi treff den rette avgjerda.

Det vil bli lagt fram forslag til vidare handtering av ubåtvraket og kvikksølvforureininga for Stortinget så snart som mogeleg etter at regjeringa har treft si avgjerd, seinast i samband med revidert nasjonalbudsjett for 2024.

SPØRSMÅL NR. 105**Innlevert 12. oktober 2023 av stortingsrepresentant Christian Tybring-Gjedde****Besvart 20. oktober 2023 av utenriksminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Har norske myndigheter hatt kontakt med Hamas de siste to årene, offisielt eller uoffisielt, i få fall hvor ofte, på hvilket nivå og hvor ofte har terrororganisasjonen Hamas eventuelt besøkt Norge eller hatt kontakt med norske utenriksstasjoner?

BEGRUNNELSE:

Tidligere regjeringer og Jonas Gahr Støre har hatt omfattende kontakt med Hamas. Etter terrorangrepet på Israel hvor Hamas står bak, er det av offentlig interesse å få opplyst hvilken eventuell rolle norske myndigheter har hatt i kontakt med Hamas.

Svar:

I kraft av Norges mangeårige engasjement i den israelsk-palestinske konflikten og tilstedeværelse i regionen har vi mange kontakter mot aktører i Midtøsten, også Ha-

mas. Kontakten med Hamas har i senere år funnet sted i regionen uoffisielt på embetsnivå med jevne mellomrom. Vi fortsetter å ha kontakt med Hamas - på samme nivå - i lys av den alvorlige situasjonen vi ser utspille seg i Israel og Gaza.

I vår dialog med Hamas har vi tydelig formidlet vår sterke fordømmelse av deres avskyelige terrorhandlinger mot sivile i Israel. Vi har gitt klar beskjed om at voldshandlingene må stanses umiddelbart, at gislene må løslates, at sivile beskyttes og at det gis humanitær adgang. At vi har kontakt med slike grupper betyr ikke at vi ikke kan fordømme deres terrorhandlinger på det aller sterkeste.

SPØRSMÅL NR. 106**Innlevert 12. oktober 2023 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo****Besvart 23. oktober 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Hva var antall døgnplasser innen TSB i 2022 og 2021, levert av private og offentlige, hvor mange døgnplasser ligger det an til i 2023, og kan statsråden forsikre om at alle de nedlagte private døgnbehandlingsplassene nå har blitt erstattet innen helseforetakene?

BEGRUNNELSE:

Det har ikke manglet på forsikringer fra helseministeren om at antallet døgnbehandlingsplasser innen psykisk helsevern (PH), også tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB), ikke skulle reduseres selv om fritt behandlingsvalg (FBV) ble avvirket. Ifølge NHO Geneo er over 200 døgnbehandlingsplasser bare innen TSB i ferd med å forsvinne. Tre eks. på institusjoner som allerede har lagt ned døgnbehandling er Vitalis Kragerø, We Care og Vangseter.

Statsråden har lovet at hun skal følges nøye med på utviklingen og sørge for at alvorlig psykisk syke skjermes. Gjennom bla Sykehustalen og oppdragsbrev har sykehusene fått beskjed om å prioritere psykisk helse og skjerme tilbud innen PH. Behov for en særlig innsats for å styrke tilbudet til mennesker med alvorlige psykiske lidelser, inkludert døgnkapasiteten, ble understreket.

I statsbudsjettet for 2024 skal en styrking på 150 millioner brukes på flere døgnplasser innen PH. Statsråden sier hun er glad for at dette prioriteres til tross for et stramt budsjett. Også i statsbudsjettet for 2023, var 150 ekstra millioner i sykehusene begrunnet med et styrket PH. Etter avviklingen av FBV har det blitt lovet at behovet for tjenester innen PH, også TSB, skal dekkes i helseforetakene. Dette gjelder også døgnbehandlinger. Ifølge tall fra NHO Geneo har innhentet, så hadde Helse Sør-Øst (HSØ) 230 pasienter i døgnbehandling innen TSB hos private i fjor høst. Ifølge dem har også HSØ nå redusert antall TSB-døgnplasser med minst 100 plasser avhengig av belegg. Det kan derfor virke som at pasienter som har behov for døgnbehandling ikke får et tilbud, eller de mottar poliklinisk behandling, som mange vil hevde at ikke er tilstrekkelig for veldig mange i denne pasientgruppen. Når det gjelder behandling for TSB-pasienter og avviklingen av TSB sier statssekretær Ellen Rønningen-Arnesen at dersom situasjonen tilsier det, vil helseforetakene øke egen kapasitet, utvide gjeldende avtaler med privat eller inngå nye avtaler. Det synes å være langt mellom det som sies av helseministeren og det som faktisk skjer i helseforetakene. Undertegnede er bekymret for at helseministeren,

som sier hun har kontroll, stilltiende har samtykket til en nedbygging av døgnkapasiteten i helseforetakene, eller har resignert på området.

Svar:

For å svare på spørsmålet har jeg bedt om innspill fra de regionale helseforetakene.

Helse Midt-Norge RHF opplyser følgende:

«Helse Midt-Norge RHF har totalt 198 døgnplasser innen TSB i egen region, inklusive rusakutt og elektive avrusingsplasser, hvorav 92 døgnplasser hos 2 private ideelle leverandører med avtaler iverksatt fra 1. juli 2022. En nedgang på 7 døgnplasser fra foregående år kan forklares ut ifra befolkningens behov og utviklingstrend i behandlingen innen TSB i Helse Midt-Norge, i retning av mer dynamisk og individuelt tilpasset døgnbehandling.

Som et supplement til de offentlige TSB klinikkene har vi anskaffet døgnbehandling hos private ideelle, med mulighet for økt bruk av sekvensielle forløp og brukerstyrte senger, økt bruk av poliklinisk behandling og ambulante tjenester i tilknytning til døgnbehandling og kortere oppholdstid i døgnbehandling.

De private ideelle TSB leverandørene bidrar til et mer variert behandlingstilbud, noe som forventes å gi effekt i form av bedre pasientbehandling, flere pasienter som får tilbud samt kortere ventetid. Ventetid og fristbrudd peker i positiv retning ved at vi har få fristbrudd og innfrir ventetid innen 30 dager.

Helseforetakene har ingen planer om å redusere sine døgntilbud hverken i PH og TSB såfremt behovsutviklingen ikke tilsier ny vurdering. I 2021/22 ble det etablert ny sikkerhetssavdeling ved St. Olavs hospital HF. Dette er et nasjonalt, regionalt og lokalt tilbud for de aller sykeste pasientene innen psykisk helsevern, og har 21 sengeplasser fordelt på pasienter med opphold i medhold av psykisk helsevernloven og personer som gjennomfører dom på overføring til tvungen omsorg. Det nye bygget har kvaliteter som innebærer en betydelig forbedring av pasienttilbudet, og er lagt til rette for nye høyspesialiserte regionale eller nasjonale oppgaver ved behov. I tillegg er det i 2022 etablert nye lokale sikkerhetsplasser i Helse Møre og Romsdal HF og Helse Nord Trøndelag HF, totalt 14 sengeplasser. Helse Møre og Romsdal HF tar høst 2024 i bruk nye lokaler ved SNR Hjelset for flere funksjoner innen PH døgn på sykehusnivå og vil med dette også kunne tilby betydelig forbedring av helhetlig tjenestetilbud for disse funksjonene.»

Helse Nord RHF opplyser følgende:

«Situasjonen i Helse Nord når det gjelder døgnbasert behandling innen TSB har vært uendret i perioden 2021 til i dag. Det er 95 plasser i de offentlige helseforetakene og 87 plasser hos private institusjoner med avtale med Helse Nord. Det foreligger ingen planer om endringer på dette området som

vil ha effekt i løpet av 2023. Da ordningen med Helfo-godkjenning av private rusinstitusjoner ble besluttet avvirket, vurderte Helse Nord at det var tilstrekkelig med ledig kapasitet ved de eksisterende behandlingstilbudene til at en eventuell økning i innsøking kunne ivaretas uten etablering av nye tilbud, og det er ingen indikasjon på at situasjonen har endret seg siden da.»

Helse Sør-Øst RHF opplyser følgende:

«Under begrunnelsen om antallet døgnplasser innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB) i 2021 og 2022 synes betegnelsen "private" utelukkende å benyttes om leverandører som har levert tjenester under ordningen Fritt behandlingsvalg (FBV). Helse Sør-Øst RHF har imidlertid avtaler med et stort antall private leverandører som ikke er en del av FBV-ordningen.

Helse Sør-Øst RHF hadde i 2021 og 2022 avtaler med 22 private ideelle leverandører innen TSB om kjøp av 709 døgnplasser. Det ble med bakgrunn i avviklingen av godkjenningssordningen FBV gjennomført en anbudskonkurranse som resulterte i 30 nye døgnplasser slik at det samlede antallet plasser nå er 739 døgnplasser. Det var i 2022 ca. 94 % belegg på avtalene. Dette er tilnærmet samme nivå som de tre foregående årene.

Helseforetakene har dessuten siden 2022 hatt til sammen 400 døgnplasser innen TSB, mot 410 døgnplasser i 2021. Reduksjon av ti plasser fra 2021 til 2022 er knyttet til avvikling av en bo- og omsorgstjeneste ved Sørlandet sykehus HF, der driften nå er opprettholdt i et samarbeid mellom kommunal helsetjeneste og frivillig tjenesteaktør. Dagbehandlingstilbudet innen TSB ble samtidig styrket. Sørlandet sykehus HF er godt fornøyd med endringen.

Godkjenningsordningen i FBV ble avvirket fra 31.12.2022, men med en overgangsordning på 12 måneder. Rapporteringen fra Helfo til Helse Sør-Øst RHF viser at det innen TSB var like høy aktivitet til og med mai 2023 som i året før. Flere FBV-leverandører har nå avvirket sin virksomhet, og det er de siste månedene betydelig reduksjon i antall pasienter som behandles. Helse Sør-Øst RHF har ikke hatt noen påvirkning på avviklingsprosessen, og en eventuell utvidelse av egen kapasitet har derfor vært vanskelig å planlegge. Per september 2023 har helseforetakene i Helse Sør-Øst betalt tilnærmet 161 millioner kroner for kjøp av TSB-tjenester fra FBV-leverandører.

Helse Sør-Øst RHF har flere virkemidler for å ivareta pasienters behov og tilstrekkelig behandlingsskapasitet ved avvikling av godkjenningssordningen FBV:

1. Benytte restkapasitet i helseforetak, ideelle sykehus og hos private avtaleparter
2. Utvide eksisterende avtaler med private avtaleparter
3. Gjennomføre nye anskaffelser gjennom anbudskonkurranser
4. Utvide behandlingsskapasiteten i helseforetakene og ideelle sykehus

Det foretas løpende vurderinger av behov for utvidelse av døgnbehandlingsskapasiteten innen TSB ved helseforetakene. Aktivitetstallene i månedsrapporteringen til styret i Helse Sør-Øst RHF viser at det er en økning i antallet utskrevne pasienter, tilnærmet uforandret antall oppholdsdøgn og en økning i an-

tallet polikliniske konsultasjoner. Det er ingen økning i antallet fristbrudd sammenlignet med samme tid i 2022. Ventetiden er svakt økende, men likevel tett opp til styringsmålet på 30,4 dager. Helse Sør-Øst RHF har derfor vurdert at kapasiteten inn-til videre ikke trenger å økes utover den gjennomførte anskaffelsen på 30 døgnplasser.»

Helse Vest RHF opplyser følgende:

«I Helse Vest var det totalt 344 døgnplasser innen TSB i 2021 og 2022 (samlet for helseforetakene og de private institusjoner som Helse Vest har avtale med). Pr 1. oktober 2023 er det 328 døgnplasser. Det er i tillegg opprettet noen enheter innen psykisk helsevern som gir et behandlingstilbud til pasienter som både har rusmiddelavhengighet og alvorlig psykisk lidelse (ROP).

I perioden fra og med 2015 til og med 2022 var det en del døgnplasser tilgjengelig innenfor ordningen med 'fritt behandlingsvalg', i private klinikker godkjent av Helfo. I Helse Vest gjaldt dette tre institusjoner: Stiftelsen Karmsund ABR senter som var i drift fra 2015 og ut 2022, Unicare 12-trinnsklinikk fra 2015 og til avslutning i juni 2022 etter egen beslutning, og Mestringshusene Tynes som ble godkjent av Helfo i november 2020 og avsluttet da ordningen ble avvirket i desember 2022. I 2021 var det i gjennomsnitt 39 pasienter ved slike Helfo godkjente institusjoner, samtidig som det i gjennomsnitt var 77 ledige døgnplasser i regionen.

Etter en jevn økning i antall pasienter med behandlingsbehov innen TSB etter innføringen av rusreformen i 2004, holdt antallet pasienter seg stabilt over flere år. I perioden fra 2016 til 2020 endret dette seg til en årlig nedgang på 0,5 % pr år (antall pr 100 000 innbyggere som fikk behandling). Fra 2020 til 2021 var nedgangen på 2 %.

Behovet for døgnplasser innenfor TSB overvåkes kontinuerlig, blant annet med å monitorere ventetider og fristbrudd. I 2023 har pasienter i Helse Vest ventet i 33 dager i gjennomsnitt på oppstart av behandling innen TSB.

Det totale døgntilbudet innen TSB i Helse Vest vurderes til å være riktig dimensjonert, det er god kvalitet i pasientbehandling, og behandlingsbehovet i pasientpopulasjonen svares ut på en forsvarlig måte.»

SPØRSMÅL NR. 107**Innlevert 12. oktober 2023 av stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund****Besvart 18. oktober 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hvordan har statsråden tenkt å følge opp Rambøll-rapporten som kom i september?

BEGRUNNELSE:

Rambøll har foretatt en kartlegging av psykiske belastningsreaksjoner blant ansatte i kriminalomsorgen, på bestilling av Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI). Rapporten ble overlevert i september 2023. I rapporten har det blitt utarbeidet 21 forslag til forebyggings- og håndteringstiltak som kan bidra til å redusere forekomsten av uønskede hendelser og belastningsreaksjoner i etterkant av hendelser. Det bes om svar på hvordan statsråden og justisdepartementet har tenkt å følge opp rapporten, da særlig de 21 forslagene som har blitt utarbeidet.

Svar:

Rambølls rapport etter kartlegging av psykiske belastningsskader blant ansatte i Kriminalomsorgen viser at

mange ansatte utsettes for alvorlige og ubehagelige hendelser, trusler og hets. Jeg er glad for at Kriminalomsorgsdirektoratet tar situasjonen på alvor, og blant annet har bestilt kartleggingen som nå er gjort.

De ansatte i kriminalomsorgen har en viktig rolle, både for ivaretagelsen av domfelte og innsatte og for samfunnssikkerheten i stort. Det er en viktig grunn til at Regjeringen har prioritert kriminalomsorgen, og ønsker å bedre rammebetingelsene over tid. I 2022 og 2023 ble kriminalomsorgen styrket med til sammen 145 mill. kroner, og med ytterligere styrking i revidert nasjonalbudsjett for 2023. En styrking av bemanning og innholdet i straffegjennomføringen vil kunne bedre mulighetene til å ivareta innsatte med sammensatte behov.

Jeg er kjent med at Kriminalomsorgsdirektoratet er i gang med å følge opp rapporten i nært samarbeid med fagorganisasjonene og vernetjenesten i etaten. Jeg har tillit til at rapporten blir fulgt opp på en god måte og at tiltak som eventuelt har budsjett- og lovmessige konsekvenser, tas opp med departementet.

SPØRSMÅL NR. 108**Innlevert 12. oktober 2023 av stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad****Besvart 20. oktober 2023 av landbruks- og matminister Geir Pollestad****Spørsmål:**

I en sak i NRK 12. oktober 2023 intervjues en bonde som forteller om økonomisk usikkerhet og røde varselplaner i regnskapet fordi tilskudd som er innvilget etterbetales påfølgende år. I en ekstraordinær dyrtid med stor usikkerhet, er det viktig å skape forutsigbarhet for driften. Nå er det mange som ikke har pengene når regningene kommer.

Hva vil statsråden gjøre for å bidra til likviditet for bønder som må benytte seg av tilskuddsordningene for landbruket?

BEGRUNNELSE:

Økonomisk usikkerhet rammer bøndernes velferd og trygghet for videre drift. Det gjør det vanskeligere for unge bønder og utvikling av gårdsdriften. I tillegg til dette har prisen på renter, drivstoff, kraftfôr og andre nødvendige driftskostnader alle økt samtidig. Den økonomiske usikkerheten tærer for mange på motivasjon og psykisk helse. Det er på høy tid å oppdatere regelverket så det er mulig å drifte trygt også i dyrtid med utfordrende likviditet.

Svar:

Regjeringa legg stor vekt på å bidra til trygghet for norske bønder og matproduksjon, spesielt i ei krevjande tid med stor auke i kostnadane. Hausten 2021 innfridde vi jordbruket sitt krav om tilleggsløyving på 754 millionar kroner som organisasjonane hadde fremma for regjeringa Solberg, men ikkje fått svar på. Jordbruksoppgjera det siste 2 åra har gitt ein større auke i løyvingane over jordbruksavtala enn nokon gong. På 2 år har løyvinga auka med 54 prosent, frå 17,5 til 27 milliardar kroner, og det blei gitt ei ekstraløyving på 2 milliardar kroner i 2022. For eit vanleg bruk med mjølk (referansebruk nr. 1, med 33 mjølkekyr) vil sum tilskot auke frå 911.000 kroner i 2021 til vel 1.500.000 kroner i 2024 (auke på 65 prosent). Dei to fyste åra under denne regjeringa har budsjettstøtta til jordbruket auka om lag 3 gonger så mykje som summen av alle åtte år under regjeringa Solberg, som representanten Bollestad var ein del av.

Knytt til tørke- og flaumsituasjonen har vi mellom anna vedteke at den auken i satsar og tak i ordninga for produksjonssvikt som vart avtala for 2024, skal gjelde allerede frå 2023, og vi vil prioritere rask sakshandsaming og utbetaling av forskot.

Hovudutbetalinga av produksjons- og avløysartilskot kjem midt i februar kvart år og Stortinget løyver pengane i midt i desember. Utbetalinga er basera på data frå søkjarene med frist 15 oktober året før. Det er i praksis så kort tid mellom søknadar og utbetaling som mogeleg. Det er ikkje mogeleg å betale ut midlane før Stortinget har handsama statsbudsjettet.

Eg har stor forståing for at ein del opplever den ustabile situasjonen vi har som krevjande, trass denne sterke prioriteringa av budsjettmidlar frå regjeringa og auken i prisar på produkta. Eg vil halde fram med å leggje til rette for tryggleik for den norske bonden og norsk matproduksjon.

SPØRSMÅL NR. 109

Innlevert 12. oktober 2023 av stortingsrepresentant Carl I. Hagen

Besvart 20. oktober 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Vil statsråden sørge for en mye kortere behandlingstid for våpensøknader i politidistriktene, særlig Innlandet, herunder vurdere en egen særskilt forenklet prosedyre for aktive skyttere som har godkjenning fra før?

BEGRUNNELSE:

Det er nå svært lang behandlingstid på våpensøknad hos enkelte Politidistrikt. Spesielt Innlandet Politidistrikt.

Det er nå ca. 26 ukers saksbehandlingstid for våpen til Sport/konkurransesamt "øvrige søknader. Søknad på jaktvåpen påstås å være 19 uker, men dette stemmer dessverre ikke. Altså ½ års behandlingstid for behandling av en søknad for våpen til sport og konkurranse. Dette gjelder også for de som har våpen fra før og derved er godkjent.

Ved søknad om våpen leveres også med kopi av betalt medlemskap i skytterlag/klubb. Samt serienummer på FG-godkjent våpenskap. Enkelte politidistrikt krever også kopi av aktivitetslogg. Godkjent skytterleder i lag/klubb signerer også på et skjema for det enkelte våpenet som

det søkes om. Da bekreftes aktivitet og hvilke skyttergren i DFS (Det frivillige skyttervesen) våpenet skal/kan benyttes.

Dette må kunne gjøres svært mye enklere.

Det kan for eksempel forenkles ved at våpenforretningen ta seg av papirarbeidet. De bør kun be Politiet sjekke vandelen til søkeren. Så sender forretningen opplysningene om våpen, nr. og ny eiers navn og adresse.

De som er aktive skyttere bør kunne kjøpe og bytte våpen uten å måtte vente på 6 måneder på Politiets behandling.

Det virker svært tungvint, og skytterne føler seg mistenkeligjorte.

Svar:

Våpenforvaltningen gjennomgår nå en digitaliseringsprosess som etter planen vil effektivisere søknadsbehandlingen og redusere saksbehandlingstidene. Det er nå åpnet for at borgerne kan søke om erverv og lån av jaktvåpen digitalt. Disse søknadene behandles også digitalt. Oppslag i politiets registre og mot jegerregisteret for å kontrollere

vandel, personlige egenskaper og behov gjøres maskinelt. Tillatelsene sendes ut gjennom digital post innbygger, og gebyr kreves inn av Skatteetaten i ettertid. Hele prosessen med mottak, behandling og utstedelse av en kurant jaktvåpensøknad er dermed redusert fra ca. 40 minutter til 5 minutter. Tilsvarende prosess for sportsvåpen er under utvikling, og løsningen vil senere bli videreutviklet for øvrige tillatelser. Politidirektoratet forventer en kraftig reduksjon av saksbehandlingstiden som følge av den nye løsningen, som har fått navnet Blink.

Samtidig som politiet utvikler en digital søknadsløsning, utvikles det nytt våpenregister i samarbeid med Brønnøysundregistrene. Det nye registeret vil få utvidet funksjonalitet, noe som blant annet innebærer digital løsning for eierskifte etter samme modell som for motor-

vogn. Totalt vil nytt register og saksbehandlingsløsning forenkle og effektivisere hele prosessen med søknad, behandling og eieroverføring. Næringslivet, skytterorganisasjonene og saksbehandlere i politiet er involvert i utviklingen for å sikre at løsningene møter deres behov.

Den digitale løsningen antas å ville ivareta behovet for rask og forsvarlig saksbehandling på en bedre måte, også for dem som allerede innehar våpen og som dermed tidligere har fått kontrollert våpenlovas krav til behov og personlige egenskaper. Politidirektoratet har dessuten spilt inn forslag om en endring i våpenlova som muliggjør at saksbehandlingen utelukkende kan baseres på automatisert behandling av personopplysninger, og som vil bli vurdert av departementet Helautomatisert saksbehandling vil redusere saksbehandlingstiden ytterligere.

SPØRSMÅL NR. 110

Innlevert 12. oktober 2023 av stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg

Besvart 20. oktober 2023 av utenriksminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Vil utenriksministeren ta initiativ til en konferanse for giverland og humanitære aktører for å sikre godt koordinert hjelp til de som rammes av konflikten på Gaza og Vestbredden?

BEGRUNNELSE:

Den humanitære situasjonen på Gaza-stripen er prekær, og hjelpeorganisasjoner melder om dramatiske konsekvenser av at innbyggerne ikke får tilgang til strøm, mat og medisiner.

All erfaring viser at gode forberedelser er avgjørende for å minimere humanitære konsekvenser for sivile som rammes av krig. For de humanitære organisasjonene er det viktig både å ha politisk støtte for sitt viktige arbeid, og at finansiering er på plass slik at de kan starte arbeidet så snart situasjonen tillater det.

Norge har i en årrekke vært leder av Giverlandsgruppen for Palestina, og nyter respekt for arbeidet med å sikre hjelp. Vi bør i denne situasjonen kunne spille en rolle for å avhjelpe den desperate situasjonen på bakken slik at humanitær hjelp kan komme fram.

Svar:

Helt siden Hamas' terrorangrep mot Israel 7. oktober har regjeringen vært opptatt av eskaleringen i konflikten mellom Israel og militante grupper i Gaza. Norge har tett kontakt med mange land og aktører om hvordan vi kan bistå i å avhjelpe den humanitære situasjonen, beskytte sivile og unngå ytterligere eskalering. Vi vurderer fortløpende hvordan vi best kan bidra fra norsk side.

Situasjonen i Gaza risikerer å utvikle seg til en humanitær katastrofe. Det haster med å få humanitær hjelp inn i Gaza.

Den 13. oktober annonserte vi at Norge øker den humanitære støtten til sivilbefolkningen i Gaza med 70 millioner kroner. Støtten vil gå til de organisasjonene som er stand til å arbeide i området, både FN, frivillige organisasjoner og Røde Kors-bevegelsen.

Vi vurderer også ytterligere støtte til FNs organisasjon for palestinske flyktninger, UNRWA, til deres humanitære innsats. UNRWA spiller en nøkkelrolle i å bistå sivile inne i Gaza og det er viktig å styrke organisasjonens evne til å hjelpe.

Det forblir også viktig å opprettholde fokus på situasjonen på Vestbredden, inkludert Øst-Jerusalem, og støtten til den palestinske befolkningen der, som også rammes hardt av konflikten.

I arbeidet med å identifisere hvordan vi kan legge til rette for en koordinert internasjonal humanitær innsats er vi i løpende dialog med FN-systemet, andre giverland og humanitære organisasjoner. FNs kontor for humanitær koordinering, OCHA, er sentralt.

Som leder av giverlandsgruppen for Palestina (Ad Hoc Liaison Committee, AHLC) har Norge oppfordret det internasjonale samfunnet til å fortsette den økonomiske støtten til det palestinske folket, inkludert til Den palestinske selvstyremyndigheten. Norge er i dialog med sen-

trale partnere om hvordan vi best kan bruke AHLC-mekanismen i den pågående krisen.

Lederskap fra land i regionen er viktig, og vi må lytte til deres vurderinger og behov. Jeg deltar på et internasjonalt toppmøte i Kairo 21. oktober, der den humanitære responsen på krisen i Gaza vil være et sentralt tema. Som i andre kontakter med relevante aktører vil jeg understreke den avgjørende betydningen i å få humanitær tilgang til Gaza, at sivile beskyttes og alle parter respekterer humanitærrettens regler og prinsipper.

SPØRSMÅL NR. 111

Innlevert 13. oktober 2023 av stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad

Besvart 20. oktober 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe

Spørsmål:

Hvordan vil statsråden sikre at loven følges når selskap som primært sender digital faktura også må sende på papir, og vil statsråden sørge for at det gjennomføres et tilsyn som sikrer at fakturagebyrene er lovlige?

BEGRUNNELSE:

NRK fortalte i uke 41 om en 88 år gammel mann som får store fakturagebyr for å dra på hytta fordi han ikke har smarttelefon, og dermed ikke får betalt via linken som sendes ut etter bompassering. Forbrukerrådet hevder fakturagebyret i disse tilfellene fremstår ulovlig høyt, og at forbrukere lures til å betale mer enn de skal for selve tjenesten gjennom det høye gebyret.

Svar:

Som forbrukarminister er eg oppteken av å sikre gode forbrukarrettar og at forbrukarane skal vere verna mot urimeleg høge fakturagebyr. Høge fakturagebyr er i dag eit problem på tvers av bransjar, både for digital faktura og for faktura på papir.

I den nye finansavtalelova som tok til å gjelde frå 1. januar 2023, er det reglar i § 2-4 om fakturagebyr. Det heiter her at gebyr ikkje kan overstige betalingsmottakaren sine faktiske kostnader ved bruk av eit betalingsmiddel eller dei faktiske kostnadene ved å sende ei rekning. Eg forventar at bomselskap og betalingselskap er kjend med og rettar seg etter desse reglane.

Det er Forbrukartilsynet som fører tilsyn med reglane og det er Forbrukartilsynet som må vurdere om eit konkret fakturagebyr er i strid med reglane som er nemnde ovanfor og om dei vil undersøkje eller opne sak. Eg viser til at Forbrukartilsynet nyleg har pålagt fleire teleselskap og eit selskap som krev inn betaling frå forbrukarar på vegner av mellom andre fastlegar, å sende inn opplysingar om dei faktiske kostnadene selskapa har når dei sender ut faktura. Det viser at Forbrukartilsynet er merksam på dette området og det er veldig viktig. Når Forbrukartilsynet får opplysingane, vil tilsynet kunne vurdere om storleiken på fakturagebyra er lovleg.

Dersom Forbrukartilsynet vurderer at eit selskap tek ulovleg høge fakturagebyr, kan tilsynet sanksjonere lovbroten med tvangsmulkt eller lovbrotsgebyr. Tilsynet kan òg gå i dialog med selskapet om at denne skal forplikte seg til å tilby avhjelpande tiltak til forbrukarane som har fått for høge gebyr.

SPØRSMÅL NR. 112

Innlevert 13. oktober 2023 av stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson

Besvart 20. oktober 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

Hvorfor blir ikke toleransebeløpet for offentlig AFP regulert?

BEGRUNNELSE:

Jeg har blitt kontaktet av en pensjonist som reagerer på at hun ikke kan tjene mer enn 15.000 kroner i året før hennes AFP-pensjon blir avkortet. Med tanke på de siste års prisstigning, er beløpet reelt sett langt lavere enn tidligere.

Svar:

I forbindelse med innføringen av pensjonsreformen, ble AFP i privat sektor gjort om i 2011. Ordningen ble endret fra en tidligpensjonsordning til en ordning med livsvarig tillegg til alderspensjonen fra folketrygden der pensjonen ikke avkortes for arbeidsinntekt. Ansatte i offentlig sektor beholdt AFP-ordningen som en tidligpensjonsordning i perioden 62–67 år. Videreføringen innebar at pensjonen skal inntektsavkortes. Senere er det bestemt at offentlig ansatte som er født i 1963 eller senere, skal ha AFP som tilsvarende det som gjelder i privat sektor.

AFP for offentlig ansatte født før 1963 er nå under utfasing. Denne ordningen er basert på forutsetningen om at pensjonen kommer i stedet for lønn, ikke i tillegg til lønnen. Dersom både pensjon og lønn skal kunne mottas samtidig slik som for dem som er født etter 1962, kreves det endringer i beregningsmåten for pensjonen.

Inntektsprøvingen av offentlig AFP skjer på den måten at AFP-mottakeren melder antatt arbeidsinntekt til pensjonsinnsretningen. AFP fra Statens pensjonskasse avkortes dersom arbeidsinntekten er 15 000 kroner eller mer (toleransebeløp). Når skatteoppgjøret for den enkelte inntektsår er fastsatt, skal det skje et etteroppgjør dersom avviket mellom faktisk og tidligere oppgitt inntekt utgjør mer enn 15 000 kroner (også kalt toleransebeløp). Dersom arbeidsinntekten overstiger toleransebeløpet, skal hele arbeidsinntekten avkorte pensjonen, ikke bare det som overstiger toleransebeløpet.

Dagens regler for inntektsprøving av AFP ble innført 1. august 2000 både for privat og offentlig AFP. For privat AFP skjedde endringen som følge av Stortingets behandling av Ot.prp. nr. 60 (1998–1999) i lov om statstilskott til ordninger for avtalefestet pensjon. Forslaget baserte seg på forslag fra Førstepensjonsutvalget, jf. NOU 1998:19

Fleksibel pensjonering. Forslaget ble også fulgt opp til å gjelde for offentlig AFP. Reglene er basert på et pro-rata-prinsipp. Det innebærer at pensjonen reduseres med samme presentsats som arbeidsinntekten utgjør av tidligere arbeidsinntekt. Dersom inntekten reduseres til for eksempel 60 prosent av tidligere inntekt, skal vedkommende motta 40 prosent av full pensjon.

I prinsippet skal pensjonen avkortes allerede fra første krone. Av administrative grunner ble det innført et toleransebeløp slik at mindre avvik fra forventet inntekt ikke får betydning for pensjonsutbetalingen. I Ot.prp. nr. 60 (1998–1999) kapittel 7.1 ble det gitt følgende omtale av toleransebeløpet:

«Rikstrygdeverket gir i si høyringsfråsegn uttrykk for behovet for å avgrense talet på etterkontrollar og avrekningar talar for litt romslege toleransegrenser for endring av pensjonar og ved avrekning og etteroppgjer i sakane. Rikstrygdeverket meiner at det må fastsetjast eit nedre inntektsnivå for at det i det heile tatt blir aktuelt å avkorte pensjonen. På den andre sida viser Rikstrygdeverket til at ei friinntekt på 1/2 G i eit pro rata-system framleis inneber at pensjonistane klart tener på å ta ut delpensjon. Departementet er enig i at eit toleransebeløp for når det blir naudsynt å foreta avkorting og etteroppgjer må vere langt lågare enn 1/2 G.

Departementet meiner at spørsmåla om ved kva for inntektsnivå det bør vere aktuelt å avkorte pensjonen, ved kva for avvik i høve til oppgitt inntekt det blir naudsynt med endringar av løpande pensjon og om etteroppgjeret, er viktig – både for den einskilde pensjonist, for trygdeetaten og for dei pensjonskassene som skal administrere ordninga. Desse spørsmåla vil bli nærmare regulert i forskrift, men er likevel føremålstenleg å omtale nærmare her.

Departementet legg til grunn at det ikkje skal gjerast reduksjon i pensjonsutbetalingane når inntekta ved sidan av pensjonen er låg, til dømes lågare enn 4000 kroner per kalenderår.»

Toleransebeløpet ble satt til 4 000 kr da det ble innført fra 1. august 2000. Med virkning fra 1. januar 2002 ble toleransebeløpet økt til 15 000 kr. Det skjedde på bakgrunn av en anmodning fra Stortinget i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2002. Det vises til vedlagte omtale for kapittel 666 om AFP i St.prp. nr. 63 (2001–2002) side 46–49 og Innst. S. nr. 255 (2001–2002) side 98–101. En årlig regulering av toleransebeløpet var ikke blant alternativene som her ble vurdert.

For medlemmer av Statens pensjonskasse er toleransebeløpet fastsatt i forskrift. I KS' tariffområde er toleransebeløpet tariffestet. I KS-området er toleransebeløpet satt til 30 000 kr med virkning fra 1. januar 2002. En forsk-

jell mellom statlig og kommunal sektor, er at i kommunal sektor gjelder toleransebeløpet for AFP i perioden 62–65 år, mens i staten gjelder beløpet i hele AFP-perioden 62–67 år. AFP for arbeidstakere i kommunal sektor vil i perioden 65–67 år være inntektsprøvet etter reglene for ordinær alderspensjon.

En økning av toleransebeløpet kan gi insentiver til å ta ut pensjonen tidligere enn planlagt, for så å kunne

kombinere pensjon og arbeidsinntekt. Dette er uheldig. Økt toleransebeløp gjør også at terskelvirkningen av at arbeidsinntekten overstiger toleransebeløpet, øker med toleransebeløpets størrelse. Som nevnt ovenfor vil hele arbeidsinntekten avkorte pensjonen dersom den overstiger toleransebeløpet, ikke bare inntekten som overstiger toleransebeløpet.

SPØRSMÅL NR. 113

Innlevert 13. oktober 2023 av stortingsrepresentant Sveinung Stensland

Besvart 20. oktober 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Viser til handlingsplanen "Trygghet i hverdagen". I planen fremgår det at politiet har gjennomført piloter for å bedre tjenesteplanleggingen i politiet.

Kan statsråden utdype hvordan disse pilotene er gjennomført, samt svare på når det er forventet at sluttvurderingen av pilotene er klar og om sluttvurderingen vil bli offentliggjort?

Svar:

Tjenestekontoret er distriktets sentrale, utøvende funksjon for helhetlig og kontinuerlig arbeidsplanlegging og ressursdisponering. En god arbeidsplanlegging og disponering av de operative ressursene er viktig for å sikre fleksibilitet, tilgjengelighet, tilfredsstillende beredskap og en effektiv polititjeneste.

Politiet har igangsatt flere piloter for å utvikle tjenesteplanleggingen i to politidistrikt, henholdsvis i Innlandet og Sør-Øst politidistrikter. Pilotperioden utløper i desember 2023, og det vil deretter bli utarbeidet en sluttrapport. I begge distriktene er operasjonssentralene og en geografisk driftsenhet plukket ut til utprøving av nye arbeidsplaner. Målet for pilotene er at politidistriktene utarbeider en plan for ressurssetting i lys av hendelser og oppdrag som sørger for økt kvalitet på polititjenesten, og rett kompetanse til rett tid. Dette vil gi en organisering av polititjenesten som gir mer polititjeneste ut fra de tildelte ressurser, og som ivaretar helse, miljø og sikkerhet for de ansatte.

Jeg er kjent med at det har blitt avholdt faste statusmøter mellom politidistriktene og POD underveis i pi-

lotperioden. Sluttvurderingen vil være offentlig, så fremt det ikke foreligger beredskapsmessige/sikkerhetsmessige grunner til å unnta den helt eller delvis fra offentlighet. Sluttrapporten skal etter planen være ferdig i løpet av januar 2024.

SPØRSMÅL NR. 114**Innlevert 13. oktober 2023 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal****Besvart 26. oktober 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe****Spørsmål:**

Hvordan vil statsråden sikre at ingen flere barn dør i barnevernsinstitusjoner, og hvordan vil statsråden følge opp helsetilsynets anbefalinger?

BEGRUNNELSE:

Det ble i dag presentert en gjennomgang av saker der barn i barnevernsinstitusjon har mista livet. Rapporten er om et alvorlig problem, og viser at det dessverre dør barn som er i offentlige barnevernsinstitusjoner.

Barna er blant de svakeste og mest utsatte gruppene i samfunnet. Når det offentlige tar over omsorgen for dem er det soleklart at det må sikres at de får gode og trygge rammer, slik at alle dødsfall unngås. En del av disse barna har store og sammensatte problemer. Helsetilsynets direktør uttaler også at «dette dreier seg om det velferdsstaten ikke greide.» Med andre ord en fallitterklæring som statsråden bør ta på alvor.

Det er en tragedie at norske barn mister livet under barnevernets omsorg. Regjeringen har et overordnet ansvar for å sikre at barnas rettigheter oppfylles og at psykisk helse tas på alvor. Barn under offentlig omsorg må få hjertevarme, og vi må forvente at barna er trygge. Dessverre har vi den siste tiden sett en rekke avsløringer som tyder på at vi har et systematisk samfunnsproblem der barn i vanskelige situasjoner og under offentlig omsorg ikke får de rettighetene de har krav på.

Statsråden bør allerede nå ha en klar oppfatning av strakstiltak, da vi ikke har et eneste barn å miste. Så får heller de mer langsiktige tiltakene komme etter hvert.

Svar:

Rapporten frå Helsetilsynet om gjennomgang av saker der barn i barnevernsinstitusjon har mista livet dei siste 5 åra, er alvorleg. Eg gav Helsetilsynet i oppdrag å gjennomgå dødsfall i barnevernsinstitusjonar i mars 2023. Formålet var å sjå dei alvorlege hendingane i samanheng for å avdekke eventuell svikt og bidra til læring, utvikling og kvalitet i tenestene. Rapporten omfattar åtte jenter med store og samansette utfordringar som mista livet då dei var i barnevernsinstitusjon. Det er djupt tragisk.

Rapporten viser at vi ikkje har klart å vareta desse barna godt nok, og at tenestene har svikta i å gi barna det tilbodet dei hadde behov for. Samarbeidet mellom tenestene har ikkje vore godt nok. Helsetenestene var ikkje ut-

forma med tanke på unge med komplekse utfordringar, og mange flyttingar i barnevernet har og gjort dette vanskelegare. Det var manglande kontinuitet i det psykiske helsetibodet. Det var også manglande samsvar mellom deira behov og barnevernstiltaket som blei valde. Rapporten viser også at tilsynet ikkje var godt nok koordinert. Helsetilsynet kjem i rapporten med fleire tilrådingar og læringspunkt, mellom anna om samarbeid og samordning i tenestene og behov for styrka psykisk helsehjelp. Det blir òg tilrådd å innføre ei plikt til å varsle statsforvalter ved dødsfall.

Departementet mitt vil no saman med Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), gå grundig inn i rapporten og så raskt som mogleg vurdere tilrådingane frå Helsetilsynet. Rapporten og tilrådingane vil bli sett i samanheng med rapporten frå barnevernsinstitusjonsutvallet, som vart motteken av meg og helse- og omsorgsministeren i dag, 26. oktober. Begge rapportane vil bli tatt med i regjeringa sitt vidare arbeid for å forbetre barnevernet, styrke barns rettstryggleik og redusere risikoen for alvorlege hendingar.

Tilsynsarbeidet skal forbeholdt med tanke på læring. Helsetilsynet har fått i oppdrag å samanfatta og gi ei systematisk oversikt over funn frå gjennomførte tilsynsaktivitetar i barnevernet. Dei skal årleg analysere tilsynserfaringar og gje deira vurderingar av alvorlege tilsynsfunn. Tilsynet er særleg bedt om å gå gjennom dei mest alvorlege hendingane med ei tverrfagleg tilnærming, og gje råd om korleis dette kan bidra til betring og kvalitetsutvikling i barnevernet.

Regjeringa vil også etablere ein undersøkingskomisjon for saker som gjeld vald, overgrep eller grov omsorgssvikt mot barn. Hovudformålet vil være å avdekkje svikt i tenesteapparatet, bidra til at avdekte feil fører til læring og risikoreducerande tiltak, styrkje det førebyggjande arbeidet og betre samarbeidet på tvers av sektorane.

Regjeringa har i 2022 og 2023 fått Stortinget sin tilslutning til å tildele midlar til ei gradvis oppbygging av tverrfaglege team som kartlegg den psykiske og somatiske helsa til barn som flyttar ut av heimen. Formålet med tiltaket er at behovet til barna for helsehjelp i større grad blir avdekt, og at barnevernet får tilstrekkeleg informasjon om barnet til å kunne gi god og heilskapleg hjelp og omsorg.

Eg vil på eigna vis kome attende til Stortinget om vidare oppfølging av rapporten og arbeidet med å forebygge alvorlege hendingar, og forbetre og fornye institusjonsbarnevernet.

SPØRSMÅL NR. 115**Innlevert 13. oktober 2023 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal****Besvart 20. oktober 2023 av kultur- og likestillingsminister Lubna Boby Jaffery****Spørsmål:**

Hvor mange kontaktpunkter har norske myndigheter (departement, underliggende etater/tilsyn) hatt med Flutter Entertainment plc (PokerStars) og hva har hensikten med kontakten vært fra norsk side?

BEGRUNNELSE:

26. oktober vil norske spillere stenges ute fra PokerStars. Dette vil føre til store problemer for nordmenn som har penger stående inne på siden. Ikke minst vil det føre til at mange tusen norske pokerentusiaster tvinges over på andre plattformer som ikke har på langt nær den samme sikkerheten, troverdigheten eller reguleringer som ivaretar rettferdig spill og de som har et spilleproblem. Det påpekes også at PokerStars ikke har rettet seg mot det norske markedet i sin markedsføring.

Nordmenn kan helt lovlig spille poker, med ekte penger, over nett, så lenge sørveren ikke står i Norge. Det kan virke som om Lotteritilsynet (eller andre representanter fra norske myndigheter) har lagt press på Flutter Entertainment plc for å sperre norske kunder fra deres plattform. Vi ønsker få kunnskap om detaljene i denne eventuelle dialogen, om henvendelsene er i tråd med gjeldene regel- og lovverk.

Svar:

Kultur- og likestillingsdepartementet har ikke hatt kontakt med foretaket Flutter Entertainment plc som står bak merkevaren og nettsiden Pokerstars.

Lotteritilsynet opplyser til oss at de ikke har rettet varsel eller vedtak med pålegg om stans av ulovlig spilltilbud mot Flutter Entertainment plc (Pokerstars). Lotteritilsynet opplyser videre at de heller ikke på annen måte har vurdert spilltilbudet til Pokerstars og hvorvidt dette har vært rettet mot Norge. De kan heller ikke uttale seg om grunnlaget for hvorfor Pokerstars har valgt å stenge norske brukere ute fra Pokerstars. De informerer oss om at de på generelt grunnlag, blant annet på sin nettside lottstift.no, oppfordrer alle spillerselskap til å kontakte Lotteritilsynet dersom de ønsker veiledning i forbindelse med ønske om å trekke seg ut av det norske markedet.

Representant Silje Hjemdal påpeker i sin begrunnelse for spørsmålet, at PokerStars ikke har rettet seg mot det norske markedet i sin markedsføring.

Jeg vil gjøre oppmerksom på at det ikke utelukkende er markedsføring som avgjør hvorvidt et spilltilbud må ansees rettet mot Norge eller ikke. Dette beror på en totalvurdering av hvordan spilltilbudet fremstår. At et utenlandsk spillerselskap stenger spilltilbud for norske brukere vil derfor kunne være en måte de velger å sikre at de ikke bryter forbudet i pengespilloven mot å rette spilltilbudet sitt mot det norske markedet uten tillatelse. Det er ingen som har tillatelse til å tilby nettpoker i Norge.

Jeg er kjent med at selskapet Flutter Entertainment plc har opplyst offentlig at de har gått ut av det norske markedet av kommersielle grunner.

SPØRSMÅL NR. 116**Innlevert 13. oktober 2023 av stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa****Besvart 20. oktober 2023 av utenriksminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Kva gjer Noreg for å oppretthalda norma mot prøvesprengingar av atomvåpen og for at atomvåpenstatane som ikkje har ratifisert Prøvestansavtalen (CTBT), inkludert vår allierte USA, skal ratifisera denne?

GRUNNGJEVING:

Noreg leier nå saman med Panama arbeid med universalisering av CTBT. Samtidig kjem det meldingar om at tre av verdas atomvåpenstatar gjer klar mogleg gjenoppstart av kjernefysisk testing. Både Kina, USA og Russland har etablert nye bygg og auka aktiviteten i testområda sine, melder CNN. Russland har gitt uttrykk for at dei vurderer å trekka seg frå avtalen.

CTBT har bidratt til eit viktig moratorium på prøvesprengingar, som nå ser ut til å slå sprekker. Det er ei svært skremmande utvikling, og det vil vera eit brot med ei viktig norm i internasjonal politikk. Sjølv om CTBT ikkje har tredd i kraft, har avtalen skapt ei sterk internasjonal norm mot prøvesprengingar.

For at CTBT skal tre i kraft og bli ein del av internasjonal rett må alle dei 44 statane med kjernefysisk kapasitet (spesifisert i avtalens vedlegg II) ratifisera.

Svar:

Det globale nedrustingsarbeidet er under stort press. Det er difor viktigare enn nokon gong å arbeide for å bevare og styrke internasjonale avtalar som dannar rammeverket for global nedrusting og ikkje-spreiing. Prøvestansavtalen (CTBT) er avgjerande for å avgrense spreinga av kjernevåpen til nye statar og for å stanse det kjernefysiske våpenkapplauget. Noreg tok difor nyleg på seg eit leiarverv saman med Panama for den såkalla artikkel XIV-konferansen. Noreg har teke eit særskilt ansvar for å fremje global oppslutting til Prøvestansavtalen, og for at den blir sett i kraft.

Som ein del av dette leiarvervet har Noreg medverka til å forhandle fram ei politisk erklæring om at Prøvestansavtalen blir sett i kraft, som blei vedteke med konsensus av Dei sameinte nasjonane under høgnivåveka i september. Dette viser at det finns politisk vilje til samarbeid om sentrale nedrustingsspørsmål.

Saman med Panama vil Noreg arbeide vidare for ytterlegare oppslutting frå statar som ennå ikkje har skrivne under på/eller ratifisert avtalen, medrekna såkalla Annex

II-land. Vi vil ta opp Prøvestansavtalen i relevante samtalar på både politisk- og embetsnivå.

Varselet frå Russland om at dei vil trekkje tilbake si ratifikasjon av Prøvestansavtalen er særskilt alvorleg. Noreg har saman med Panama sendt eit brev til russiske styresmakter der vi har gitt uttrykk for djup bekymring. Vi har òg oppfordra Russland til å avstå frå alle handlingar som kan undergrave avtalen. Vi forventar at alle land som har skrivne under på avtalen forpliktar seg til å oppretthalde det globale moratoriet på kjernefysiske eksplosjonar som vi har hatt sidan tusenårsskiftet. Noreg vil saman med Prøvestansorganisasjonen (CTBTO) og eksekutivdirektør Robert Floyd, halde fram med å arbeide for at Prøvestansavtalen blir sett i kraft.

Medan vi ventar på at avtalen blir sett i kraft er det bygd opp eit verdsomspennande verifikasjonssystem. Dette har fleire hundre målestasjonar som kan registrere om land føretek prøvesprengingar. Verdas første og største målestasjon ligg i Noreg, som saman med fem andre stasjonar, driftast av NORSAR, Noregs nasjonale datasenter. Med hjelp av seismologiske måleinstrument, hydroakustikk og infralyd kan ein kontrollere om det går føre seg kjernefysiske eksplosjonar under jorda, under vatn og i atmosfæren. NORSAR har utvikla metodar i verdsklasse som kan skilje mellom naturlege ristingar (som til dømes jordskjelv) frå ristingane som oppstår ved kjernefysiske eksplosjonar. Dette gjer at Noreg har relevant kompetanse å bidra med internasjonalt.

SPØRSMÅL NR. 117**Innlevert 13. oktober 2023 av stortingsrepresentant Seher Aydar****Besvart 20. oktober 2023 av utenriksminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Tyrkia har intensivert sin folkerettstidige krig mot kurderne, som også rammer minoriteter som bor i området. Både skoler og sykehus er ramma av bombeangrepene mot Nord- og Øst-Syria (Rojava). Tyrkia har også gjennomført målrettede angrep mot essensiell infrastruktur som vannkraftverk, oljefelt og elektrisitet. Etter Genèvekonvensjonene er angrep på sivile og sivil infrastruktur krigsforbrytelser.

Hva er Norges holdning til Tyrkias systematiske krigsforbrytelser, og hva gjøres for å stanse angrepene mot sivile?

Svar:

Meldingene om tyrkiske luftangrep i Syria gir grunn til uro. Det er dypt beklagelig at sivile liv etter alt å dømme har gått tapt og at sivil infrastruktur ser ut til å ha blitt rammet. Vi registrerer at Tyrkia ser dette i sammenheng med terrorangrepet i Ankara 1. oktober, som PKK tok på seg ansvaret for. Regjeringen anerkjenner at Tyrkia har sikkerhetsbehov, men forventer samtidig at Tyrkia respekterer de begrensninger som ligger i folkeretten og beskytter sivile. Det gjelder alle parter.

SPØRSMÅL NR. 118**Innlevert 13. oktober 2023 av stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg****Besvart 19. oktober 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Siden SIRUS ble innlemmet i FHI, har samfunnsvitenskapelig rusmiddelforskning gått gjennom omorganisering, budsjettkutt og nedbemanning. I omorganiseringen skal nå flere gjenværende forskere på rusfeltet flyttes til Helsedirektoratet fra FHI, mot faglige råd fra FHI, fagforeninger og interessegrupper. Antall faktiske årsverk vil være redusert fra 35 i 2015 til 8 i 2024.

Mener regjeringen det er forsvarlig å svekke forskningsmiljøet, og vil regjeringen sørge for å styrke forskningen på feltet gjennom sin varslede rusreform?

Svar:

Som der framgår av Prop. 118 S (2022 –2023) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2023, har Helse- og omsorgsdepartementet foretatt en gjennomgang av den sentrale helseforvaltningen og vurdert behovet for justeringer i dagens organisering med sikte på effektiv ressursbruk, avklarte roller og ansvar mellom

etatene, samt effektiv og samordnet etatsstyring fra departementets side. Det har også vært ønskelig med justeringer som bedre henger sammen med regjeringens målsettinger i helsepolitikken. Som en konsekvens av dette, vil departementet gjennomføre organisatoriske endringer i forvaltningen med sikte på virkning fra 1. januar 2024. Endringene samler fagmiljøer for bedre utnyttelse av ressurser og fagkompetanse og gir et skarpere organisatorisk skille mellom helseforvaltningens kjerneoppgaver – myndighetsutøvelse, tilsyn og kunnskapsproduksjon. Formålet med omorganiseringen er ikke å redusere den samlede ressursbruken, men å oppnå gevinster i form av blant annet:

- bedre støtte til kommunene
- bedre utnyttelse av helsedata
- tettere kobling mellom digitaliseringsarbeidet og tjenesteutviklingen
- større synergier mellom det brede folkehelsearbeidet og arbeidet i helse- og omsorgstjenestene.

Endringen innebærer at Helsedirektoratet rendyrkes som en utvidet og mer helhetlig myndighetsetat med

«følge-med funksjoner» og rådgivningsfunksjoner innen hele helse- og omsorgstjenesten og folkehelseområdet. Tiltaket innebærer en samling av myndighetsfunksjoner, gjennomføringsfunksjoner og ansvar for registeranalyser og statistikk innen helse- og omsorgstjeneste- og det brede folkehelsefeltet i Helsedirektoratet. Dette betyr blant annet at deler av folkehelsefeltet flyttes fra Folkehelseinstituttet til Helsedirektoratet. Folkehelseinstituttet rendyrkes som en mer spisset kunnskapsetat med

ansvar for kunnskapsoppsummeringer og forskning, slik at forskning fortsatt vil være en viktig og vesentlig del av samfunnsoppdraget til instituttet – herunder også rusforskning.

Jeg mener at et godt kunnskapsgrunnlag og forskning er viktig for å sikre en god ruspolitikk. Når det gjelder spørsmålet en eventuell økt satsing på og styrking av forskning på rusmiddelfeltet, vil det i tilfelle først bli varslet i den kommende forebyggings- og behandlingsreformen.

SPØRSMÅL NR. 119

Innlevert 12. oktober 2023 av stortingsrepresentant Tage Pettersen

Besvart 24. oktober 2023 av Anniken Huitfeldt

Spørsmål:

Hvordan følger Norge med og hvordan bidrar vi eventuelt for å hjelpe det guatemalanske folket gjennom det som kanskje er deres største krise siden borgerkrigen tok slutt i 1996 med en fredsavtale hvor Norge var involvert?

BEGRUNNELSE:

Moss Avis beskriver denne uken en høydramatisk avslutning på et vennsbesøk fra Moss til vennsbyen Aguacatan i Guatemala.

Situasjonen i Guatemala har her hjemme kommet skyggen av det forferdelige som skjer i Ukraina, Midtøsten og jordskjelvet i Afghanistan. Men i internasjonal presse er det bred omtale.

Bakgrunnen for opptøyene i landet er valgresultatet, eller en maktgruppes benektelse av resultatet, og mange frykter kupp eller en ny borgerkrig.

I sommer vant Bernardo Arévalo presidentvalget i Guatemala. Han var i valgkampen tydelig på sin kamp mot korrupsjon.

Svar:

Guatemala avholdt i sommer valg på ny nasjonalforsamling og president. Antikorrupsjons-kandidaten Bernardo Arévalo fra partiet Semilla vant en klar seier i andre valgrunde og skal innsettes som ny president 14. januar 2024.

Sammen med internasjonale valgobservatører var også representanter fra Norge representert for å observere valget både under første og andre valgongang. Organisasjonen for Amerikanske stater (OAS) og

EUs valgobservatører slo fast at valget ble gjennomført på tilfredsstillende vis, og at resultatet reflekterte den demokratiske folkeviljen. Også Guatemalas valgdomstol (TSE) bekreftet at valgresultatet er gyldig.

Etter siste valgongang den 20. august har det vært en rekke forsøk, fra godt koordinerte krefter, å diskreditere valgresultatet for å hindre at Bernardo Arévalo blir innsett som Guatemalas neste president. Norge har i flere uttalelser påpekt at Guatemalas institusjoner må respektere folkets vilje og at prosessen med å legge til rette for en fredelig og demokratisk maktovertagelse må fortsette. Norge har også sluttet seg til EUs uttalelse av 5. oktober som understreket det samme.

I den siste tiden har det vært store demonstrasjoner i Guatemala, initiert av de ledende urbefolkningsorganisasjonene. Demonstrantenes krav er bl.a. at statsadvokaten må gå av da de mener hun forsøker å undergrave demokratiet ved å så tvil om gyldigheten av valgresultatet og at hun forsøker å kriminalisere partiet Semilla. OAS er blitt bedt om å bistå for løse den politiske krisen, foreløpig uten resultat.

Vår ambassade i Mexico hadde for få dager siden møter med representanter for regjeringen i Guatemala, hvor det ble formidlet at Norge er bekymret for det vi oppfatter som forsøk på å skape uklarheter rundt valgresultatet. Ambassaden møtte også påtroppende president Arévalo. I møtet ble det bl.a. overbragt et gratulasjonsbrev fra statsminister Jonas Gahr Støre som understreket at Norge står fast ved vår støtte til, og solidaritet med, Guatemala og at vi er klare til å samarbeide med landets nye regjering om felles prioriteringer.

Gjennom et flergiverfond etablert av FNs utviklingsprogram (UNDP) har Norge bidratt med 1,9 mill. kroner for å bistå den nye regjeringen med å utarbeide og gjennomføre strategiske politiske grep for de første 100 dagene etter at de overtar. Den norske langsiktige bistanden til Guatemala vil fortsette, med fokus på styrking av rettsstaten, urfolks politiske rettigheter og anti-korrupsjon. Med en ny regjering på plass i Guatemala vil Norge etter hvert også se på hvordan vi kan støtte opp under den nye regjeringens prioriteringer, da vi mener maktskiftet er en historisk mulighet for å få utviklingen tilbake i et demokratisk spor som følger opp fredsavtalens intensjoner og løfter fra 1996.

Norge vil fortsette det nære samarbeidet med FN-systemet og holde løpende kontakt med norsk sivilsamfunn som er til stede i Guatemala. I tillegg vektlegger vi å koordinere oss med likesinnede land slik at vi taler med en samlet stemme om viktigheten av å beskytte demokratiske prosesser og folkets vilje. Det er ikke tvil om at den tydelige internasjonale oppmerksomheten omkring valget så langt har bidratt positivt, men det er fremdeles knyttet mye usikkerhet til tiden frem til regjeringsskiftet.

Norge vil være til stede under presidentinnsettelsen 14. januar, og vi vil fortsette å følge utviklingen tett med blant annet flere besøk til Guatemala i løpet av høsten.

SPØRSMÅL NR. 120

Innlevert 12. oktober 2023 av stortingsrepresentant Tage Pettersen

Besvart 23. oktober 2023 av kultur- og likestillingsminister Lubna Bobby Jaffery

Spørsmål:

Kan kulturministeren redegjøre for hvordan regjeringen økonomisk vil legge til rette for at litteraturfeltet kan opprettholde samme aktivitetsnivå i året som kommer?

BEGRUNNELSE:

Litteraturfeltet opplever et dramatisk inntektsbortfall så langt i denne regjeringperioden. I 2023 anslår landets litteraturhus et samlet inntektsbortfall på 3,86 millioner med bakgrunn i fjerningen av gaveforsterkingsordningen. Noe av dette ble for inneværende år kompensert med prosjektmidler, men med tydelige signaler om at det ville komme en permanent ordning for husene i statsbudsjettet. Det skjedde ikke i budsjettet for 2024.

Andre ferske eksempler innen den samme sektoren er Bergen internasjonale litteraturfestival som har tapt 200 000 kroner og Norsk Litteraturfestival på Lillehammer som gikk glipp av kr 600 000 etter at gaveforsterkingsordningen forsvant uten å bli erstattet av noe annet. Øvrige litteraturfestivaler viser samme tendens. Bortfallet av gaveforsterkning tilsvarer ca. 5 prosent av deres totale budsjett. For de som driver litteraturfestivaler har det veldig stor betydning.

Nettverk for norske litteraturfestivaler varslet i mai 2022 at litteraturfestivalfeltet ville tapte 1,5 millioner når gaveforsterkningen ville forsvinne. Og de var i det samme skrevet til Kulturdepartementet tydelige på at det for fes-

tivalene som har blitt tildelt gaveforsterkningsmidler var kritisk at ordningen forsvant uten at en ny ordning kom på plass.

Konklusjon to år etter; Ingen av litteraturfestivalene i landet har kommet bedre ut av det. De forteller at det ikke har kommet noen form for erstatning og at festivalene har tapt penger.

Til Aftenposten sa Anette Trettebergstuen i august 2021: Mange av de som tar imot gaveforsterking vil komme bedre ut med en regjering ledet av oss. De som har gjort seg avhengige av den støtten skal vi finne løsninger for.

Til NRK i sommer sa statssekretær Even Hagen at det ikke handler om å komme opp med nye ordninger som skal erstatte gaveforsterkingsordningen, men om å bruke pengene annerledes.

I Arbeiderpartiets partiprogram står følgende løfte til kulturektoren:

"Ap vil innføre en ny festivalstøtteordning som sikrer forutsigbarhet for festivalene og kunstnerisk kvalitet".

Svar:

Litteraturhusene er viktige møteplasser for litteraturformidling og offentlig samtale og debatt. De fleste litteraturhusene har også annen inntektsbringende virksomhet, og litteraturhusene regnes ikke først og fremst som

et offentlig ansvar. Til tross for dette får litteraturhusene i Oslo, Skien, Fredrikstad, Trondheim og Bergen tilskudd over statsbudsjettet. I statsbudsjettet for 2024 foreslår regjeringen å fordele 12,6 mill. kroner til de nevnte fem litteraturhusene, noe som innebærer en økning fra saldert budsjett 2023. I tillegg fikk litteraturhusene i 2023 et engangstilskudd på til sammen 5,5 mill. kroner i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett.

Regjeringen ønsker et åpent og inkluderende kulturliv der alle skal kunne delta. Vi vil bidra til å jevne ut forskjeller i samfunnet. Økonomi, bosted eller bakgrunn skal ikke være avgjørende for folks mulighet til å delta i kunst og kultur. Dette ligger til grunn for regjeringens fordeling av tilskudd over kulturbudsjettet, og det er styrende for hvordan vi fordeler spillemidler til kulturformål.

Gaveforsterkningsordningen ble finansiert over spillemidlene. Vi valgte å utvikle denne ordningen fordi vi mener at fordelingen av spillemidlene bør prioriteres av folkevalgte, og ikke være et resultat av private givers preferanser. Vi kommer ikke til å etablere nye ordninger som skal kompensere for bortfall av gaveforsterkningsordningen. Men spillemidlene som tidligere gikk til gaveforsterkning, skal fortsatt gå til kulturformål. Vi vil at spillemidlene skal fordeles bredere, og nå ut til flere. Dette ligger til grunn for fordelingen av spillemidlene i 2023, der vi har prioritert å styrke kulturfrivilligheten, som kor, krops, sang, litteratur, teater og kulturrom.

Bibliotek, litteratur og leselyst henger sammen, og regjeringen har store ambisjoner for dette feltet. Vi vil gjøre litteraturen mer tilgjengelig for folk i hele landet, og stimulere til lesing og leselyst. Kultur- og likestillingsde-

partementet gir tilskudd til en rekke tiltak som bidrar til å styrke norsk litteratur. Kulturrådets innkjøpsordninger er blant de mest sentrale. I 2023 styrket vi innkjøpsordningen for sakprosa med 10 mill. kroner. I budsjettet for 2024 foreslår vi å styrke litteraturstøtteordninger i Kulturrådet med 7 mill. kroner fordelt på skolebibliotekordningen og produksjon og innkjøp av nye, norske tegneserier. Dette må ses i sammenheng med regjeringens kommende lese-lyststrategi, som Kultur- og likestillingsdepartementet og Kunnskapsdepartementet samarbeider om.

Bibliotekene spiller en særskilt rolle i denne sammenheng. Vi styrker bibliotekene og bidrar til at folk over hele landet får et bedre bibliotektilbud. Jeg la nylig fram en utvidelse av den nasjonale bibliotekstrategien. Denne skal bidra til å styrke bibliotekenes arbeid med leselyst og litteraturformidling, og styrke arbeidet med digital infrastruktur i bibliotekene. Departementet har fordelt 54,7 mill. kroner av spillemidlene i 2023 til å styrke bibliotekene ved å følge opp tiltak i bibliotekstrategien. Dette innebærer en økning på 5 mill. kroner.

Tidligere denne måneden ble en ny og utvidet bokhylaavtale presentert. Avtalen er inngått mellom Nasjonalbiblioteket og Kopinor, og vil gi den norske befolkningen digital tilgang til 400 000 bøker som er utgitt i Norge fram til og med 2005. Dette utgjør 175 000 flere bøker enn i dag, og bøkene vil gjøres tilgjengelige via Nasjonalbibliotekets nettbibliotek. Ingen andre land i verden kan tilby et bedre digitalt bibliotek for sine innbyggere, og jeg antar at spørsmålsstiller, som tidligere har engasjert seg i saken, støtter at regjeringen har prioritert dette.

SPØRSMÅL NR. 121

Innlevert 13. oktober 2023 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud

Besvart 23. oktober 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Hvilke lov- eller forskriftsendringer må foretas for at Helfo kan rette opp i sin egen feil i fordeling av fastlegeliste, uten at pasienter som har hatt fastlege i en årrekke havner i fastlegekø?

BEGRUNNELSE:

Sandnes kommune har fått en utfordring, som oppsto på grunn av en feil hos Helfo. Tidligere i høst sluttet en fas-

tlege i kommunen, og da ble de 950 pasientene overført til en fastlegevikar. På grunn av en feil hos Helfo fikk vikaren overført 1090 pasienter, altså 140 flere. Disse pasientene hadde ikke fastlege, men ble overført på grunn av en feil i systemet til Helfo.

Legevikaren er fortvilet over den økte arbeidsmengden, og kommuneoverlegen frykter hun skal si opp. Sandnes kommune forventer selvsagt at Helfo retter opp i deres egen feil.

Problemet er at Helfo har svart til Sandnesposten at de ikke har noen måte å rette opp dette, uten å ta et «tilfeldig uttrekk» av fastlegelisten til vikaren. Da er risikoen stor for at pasienter som har hatt fastlege i en årrekke havner i Sandnes kommune sin lange fastlegekø. Helfo sin begrunnelse er at det er både lovmessige og systemtekniske utfordringer som gjør at de ikke kan rette opp feilen.

Spørsmålsstiller har stor forståelse for kommuneoverlegen i Sandnes kommune er fortvilet. Vi har en vedvarende fastlegekrise, og da har vi ikke råd til å miste en fastlege på grunn av en feil som er begått av Helfo.

Jeg ønsker derfor å vite hvilke «lovmessige utfordringer» som gjør at Helfo ikke kan løse sin egen feil. Hvis dette problemet kan løses av Helse- og omsorgsdepartementet eller Helfo, forventer jeg at det blir gjort. For dette fremstår som en feil i systemet til Helfo som kan ramme flere kommuner enn Sandnes.

Svar:

Helse- og omsorgstjenesteloven §§ 3-1 og 3-2, med utfyllende bestemmelser i Forskrift om fastlegeordning i kommunene, hjemler kommunenes plikt til å sørge for allmennlegetjenester og organisering av fastlegeordningen.

Som representanten viser til ble det ved overføring av listeinnbyggere fra en avsluttet fastlegeliste til ny legevikar i Sandnes kommune, ved en feil overført ytterligere 140 listeinnbyggere til vikarlisten. De 140 innbyggerne var bosatt i kommunen med status som rett til fastlege, men

uten tildelt listeplass. Dette ga en overtallighet på 140 listeinnbyggere på den aktuelle listen.

Helfo-systemet er lagt opp med automatisk tildeling av listeplass til innbyggere uten tildelt listeplass, når det er en eller flere lister i kommunen som har ledig plass.

Helfo beklaget feilen overfor kommunen. Etter en intern avklaring kunne Helfo trekke ut de samme 140 innbyggerne som var overtallige, og plassere dem på en ny ubesatt liste i Sandnes kommune (altså ikke som et randomisert uttrekk). Kommunen ga sitt klarsignal til dette den 7. september, og endringene ble iverksatt med virkning fra 1. oktober i år (som første mulige dato for listeendringer).

Dermed fikk en sikret at de 140 innbyggerne forble innlemmet i fastlegeordningen i samsvar med deres rettigheter, og vikaren fikk en liste som tilsvarte den opprinnelige listen fra avtroppende fastlege. Ingen andre innbyggere på denne listen ble berørt eller flyttet til andre lister. Rutiner i Helfo er nå gjennomgått for å unngå nye, tilsvarende feil.

Endring i gjeldende regelverk er altså ikke nødvendig for å rette opp i en enkeltfeil ved overføring av listeinnbyggere til ny fastlege. Det er viktig å sikre at fastleger og vikarer sikres gode og forutsigbare arbeidsvilkår, samtidig med at innbyggernes rettigheter blir best mulig ivaretatt. I dette tilfellet har det vært en menneskelig feil, som Helfo og kommunen sammen har klart å rette opp i henhold til gjeldende regelverk.

SPØRSMÅL NR. 122

Innlevert 13. oktober 2023 av stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes

Besvart 23. oktober 2023 av utenriksminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Vil regjeringen kreve at Israel stanser bombingene og fordrivelsen av sivile palestinere, hever blokaden av Gaza og avstår fra bakkeinvasjon, og hva blir i så fall konsekvensene for Israel fra norsk side om ikke kravene overholdes?

BEGRUNNELSE:

Israel har innført full beleiring av Gazastripen og nekter livsviktige forsyninger inn. Det betyr at 2,3 millioner mennesker ikke får tilgang på mat, vann, strøm eller medisiner.

er. Utenriksministeren har i media omtalt dette som en kollektiv avstraffelse og et brudd på humanitærretten.

Israel har videre iverksatt massive bombeangrep på Gaza som har krevd mange sivile liv, og en talsperson fra det israelske militæret har uttalt at deres fokus er å gjøre skade, ikke presisjon. De israelske styrkene har mobilisert i stort antall utenfor området og sier de forbereder seg på bakkeinvasjon.

Statsministeren fordømte fredag morgen Israels blokade og tiltak mot sivile, og uttalte:

"Det er en oppskrift på så store lidelser, med enorme humanitære konsekvenser, at vi må si tydelig ifra."

Spørsmålsstiller ønsker å vite om å si tydelig fra innebærer at Norge formidler noe krav til israelske myndigheter, og om å bryte disse kravene blir forbundet med noen håndgripelige konsekvenser.

Svar:

Hamas grufulle terrorangrep 7. oktober er det verste angrepet mot Israel i landets historie. I denne situasjonen har Israel et klart grunnlag i folkeretten for å forsvare seg. Alle selvforsvarshandlinger må imidlertid være nødvendige og forholdsmessige, og alle militære operasjoner må også utføres i samsvar med humanitærretten. Sivile må beskyttes.

Dette betyr blant annet at militære angrep må skille mellom sivilbefolkningen og militære mål, og at selv an-

grep mot militære mål er forbudt etter humanitærretten dersom sivile rammes uforholdsmessig.

Ifølge humanitærrettens regler må videre alle praktisk mulige tiltak for å forhindre eller redusere sivile tap og skader iverksettes. Skoler, sykehus, sivile hjem, vann- og strømforsyning og annen kritisk sivil infrastruktur må beskyttes. Syke og sårede må få nødvendig pleie, uansett hvilken side de tilhører.

Jeg vil understreke at humanitærrettens forpliktelser til å beskytte sivilbefolkningen i Gaza også påhviler Hamas, og at sivilbefolkningen aldri, under noen omstendigheter, må brukes som menneskelige skjold.

Vi må gjøre alt vi kan for å stanse dette blodbadet og hindre en regional opptrapping. Statsministeren og jeg har begge tett kontakt med sentrale aktører i regionen om dette. Lederskap fra landene i regionen er viktig.

SPØRSMÅL NR. 123

Innlevert 10. oktober 2023 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken

Besvart 25. oktober 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Regjeringen foreslår en økning i CO₂-avgiften på avfallsforbrenning i 2024. Avfallsforbrenningsselskaper frykter økt eksport av avfall til Sverige, konkurser og dermed redusert overskuddsvarme til norske fjernvarmeanlegg. Det er snakk om 3 Twh årlig varmeproduksjon som leveres til byer over hele landet.

Har regjeringen vurdert konsekvensene av den økte CO₂-avgiften på forbrenning av avfall, for energiforsyningen i Norge, i form av f.eks. økt behov for bruk av strøm til oppvarming, noe som særlig vil være et problem om vinteren?

Svar:

Da avgiften ble innført ble det lagt til grunn at eventuelle virkninger på energimarkedene ikke ville være vesentlige. Avgiften på avfallsforbrenning vil isolert sett gjøre det mindre lønnsomt å forbrenne fossilt avfall i Norge sammenlignet med om man ikke hadde en slik karbonprising. Samtidig er det en rekke andre forhold som påvirker lønnsomheten i denne næringen. Samlet anslås ikke avgiften å ha noen betydelig virkning på tilgangen eller prisen på energi i Norge. Det er bred enighet på Stortinget om at

karbonprising er et av hovedvirkemidlene for å stimulere til omstilling og utslippskutt. Når avgiften differensieres, vil den bidra til en relativt lik karbonprising også i forhold til konkurrerende anlegg i naboland.

SPØRSMÅL NR. 124**Innlevert 13. oktober 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg****Besvart 23. oktober 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hva vil statsråden foreta seg for å sikre at utenlandske aktivister som hindrer norske departementers virksomhet blir utvist fra landet og ilagt innreiseforbud?

BEGRUNNELSE:

Det vises til dagens demonstrasjoner utenfor hele elleve departementer i Oslo. Aktivistene blokkerte inngangene til departementene. Da de ble pålagt av politiet å fjerne seg fra inngangene, nektet de å etterkomme politiets pålegg og måtte derfor fjernes ved makt ved at politiet bar demonstrantene vekk fra inngangen. Det er straffbart å ikke etterkomme politiets pålegg. Fra medias dekning fremgår det at det også er utlendinger blant aksjonistene, som med ulovlige metoder har søkt å hindre departementenes virksomhet ved å hindre politisk ledelse og de departementsansatte adgang til departementet. Det fremgår videre av mediedekningen at enkelte av de utenlandske demonstrantene var i Oslo og deltok i de tilsvarende demonstrasjonene i februar i år, hvor inngangene til Finansdepartementet og Olje- og energidepartementet ble blokkert. Enkelte av demonstrantene er internasjonalt profilert som nettopp aktivister og demonstranter. En kan med rette betegne disse som fulltidsdemonstranter, og det synes som om de utelukkende kommer til Norge for å delta i aksjoner som forsøker å hindre norske sentralmyndigheter i å utøve sitt virke. Som nevnt er dette andre gangen enkelte av demonstrantene søker å hindre departementenes arbeid.

Det vises videre til at Justis- og beredskapsdepartementet har alminnelig instruksjonsadgang i saker etter utlendingsloven jf. utlendingsloven § 76, men hovedregelen er at det ikke er instruksjonsadgang i enkeltsaker. I saker som berører grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn har også departementet instruksjonsmyndighet i enkeltsaker, jf. utlendingsloven § 128. Spørsmålsstiller vil hevde at det at utenlandske aktivister hindrer departementene i å utføre sitt arbeid, er et spørsmål som berører grunnleggende nasjonale interesser og at lovens vilkår for instruksjonsadgang dermed er oppfylt. Særlig i de tilfeller der det er tale om gjentakende obstruksjon av norske sentralmyndigheters virke. Det bes derfor om en tilbakemelding fra statsråden om hva hun vil foreta seg for å sikre at de utenlandske aktivister som hindrer norske departementers virksomhet blir utvist fra landet og ilagt forbud mot innreise til Norge.

Svar:

Som representanten er kjent med, er det Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda som behandler enkeltsaker og fatter vedtak om utvisning, med grunnlag i de lovbestemmelsene Stortinget har fastsatt.

Stortinget har også fastsatt at Justis- og beredskapsdepartementet ikke skal kunne gripe inn i avgjørelsen av slike enkeltsaker med mindre de berører grunnleggende nasjonale interesser.

Jeg merker meg at representanten Wiborg mener at slike aksjoner mot departementene som han tar utgangspunkt i, må anses å berøre grunnleggende nasjonale interesser.

Det fremgår av forarbeidene til utlendingsloven at begrepet «grunnleggende nasjonale interesser» kom inn i loven til erstatning for det tidligere begrepet «rikets sikkerhet» og «tvingende samfunnsmessige hensyn». Begrepet «grunnleggende nasjonale interesser» er i henhold til forarbeidene forutsatt å favne noe videre enn «rikets sikkerhet», ved at det blant annet kan omfatte trusler mot private interesser eller personer i noe større omfang enn det som uten videre ville følge av en naturlig fortolkning av begrepet «rikets sikkerhet». I forarbeidene er det som eksempel vist til at det kan være mer treffende å benytte begrepet «grunnleggende nasjonale interesser» ved terrorvirksomhet som ikke nødvendigvis har til hensikt å ramme rikets sikkerhet som sådan, men like mye å skape frykt i sivilbefolkningen.

Jeg tolker spørsmålet fra representanten Wiborg, slik at det gjelder vurderingen av ikke-voldelige aksjoner. I utgangspunktet finner jeg det i så fall klart at det ville være feil å forstå Stortinget slik at bestemmelsen om utvisning av hensyn til grunnleggende nasjonale interesser skal få anvendelse.

Håndteringen av utlendinger som bryter norsk lov gjennom ikke-voldelige aksjoner av den karakter som spørsmålet gjelder, hører dels til politiet i straffesakssporet og dels til utlendingsforvaltningen i det utlendingsrettslige sporet.

Utgangspunktet i det utlendingsrettslige sporet er at en utlending uten oppholdstillatelse normalt vil kunne vurderes bortvist dersom det er grunn til å frykte at vedkommende vil begå en straffbar handling som kan føre til fengselsstraff, eller dersom bortvisning for øvrig anses nødvendig av hensyn til blant annet offentlig orden. Dersom utlendingen faktisk blir ilagt straff, vil det også kunne vurderes utvisning.

Dersom utlendingen har oppholdstillatelse eller er EØS-borger, gjelder det strengere vilkår for utvisning. Blant annet kan EØS-borgere bare utvises dersom de utg-

jør en virkelig, umiddelbar og tilstrekkelig alvorlig trussel mot grunnleggende samfunnshensyn.

SPØRSMÅL NR. 125

Innlevert 13. oktober 2023 av stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland

Besvart 24. oktober 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Hva er fristen for å melde norsk deltakelse i den første pilotauksjonen «auction as a service», og vil regjeringen sette av nasjonale midler slik at Norge kan gi støtte til norske virksomheter som ikke når opp i konkurransen i EU?

BEGRUNNELSE:

Gjennom budsjettdokumentene forstår vi at regjeringen mener den europeiske hydrogenbanken (EHB) er et godt egnet verktøy, og peker på EHB som erstatning for differansekontrakter.

Regjeringen mener at EHB sammen med eksisterende virkemiddel vil bidra til utvikling av markedet for hydrogen som energibærer med ingen eller lave utslipp. Det er likevel usikkert hvor mye av EU sine midler som vil tilfalle norske prosjekt.

Første auksjon av fornybart hydrogen (RFNBO) med €800 millioner i budsjett.

Auksjonen åpner 23. November 2023 og stenger 8. februar 2024.

Norge kan delta, men må i tilfelle tilslutte seg utvidelsen av kvotehandelsystemet (ETS) før nyttår.

Medlemslandene (og Norge) kan sette av midler til nasjonale prosjekter som ikke når opp i auksjonen i EHB.

Svar:

Regjeringen har fremmet en proposisjon til Stortinget for å legge til rette for at Norge kan delta i det forsterkede klimakvotesystemet til EU fra 1.1.2024. EØS-innlemmelse av endringene i klimakvotereguleringen innen utgangen av 2023 skal også sikre fortsatt norsk deltakelse i Innovasjonsfondet, og at norske aktører kan søke om midler fra den kommende hydrogenauksjonen, på lik linje med prosjekter i EU-land.

Den første auksjonen under den europeiske hydrogenbanken skal etter planen lyses ut 23. november

2023, med søknadsfrist 8. februar 2024. Budsjettet er på over 9 milliarder kroner (800 millioner euro).

EU-kommisjonen har åpnet for at landene kan legge egne nasjonale midler til den europeiske potten. Slike midler vil gå til eventuelle nasjonale prosjekter som ikke når opp i den europeiske konkurransen. I forbindelse med den kommende pilotauksjonen er det ikke satt av en slik nasjonal pott fra Norge. Kommisjonen satte en endelig frist for å melde inn en ordning med nasjonale midler til utgangen av september 2023. Alle nasjonale midler må være notifisert og vedtatt innen pilotauksjonen åpner i november. Ved fremtidige hydrogenauksjoner under hydrogenbanken kan det være mulig for Norge å legge til egne midler.

SPØRSMÅL NR. 126**Innlevert 14. oktober 2023 av stortingsrepresentant Margret Hagerup****Besvart 20. oktober 2023 av kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun****Spørsmål:**

Vil statsråden sørge for at WorldSkills fremdeles får tilskudd, slik at de kan arrangere skole-NM også i 2024, og eventuelt vurdere en øremerking av disse midlene?

BEGRUNNELSE:

Norge har et stort behov for fagarbeidere i årene som kommer, og regjeringen Solberg gjorde flere viktige grep for yrkesfagene. Det førte til at flere søkte seg til yrkesfag, flere fikk lærlingplass og at flere fullførte med fag- og svennebrev. Det er viktig å fortsette å løfte yrkesfagene gjennom konkrete tiltak som fremmer fagstolthet, motivasjon og mestringsglede hos yrkesfagelever.

Da er det trist å lese daglig leder i WorldSkills, Bjørnar Valstad, melde på deres nettsider at skole-NM for 2024 er avlyst. Beslutningen ble tatt i et felles møte mellom WorldSkills Norway og Skole-NM koordinatorene hos fylkeskommunene, og har sin begrunnelse i manglende avklaringer omkring sentral finansiering av WorldSkills Norways aktiviteter.

Fra og med 2024 oppretter Kunnskapsdepartementet en søknadsbasert tilskuddsordning, som er på høring frem til 15. oktober. På nåværende tidspunkt er det uklart om WorldSkills Norways aktiviteter vil komme inn under kriteriene i den nye tilskuddsordningen, noe som skaper stor usikkerhet for fremtidige arrangementer.

WorldSkills Norway har tidligere mottatt 4,1 millioner i grunntilskudd over Statsbudsjettet, for 2024 er WorldSkills Norway pr nå tildelt 1,9 millioner.

Skole-NM har blitt et viktig verktøy i fag- og yrkesopplæringa, og er en pedagogisk metode som bygger fagstolthet, motivasjon og mestringsglede hos yrkesfagelever. Skole-NM har også blitt en viktig arena for å synliggjøre yrkesfagene, og å bygge nettverk mellom skoler, opplæringskontor, bransjer og næringsliv. Skole-NM har hatt økende interesse fra elever og lærere og i 2023 ble det arrangert finaler i 37 fag.

Det vil være svært uheldig om manglende finansiering vil føre til at denne viktige arenaen ikke er tilgjengelig for ungdommer som tar fag- og yrkesopplæring i 2024.

Svar:

Jeg er i likhet med stortingsrepresentanten opptatt av å styrke yrkesfagene og er derfor glad for den positive utviklingen i antall læreplasser og fullføring innenfor fag- og

yrkesopplæringen. I statsbudsjettet for 2024 foreslår regjeringen å fortsette en kraftfull satsing på yrkesfagene. Tilskuddet til fylkeskommunene for å bidra til flere læreplasser gjennom bedre formidling og kvalifisering, videreføres med 485 mill. kroner. Tilskuddet til økt bruk av ordningen Fagbrev på jobb styrkes med 23 mill. kroner til 83 mill. kroner. I tillegg foreslår regjeringen å finansiere retten til å ta et fagbrev for personer som allerede har studie- eller yrkeskompetanse (yrkesfaglig rekvalifisering) med 189 mill. kroner over rammetilskuddet til fylkeskommunene.

Det ble varslet i statsbudsjettet for 2023 at departementet vil gjøre grunntilskuddet til frivillige organisasjoner over kap. 225, post 75, til en søknadsbasert ordning. Det er et viktig prinsipp at et gode som offentlige tilskudd er, skal fordeles på en måte som er åpen, mulig å etterprøve og som sikrer likebehandling. Målet med ordningen skal fremdeles være å sikre langsiktige og stabile rammevilkår for nasjonale ressursmiljøer. For å bidra til en forutsigbar overgang til den søknadsbaserte ordningen, er det lagt opp til at ordningen skal gjelde fra 1. juli 2024. Derfor er det foreslått å videreføre øremerkede tilskudd til dagens tilskuddsmottakere for våren 2024. For WorldSkills Norway utgjør dette 2,1 mill. kroner.

Utdanningsdirektoratet sendte forslag til forskrift for den søknadsbaserte ordningen på høring i juni i år. Høringsfristen var 15. oktober, og direktoratet har startet arbeidet med å gå gjennom høringsinnspillene. Det tas sikte på å fastsette forskriften og utlyse midlene i høst, slik at vedtak om tilskudd kan gjøres i god tid før ordningen skal tre i kraft fra 1. juli 2024.

Aktiviteten til WorldSkills Norway faller klart innenfor formålet med den søknadsbaserte ordningen som har vært på høring, der ett av områdene som ordningen skal rette seg mot, er å: «styrke praktisk læring og øke interesse og motivasjon for yrkesfag.» Høringsinnspillet fra WorldSkills Norway, og andre innspill, vil bli vurdert i det videre arbeidet. Den samlede bevilgningen til ordningen er i statsbudsjettet for 2024 foreslått videreført på samme nivå som de samlede øremerkede tilskuddene i 2023.

Det har vært et ønske fra frivilligheten om at medlemskap i Frivillighetsregisteret skal være et inngangskriterium for tilskuddsordninger for frivillige organisasjoner. Det gjør ordningen mindre byråkratisk. Kunnskapsdepartementet har merket seg at WorldSkills Norway er negativ til omleggingen av grunntilskuddet til en søknadsbasert ordning, og at dette begrunnes med at organisasjonen ikke er registrert i Frivillighetsregisteret. Det er mange

lignende organisasjoner som er medlem av frivillighetsregisteret, og det er etter det departementet kjenner til ingen grunn til at ikke også WorldSkills kan registrere seg.

Jeg er for øvrig enig med stortingsrepresentanten i at WorldSkills Norways aktiviteter, som skole-NM, er viktige

bidrag til motivasjon og mestringsglede i fag- og yrkesopplæringen. Jeg mener det skal være mulig å finne løsninger for videre finansiering av organisasjonens aktiviteter selv om grunntilskuddet legges om til en søknadsbasert ordning fra høsten 2024.

SPØRSMÅL NR. 127

Innlevert 15. oktober 2023 av stortingsrepresentant Ingvild Wettrhus Thorsvik

Besvart 19. oktober 2023 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen

Spørsmål:

Vil statsråden ta grep for å sikre at CITES-forskriften § 29 ikke er begrenset til arter oppført på liste A, og dermed sikre bedre samsvar med CITES-konvensjonen, dyrevelferdslovens § 3 og forvaltningsprinsippet om at dersom mindre inngripende tiltak er tilstrekkelig, skal disse benyttes?

BEGRUNNELSE:

Handel med truede dyrearter på tvers av landegrenser er et økende problem i en globalisert verden, og det er viktig at de tilsluttede parter av CITES-konvensjonen i de respektive landene håndterer problemet på en måte som ivaretar både artsbevaring og dyrevelferd.

I CITES-forskriften § 29 tredje ledd er det fastsatt at før avlaving av inndratte levende individer av arter oppført i vedlegg 1, liste A, skal Miljødirektoratet vurdere muligheten for omplassering av individet eller retur til utførselsstaten, og at slik retur kan tillates uten hensyn til vilkårene for utførsel i § 5 annet ledd. Dette er en snover tolking av konvensjonen, det eksisterer ingen slik begrensning i CITES-konvensjonen.

Tilsluttede parter til CITES-konvensjonen er dermed oppfordret til å legge til rette for vurdering av andre løsninger enn avlaving av ulovlig ervervede og konfiskerte individer (for omplassering eller eksport til utførselsstaten) av alle CITES-listede arter, og ikke kun av arter som står på vedlegg I til CITES-konvensjonen.

Slik CITES-forskriften er utformet i dag skal Miljødirektoratet kun vurdere omplassering fremfor avlaving for arter oppført i vedlegg 1, liste A. Man kan argumentere at denne bestemmelsen ikke utelukker muligheten for å gjøre tilsvarende vurderinger også for arter oppført i vedlegg 2, liste B. Likevel er det viktig å endre ordlyden i § 29 til å også inkludere arter oppført i vedlegg 1, liste B

for å sikre at en vurdering av andre løsninger enn avlaving skal foretas også for disse individene. Dette har bla. kommet til uttrykk i saken i saken om servalen Nino, der det ble gitt avslag på søknad om omplassering til redningsstater, med begrunnelse fra Miljødirektoratet om at bestemmelsen i forskriften ikke gjelder liste B-arter.

CITES har gitt retningslinjer (Resolusjon Conf. 17.8 (Rev. CoP19)) om hvordan man i praksis tar avgjørelser i situasjoner om ulovlig innførte dyr av (alle) CITES-listede arter. Det fremstår det klart at avlaving bør være siste utvei og at andre alternativer bør vurderes først.

Allerede i 1997 uttalte Rådet for dyreetikk seg om ulovlig importerte dyr og hvorfor avlaving som forvaltningspraksis er uheldig. Prinsippet om dyrs egenverdi er nedfelt i dyrevernloven.

Svar:

Overutnyttelse og ukontrollert handel med truede arter av vill flora og fauna anses som en viktig årsak til at arter og bestander reduseres eller forsvinner. Den internasjonale handelen med ville dyr og planter som står i fare for å bli utryddet, reguleres i dag gjennom den internasjonale CITES-konvensjonen (Convention on International Trade in Endangered Species). CITES skal sikre en bærekraftig utnyttelse av truede ville dyre- og plantearter som er utsatt for internasjonal handel, og forhindre at bestandene reduseres kraftig eller forsvinner helt. I Norge er konvensjonen gjennomført ved forskrift 15. juni 2018 nr. 889 om innførsel, utførsel, besittelse mv. av truede arter av vill fauna og flora (CITES-forskriften). For arter som er beskyttet av forskriften, er utførsel og gjenutførsel i utgangspunktet bare tillatt ved fremleggelse av CITES-utførsels- eller gjenutførselstillatelse utstedt av Miljødirektoratet.

Klage over avslag på gjenutførselstillatelse av servalen Niño til Sør-Afrika ble oversendt til Klima- og miljøde-

partementet den 20. september og er nå til behandling i departementet. I behandlingen av klagesaken vil departementet måtte ta stilling til blant annet de spørsmålene representanten stiller, om hvorvidt CITES-forskriften § 29 omfatter liste B-arter, forholdet til CITES-konvensjonen, dyrevelferdsloven § 3 og alternative tilnærminger til håndtering av servalen i denne saken. Å konkludere

på disse spørsmålene nå vil bli å forskuttere behandlingen av klagesaken, og jeg kan derfor ikke uttale meg om dem på nåværende tidspunkt. Dersom departementet i behandlingen av saken finner at det er behov for å endre CITES-forskriftens § 29, vil departementet følge opp dette på egnet måte.

SPØRSMÅL NR. 128

Innlevert 15. oktober 2023 av stortingsrepresentant Ingvild Wetrhus Thorsvik

Besvart 23. oktober 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Er statsråden, i likhet med undertegnede, svært bekymret over funnene i Politiforums nyeste spørreundersøkelse, hvor seks av ti politiansatte mener politiet er preget av en fryktkultur, hva er status for arbeidet med å få på plass et varslingsombud i politiet, og vil funnene i Politiforums spørreundersøkelse påskynde dette arbeidet?

BEGRUNNELSE:

Før sommeren sendte Politiforum ut en spørreundersøkelse til over 14 500 politiansatte. I undersøkelsen fikk de politiansatte si sin mening om blant annet yringsrommet i etaten og støtten fra toppledelsen. Undersøkelsen ble besvart av nærmere 3000 politiansatte fra både politidistrikter, særorganer og andre enheter i politiet.

Et flertall av respondentene – nesten 60 prosent – oppfatter at politiet er preget av en fryktkultur, mens halvparten mener det ikke er rom for dem å uttale seg fritt i offentligheten om jobberelaterte temaer som ikke er omfattet av taushetsplikt eller annen form for konfidensialitet.

Rune Glomseth, tidligere førsteamanuensis i organisasjon og ledelse ved Politihøgskolen, karakteriserer resultatene i undersøkelsen som meget bekymringsfulle. Han mener at noe må gjøres for å endre kultur og yringsklima, og for å bygge tillit mellom frontlinjepersonellet i politiet og topplederne i politidistrikter og særorgan.

Christin Thea Wathne, kriminolog og forsker ved Arbeidsforskningsinstituttet på OsloMet, peker på at det å kunne ytre seg fritt er sentralt for demokratiet på arbeidsplassen. «Hvis det ikke er rom for å stille grunnleggende spørsmål ved hvordan ting gjøres og hvor virksomheten

er på vei, er det lite grobunn for organisasjonslæring», sier hun til Politiforum.

Statsråden lovet i fjor å ta tak i fryktkulturen i politiet, blant annet på bakgrunn av en rekke avsløringer i VG om dårlig håndtering av varslingsaker og politivarslere som ble fryst ut.

I mai 2022 kunngjorde statsråden at det skulle etableres et varslingsombud i politiet. Da oppdragsteksten kom på borde, trakk Politiets Fellesforbund sin støtte. De mente Politidirektoratet i for stor grad hadde fått diktere innholdet, som fagforeningen ikke ville stille seg bak. Statsråden trakk tilbake oppdragsteksten i september, men lovet til VG i desember at arbeidet med et ombud pågikk for fullt.

Statsråden uttalte til Dagbladet i slutten av september at hun jobber i samarbeid med Politiets Fellesforbund og de øvrige politiorganisasjonene for å få på plass et varslingsombud, men utdyper ikke hva som er status for dette arbeidet.

Svar:

Jeg viser til tidligere svar om samme tema, herunder skriftlig spørsmål nr. 3272 (2022-2023) og nr. 35 (2023-2024).

Politiforums undersøkelse, der det kommer frem at seks av ti politiansatte mener det er en fryktkultur i politiet, er noe jeg tar på største alvor. Dette er et område der det er potensiale for forbedringer i norsk politi. Jeg har derfor helt siden jeg ble justis- og beredskapsminister vært opptatt av å styrke arbeidet i politiet på dette området.

Regjeringen prioriterer arbeidet med kultur og ledelse i politiet. Et godt arbeidsmiljø forebygger varslingsaker, og bygger tillit. Ansatte i politiet skal ha et godt yringsk-

lima, og det skal være trygt for politiets ansatte å si fra om uønskede hendelser og kritikkverdige forhold på arbeidsplassen. Den som varsler skal bli tatt alvorlig, og møtt på en konstruktiv og respektfull måte.

Det viktigste tiltaket er å sørge for at politiet har en varslingsordning som fungerer. Politiet evaluerer og videreutvikler derfor nå varslingsrutinene i etaten i tett

dialog med fagforeningene og hovedverneombudet. Det er god fremdrift i arbeidet. Uavhengig av Politiforums undersøkelse, har flere varslings saker i politiet vist at det også er behov for å ha et uavhengig ombud. Departementet har derfor over tid arbeidet med etablering av et uavhengig, nasjonalt varslingsombud for politiet. Arbeidet er nå i en avsluttende fase.

SPØRSMÅL NR. 129

Innlevert 15. oktober 2023 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo

Besvart 19. oktober 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Er finansministeren samd i at formuesskatten i praksis blir skjerpa i framlegget til statsbudsjett for 2024 ved at innslagspunkta ikkje er inflasjonsjusterte, og kor mykje ekstra proveny får staten inn gjennom formuesskatt i 2024 ved ikkje å inflasjonsjustere innslagspunkta?

Svar:

Eg er ikkje samd i at formuesskatten blir skjerpa i framlegget til statsbudsjett for 2024. Endringane i formuesskatten summerer seg til eit provenytap på 427 mill. kroner påløpt. Av dette vert 252 mill. kroner bokført i 2024, sjå tabell 1.1 i Prop. 1 LS (2023-2024). Endringane er nærare beskrivne i kapittel 4.

Det stemmer at botnfrådraget i formuesskatten på 1,7 mill. kroner, innslagspunktet på 20 mill. kroner for trinn 2 og beløpsgrensa på 10 mill. kroner for høg verdsetjing av primærbustad blir vidareførte nominelt. Isolert sett er desse forslaga anslått å auka provenyet med 23 mill. kroner påløpt og 18 mill. kroner bokført i 2024, sjå punkt 4.1 i Prop. 1 LS (2023-2024).

I punkt 4.2 i Prop. 1 LS (2023-2024) kjem det fram at regjeringa vil auke kalkulasjonsrenta som blir nytta ved berekning av marknadsverdien av næringseigedom for formuesskatteformål med 1 pst. for eigedommar som er lokaliserte utanfor storbyane Oslo, Bergen, Trondheim og Stavanger. Denne endringa er anslått å redusere provenyet med om lag 450 mill. kroner påløpt og 270 mill. kroner bokført i 2024.

SPØRSMÅL NR. 130

Innlevert 15. oktober 2023 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug

Besvart 25. oktober 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Vil et mål om 10 TWh redusert strømforbruk i hele bygningsmassen innen 2030 sammenlignet med 2015 in-

nebære at temperaturkorrigerert elforbruk i bygg i 2030 ikke skal overstige 54 TWh?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen skriver i «Handlingsplan for energieffektivisering i alle deler av norsk økonomi»:

«Olje- og energidepartementet vil be NVE utrede konsekvensene av et mål om 10 TWh redusert strømforbruk i hele bygningsmassen innen 2030 sammenlignet med 2015.»

Strømforbruket i bygg var i 2015 på 63,7 TWh (Kilde SSB), og en reduksjon på 10 TWh strømforbruk innen 2030 gir dermed et maksimalt forbruk på 53,7 TWh i 2030.

Jeg ber om et presist svar.

Svar:

Som representanten peker på i sin begrunnelse så vil departementet be NVE utrede konsekvensene av et mål om 10 TWh redusert strømforbruk i hele bygningsmassen innen 2030 sammenlignet med 2015. Som en del av utredningen vil NVE se på hva det vil innebære å gå fra et energimål til et strømmål, og hvordan et slikt mål kan måles og rapporteres.

SPØRSMÅL NR. 131

Innlevert 15. oktober 2023 av stortingsrepresentant Terje Halleland

Besvart 26. oktober 2023 av utenriksminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Hvor mye merinntekter har staten fra høyere kraftpriser gjennom prissmitten fra EUs kvotesystem, og hvor stor kostnad er det for staten å opprettholde CO₂-kompensasjonsordningen?

BEGRUNNELSE:

Kraftkrevende industri i Norge som er utsatt for såkalt karbonlekkasje, kan få økonomisk kompensasjon gjennom CO₂-kompensasjonsordningen. Denne ordningen er etablert fordi norske kraftpriser påvirkes av europeiske kraftpriser, da den europeiske kraften i stor grad produseres i kull- eller gasskraftverk, og har utslipp av CO₂ og blir dyrere da produsenten må kjøpe kvoter for sine utslipp av CO₂.

Norge har en betydelig prosessindustri på grunn av vår rene vannkraft, og har benyttet ordningen med CO₂-kompensasjon for å sikre industrien konkurranseevne og hindre at industribedrifter heller legger sin produksjon til land uten eller med en dårligere klimapolitikk.

I forslaget til statsbudsjett for 2024 foreslår regjeringen å nesten doble kvoteprisgulvet i ordningen fra 200 kr til 375 kroner pr. tonn. Kuttet skal gjelde fra 1. jan. 2023 og vil dermed også ha tilbakevirkende kraft, samtidig er kvoteprisen og prissmitten fra europeiske kraftpriser større enn noen gang.

Svar:

EUs klimakvotesystem fører til økt strømpris i Europa. Grunnen til dette er at CO₂-prisen reflektert i prisen på klimakvoter blir et kostnadselement for kraftproduksjon med utslipp, som ofte setter prisen på strøm i markedene rundt oss.

Klima- og miljødepartementet har ikke gjort egne vurderinger av hvordan CO₂-påslaget i kraftprisen påvirker statens inntekter fra salg av elektrisk kraft. I sin rapport «Offentlig sektors inntekter fra CO₂-kvotemarkedet» har Oslo Economics forsøkt å estimere dette og kommer til at det offentliges inntekter vil være om lag 593 milliarder kroner over perioden 2021-2030. Departementet ser ikke bort fra at tallet kan være korrekt, men størrelsen på disse inntektene vil avhenge av hvilke forutsetninger som legges til grunn og departementet kan ikke gå god for dette regnestykket. Det er imidlertid sentralt å påpeke at inntektene fra kraftproduksjon tilfaller eieren. I Norge er dette i stor grad offentlig sektor. Kommuner, fylkeskommuner og staten eier samlet sett om lag 90 prosent av produksjonskapasiteten i landet. Staten eier gjennom Statkraft SF om lag 35 prosent av produksjonskapasiteten. Inntektene fra salg av elektrisk kraft er midler som må prioriteres til ulike viktige formål og samfunnsoppgaver i de årlige budsjettene.

Statens utgifter forbundet med CO₂-kompensasjonsordningen er estimert å være om lag 6,4 milliarder kroner for støtteår 2023 (som utbetales i 2024-budsjettet) og 8,7 milliarder kroner for støtteår 2024 (som utbetales i

2025-budsjettet). Estimaten inkluderer et kvoteprisgulv på 375 kroner. Kostnadsestimatet for støtteår 2024 er usikkert, ettersom vi ikke kjenner relevant kvotepris for støtteår 2024 før 2023 er omme. I kostnadsestimatet har vi lagt til grunn en kvotepris på NOK 1026, som var kvoteprisen av 25. mai 2023. Over perioden 2021-2030 er ordningen estimert å koste 74 milliarder kroner, inkludert et kvoteprisgulv på 375 kroner. Estimaten er svært usikkert, og sterkt avhengig av fremtidige kvotepriser. Potensiell ny støtteberettiget produksjon, slik som produksjon av

hydrogen, kan bidra med å øke kostnadene til ordningen vesentlig utover dette.

EUs klimakvoteregulering anbefaler at de statlige utbetalingene til CO₂-kompensasjon begrenses til 25 prosent av statens inntekter fra auksjonering av klimakvoter. I den grad en stat bruker mer enn 25 prosent av auksjonsinntektene til CO₂-kompensasjon må dette begrunnes særskilt i den årlige rapporteringen under ordningen. Historisk har bevilgningene til CO₂-kompensasjon i snitt utgjort om lag 200 prosent av statens inntekter fra auksjonering av klimakvoter, se følgende tabell.

Støtteår	2018	2019	2020	2021	2022
CO ₂ -kompensasjon (kr)	544 mill.	1 434,6 mill.	2 526 mill.	3 549 mill.	4 540 mill.
Auksjons-inntekter (kr)	425,4 mill.	671 mill.	1 087 mill.	1 802 mill.	2 215,7 mill.
Kompensasjon som andel av inntekter (pst.)	128 %	214 %	232 %	197 %	205 %

Det er usikkerhet knyttet til hvordan kvoteprisen vil utvikle seg fremover mot 2030. Generelt vil auksjonsvolumet og dermed statens auksjonsinntekter reduseres over tid som følge av samlet antall kvoter i EUs kvotesys-

tem nedjusteres hvert år. Alt annet likt vil dette medføre at en større og større andel av auksjonsinntektene vil gå til CO₂-kompensasjon.

SPØRSMÅL NR. 132

Innlevert 15. oktober 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad

Besvart 24. oktober 2023 av digitaliserings- og forvaltningsminister Karianne O. Tung

Spørsmål:

Har departementet regnet på hva det vil koste å opprette eventuelt nye statsforvalterembeter?

BEGRUNNELSE:

Fylkene Vestfold og Telemark, Troms og Finnmark og Viken skal splittes opp 1. januar 2024. Det som enda ikke har blitt avklart er hvordan ny statsforvalterstruktur skal se ut.

Svar:

Regjeringen har ikke tatt stilling til om statsforvalterne i de fylkene som skal deles, også skal deles. Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) har sørget for et bredt beslutningsgrunnlag gjennom rapport fra Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) og en offentlig

høring. I tillegg har KDD hatt møter med ledelsen og de ansattes organisasjoner i embetene.

En deling vil gi administrative konsekvenser, og påvirke om lag 1 000 ansatte. Dersom man oppretter fire nye embeter, vil en deling innebære en etablering av syv nye virksomheter. Det vil innebære omstillingskostnader, økt turnover og lavere produktivitet i en periode.. KDD anslår engangsutgiftene i størrelsesorden 50-60 mill. kroner. Utgiftene gjelder blant annet omstillingsprosjekt hos hver av statsforvalterne, turnover, tomgangsleie for lokale, etableringsutgifter og omlegging av IKT-systemer.

Det vil påløpe varige kostnader ved en eventuell innføring av en ny struktur med fire nye embeter. Det gjelder blant annet utgifter til flere statsforvaltere, flere ledere, utgifter til lokaler, og behov for flere ansatte som følge av bortfall av effektivisering. Det blir også økte utgifter til Statsforvalterens fellestjenester, knyttet til IKT og dokumentforvaltning.

Kostnadene ved deling vil variere noe mellom embetene på grunn av særegne utfordringer i det enkelte fylke. Kostnad per nytt embete vil etter KDDs siste beregninger sannsynligvis variere mellom 18-28 mill. kroner.

Regjeringen tar sikte på å avklare framtidig statsforvalterstruktur i løpet av kort tid. Jeg registrerer at DFØ frarår en deling. Det samme gjør de berørte departementene

og direktoratene og statsforvalterne selv, mens det er et flertall av kommunene som ønsker deling.

Dette er en krevende sak der det er mange og dels motstridende hensyn. Nettopp derfor er det viktig å bruke god tid til å forankre en beslutning som skal stå seg over tid.

SPØRSMÅL NR. 133

Innlevert 15. oktober 2023 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen

Besvart 26. oktober 2023 av utenriksminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Formålet med industriens CO₂-kompensasjonsordning er å forhindre at kraftkrevende industri legger ned produksjonen og flytter den til land som ikke har like streng klimapolitikk, leser man på miljødirektoratets sider. Statsråden og regjeringen sier at ordningen blir for dyr, og foreslår en betraktelig svekkelse. Det er merkelig med tanke på at inntektene overstiger kompensasjonssummene.

Kan statsråden avklare hvor store inntektene blir for 2023 og 2024, hvor store utgiftene blir, og om regjeringen frykter utflagging av industri?

BEGRUNNELSE:

Kraftkrevende industri utsatt for karbonlekkasje, kan få økonomisk kompensasjon for deler av økningen i strømprisen på grunn av EUs klimavotesystem.

Formålet med ordningen er å forhindre at kraftkrevende industri legger ned produksjonen og flytter den til land som ikke har like streng klimapolitikk, såkalt karbonlekkasje. Virksomhetene som er berettiget kompensasjon, må søke Miljødirektoratet om dette årlig.

Regjeringen kom i statsbudsjettet som ble lagt fram 6. oktober med en reduksjon av industriens CO₂-kompensasjon, ved et forslag om å øke «kvotegulvet» i ordningen fra kr. 200 til kr. 375 tonnet.

Regjeringen kutter CO₂-kompensasjonen for andre år på rad, i en tid hvor mange industriaktører har stengt ned eller redusert aktiviteten betraktelig. Som blant annet Alcoa i Farsund som har stengt 1/3 del av produksjonen grunnet ekstremt høye strømpriser. REC Solar, solcelleprodusenten har nok en blitt tvunget til å stenge ned produksjonen grunnet høye priser. Industrien sliter med å få

kraftkontrakter som er konkurransedyktige, nødvendig for global konkurranse og fortsatt sysselsetting av flere tusen ansatte i landet. Denne regjeringen gjør da det sjokkerende å ytterligere svekke vilkårene til industrien med dårligere ordninger og reduserte konkurransevilkår.

Norsk industri konkurrerer ikke bare i Europa, men globalt. Mot Asia og Nord-Amerika, områder som ikke har kvotepriser og som produserer strøm med kullkraft og ikke ren fornybar kraft som vannkraft, som i Norge.

CO₂-kompensasjonen er nettopp for å forhindre at prosessindustrien flagger ut, det er hele intensjonen bak ordningen, særlig viktig da mange selskap har utenlandske eiere som ser på bunnlinjen for å bestemme om en bedrift skal opprettholdes, utvikles, flyttes eller legges ned.

Vi står overfor store utfordringer i et globalt perspektiv. Og gjennom regjeringens forslag kan vi risikere at verdens grønneste industri blir flagget ut. Noe som vil føre til mer utslipp, tap av arbeidsplasser og viktig kompetanse og mindre vestlig kontroll på verdikjedene.

Svar:

Klima- og miljødepartementet tolker spørsmålet dithen at det spørres om hva statens direkte og indirekte inntekter er som følge av EUs klimavotesystem (EU ETS), hva statens utgifter knyttet til CO₂-kompensasjonsordningen er og hvordan regjeringen vurderer karbonlekkasjerisikoen i Norge. Når det gjelder statens inntekter så antar departementet at det vises til analysen gjennomført av Oslo Economics, som heter «Offentlig sektors inntekter fra CO₂-kvotemarkedet».

Statens utgifter forbundet med CO₂-kompensasjonsordningen er estimert å være om lag 6,4 milliarder kro-

ner for støtteår 2023 (som utbetales i 2024-budsjettet) og 8,7 milliarder kroner for støtteår 2024 (som utbetales i 2025-budsjettet). Estimaten inkluderer et kvoteprisgulv på 375 kroner. Kostnadsestimatet for støtteår 2024 er usikkert, ettersom vi ikke kjenner relevant kvotepris for støtteår 2024 før 2023 er omme. I kostnadsestimatet har vi lagt til grunn en kvotepris på NOK 1026, som var kvoteprisen av 25. mai 2023. Over perioden 2021-2030 er ordningen estimert å koste 74 milliarder kroner, inkludert et kvoteprisgulv på 375 kroner. Estimaten er svært usikkert, og sterkt avhengig av fremtidige kvotepriser.

Når det gjelder statens inntekter har Klima- og miljødepartementet fått tilgang til analysen fra Oslo Economics, men har ikke gjort egne anslag om påslag i kraftprisen og kan følgelig ikke uten videre gå god for tallene som legges til grunn. Anslagene for statens inntekter knyttet til kvotesystemet er sårbare for hvilke antakelser som legges til grunn. Dette gjelder både inntekter fra auksjonering av klimakvoter og inntekter som følge av at EUs kvotesystem øker prisen på elektrisk kraft (CO₂-påslaget i kraftprisen).

Størrelsen på statens inntekter fra auksjonering av klimakvoter over en tiårsperiode er usikre. Dette skyldes både usikkerhet om hvor mange kvoter Norge kan auks-

jonere og usikkerhet om hvordan prisen på klimakvoter vil utvikle seg fremover. Statens inntekter fra auksjonering av klimakvoter var på 1,85 milliarder kroner i 2021, knapt 2,3 milliarder kroner i 2022 og inntektene ligger an til å bli om lag 3 milliarder kroner i 2023. I statsbudsjettet for 2024 er det anslått at inntektene vil være på om lag 2,8 milliarder kroner i 2024. Det er ventet at statens auksjonsinntekter vil bli lavere frem mot 2030 som følge av en gradvis reduksjon i samlet antall kvoter i kvotesystemet. At statens samlede inntekter fra auksjonering av klimakvoter blir nærmere 40 milliarder kroner over perioden 2021-2030 slik som Oslo Economics har kommet frem til virker følgelig noe optimistisk. For øvrig anbefaler EUs klimakvoteregulering at de statlige utbetalingene til CO₂-kompensasjon begrenses til 25 prosent av statens inntekter fra auksjonering av klimakvoter. I den grad en stat bruker mer enn 25 prosent av auksjonsinntektene til CO₂-kompensasjon må dette begrunnes særskilt i den årlige rapporteringen under ordningen. Etter Klima- og miljødepartementets anslag vil utbetalingene i den norske CO₂-kompensasjonsordningen – selv med et kvoteprisgulv på 375 kroner – kunne overstige 200 prosent av statens inntekter fra auksjonering av klimakvoter.

Tabellen nedenfor viser historisk CO₂-kompensasjon som andel av statens auksjonsinntekter.

Støtteår	2018	2019	2020	2021	2022
CO ₂ -kompensasjon (kr)	544 mill.	1 434,6 mill.	2 526 mill.	3 549 mill.	4 540 mill.
Auksjons-inntekter (kr)	425,4 mill.	671 mill.	1 087 mill.	1 802 mill.	2 215,7 mill.
Kompensasjon som andel av inntekter (pst.)	128 %	214 %	232 %	197 %	205 %

Det er usikkerhet knyttet til hvordan kvoteprisen vil utvikle seg fremover mot 2030. Generelt vil auksjonsvolumet og dermed statens auksjonsinntekter reduseres over tid som følge av samlet antall kvoter i EUs kvotesystem nedjusteres hvert år. Alt annet likt vil dette medføre at en større og større andel av auksjonsinntektene vil gå til CO₂-kompensasjon.

Når det gjelder statens inntekter fra CO₂-påslaget i kraftprisen vil vi understreke at Klima- og miljødepartementet ikke har gjort egne vurderinger av dette, men ser at Oslo Economics estimerer at disse inntektene vil være om lag 593 milliarder kroner over perioden 2021-2030. Departementet ser ikke bort fra at tallet kan være korrekt, men det er igjen grunn til å påpeke at størrelsen på inntektene vil avhenge av hvilke forutsetninger som legges til grunn. Det er imidlertid ingen direkte sammenheng mellom CO₂-kompensasjonsordningen og statens inntekter fra salg av elektrisk kraft. Inntektene fra salg av elektrisk kraft er midler som må prioriteres til ulike viktige formål og samfunnsoppgaver i de årlige budsjettene. Overskudd fra salg av kraft tilfaller eiere av kraftproduksjon som er norske kommuner, fylkeskommuner og noe produksjon er også eid av staten. Følgelig prioriteres midler som også

kommer fra kraftsalg i de enkelte instansers budsjetter mellom ulike gode formål.

Formålet med CO₂-kompensasjonsordningen er å redusere faren for karbonlekkasje fra Europa og slik hindre at de globale utslippene øker som følger av at industrien flytter til land med mindre stram klimapolitikk. Ordningen er altså motivert ut fra et ønske om å opprettholde industriaktivitet i Europa.

Departementet ser at CO₂-kompensasjonsordningen er viktig for å styrke konkurransekraften til norsk industri og bevare arbeidsplasser i distriktene. Regjeringen ønsker derfor dialog med industrien om hvordan ordningen kan innrettes på en forutsigbar måte for industrien og som samtidig sikrer budsjettmessig bærekraft for staten fram mot 2030. Vi ønsker også å videreføre dialogen med industrien om hvordan ordningen kan endres, slik at den bidrar med utslippskutt og energieffektivisering.

Effekten av CO₂-kompensasjonsordningen er imidlertid usikker, ettersom det er usikkert i hvor stor grad ordningen bidrar til å motvirke karbonlekkasje sammenlignet med andre faktorer som påvirker bedrifters investerings- og lokaliseringsbeslutninger, slik som generelt kostnadsnivå, stabilt styresett, tillit til myndighetene, tilgang på kompetent arbeidskraft og fornybar kraft, gode støtte-

ordninger og et forutsigbart regelverk. I tråd med at flere land omstiller seg i tråd med Parisavtalens temperaturmål

vil mulighetene for å flykte fra klimapolitikk minke over tid.

SPØRSMÅL NR. 134

Innlevert 11. oktober 2023 av stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård

Besvart 24. oktober 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

Hva vil regjeringen gjøre for å sikre gode arbeidsbetingelser og vilkår for frilans-tegnspråktolkene, slik at disse lønnes for likt arbeid som faste ansatte tegnspråktolker, som ledd i å sikre brukernes rettigheter på god tilgang på tegnspråktolk?

BEGRUNNELSE:

For tegnspråklige er tegnspråktolk det viktigste hjelpemiddelet samfunnet kan tilby for bedre likestilling. Tolketjenester er nødvendige for at tegnspråklige skal kunne delta på lik linje som andre i skole, utdanning, jobb og hverdagsliv. NAV har ansvaret for å levere tolketjenester, og kan velge mellom å bruke egne, fast ansatte NAV-tolker eller lyse ut oppdraget til frilanstolker. Frilanstolkene dekker størsteparten av oppdragene som skjer utenom NAV sine arbeidstider, altså kveld, natt og helg, i tillegg til akuttoppdrag. Frilanstolkene har derfor en uforutsigbar arbeidshverdag. Frilanstolkene leies inn på en rammeavtale som har ligget på samme lønnstrinn i flere tiår. Denne rammeavtalen innebærer at en frilanser blir lønnet med under halvparten av den timesatsen som en fast ansatt NAV-tolk. Frilansere står også selv ansvarlig for egen helseforsikring og tapt inntekt ved sykedager og annet som forhindrer at de ikke kan ta imot bestilling fra NAV.

Mange tegnspråktolker har valgt å forlate yrket på grunn av den dårlige lønna og fordi NAV ikke tilbyr flere faste stillinger. Dette gjør at den lovfestede tolkerettigheten til brukerne er under press. I 2022 var det mer enn ti tusen oppdrag som ikke ble dekket av tolketjenesten. Resultatet er at brukere må klare seg uten tolk under viktige livshendelser som eksamener, fødsler, begravelser, legetimer og møter med det offentlige. Mangelfull dekning av oppdrag er diskriminering av døve.

Svar:

En god tolketjeneste med dyktige tolker er en forutsetning for å kunne oppfylle døve, hørselshemmede og døvblindes rettighet til tolk. Dette gjelder både faste ansatte tolker og frilanstolker som utfører oppdrag for NAV Tolketjeneste.

Fast ansatte tolker og frilanstolker har ulike arbeidsvilkår og lønnes i henhold til disse. Frilanstolker får honorar, der satsene fastsettes gjennom statsbudsjettet. Tolkesatsene for frilanstolker ble sist særskilt justert 1. januar 2014 da basis for timesatsen ble hevet fra lønnstrinn 26 til lønnstrinn 29 for arbeidstakere i staten. Siden har de fulgt de årlige økningene av lønnstrinnet. Det ble samtidig innført minstetid på 1 time for oppdrag, slik at tolken får betalt for en full time selv om oppdraget er kortere. Det gis et tillegg på 3,7 prosent som en kompensasjon for sykefravær i arbeidsgiverperioden. Videre innebærer dagens honorarsystem at det gis tillegg i timesatsen for oppdrag som utføres på kveldstid, tillegg i timesats ved reise-, hvile- eller ventetid, en innbakt halvtimes forberedelsestid og en høyere takst ved tolke- og ledsagerhjelp for døvblinde. Alle disse faktorene inngår i frilanstolkenes honorar.

Det er lenge siden det har blitt gjort en grundig gjennomgang av honorarsystemet, og departementet er klar over at det har vært en del misnøye blant frilanstolkene over dagens honorarsystem. Departementet lyste derfor i fjor ut et evalueringsoppdrag for å gjennomgå honorarsystemet for frilanstolkene. Oslo Economics fikk tilbudet og leverte i år rapporten Helhetlig gjennomgang av honorarsystemet for frilanstolker. I sin rapport presenterte Oslo Economics tre ulike tiltakspakker med formål med å løse utfordringer innenfor dagens honorarsystem, som for eksempel knyttet til utfordringer ved å dekke oppdrag på kveldstid og kortere oppdrag med lang reisevei. Rapporten har vært på høring i vår, og departementet har mottatt flere høringsvar.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har på generelt og selvstendig grunnlag kommet frem til at det er behov for

å se på andre anskaffelsesmodeller for frilansoppdrag enn dagens modell med et honorarsystem. Direktoratet er nå i gang med å utrede alternative modeller, og de vil involvere brukerorganisasjonene som representerer frilanstolkene.

Jeg vil avvente den utredningen som nå pågår om alternative modeller, herunder økonomiske og administrative konsekvenser, og deretter vurdere saken med sikte på eventuelle endringer og videre oppfølging.

SPØRSMÅL NR. 135

Innlevert 16. oktober 2023 av stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn

Besvart 20. oktober 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

Vil statsråden sørge for å skjerme frivilligheita slik at når lokale organisasjonar som er registrerte i Frivilligregisteret og som ikkje har tilsett dagleg leiar, inngår avtale med kjøp av instruksjon, foredrag eller leiding for å realisera det ideelle formålet med organisasjonen, skal det normalt reknast for å vera hovudsakleg sannsynleg at det ligg føre eit sjølvstendig oppdragsforhold?

GRUNNGJEVING:

Frå 1. januar 2024 trer det i kraft nye lovendringar som inneber endringar i arbeidsgivaromgrepet. I høyringsrundane har det vore uttrykt bekymring frå frivilligheita. Lovforslaget avgrensar moglegheita for midlertidighet og sjølvstendige honorarkontraktar. Dette rammar korpsrørsla hardt, og frivillig kulturliv i samband med at dei opplever å bli påtvinga arbeidsgivaransvar for dirigentar og instruktørar. Dei er bekymra for at det bli endå vanskelegare å rekruttera frivillige inn i korpsstyra viss ei slik ordning blir innført. Dei er også bekymra for at kostnadene det ekstra arbeidsgivaransvaret medfører kan gi redusert aktivitetsnivå og at ein manglar både ressursar og kompetanse for å følgja opp arbeidsgivaransvaret dei opplever å påleggjast.

Svar:

Det vedtatt flere endringer i arbeidsmiljøloven som trer i kraft 1. januar 2024, blant annet i lovens arbeidstaker- og arbeidsgiverbegrep.

Bakgrunnen for endringene i arbeidstakerbegrepet er at det er en del personer som blir klassifisert som oppdragstakere selv om de i realiteten er arbeidstakere. Lovendringene skal bidra til at de som reelt sett er arbeidstakere blir klassifisert som dette.

Hvorvidt man er å anse som arbeidstaker avgjøres etter en konkret og helhetlig vurdering i det enkelte tilfelle, der flere momenter spiller inn. Dette gjelder fortsatt, men endringene innebærer en tydeliggjøring av arbeidstakerbegrepet, slik at grensen mot selvstendige oppdragstakere blir klarere. Dette er blant annet gjort ved å ta inn de tre mest sentrale momentene som skal vektlegges i vurderingen av om man er arbeidstaker i selve lovteksten.

Lovendringene er ikke ment å endre gjeldende rett med hensyn til hvem som er å anse som arbeidstaker eller å gripe inn i muligheten til å benytte selvstendige oppdragstakere. Dette fremgår også tydelig av lovproposisjonen. Frivillige organisasjoner som i dag lovlig benytter oppdragstakere, vil derfor fortsatt kunne gjøre dette.

Når det gjelder endringen i arbeidsgiverbegrepet som representanten viser til, er den kun gjort for å speile endringene i arbeidstakerbegrepet, og endrer ikke det materielle innholdet i dagens arbeidsgiverdefinisjon.

Hensikten med lovendringene er som nevnt å bidra til en sterkere bevissthet ved klassifiseringen og å sørge for at de som reelt sett er arbeidstakere klassifiseres som dette og får vernet de har krav på. Dette gjelder uavhengig av/uansett i hvilken sektor arbeidet utføres. Det er derfor ikke aktuelt med en slik form for føring ved arbeid i de frivillige organisasjonene som representanten her viser til.

SPØRSMÅL NR. 136**Innlevert 16. oktober 2023 av stortingsrepresentant Morten Stordalen****Besvart 23. oktober 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

I disse dager foregår det en diskusjon om nytt førerkortdirektiv i EU med endringsforslag som vil ha store konsekvenser for norske bilister, og særlig de yngste bilistene.

Er det aktuelt for regjeringen å harmonisere det norske regelverket med et slikt direktiv, og hva gjør regjeringen for å påvirke utformingen av det nye førerkortdirektivet som diskuteres i Europaparlamentet?

BEGRUNNELSE:

Det er store endringsforslag som nå diskuteres herunder å dele opp førerkort klasse B i henholdsvis B og B+, hvor man må ha førerkort klasse B+ for å kunne kjøre biler som veier mer enn 1 800 kg. For å søke om førerkort klasse B+ må man være fylt 21 år og ha hatt førerkortet i mer enn 2 år sammenhengene. Disse endringene vil ha konsekvenser for norske bilister, og i særlig grad de yngste bilistene. Norske bestselgere som Tesla Model Y, Skoda Enyaq, Volkswagen ID.4 og Volvo XC40 vil alle bli utilgjengelig for sjåfører som kun har klasse B dersom direktivet vedtas. En av konsekvensene kan dermed bli at yngre sjåfører kun kan kjøre mindre biler som også er de minst trafikksikre.

Svar:

Europakommisjonen la 1. mars 2023 fram forslag til nytt førerkortdirektiv som del av en trafikksikkerhetspakke. Forslaget skal erstatte det gjeldende førerkortdirektivet (2006/126), som er gjeldende i Norge gjennom EØS-avtalen.

Forslaget er nå under forhandlinger mellom Kommisjonen, Rådet og Parlamentet.

Forslaget om å innføre en ny førerkortkategori B+ for kjøretøy med totalvekt over 1 800 kg, og med krav om to års erfaring med klasse B, var ikke en del av Kommisjonens forslag, som er basert på grundige vurderinger og utredninger av konsekvenser av ulike alternativer.

Forslaget ble fremmet i utkast til rapport som del av Europaparlamentets forberedende behandling av forslaget. Forslaget er ikke nærmere utredet, men kun kort begrunnet med at tyngre biler er mer trafikksikre, tar mye plass, er mindre energieffektive og ifølge forslagsstilleren bør disse kjøretøyene være forbeholdt erfarne førere.

Det er grunn til å understreke at veien er lang fra å fremme et slikt forslag til at det eventuelt skulle bli en del av et nytt direktiv. Forslaget skal behandles både i den ak-

tuelle komiteen og av Parlamentet. Parlamentets posisjon skal så forhandles med Rådet og Kommisjonen.

Forslaget er ikke nærmere utredet, og for øvrig heller ikke i tråd med førerkortklassene som er harmonisert også utover EU gjennom vegtrafikkkonvensjoner. Norge vurderer forslaget som lite hensiktsmessig. En endring som foreslått vil, som representanten Stordalen viser til, innebære at alminnelige familie-elbiler som det er mange av i det norske markedet og blant norske familier, ikke vil være tilgjengelig for de yngste førerkortinnehaverne.

Dette kan bidra til at unge sjåfører i større grad kjører og kjører eldre, mer forurensende biler som ikke har samme sikkerhetsutstyr som moderne biler, og større utslipp. Det vil også innebære at mange varebiler heller ikke kan benyttes av unge sjåfører.

Jeg ser ikke at dette vil være positivt verken for trafikksikkerheten eller overgangen til nullutslippskjøretøy.

Norske myndigheter følger forhandlingene som pågår og jeg har fremmet norske synspunkter på trafikksikkerhetspakken tidligere overfor mine europeiske kolleger. Jeg vil følge denne saken tett og fremme norske synspunkter i det videre arbeidet.

SPØRSMÅL NR. 137**Innlevert 16. oktober 2023 av stortingsrepresentant Kathy Lie****Besvart 24. oktober 2023 av kultur- og likestillingsminister Lubna Boby Jaffery****Spørsmål:**

Hvordan kan statsråden sikre bedre oppfølging av stiftelser som ikke mottar offentlig støtte?

BEGRUNNELSE:

Stiftelser som skal være godkjent for å gi skattefradrag må mottatt offentlig støtte. Dette gjelder ikke bare året de innlemmes i ordningen, men hvert år de er en del av ordningen. For at de skal være godkjent for skattefradrag må de også motta offentlig støtte i det året en gave gis. Det er et behov for å føre en oversikt og kontroll over hvilke organisasjoner og stiftelser som utløser fradrag, men det er viktig at kontrollen ikke kommer i veien for å drive gode tjenester.

Stiftelsene er gjennom sine vedtekter bunnet til å bruke sine ressurser på formålsoppfyllelse. Formålet til de ulike stiftelsene varierer stort, men felles for de fleste er at de skal løse et aktuelt samfunnsproblem som få eller ingen andre aktører allerede løser. Stiftelsene er slik viktige for frivilligheten. Flere stiftelser bidrar aktivt til å finansiere forskning på sykdommer, aktivitet i frivillige foreninger eller andre samfunnstjenester.

Stiftelsen aktiv mot kreft har samlet inn sine kroner fra privatpersoner, bedrifter og andre private stiftelser. Pengene bruker de til å etablere nye behandlingstilbud for kreftpasienter i samarbeid med vår offentlige helsetjeneste, slik som Pusterom, utdanne AKTIVinstruktører eller forskning på trening og kreft ved ulike sykehus i Norge og utlandet

De har siden 2008 samlet inn tilnærmet 300 millioner kroner som har gått til disse formålene, men har drevet uten offentlig støtte. De har derfor vært avhengig av gode samarbeidsavtaler. Når de mister sin mulighet til å føre fradrag for sine givere fordi de ikke mottar offentlig støtte fører dette til at de står i fare for og måtte nedskalere. De dette går utover er dem som trenger tjenestene de leverer.

Svar:

Frivilligheten er en svært viktig bidragsyter til det norske samfunnet. Regjeringen støtter opp under frivillig aktivitet på en rekke ulike måter, blant annet gjennom å sørge for at tilskuddsordninger som kommer frivillig sektor til gode skal være enkle og ikke kreve for mye papirarbeid.

Skattefradragsordningen for gaver er en slik ubyråkratisk ordning som kommer frivillig sektor til gode.

Ordningen ligger under Finansdepartementet og forvaltes av Skatteetaten.

Kravet om at stiftelser må motta offentlig støtte for å komme inn i ordningen har eksistert siden fradraget ble innført, jf. Ot.prp.nr.1 (1999–2000). Kravet tjener en viktig kontrollfunksjon gjennom de krav og vilkår som stilles til at det offentlige tilskuddet brukes i tråd med formålet.

Kravet ble vurdert på nytt etter et anmodningsvedtak fra Stortinget om å utrede en utvidelse av ordningen til å omfatte stiftelser som ikke mottar offentlig støtte, jf. Prop 1 LS (2016-2017).

Utredningen viste at det var vanskelig å erstatte kravet om offentlig støtte uten å samtidig måtte innføre omfattende kontroll i ordningen. En utvidelse ville også medført at stiftelser i andre EØS-stater som oppfyller de øvrige kriteriene i ordningen også ville kommet inn under ordningen. Det ville medført en utvidelse av ordningen med store provenyeffekter og svært komplisert saksbehandling.

Stiftelser kan ha et samfunnsnyttig virke og likevel ikke motta offentlig støtte. Kravet om offentlig støtte i denne ordningen er derfor ikke fullgodt, men tidligere utredninger har vist at det ikke er noen alternativer som ikke samtidig har store negative konsekvenser for øvrige mottakere.

SPØRSMÅL NR. 138**Innlevert 16. oktober 2023 av stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad****Besvart 24. oktober 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Mener statsråden at Ønsketransporten driver et viktig tilbud i samfunnet, og vil statsråden vurdere en utvidelse av kriteriene i søknadsordningene slik at de passer for flere organisasjoner?

BEGRUNNELSE:

Ønsketransporten har gått fra øremerket tilskudd til søknadsbasert ordning, etter regjeringens omlegging av tilskuddsordningene i statsbudsjettet for 2023. Høsten 2023 var det snakk om en overgangsordning for aktører som Ønsketransporten, som plutselig fikk en mer usikker økonomisk situasjon. Flere av organisasjonene som før var øremerket faller ikke inn i kategoriene for noen av de øremerkede tilskuddene, og går en usikker økonomisk fremtid i møte.

Aktører som ønsketransporten bidrar med et viktig tilbud til sårbare mennesker, og meningsfulle øyeblikk for alvorlige syke mennesker. Dette er noe det offentlige selv ikke driver, eller nødvendigvis bør drive. Her spiller frivilligheten en viktig rolle, og gir merverdi til samfunnet gjennom sine bidrag.

Svar:

Frivilligheten leverer viktige bidrag til vår felles helsetjeneste og Helsedirektoratet forvalter søknader fra et stort antall organisasjoner hvert år. Det er generelt stor konkurranse om tilskuddsmidlene.

Det er statens oppgave å gi forutsigbarhet for hele frivilligheten, ikke bare de organisasjonene som er inne på statsbudsjettet. Søknadsbaserte tilskuddsordninger sikrer at søkerne må spisse både omtalen av tilbudene og rapporteringen av måloppnåelse.

Økonomiregelverket for staten sier at tilskudd skal gis fra en tilskuddsordning der en bevilgning blir utlyst og fordeles på flere mottakere på grunnlag av åpne søknadsprosesser og kjente tildelingskriterier. En hovedbegrunnelse for dette er at tilskuddsordninger dermed bidrar til å ivareta verdier som likebehandling, transparens og etterprøvbarehet i forvaltningen.

Vi har over flere år sett at antallet øremerkede tilskudd til enkeltorganisasjoner har økt, noe som har ført til at midlene til de søknadsbaserte ordningene har blitt redusert. Dette kan gå på bekostning av åpenheten og med det den generelle tilliten til at statens midler brukes på riktig måte. Det er ønskelig at så mange frivillige organisasjoner som mulig får mulighet til å søke om tilskuddsmidler, noe som fordrer åpne og tilgjengelige prosesser.

SPØRSMÅL NR. 139**Innlevert 17. oktober 2023 av stortingsrepresentant Lavrans Kierulf****Besvart 24. oktober 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Vil statsråden sikre at Drammen sykehus får nødvendig antall parkeringsplasser?

BEGRUNNELSE:

I Drammen er nå byggingen av nytt sykehus godt i gang. Infrastrukturen rundt blir imidlertid avgjørende for at

sykehuset etter hvert skal fungere optimalt. Nå meldes det at det vurderes en reduksjon av antall parkeringsplasser på det nye sykehuset i tråd med kommunens klimastrategi. Tilgjengelighet for pasienter og andre bør være hovedprioritet, ikke symbolske miljøtiltak fra lokalpolitikere. Mange pasienter som skal besøke sykehuset er av åpenbare grunner helt avhengige av bil, og tilstrekkelig antall

parkeringsplasser er avgjørende for å sikre et godt og tilgjengelig sykehus for pasienter og pårørende.

Svar:

Det er Drammen kommune som har ansvar for reguleringsmessige forhold knyttet til utbyggingen av nytt sykehus i Drammen, Vestre Viken HF. Parkering er et svært viktig virkemiddel for å regulere bilbruk i byer og tettst-

eder. Vestre Viken HF skal nå etablere parkeringsplasser i tilknytning til det nye sykehuset og jeg er gjort kjent med at helseforetaket ønsker fokus på reduksjon i ansattes bruk av bil til og fra sykehuset. Dette for å redusere behovet for parkering og for å medvirke til grønn mobilitet. Samtidig påpeker sykehuset at de vil påse at det er tilstrekkelig med parkering for pasienter, pårørende og ansatte.

SPØRSMÅL NR. 140

Innlevert 17. oktober 2023 av stortingsrepresentant Ove Trellevik

Besvart 25. oktober 2023 av fiskeri- og havminister Cecilie Myrseth

Spørsmål:

Hva vil regjeringen gjøre for å sikre lønnsomheten og bedre driftsgrunnlaget for rekefiskerne?

BEGRUNNELSE:

Rekekvotene er sterkt redusert. Max antall kvoter på en reke båt er 6 kvoter, og med dagens fiskerikvoter så tilsvarer det ca. 150 tonn på et år. Det gir ikke et forsvarlig driftsgrunnlag. Tidligere gav 6 kvoter et driftsgrunnlag på ca. 300 tonn årlig. Statssekretær Ullriksen uttalte på Solstrand seminaret at det var regjeringen sitt mål å «sikre, gode, og lønnsomme arbeidsplasser». Det er det ikke i rekefisket nå. Et alternativ for å sikre lønnsomhet er at man midlertid kan for eksempel dispensere slik at en kan doble antall rekekvoter pr. fartøy, inntil kvotesituasjonen bedrer seg. Dette vil spare næringen for driftsutgifter. Det finnes trolig også andre løsninger.

Svar:

Rekebestanden i Nordsjøen og Skagerrak forvaltes i samarbeid mellom Norge og EU. Nedgangen i rekekvotene er et resultat av nye bestandsvurderinger og vitenskapelig råd fra International Council for the Exploration of the Sea (ICES). Rekebestanden er vurdert til å ligge på et kritisk nivå. For kvoteåret 2023-2024 er den norske rekekvoten i Nordsjøen og Skagerrak på 3530 tonn. Dette er en nedgang på om lag 20 % sammenlignet med 2022-kvoten. I årene 2018-2022 varierte den norske endelige kvoten mellom 3536 og 5239 tonn. En nedgang i kvoten får konsekvenser for flåten som fisker reker. I tillegg har reke-

flåten hatt utfordringer med lønnsomheten på grunn av høye drivstoffutgifter.

Det siste året har flere tiltak blitt iverksatt for å avhjelpe kystrekeflåten og sikre arbeidsplasser i sør. I 2023 ble det innført et midlertidig tilskudd til drivstoff til rekeflåten på 21 millioner kroner. Satsen for tilskudd ble videre justert opp i september 2023, fra 2 kroner og 50 øre til 3 kroner og 50 øre per fylte liter drivstoff. I budsjettet for 2024 har regjeringen foreslått å videreføre ordningen og det er foreslått at Stortinget bevilger 22,3 millioner i tilskudd til kystrekeflåten for 2024.

Det har vært dialog og møter mellom departementet og Norges Fiskarlag om situasjonen for rekefiskerne. I august fremmet Norges Fiskarlag noen forslag til tiltak som kunne gjennomføres på kort sikt og noen som bør vurderes på lengre sikt. Flere av disse tiltakene er allerede gjennomført, ved at det er gjort endringer i høstingsforskriften, samt at det er foreslått en videreføring av tilskuddsordningen.

Jeg vil bidra til at departementet fortsatt skal ha en god dialog med Norges Fiskarlag om situasjonen for rekefiskerne fremover, herunder om eventuelle ytterligere tiltak som bør vurderes for å bedre lønnsomheten for denne flåtegruppen.

SPØRSMÅL NR. 141**Innlevert 17. oktober 2023 av stortingsrepresentant Christian Torset****Besvart 25. oktober 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Mener helseministeren at det å gjøre det mindre attraktivt for pensjonerte sykepleiere å ta ekstravakter er et steg i riktig retning i den bemanningskrisa vi er i?

BEGRUNNELSE:

Det er akutt mangel på helsepersonell over hele landet. En verdifull gruppe er pensjonerte sykepleiere, som ofte stiller opp og tar ekstravakter på den avdelingen hvor de har jobbet. Der har de ikke noe opplæringsbehov, men tvert imot solid erfaring og kompetanse.

Denne gruppa har frem til nå hatt to valg. Det ene muligheten har vært å jobbe inntil 20 prosent med såkalt full lønn. Dette er imidlertid en mye lavere lønn enn de fleste hadde de var i jobb, siden alle funksjons- og kompetansetillegg er fjernet. Den andre muligheten har vært å jobbe mer, men da for pensjonistlønn, ca. 230 kroner per time. Begge løsningene har manglet incentiver for at denne verdifulle gruppa skal ønske å jobbe mer. Det er rett og slett lite lønnsomt for dem.

Nå legger regjeringen fram forslag om at pensjonerte sykepleiere skal jobbe for pensjonistlønn fra første arbeidstime. Vi må forvente at færre blir motiverte til å steppe inn som vikar for denne lønna, og at de pensjonistene som virkelig ønsker å jobbe mye går til vikarbyråer i stedet. Samtidig står helsesektoren i en alvorlig bemanningskrisa. Både helseforetakene og kommunene ville spart mye hvis de oftere leide inn pensjonister, selv med full lønn, kontra det som ofte blir løsninga i dag, nemlig å bruke vikarbyråer.

Svar:

Ved utgangen av 2021 arbeidet 80 000 sykepleiere i offentlig sektor. Disse utførte arbeid tilsvarende 67 500 årsverk. Ifølge tall fra KS og Spekter var det om lag 700 personer over 62 år som hadde en stillingsandel under 20 prosent. Målt i antall årsverk, utgjorde disse en arbeidskraftressurs på om lag 100 årsverk. Det er ikke kjent hvor mange som tok ut pensjon ved siden av å jobbe i lav stillingsandel, noe som betyr at omfanget av pensjonerte sykepleiere i stillingsandel under 20 prosent kan være lavere enn dette.

Et viktig mål med pensjonsreformen er å stimulere til lengre yrkeskarrierer. Framover er det nødvendig at en betydelig andel står i arbeid til en høyere alder enn det som er vanlig i dag. Dette gjelder både sykepleiere og andre

yrkesgrupper. Videre tilsier bemannings situasjonen innenfor helsesektor at det er behov for at sykepleiere over 62 år som hovedregel jobber i mer enn en 19 prosent stilling. Dette behovet forsterkes av Helsepersonellkommissjonens anbefaling. Av denne grunn er det svært uheldig å ha et pensjonsregelverk som motiverer til tidlig avgang. Ved å beholde dagens minstegrense risikerer vi at en høy andel sykepleiere velger å gå av med full pensjon og kun jobbe deltid i en liten stilling. Dersom flere sykepleiere velger å fortsette i full, eller tilnærmet full, stilling i stedet for å ta ut alderspensjon og kombinere dette med ekstravakter, vil det framover kunne innebære økt arbeidstilbud av sykepleiere i aldersgruppen 62+ sammenlignet med i dag.

Opphevelsen av minstegrensen for rett til medlemskap i de lovfestede offentlige tjenstepensjonsordningene vil berøre alle ansatte med lavere stillingsandel enn 20 prosent av full stilling, en gruppe som særlig består av unge og kvinner. Det er et viktig likestillingstiltak at alt arbeid gir opptjening, og at deltidsansatte ikke diskrimineres. Det vil derfor være uheldig om pensjon fra første krone ikke også skal gjelde for denne gruppen. Også pensjonerte sykepleiere som ikke har full opptjeningstid i tjenstepensjonsordningen vil kunne ha fordel av fortsatt pensjonsopptjening for å fylle tjenestetidskravet på 30 år for full pensjon. Utover opptjening av alderspensjon, vil også medlemmet være dekket av gruppelevs forsikring og ytelser ved uførhet og ytelser til etterlatte.

Sykepleiere som har gått av med pensjon kan, som andre offentlig ansatte, jobbe videre på pensjonistlønn. Ordningen med pensjonistlønn gir fleksibilitet ved at arbeidsgiver og arbeidstaker blir enige om arbeidsoppgaver og omfang, og som hovedregel avkortes ikke pensjonistlønnen mot utbetalt pensjon. Pensjonistlønn vil kunne målrettes mot både sykepleiere og andre faggrupper i helsesektoren, noe som vil være i tråd med Helsepersonellkommissjonens anbefaling. Økt bruk av ordningen med pensjonistlønn ble også foreslått av Sysselsettingsutvalget, og forslaget fikk bred støtte blant hovedorganisasjonene i arbeidslivet.

Høringsvarene viser at det er bred støtte til forslaget om å oppheve minstegrensen. Det å gjøre unntak fra et generelt regelverk for enkelte grupper må kunne begrunnes godt. I en normalsituasjon er det vanskelig å begrunne et unntak for sykepleiere. I krisesituasjoner kan det gjøres tiltak for å avhjelpe situasjonen raskt. Eksempelvis ble det som følge av koronapandemien innført bestemmelser som ga pensjonert helsepersonell, men også andre grup-

per, mulighet til å arbeide uten trekk i alderspensjonen. I løpet av de siste årene har det i perioder også vært fastsatt særskilte satser for pensjonistlønn for enkelte yrkesgrupper, herunder sykepleiere, for å avhjelpe særskilte behov i arbeidsmarkedet.

I proposisjonen hvor minstegrensen foreslås opphevet, vises det til at bruk av differensierte satser i regelverket

for pensjonistavlønning kan være et aktuelt tiltak i situasjoner hvor det er behov for lempinger i regelverket for avkorting av alderspensjon. Samtidig er det viktig at det gis insentiver til å stå i ordinær stilling, og nivået på pensjonistavlønningen må derfor ikke settes så høyt at det lønner seg å ta ut pensjon og jobbe på pensjonistlønn framfor å fortsette i ordinær stilling.

SPØRSMÅL NR. 142

Innlevert 17. oktober 2023 av stortingsrepresentant Christian Torset

Besvart 24. oktober 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

En vesentlig andel av utslippene fra en utbygging av Nord-Norgebanen vil komme fra betongen som brukes i forbindelse med bygging av tunnel.

Er det tatt høyde for at norsk produksjon av betong i fremtiden vil foregå med karbonfangst og -lagring, og i tilfelle ikke, hvor mye vil utslippene for en full utbygging av Nord-Norgebanen reduseres med betong produsert med CCS?

BEGRUNNELSE:

Jernbanedirektoratet la 22.09.2023 fra KVU Nord-Norgebanen, der de stilte seg negative til å bygge ut alternativene 2, 3 og 4 (henholdsvis full utbygging, utbygging Fauske til Tromsø og utbygging Narvik til Tromsø). Anbefalingen ble gitt bl.a. med henvisning til store klimagassutslipp som ikke vil la seg spare inn i løpet av 75 år.

I delrapport 07, Klimagassberegninger, går det fram at en full utbygging fra Fauske til Tromsø, med sidespor til Harstad, vil generere ca. 7,75 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i klimagassutslipp. Om lag 5,5 millioner tonn av dette er knyttet direkte til tunneldriving, som defineres som et indirekte utslipp. Ifølge Memon Economics og TØIs rapport om indirekte utslipp og eksterne kostnader i transportsekorens bygg og anleggsfase kommer «brorparten av de indirekte utslippene» fra produksjon av betong.

Svar:

Beregning av klimagassutslipp for Nord-Norgebanen er utført i Bane NOR/Jernbanedirektoratets tidligfaseverktøy for utbygging av jernbane. Verktøyet har gitte utslipps-

faktorer per løpemeter for bru, tunnel og dagsone basert på internasjonale data i SimaPro. SimaPro er det mest brukte programmet for å gjennomføre livsløpsanalyser, og brukes til å analysere miljøbelastningen til alle typer produkter, prosjekter, tjenester og prosesser. Tallene for utslipp per løpemeter gjelder alle klimagassutslipp, og det er ikke oppgitt utslipp fra produksjon av betong. Verktøyet benyttes for prosjekter som er i en tidlig fase, mens mer detaljerte beregninger gjøres på et senere tidspunkt i planleggingen.

Utviklingen går raskt når det gjelder utvikling av betongkvaliteter med lavere CO₂-utslipp. Det er derfor betydelig usikkerhet ved beregning av klimagassutslipp fra produksjon av betong i anlegg som eventuelt skal bygges en del år fram i tid. I dag støtter staten en stor investering for CO₂-fangst og lagring (CCS) ved Heidelbergs anlegg i Brevik. Det er imidlertid høyst usikkert om denne teknologien kan være aktuell på anlegg som kan levere betong til Nord-Norgebanen. Det er derfor ikke mulig i dag å svare på hvor mye utslippene vil reduseres med betong produsert med CCS.

SPØRSMÅL NR. 143**Innlevert 17. oktober 2023 av stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad****Besvart 25. oktober 2023 av landbruks- og matminister Geir Pollestad****Spørsmål:**

Da Statsråden deltok i NRKs helgemorgen den 15. oktober 2023 sa Statsråden "Skal vi nå det målet som Stortinget har satt, så er det ingen automatikk i at noe som ligger inne i en plan til bruk for industri eller boliger, at det kan godtas".

Hva vil statsråden gjøre konkret for å følge opp arealdisponeringen i kommunene, og vil statsråden gjøre konkrete grep for å verne om matjord, som allerede er disponert bort?

BEGRUNNELSE:

Da KrF i 2013 foreslo å skjerpe inn jordvernmålet var Trygve Slagsvold Vedum landbruksminister. Likevel ga han forslaget tommel ned og hele Senterpartiets stortingsgruppe stemte mot forslaget om et styrket omdisponeringsmål. Det var skuffende.

KrF strammet så i regjering inn målet om omdisponering av dyrket jord til 3 000 daa i året, men var samtidig tydelig på at vi ville ha det lenger ned. Jeg er derfor glad for at regjeringen nå ønsker at den årlige omdisponeringen av dyrka jord ikke skal overstige 2 000 daa. Regjeringens mål er imidlertid at dette målet først skal nås innen 2030. Jeg skulle gjerne sett at det skjedde før, selv om jeg har forståelse for at det tar noe tid.

Kommunene har en viktig rolle i arbeidet med å beskytte matjorda rundt om i hele Norge og jordvern må vektes høyt i den lokale arealpolitikken. Det er viktig at det er en svært høy terskel for omdisponering, men det er samtidig slik at kommunepolitikere selv kjenner sin kommune, og må derfor ha en viktig stemme.

Svar:

Først vil eg vise til at regjeringa nyleg la fram ein ny nasjonal jordvernstrategi som Stortinget handsama i juni i år. Denne strategien inneheld eit nytt og skjerpa mål for omdisponering av matjord, og nye konkrete tiltak for å nå dette målet. Målet for omdisponering av dyrka mark er no sett til maksimalt 2 000 dekar per år (ned frå 3 000 dekar), og skal bli nådd innan 2030. Med felles innsats håpar eg at me kan nå måla i jordvernstrategien så raskt som råd.

Jordvernstrategien inneheld ei rekke nye tiltak, i tillegg fører me vidare tiltak frå tidlegare strategiar. Nokre av dei viktigaste nye tiltaka er å:

-greie ut ein heimel i jordlova for vern av viktige jordbruksareal

-utvikle eit sentralt register for viktige jordbruksareal av nasjonal interesse

-utvikle eit jordbruksarealrekneskap, som del av eit nasjonalt arealrekneskap

Skal me nå jordvernmålet krev det innsats i fleire sektorar. Jordvernet skal derfor styrkast i Nasjonal Transportplan (NTP) og i dei kommande statlege retningslinene for bustad-, areal- og transportplanlegging. I dei nye nasjonale forventningane til regional og kommunal planlegging er jordvernet alt styrka, noko eg meiner er svært gledeleg! Her uttrykker regjeringa klare forventingar til kommunane. Det står mellom anna at det er viktig at behovet for utbygging blir balansert betre mot det langsiktige omsynet til innanlands matproduksjon, og at det særleg i presområda er viktig å praktisere eit strengt jordvern.

For å nå det nye jordvernmålet på 2 000 dekar, er me avhengige av at kommunane fører tilbake mykje av det arealet som er sett av til byggeformål i kommuneplanane, eller ventar med å regulere desse områda til det er strengt naudsynt. Regjeringa oppmodar derfor om slik tilbakeføring i dei nye nasjonale forventningane til regional og kommunal planlegging, som blei vedtatt 20. juni i år.

Det er nemleg sett av svært mykje jordbruksareal til byggeformål i kommuneplanane som enno ikkje er bygd ut. Ifølgje ein fersk rapport frå Norsk Institutt for Naturforskning (NINA), er det sett av minst 140 000 dekar dyrka mark til utbygging i kommunale planar. Det motsvarar ei omdisponering i 70 år, om vi når jordvernmålet på 2 000 dekar. I tillegg skal det vera rom for utbygging av naudsynt infrastruktur som veg og bane som òg vil krevje noko nedbygging.

Den førre kommunal- og distriktsministeren og landbruks- og matministeren sende i fjor eit brev til alle kommunane og fylkeskommunane, om at dei må ta godt vare på matjorda i kommunane sin arealplanlegging. Me vil snart sende eit nytt slikt brev, sidan me mellom anna har fått mange nye lokale folkevalde, ein ny nasjonal jordvernstrategi og nye nasjonale forventningar til regional og kommunal planlegging.

Matjorda er ein nasjonal ressurs, og staten har derfor verkemiddel for å følgje opp forvaltninga av areal. Ikkje minst ligg det eit ansvar på statsforvaltarane til å følgje opp jordvernet ved handsaminga av kommuneplanane.

Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) kan òg gripe inn, noko som saken om IKEA-utbygginga i Vestby

kommune viser. I den saken vedtok nyleg KDD eit midlertidig statleg bygge- og deleforbod med heimel i plan- og bygningslova. Dette gjorde KDD for å kunne vurdere arealformålet på nytt.

I Hurdalsplattforma seier me at jordvernet skal styrkast, og at jordvern skal bli eit overordna omsyn i arealforvaltninga. Eg er glad for at me har fått ein ny jordvern-

strategi som bidreg til dette. Det er viktigare enn nokon gong å lage ein politikk som bidreg til å auke matberedskapen. Heldigvis ser vi ei større forståing i samfunnet for å styrke jordvernet, auke matsikkerheita og den norske sjølvforsyninga. Eg ser fram til eit samarbeid med kommunane, landbruket og andre gode krefter for å sikre matjorda for matproduksjonen.

SPØRSMÅL NR. 144

Innlevert 17. oktober 2023 av stortingsrepresentant Erlend Larsen

Besvart 25. oktober 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Hvilke planer har statsråden for å kompensere lavere billettpriser på FOT-rutene med økt etterspørsel og flere passasjerer?

BEGRUNNELSE:

For 2024 foreslår Samferdselsdepartementet en betydelig økning i budsjettet til kjøp av FOT-ruter for å halvere fullprispillettene på FOT-rutene. Det er bra for lokalbefolkningen at de kan reise til en betydelig lavere pris enn i dag.

Lavere pris betyr også at rutenettet blir betydelig mer attraktivt å reise på for turister. Lavere pris åpner opp for spennende reisemål som Røst og Værøy, Honningsvåg og Berlevåg, i tillegg til veldig mange andre spektakulære destinasjoner for turister.

Økt innslag av turister kan føre til at lavere billettpriser gir fulle fly på bekostning av lokalbefolkningen og lokalt næringsliv. Vi vil unngå en situasjon hvor de lokale som må reise i nødvendig ærend blir nektet plass.

Svar:

Regjeringen har gjennomført et av de største grepene som er gjort fra statens side innen norsk regional luftfart, siden kortbanenettet ble etablert. Forventede etterspørselsendringer ved ulike nivåer av prisreduksjoner inngikk som en del av den transportfaglige utredningen gjennomført av Oslo Economics i forkant av FOT-utlysningene med avtaleoppstart i 2024. Utredningen ble gjennomført på oppdrag av Samferdselsdepartementet. Det er vurderingene av prisleisomhet sammen med historiske trafikktall og prognoser i utredningen, og departementets vurderinger, som utgjør grunnlaget for de fastsatte seteka-

pasitetskravene. I snitt er setekapasitetskravet på FOT-rutene økt med 12 pst. Imidlertid er det knyttet betydelig usikkerhet til hva som blir den faktiske etterspørselseffekten av de lavere billettprisene, og det er blant annet derfor tatt inn en viss fleksibilitet i avtalene. Det nye rutetilbudet må nå først få komme i gang og virke over noe tid, før vi kan vurdere eventuelle behov for justeringer.

SPØRSMÅL NR. 145**Innlevert 17. oktober 2023 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud****Besvart 23. oktober 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Anerkjenner statsråden at tilgangen på mindre skadelige alternativer til sigaretter er viktig for å få mange røykere til å kutte ut sigarettene, og vil dette også reflektere den norske posisjonen på internasjonale møter som COP10-møtet i november?

BEGRUNNELSE:

Norge og Sverige har den desidert laveste andelen røykere i hele Europa, men streng regulering av sigaretter kan ikke være den eneste årsaken. Mange land i Europa har streng regulering av sigaretter, men likevel langt høyere andel røykere. Det er imidlertid kun Norge og Sverige som i flere tiår har hatt snus som et tilgjengelig og mindre skadelig alternativ. Det er altså grunn til å tro at den lave røykeandelen henger sammen med tilgangen på snus. I Storbritannia, der det satses aktivt på å anbefale røykere å bytte til e-sigaretter, synker andelen røykere raskt. Andelen er fortsatt betydelig høyere enn i Norge og Sverige, men langt under Europa-snippet, og synkende. Dette viser at mindre skadelige alternativer er viktig for å få bukt med de livsfarlige sigarettene.

I høst publisert FHI en studie av 1 400 norske røykere, som viste at snus var det hjelpemiddelet som økte sjansen for røykeslutt mest. Det var særlig menn og personer under 35 år som brukte snus i røykeslutt. En studie fra Institutt for tobakksstudier i Sverige viser at svenske menn har 44 prosent lavere tobakksrelatert dødelighet enn sine europeiske motparter. En undersøkelse fra FHI tidligere i år viste at 22 prosent av de gjenværende dagligrøykerne i Norge som oppgir at snus er et aktuelt alternativ. Samtidig sier 32 prosent av dem som røyker daglig, at de helt sikkert eller sannsynligvis vil bytte til e-sigaretter. Dette viser at skadereduksjon har et stort potensial overfor røykere.

I november samles medlemslandene som har ratifisert WHOs rammekonvensjon om forebygging av tobakkskader til COP10-møtet (Conference of the Parties) i Panama. Tilgjengelig kunnskap viser at tilgangen på mindre skadelige alternativer (som snus, nikotinposer og e-sigaretter) spiller en betydelig rolle i å få ned antall røykere. I Norge og Sverige gjelder dette særlig snus. Det er imidlertid utbredte misoppfatninger om snus internasjonalt, og stemmer internt i WHO har tatt til orde for at forbud mot snus skal være en del av COP10-agendaen.

Ber derfor om statsråden kan bekrefte at den norske delegasjonen i Panama vil jobbe for at røykere fortsatt

skal ha tilgang på mindre skadelige alternativer til sigaretter, og at den norske delegasjonen ikke vil støtte eventuelle forslag om snusforbud.

Svar:

Regjeringens tobakkspolitikk er tydelig formulert i Meld. St. 15 (2022–2023) Folkehelsemeldinga – Nasjonal strategi for utjamning av sosiale helseforskjellar. Vi satser der på dokumentert effektive tiltak for å hindre nikotinavhengighet blant unge og et nasjonalt program for røykeslutt etter beste praksis, nemlig kombinasjon av legemidler og veiledning.

Jeg er ikke enig i at tilgangen til snus er hovedårsaken til Norges lave røyketall. Også land med forbud mot snus har kraftig redusert sin røykeandel. Jeg mener at Norges suksess skyldes en helhetlig pakke med tobakksforebyggende virkemidler, som høye tobakksavgifter, røykeforbud, reklameforbud, produktreguleringer og tobakkskampanjer.

Utfordringene har til dels endret seg de siste årene. Tobakksindustrien har lansert flere nye produkttyper og appellerer til nye brukergrupper, særlig kvinner og unge.

Det er også bekymringsfullt at bruken av snus har økt dramatisk de senere årene, særlig blant unge. Blant unge kvinner har bruken tredoblet seg på 10 år. Dette er urovekkende siden også bruk av snus medfører risiko for alvorlig helseskade, både for brukeren selv og for foster når gravide kvinner snuser. Folkehelseinstituttet har konkludert med at snusbruk blant annet øker risikoen for kreft, diabetes type 2, for å dø etter hjerteinfarkt og hjerneslag, samt at snusbruk under graviditet kan føre til lav fødselsvekt, for tidlig fødsel og dødfødsel. Ny forskning viser også at nikotinesponering i ungdomsårene blant annet kan ha negative konsekvenser for hjerneutviklingen.

Når det gjelder det 10. partsmøtet til tobakkskonvensjonen, kan jeg forsikre om at den norske delegasjonens mandat vil være i tråd med regjeringens tobakksstrategi. Vårt viktigste budskap internasjonalt er at flere land bør gjennomføre tobakkskonvensjonens bestemmelser, som er basert på kunnskap om hvilke tiltak som har best effekt. Jeg vet ikke hvilke kilder representanten baser seg på, men det er ingen forslag på agendaen til dette partsmøtet som handler om forbud mot snus.

SPØRSMÅL NR. 146**Innlevert 17. oktober 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad****Besvart 25. oktober 2023 av klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen****Spørsmål:**

Hva slags tiltak/støtteordninger har staten tidligere bidratt med innenfor vann og avløp for å avlaste gebyrer til vanlige folk siden 1960?

BEGRUNNELSE:

Mange kommuner rundt Oslofjorden kan forvente krav om nitrogenrensing av avløpsvannet i årene framover. Dette skyldes implementering av EUs avløpsdirektiv, som har gjort at Norge har forpliktet seg til å fjerne næringsalter i områder hvor disse kan bidra til økt eutrofiering. Kravene til nitrogenrensing vil føre til at det må bygges nye renseanlegg eller en oppgradering av eksisterende renseanlegg. Også andre krav blant annet fra EU vil medføre investeringer. Dette vil bli kostbart og føre til økte kommunale gebyrer som vil ramme innbyggerne i disse områdene. Tidligere har staten bidratt i prosjekt mellom anna i Mjøsa. Det hadde vært interessant med en oversikt over ulike statlige bidrag til vann og avløp historisk.

Svar:

Ved lov om kommunale vass- og kloakkavgifter av 31. mai 1974 ble kommunene gitt hjemmel til å kreve inn avgifter for eiendommer som er knyttet til kommunale vann- og avløpsanlegg. Loven etablerte selvkostprinsippet, som innebærer at innbyggere som bruker vann- og avløpssystemene også må betale for at vi har velfungerende vann- og avløpstjenester. For å avlaste kommunene og innbyggerne for noen av de store kostnadene som fulgte med tiltak for å redusere ytterligere tilførsler av urensset avløp til sterkt forurensede vassdrag og fjordområder, ble det i en periode på 25 år gitt statlige tilskudd til planlegging og investeringer i avløpsanlegg.

Retningslinjene for den statlige medvirkningen til finansiering ble trukket opp i St.meld. nr. 65 (1973-74) Om prinsipper for visse tilskott og lån til kommunale kloakk- og renovasjonsanlegg.

Det ble fra 1975 gitt statlige tilskudd fra Miljøverndepartementet til overordnet planlegging og investeringer i kommunale avløpsanlegg i forbindelse med sanering av ledningsnett og bygging av renseanlegg for opprydding i bebyggelse etablert før 1975. Formålet med ordningen var å stimulere til utbygging av renseanlegg slik at tilførsler av næringsalter og organiske stoff til hav og vann fra kommunale avløp reduseres. Ordningen skulle også utjevne

kommunenes kostnader i forbindelse med pålagte rensekrav. Investeringene ble restfinansiert gjennom kommunenes egeninnsats og avløpsgebyrer iht. lov om kommunale vass- og avløpsanlegg. Kommune kunne også ta opp lån til dette formålet i Kommunalbanken.

Investeringene var spesielt høye i perioden 1978-1982 som følge av Mjøsaksjonen og det store sentralrenseanlegget for Indre Oslofjord (Vestfjordprosjektet – anlegget som eies og driftes av Vestfjorden avløpssekselskap, VEAS).

St.meld. nr. 51 (1984-85) Om tiltak mot vann- og luftforurensning og om kommunalt avfall varslet at den fremtidige statlige finansieringsbistanden ville bli konsentrert om de mest forurensede vassdragene og fjordområdene hvor kommunale utslipp utgjør en vesentlig del av problemet.

Tilskuddsordningen ble trappet kraftig opp fra 1988 i forbindelse med tiltakene for å bedre forurensningssituasjonen i Nordsjøen. Tilsagnsrammen var i 1992 på nesten 200 mill. kroner. For 1994 var tilsagnsrammen redusert til 142 mill. kroner. I perioden 1988 til og med 1993 ble det gitt 20 pst. av kalkulerte investeringskostnader i tilskudd til kommunale renseanlegg over hele landet. Til kommuner med avrenning til Nordsjøens «utsatte områder» ble det gitt 25 pst. i tilskudd. For anlegg med pålegg om nitrogenfjerning ble det gitt 35 pst. i tilskudd til nitrogenfjerningsdelen i anlegget. Det ble også gitt tilskudd til planlegging av ledningsløp etc. med 50 pst. av kalkulerte kostnader. Begge disse tilskuddene ble gitt uavhengig av landsdel.

Tildelingskriteriene ble endret fra 1994, tilskuddsrammen ble redusert og tydeligere rettet mot å dempe fordelingsvirkninger og sikre fremdriften i bygging av nitrogentrinn på de største renseanleggene. For 1995 ble følgende kriterier benyttet:

- Inntil 50 pst. tilskudd til bygging av nitrogenfjerningstrinn for alle anlegg som hadde fått pålegg.

- 10-20 pst. tilskudd til bygging av fosforfjerningsanlegg og visse tiltak på ledningsnettet (ved høye kostnader per abonnent).

- Inntil 40 pst. tilskudd til planlegging.

Det er ikke gitt tilsagn om tilskudd til kommunenes planlegging av og investeringer i avløpsanlegg etter 1998. Senere utbetalinger er knyttet til allerede gitte tilsagn.

For kommuner langs Oslofjorden er det etablert en tilskuddsordning for planlegging og prosjektering av nitrogenfjerning ved avløpsrenseanlegg. I statsbuds-

jettet 2024 er det lagt inn 12,4 millioner kroner til dette formålet.

Kommunene kan fortsatt ta opp lån i Kommunalbanken til tiltak i vann- og avløpssektoren.

Ansvar for drikkevannsforsyning hører under helse- og omsorgsministeren. I perioden 1995-2001 var det et statlig Program for vannforsyning med formål å forbedre vannbehandlingen for å tilfredsstille kvalitetskravene til drikkevann. Programmet hadde innledningsvis en ramme på inntil 100 millioner kroner pr. år. Den økonomiske rammen ble trappet noe ned gjennom perioden. Folkehelseinstituttet var sekretariat for programmet og ga faglige anbefalinger om bruk av tilskuddsmidler til Kommunal- og regionaldepartementet som hadde ansvaret for selve tildelingene til kommunene. Programmet bidro til at i størrelsesorden 440 000 personer som på det tidspunktet var tilknyttet vannverk uten desinfeksjon, fikk tilgang til desinfisert drikkevann. Dette var et stort løft for den kommunale vannforsyningen.

I 2020 opprettet Helse- og omsorgsdepartementet Program for teknologiutvikling i vannbransjen. Målet

med programmet er å oppnå helsemessig tryggere vannforsyning og større leveringssikkerhet av drikkevann på en kostnadseffektiv og bærekraftig måte. Staten har årlig bidratt med 5 mill. kroner og tilskudd fra programmet er betinget av minst tilsvarende bidrag fra kommunene og fra leverandørindustrien.

Kommuner, kommunale foretak og interkommunale selskaper kan søke om tilskudd. Private vannverk vil kunne omfattes dersom kommunen har basert sin vannforsyning på et eller flere private vannverk, og kommunen på bakgrunn av sitt ansvar etter helselovgivningen finner det relevant å fremme en slik søknad. Folkehelseinstituttet forvalter tilskuddsordningen. Tretten prosjekter fikk tilskudd fra dette programmet i 2021 og ti i 2022. Prosjektene som har fått tilskudd omhandler en rekke områder, blant annet bruk av sensorer, bruk av smarte vannmålere og annen ny teknologi. Det pågår arbeid med tildeling for 2023 og regjeringen legger også opp til tildeling i 2024.

SPØRSMÅL NR. 147

Innlevert 18. oktober 2023 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve

Besvart 25. oktober 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Kan samferdselsministeren legge fram ei oversikt over Nye Veier as sin portefølje, ang. oppstarta prosjekt samt planlagte og byggeklare prosjekt samt prosjekt under planlegging, og synleggjere dette opp mot tildelt ramme for 2024, der ein viser kva prosjekt Nye veier as vil starte eller fortsette å bygge i 2024?

GRUNNGJEVING:

Nye Veier as har ein betydelig portefølje landet rundt, med planlagte og igangsatte prosjekt. Nye Veier as blir sjølvsagt utfordra av den store prisveksten som også for dei fører til begrensningar for prosjekt for den ramma som er tildelt årleg.

For budsjett 2024 har regjeringa auka overføringane noko til Nye Veier as, men kostnadane for dei ulike prosjekta har også auka betydeleg.

Svar:

For ein oversikt over Nye Veiers portefølje vises det til selskapet sin kvartalsrapport for andre kvartal 2023, side 14 og 15, jf. vedlegg. Oversikta på side 14 viser kva for fase dei ulike strekningane/prosjekta er i.

I Prop. 1 S (2023–2024) for Samferdselsdepartementet er det under kap. 1321 Nye Veier AS lista opp prosjekt som er under planlegging og i gang under Nye Veier AS, samt en liste over prosjekt som Nye Veier foreløpig har lagt opp til anleggsstart i 2024.

I 2024 har selskapet foreløpig lagt opp til anleggsstart for prosjekta:

- E6 Berkåk–Vindåsliene (delprosjekt på E6 Nedgård (Ulberg)–Melhus) i Trøndelag
- E6 Roterud–Storhove (delprosjekt på E6 Moelv–Øyer) i Innlandet
- utbetringstiltaket Djupevik–Kviturtunnelen på rv. 13 Skare–Sogndal i Rogaland og Vestland

- utbetringstiltaka Stuguflåten–Raudstøl og Veblungsnes på E136 Dombås–Vestnes i Innlandet og Møre og Romsdal.
I tillegg vil selskapet fortsette med utbyggingsaktivitet på prosjekta:
- E6 Kvænangsfjellet i Troms
- E6 Kvithammer–Åsen (delprosjekt på E6 Ranheim–Åsen) i Trøndelag
- E6 Ranheim–Værnes (delprosjekt på E6 Ranheim–Åsen) i Trøndelag
- E18 Langangen–Rugtvedt (delprosjekt på E18 Langangen–Bamble) i Telemark
- E39 Herdal–Røyskår (delprosjekt på E39 Kristiansand vest–Lyngdal vest) i Agder
- E6 Storhove–Øyer (delprosjekt på E6 Moelv–Øyer) i Innlandet

SPØRSMÅL NR. 148

Innlevert 18. oktober 2023 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve

Besvart 25. oktober 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Kan samferdselsministeren leggje fram ein detaljert gjennomgang av status for planlegging og prosjektering av nye Rv 15 Strynefjellet med arm til Geiranger, og synleggjere kva midlar som er nødvendig årleg framover for å slutføre planlegging og prosjektering av dette prosjektet?

GRUNNGJEVING:

Statens vegvesen som fagetat har lagt fram sin tilråding til ny NTP.

I dette framlegget kan ein sjå at STVV tilrår å ta heilt ut av NTP dei neste 12 åra ny RV 15 Strynefjellet med arm til Geiranger.

I 2022 fremma underteikna framlegg om å stå fast på merknaden til siste utgåve av NTP, der eit stort fleirtal i Stortinget peika på at ny RV 15 Strynefjellet med arm til Geiranger skulle ha oppstart i dei fyrste 6 åra av gjeldande plan. Dette framlegget vart stemt ned av SP, AP og SV i Stortinget.

I lengre tid har Statens vegvesen planlagt og prosjektert dette prosjektet, som framstår som eit av verdensarvområdet Geirangerfjorden med omlands viktigaste enkeltprosjekt.

Stortinget har vedteke nullutslippsvedtak for Geirangerfjorden frå 1/1-2026. Konsekvensane av dette vedtaket vil bety en massiv overføring av trafikk frå sjøen til vegane på land.

I dag besøker mellom 800 000-1 million turistar verdensarvområdet Geirangerfjorden kvart år. Vegsystema inn og ut av området er for lengst utfordra kapasitetsmessig, og ei viktig avbøtande løysing er å spreie turisttrafikken gjennom sesongutviding. For å kunne klare

dette i framtida, må heilårsveg til Grotli prioriterast i samband med bygging av nye RV 15 Strynefjellet.

Heilårsveg i samband med ny RV 15 med arm til Geiranger er heile grunnlaget for at det ikkje skal bli totalt kaos på vegnettet etter 2026, og som vil kunne skade verdensarvområdet betydeleg, både som destinasjon men også miljømessig.

Stortinget har også i sine vedtak ang nullutslippskravet for verdsarvfjorden, peika på at avbøtande tiltak må gjennomførast for lokalsamfunna. Heilårsveg til Grotli er dette prosjektet for Geiranger i så måte.

Svar:

Statens vegvesen har ikkje starta planlegging etter plan- og bygningslova på rv. 15 Strynefjellet. Etaten har gjort overordna vurderingar av behovet for kommunedelplan for eit framtidig massedeponi og framføring av straum til ein eventuell framtidig byggjefase.

Planar er ferskvare, og det er slik at det vil ta lang tid å fullføre dei prosjekta som i dag ligg inne i Statens vegvesens portefølje. Eg har gitt føringar til Statens vegvesen om å vurdere ressursbruken til planlegging opp mot handlingsrommet for å setje i gong nye prosjekter for å unngå at det blir brukt unødige ressursar på planlegging som det seinare vil vere nødvendig å gjere på nytt før det er aktuelt å starte prosjektet.

SPØRSMÅL NR. 149**Innlevert 18. oktober 2023 av stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski****Besvart 23. oktober 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Viser til svar på spørsmål nr. 95.

Kan jeg be statsråden om å få tilsendt Skattedirektoratets brev fra 5. juni 2023 med nærmere informasjon om Skattedirektoratets vurderinger av avgift på plastemballasje?

Svar:

Skattedirektoratets brev 5. juni 2023 følger vedlagt.

Avgift på plastemballasje

Vi viser til departementets brev 12. januar 2023, der Skattedirektoratet bes utrede en avgift på plastemballasje. Avgiften skal ha som formål å redusere utslippene av klimagasser ved produksjon og forbrenning av fossil plast, redusere mengden plastemballasje, og øke bruken av sekundær råvare.

1. Bakgrunn og tidligere utredninger

I Hurdalsplattformen er det varslet at regjeringen vil "vurdere en avgift på fossil plast, krav til sporing av plast og gjenvinning av halvparten av plastemballasjen i Norge". Avgifter på plast har blitt utredet en rekke ganger, særlig i forbindelse med ulike innretninger av avgiften på drikkevareemballasje og avgiften på avfallsforbrenning, senest i forbindelse med oppfølgingen av anmodningsvedtak nr. 795 (2020- 2021) i Prop. 1 LS (2021-2022) punkt 9.9.5:

"Skattedirektoratet har i samråd med Miljødirektoratet blant annet vurdert om, og eventuelt hvordan, avgiften på avfallsforbrenning kan flyttes tidligere i verdikjeden. Skattedirektoratet påpeker at en bred avgift på for eksempel all plast vil innebære et meget stort avgiftspliktig vareomfang, noe som vil medføre store administrative og økonomiske konsekvenser, både for avgiftsmyndighetene og de avgiftspliktige. En slik omfattende avgift vil også bli svært vanskelig å avgrense og kontrollere. Direktoratets vurdering er derfor at en slik avgift ikke er gjennomførbar."

En avgift på plastemballasje ble også utredet av Toll- og avgiftsdirektoratet i 2015, som en av tre alternative innretninger for en avgift på plast. I brev til departementet 23. april 2015 anbefalte direktoratet ingen av alternativene. Både for alternativ (1), en avgift på all plast, og alternativ (2), en avgift på plastemballasje, uttalte direktoratet at «en avgift på all plast/plastemballasje ville innebære et meget stort avgiftspliktig vareomfang, noe som ville medført store administrative og økonomiske konsekvenser, både for avgiftsmyndighetene og importører/ produsenter».

2. Videre fremstilling

I det følgende vil vi først beskrive avgiftene på plastemballasje i Storbritannia, Spania og Italia. Deretter vil vi gi en helt kortfattet beskrivelse av eksisterende og kommende EU-regelverk som inneholder krav som er relevant for plastemballasje. Videre vil vi beskrive gjeldende returordninger for plastemballasje i Norge. Dernest vil vi vurdere de konkrete spørsmålene departementet har stilt i oppdragsbrevet, før vi gir en kortfattet oppsummering til slutt.

3. Avgifter på plastemballasje i andre land**3.1 Storbritannia**

Storbritannia innførte avgift på plastemballasje i april 2022. Avgiften skal fungere som incentiv til å øke bruken av materialgjenvunnet plast, og bidra til å flytte plastavfall fra deponier og forbrenningsanlegg til materialgjenvinning. Pliktsubjekt er produsenter og importører av plastemballasje. Bedrifter som samlet produserer eller importerer mindre enn 10 tonn plastemballasje årlig, er ikke omfattet av avgiften. Ifølge britiske avgiftsmyndigheter er per i dag rundt 3 500 virksomheter registrert for plastemballasjeavgift.

Avgiften omfatter plastemballasje som inneholder mindre enn 30 prosent materialgjenvunnet (recycled i det britiske regelverket) plast. Plastemballasje som inneholder 30 prosent eller mer materialgjenvunnet plast, er derfor ikke avgiftspliktig. Det er gjort unntak for transportemballasje, med mindre det er transportemballasjen som sådan som innføres eller produseres, og inneremballasje av plast til medisiner. I beregningen av minstegrensen på 10 tonn teller all plastemballasje med, også emballasje som inneholder 30 prosent eller mer materialgjenvunnet plast, og plastemballasje til medisiner, men ikke transportemballasje.

For at et produkt skal være emballasje, må det oppfylle følgende formål: 1) det må enten faktisk brukes som emballasje (det vil si at emballasje med innhold av varer også omfattes), eller 2) ha til formål å brukes som emballasje (dermed omfattes tomemballasje), eller 3) med rimelighet antas å skulle brukes som emballasje. Også ødelagt emballasje omfattes, så lenge den omfattes av en av de tre kategoriene nevnt over.

Den britiske avgiften er relativt ny. Det er derfor vanskelig på det nåværende tidspunkt å gi en meningsfull vurdering av om avgiften er egnet til å oppnå målene om redusert mengde plastemballasje og økt bruk av materialgjenvunnet råvare. Det samme gjelder administrative og

eventuelle utilsiktede konsekvenser av avgiften. Britiske avgiftsmyndigheter har i e-post gitt uttrykk for at det den største utfordringen har vært å fastslå hvilke typer emballasje som er omfattet, og hvilke som er unntatt, og at dette har vært ressurskrevende, både for de avgiftspliktige og for avgiftsmyndighetene. Måten de har håndtert dette på, er ved å publisere lister over hva som er omfattet og hva som ikke er omfattet.

De har også opplevd utfordringer knyttet til ulike tolkninger av begrepet materialgjenvunnet plast (recycled plastic) blant berørte virksomheter, og påstander fra enkeltvirksomheter om at andre virksomheter ikke betaler slik de skal. De er så langt ikke kjent med tilfeller av forsøk på omgåelser eller unndragelser, men understreker at de hittil har hatt mest fokus på veiledning og bistand til virksomheter, og mindre på kontroll og etterlevelse. De opplyser avslutningsvis i e-posten at plastemballasjeavgiften vil bli evaluert, og at en plan for denne evalueringen vil bli publisert i løpet av 2023.

En innvending mot den britiske avgiften, er at grensen for avgiftsplikt på 30 prosent materialgjenvunnet plast gir få eller ingen incentiver for en produsent eller importør til å forbedre seg ytterligere etter at grensen er nådd. Hovedmotivasjonen kan da lett bli å innrette seg slik at avgiften akkurat unngås, heller ennå arbeide for økt andel materialgjenvunnet plast, utover 30 prosent.

Når det gjelder spørsmålet om hvorvidt avgiften er egnet til å nå formålene, er det verdt å merke seg at Storbritannia- så vidt vi er kjent med -verken har andre avgifter på drikkevareemballasje fra før, eller såpass omfattende produsentansvarsordninger for plastemballasje som det Norge har.

3.2 Spania og Italia

Spania innførte 1. januar 2023 en avgift på plastemballasje til engangsbruk. Avgiften gjelder plast som ikke er fra materialgjenvunnet materiale, og avgiften er gradert ut fra innhold av materialgjenvunnet råvare slik at kostnaden dermed blir mindre jo høyere innholdet av materialgjenvunnet plast er. Avgiften er på 0,45 euro per kg (eller 450 euro per tonn). Avgiften gjelder for produsenter og importører av plastemballasje, men også delvis prosessert plast som brukes i produksjon av emballasje omfattes. Både tom og fylt plastemballasje er avgiftspliktig.

For komposittmaterialer (sammensatte materialer) omfatter avgiften den delen av emballasjen som består av plast. Emballasjen behøver derfor ikke å kun inneholde plast for å være omfattet av avgiftsplikt. Det er noen unntak fra plikten til å betale avgift, for eksempel plastemballasje til medisiner og til sanitærprodukter.

Avgiftsplikt inntreer når produksjonen eller importen av ikke-materialgjenvunnet plastemballasje utgjør mer enn 5 kg per måned.

I Italia skal en avgift på plast etter planen tre i kraft fra 1. januar 2024. Avgiften har som hensikt å redusere produksjon og bruk av engangspplast, men det er litt uklart om

avgiften kun gjelder engangspplast, plastemballasje eller alle plastprodukter. Det er forventet at avgiften skal ligge på 0,45 euro per kg (eller 450 euro per tonn), og at det vil gis fritak for avgift under 25 euro.

Vi har i denne omgang ikke vært i kontakt med spanske eller italienske avgiftsmyndigheter, og har derfor ikke ytterligere informasjon om eventuelle administrative og utilsiktede konsekvenser, eller hvorvidt avgiftene er egnet til å nå sine målsetninger. Ettersom den spanske avgiften er enda nyere enn den britiske, og den italienske enda ikke har tredd i kraft, antar vi at det uansett finnes lite informasjon om dette foreløpig.

Vi bemerker likevel at avgiftsomfanget for den spanske avgiften er noe mer begrenset enn den britiske, ved at den kun omfatter plastemballasje til engangsbruk. De administrative ressursene knyttet til håndteringen av den må derfor antas å bli noe mindre, avhengig av hvor mye ombruksemballasje i plast som finnes på markedet i Spania. Det er ifølge Miljødirektoratet lite ombruksemballasje av plast i Europa i dag.

Videre er det verdt å merke seg at den spanske avgiften, i motsetning til den britiske, er gradert etter innhold av materialgjenvunnet materiale, og at avgiften reduseres i tråd med innhold av slikt materiale. Dermed vil den formodentlig gi nettopp det incentivet for avgiftspliktige virksomheter til stadig å arbeide for økt innhold av materialgjenvunnet materiale, som den britiske avgiften mangler.

4. Eksisterende og kommende EU-regelverk som stiller krav til plastemballasje

For plastemballasje er det i hovedsak tre regelverk som er relevante: den foreslåtte emballasje-forordningen (som skal erstatte dagens emballasjedirektiv (94/62/EC)), den foreslåtte økodesign-forordningen (som skal erstatte dagens økodesigndirektiv, som regulerer energirelaterte produkter), og direktivet om plastprodukter ((EU) 2019/904). Disse regelverkene inneholder en rekke mål og krav, hvorav noen av disse vil omfatte plastemballasje.

4.1 Emballasjeforordningen

Forslag fra EU-kommisjonen om ny emballasje-forordning ble lagt frem i november 2022, og det er ventet endelig vedtak av forordningen i første halvår 2024. Målet med revideringen er å sikre bedre design av emballasje, øke ombruk og redusere mengden emballasjeavfall, for å sikre en sirkulær økonomi. Forordningen vil erstatte dagens emballasjedirektiv, som oppheves når forordningen vedtas. Forslaget omhandler emballasje som helhet, men det er noen bestemmelser spesifikt for plastemballasje, blant annet krav knyttet til reduksjon av lette plastbærepoper, mål om materialgjenvinning, minimumskrav til andelen materialgjenvunnet råvare i plastemballasje, og krav til komposterbar plast.

4.2 Økodesignforordningen

Forordningen vil erstatte dagens økodesigndirektiv, som gjelder energirelaterte produkter, og blir et helhetlig rammeverk som skal sikre bærekraftige og sirkulære produkter. Et av hovedmålene med økodesignforordningen er å redusere negativ miljøpåvirkning i hele et produkts livssyklus, og fremme positive bærekraftegenskaper. Konkrete krav til produkter vil nedfelles i underliggende rettsakter.

Emballasjekrav kan forekomme som del av produktspesifikke krav, i tilfeller der emballasje betraktes som en del av disse produktene. Dette gjelder for eksempel mulig informasjonskrav om andel materialgjenvunnet råvare i emballasje, eller mulig forbud mot dobbeltemballering av kosmetikk- og rengjøringsprodukter.

4.3 Direktiv om plastprodukter

Kommisjonen har anslått at direktivet om plastprodukter regulerer 86 prosent av engangsplasten som finnes på europeiske strender. Direktivet inneholder ulike virkemidler for en rekke engangsprodukter av plast, og for plastholdig utstyr fra fiskeri, akvakultur og fritidsfiske, herunder krav om å innføre utvidet produsentansvar. Bestemmelser som er relevant for plastemballasje, er mål om redusert forbruk av engangs drikkebegre og plastholdige beholdere for medbrakt mat, og krav til innhold av materialgjenvunnet råvare i plastflasker.

Vi viser for øvrig til eget notat fra Miljødirektoratet med en mer omfattende beskrivelse av EU-regelverk knyttet til plastemballasje, samt Miljødirektoratets vurderinger av dette, inntatt som vedlegg til brevet.

5. Returordninger for plastemballasje

5.1 Om returordningene

På midten av 1990-tallet inngikk næringslivet bransjeavtaler med myndighetene, og påtok seg et utvidet produsentansvar for emballasje, deriblant plastemballasje. Materialselskaper for emballasje ble opprettet, for å sikre at myndighetenes krav til blant annet materialgjenvinning og energi-utnyttelse ble oppfylt. Fra 1. september 2017 ble det innført et nytt kapittel 7 i avfallsforskriften (forskrift 1. juni 2004 nr. 930 om gjenvinning og behandling av avfall) om emballasjeavfall, til erstatning for tidligere bransjeavtaler. Forskriften pålegger produsenter og importører som årlig tilfører det norske markedet 1 000 kg eller mer av en emballasjetype, å finansiere innsamling (forstått som separat innsamling) med påfølgende sortering, materialgjenvinning og annen behandling av brukt emballasje og emballasjeavfall gjennom medlemskap i et returselskap godkjent av Miljødirektoratet. Dette følger av avfallsforskriften § 7-5 første ledd. For øvrig vurderer Miljødirektoratet nå om grensen på 1 000 kg skal senkes, alternativt fjernes helt.

Returordningene finansieres ved at produsenter og importører av emballasje betaler et vederlag for emballasjen de setter på det norske markedet. Innbetalt vederlag

skal dekke returselskapenes administrative kostnader, og kostnader til separat innsamling med påfølgende transport og behandling av brukt emballasje og emballasjeavfall.

Returselskapene skal årlig rapportere til Miljødirektoratet total mengde emballasje som medlemmene har satt på det norske markedet, av den emballasjetypereturdordningen omfatter. Det skal også rapporteres vektmengde emballasjeavfall som er innsamlet og mottatt, samt materialgjennvinningsandeler, se avfallsforskriften § 7-12. Emballasje som eksporteres skal ikke rapporteres i Norge.

Det er to godkjente returselskaper for plastemballasje (unntatt drikkevareemballasje) i Norge, Plastretur AS og Emballasjegjenvinning AS. Disse to, samt Infinitum, er også godkjent som returselskaper for drikkevareemballasje av plast. Pliktene i avfallsforskriften kapittel 7 gjelder all plastemballasje uavhengig av om plastmaterialet er fremstilt av fossile, fornybare eller biologisk nedbrytbare råvarer.

Utgangspunktet for rapporteringen er avfallsforskriftens definisjon av emballasje i § 7-3 bokstav a (se punkt 6.1 under), som er harmonisert med EUs emballasjedirektiv. Definisjonen samsvarer også i det alt vesentlige med definisjonen av packaging component i regelverket for den britiske plastemballasjeavgiften.

Det er verdt å merke seg at blant annet avfallssekker, avfallsposer som selges på rull, engangsbestikk, fryseposer som husholdningene selv pakker matvarer i, hundeposer, potteskjulere, cover på plater med digital musikk/film/spill, musikk-/videokassetter og oppbevaringsmaterieell for spill og instrumenter, fat, bøtter, kar, kurver, kassetter, permer o.l. ikke er omfattet av definisjonen av emballasje.

5.2 Om tilsyn

Etter avfallsforskriften § 7-15 skal Miljødirektoratet føre tilsyn med at bestemmelsene i forskriften overholdes. Miljødirektoratet fører risikobasert tilsyn, og tilsyn basert på tips, som også inkluderer returselskapene. Rett før koronapandemien ble det gjennomført tre tilsyn hos returselskaper. Det ble ikke funnet avvik, men det ble gitt noen få anmerkninger. I 2021 gjennomførte direktoratet 40 brevtilsyn med såkalte "gratispassasjerer", det vil si rapporteringspliktige produsenter og importører av emballasje som ikke var medlem av et returselskap.

Når det gjelder rapportene Miljødirektoratet får årlig fra returselskapene, kontrolleres disse for større avvik sammenliknet med foregående år, før tallene sammenstilles og rapporteres videre til EU. Stedlig tilsyn hos det enkelte medlem (produsent, importør) er ikke en prioritert oppgave i Miljødirektoratet.

6. Skattedirektoratets vurderinger

6.1 Avgrensning av 'plastemballasje'

Dersom det skal innføres en avgift på plastemballasje, mener vi det er mest hensiktsmessig å ta utgangspunkt i

definisjonen av emballasje i avfallsforskriften § 7-3 bokstav a:

"a, emballasje; ethvert produkt, som består av materialer av hvilken som helst art, som brukes til innpakking, beskyttelse, håndtering, levering fra produsent til bruker og presentasjon av varer, herunder råvarer og ferdigprodukter. Ved vurderingen av om noe er emballasje skal følgende legges til grunn:

1. Produkter som utgjør en integrert del av et produkt og som er nødvendig for å omslutte, støtte eller bevare produktet i hele dets levetid er ikke emballasje dersom alle deler er bestemt til å brukes eller forbrukes samlet

2. Produkter som er utformet for og beregnet på å bli fylt, eller som selges fylt, skal anses som emballasje i den grad de fyller en emballasjefunksjon

3. Emballasjekomponenter og hjelpeelementer som er integrert i emballasjen, skal anses som en del av den emballasjen de er integrert i. Hjelpeelementer som er hengt direkte på eller er festet til produkter, og som fyller en emballasjefunksjon, skal anses som emballasje med mindre de utgjør en integrert del av produktet og alle deler er bestemt til å forbrukes eller disponeres samlet."

Som nevnt over er denne definisjonen harmonisert med EUs regelverk (emballasjedirektivet), og brukes som grunnlag for rapportering av plastemballasje fra produsent og importør til returselskapene for plastemballasje. Den vil derfor være kjent og innarbeidet både hos returselskapene, og blant medlemmene. Sistnevnte, produsenter og importører av plastemballasje og emballerte produkter, vil bli avgiftssubjekter for en eventuell plastemballasjeavgift.

Videre mener vi plast bør defineres i henhold til produktforskriften § 2b-2 tredje ledd, som gjennomfører EUs direktiv om plastprodukter:

"Med plast menes et materiale som består av en polymer som definert i artikkel 3 i nr. 5) i REACH-forordningen jf. forskrift 30. mai 2008 nr. 516 om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH-forskriften), som kan være tilsatt tilsetningsstoffer eller andre stoffer, og som kan fungere som en strukturell hovedbestanddel i sluttprodukter. Naturlige polymerer som ikke er kjemisk modifisert er ikke omfattet av definisjonen".

Både definisjonen av emballasje og av plast nevnt over samsvarer i det alt vesentlige med definisjonene av packaging component og plastic i den britiske plastemballasjeavgiften.

Dersom en eventuell avgift skal bidra til å oppfylle et mål om økt bruk av materialgjenvunnet råvare, bør videre avfallsforskriftens definisjon av materialgjenvinning i § 7-3 bokstav i, legges til grunn. Denne er også i samsvar med begrepet recycled i den britiske avgiften.

Selv om definisjonen av plastemballasje i utgangspunktet vil være kjent for de delene av bransjen som vil bli avgiftssubjekter for en eventuell avgift, vil det være nødvendig for avgiftsmyndighetene å gi omfattende veiledning med konkrete eksempler på typer emballas-

je som omfattes, og som ikke omfattes, slik både britiske avgiftsmyndigheter har gjort for den britiske plastemballasjeavgiften, og returselskapene har gjort som hjelp for sine medlemmers rapportering. Det etterlatte inntrykket, etter kontakt både med britiske myndigheter og returselskapene, er at det brukes betydelige ressurser på veiledning av hva som omfattes av emballasje, og til å bistå virksomheter i å rapportere korrekt.

6.2 Bør drikkevareemballasje av plast omfattes?

Dersom det skal innføres en avgift på plastemballasje, mener vi drikkevareemballasje av plast bør holdes utenfor, og omfattes av dagens avgifter på drikkevareemballasje.

Dagens miljøavgift på drikkevareemballasje, der produsenter får gradvis reduksjon i avgiften i takt med returandel, er avgiftsteknisk effektiv og enkel å håndtere, og har en reell miljømotiverende effekt for produsentene. Avgiften har sammen med panteordningen bidratt til at Norge i europeisk sammenheng har svært høy pante- og innsamlingsgrad for drikkevareemballasje.

Vi kan ikke se at det finnes tilstrekkelig grunnlag, verken administrativt eller miljøpolitisk, for å gå bort i fra denne ordningen, og inkludere drikkevareemballasje av plast i en eventuell generell avgift på all plastemballasje.

Miljødirektoratet anbefaler for øvrig en helhetlig gjennomgang av miljø- og grunnavgiftene på drikkevareemballasje, der disse vurderes opp mot kravene i den kommende emballasjeforordningen, se punkt 4 over.

6.3 Avgift som incentiv til økt bruk av sekundær råvare?

En eventuell avgift på plastemballasje skal blant annet ha som formål å øke bruken av materialgjenvunnet råvare. En ideell innretning på en slik avgift, ville være en trinnsvis reduksjon i avgiften i takt med økt innhold av materialgjenvunnet råvare, etter mønster av forslaget om materialavgift nevnt i punktet over.

Hovedutfordringen med en slik innretning, er at det i mange tilfeller ikke vil være mulig å fastslå hvor stort innholdet av eventuelt materialgjenvunnet råvare i en plastemballasjeenhet er. Det er i dag ikke mulig å måle innholdet av slik råvare i et plastprodukt, og det er heller ingen krav til merking av slike opplysninger på emballasjen, eller krav om medfølgende dokumentasjon. I praksis må derfor informasjonen i dag innhentes basert på kjennskap til innblanding av råvarer i produksjonsprosessen av plasten. For importører av plastemballasje til Norge, som utgjør den overveiende største andelen av medlemmene av returselskapene, og som vil være avgiftssubjekt for en eventuell avgift, vil det derfor være svært utfordrende å fastsette og betale en plastemballasjeavgift som er differensiert etter innhold av materialgjenvunnet vare.

Vi noterer oss at den spanske plastemballasjeavgiften har en differensiering etter innhold av materialgjenvunnet råvare, jf. punkt 3.2 over, men vi har ikke tilstrekkelig

kunnskap om hvordan dette eventuelt er tenkt gjennomført i praksis.

Som nevnt i punkt 4 over er det vedtatt et EU-krav om innhold av materialgjenvunnet råvare i plastflasker. Videre vil EU-landene 19. juni i år stemme over Europakommisjonens forslag til en underliggende rettsakt om en metode for å beregne og verifisere prosentandelen materialgjenvunnet materiale fra plast innsamlet fra husholdninger. Miljødirektoratet forventer at hovedtrekkene i denne metoden vil ligge til grunn for fremtidige regelverk med innblandingskrav for materialgjenvunnet plast. I tillegg er det foreslått krav fra EU til innhold av materialgjenvunnet råvare i annen plastemballasje, i emballasjeforordningen. I forslaget til emballasjeforordning er det også foreslått krav til merking av emballasje, herunder krav til merking av materialsammensetning. Disse kravene ligger imidlertid noe frem i tid.

Selv om det i utgangspunktet bør være et mål å øke bruken av materialgjenvunnet materiale, er det også noen områder der det ikke er helt opplagt at det alltid er hensiktsmessig med økt bruk. Det er for eksempel strengere regler for bruk av materialgjenvunnet plast brukt i kontakt med mat (matkontaktemballasje), enn for annen plastemballasje. Ifølge Plastretur utgjør matkontaktemballasje av plast i dag rundt 60 prosent av all plastemballasje på det norske markedet.

EU gjennomgår nå sitt regelverk for matkontaktmaterialer, for å sikre at det gir rom for bruk av materialgjenvunnet plast der det ikke gir risiko for mattryggheten, slik at det fremmer sirkulær økonomi der det er trygt. Det er også foreslått innblandingskrav for matkontaktemballasje av plast i emballasjeforordningen, men kravet er satt noe lavere enn for enkelte andre segmenter av plastemballasje for 2030-målene.

En avgift differensiert etter innhold av materialgjenvunnet råvare, vil også kunne stimulere til produksjon av mer komposittemballasje - emballasje som består av flere typer materialer, for eksempel plast, papp eller voks. Til forskjell fra ren plast, som kan samles inn og materialgjenvinnes mekanisk, er det mer komplisert å materialgjenvinne komposittemballasje. Det er derfor en viss risiko for at slik emballasje, på kort sikt, oftere vil gå til forbrenning.

Denne risikoen reduseres imidlertid på noe lengre sikt, dersom EU-kommisjonens forslag til et krav i emballasjeforordningen om at all emballasje skal være egnet for materialgjenvinning i 2030, vedtas. I mellomperioden vil mulige effekter kunne være at bruken av materialgjenvunnet råvare øker, men at eventuell økt bruk av komposittemballasje påvirker emballasjens egnethet for materialgjenvinning. Effekten motvirkes noe av bindende krav til materialgjenvinning av plastemballasje som er rettet mot returselskapene.

6.4 Bør avgiftsplikten avgrenses slik at mindre importører fritas?

Det legges til grunn at en eventuell avgift på plastemballasje skal være en vanlig vareavgift, der avgiftsplikten ligger på innenlandske produsenter og importører. Som nevnt over plikter virksomheter som årlig produserer eller importerer 1 000 kg plastemballasje eller mer, å være medlem av et returselskap. Vi legger til grunn at denne gruppen virksomheter dermed er identifiserbare gjennom sine medlemskap i returselskapene for plastemballasje.

Selskapet Plastretur AS, som er ett av to godkjente returselskap for plastemballasje, har per i dag totalt 3 443 medlemmer, hvorav 543 er produksjonsbedrifter og 2 990 er importører. Medlemmene omfatter både store og små bedrifter fra de aller fleste bransjer. Blant disse kan nevnes Hennes og Mauritz (klær), Orkla (mat mv.), Wilhelmens Chemicals (kjemikalier), Optimera (bygg), Betonmast (entreprenør), Salmar (fisk), Ringnes (drikkevarer), Blomsterringen (planter), Skeidar (møbler) og L'Oreal (hår, hudpleie).

Tall fra Miljødirektoratet viser at det i 2021 ble tilført om lag 224 000 tonn plastemballasje til det norske markedet.

En avgift på plastemballasje vil dermed gi minst 3 500 avgiftssubjekter, dersom minstegrensen på 1 000 kg plastemballasje årlig også legges til grunn for avgifts- og registreringsplikt. Det er i dag rundt 2 800 virksomheter registrert for alle særavgifter til sammen. En avgift på plastemballasje, med minstegrense, vil derfor mer enn doble antallet registrerte virksomheter. Dette vil kreve betydelige ressurser fra Skatteetaten på kort og lang sikt, knyttet til registrering, kredittvurdering, innkreving, meldingskontroller og utvidede kontroller, og eventuell klagesaksbehandling, behandling av refusjonssøknader og illeggelse av tvangsmulkt. I tillegg kommer ressurser knyttet til informasjon, veiledning og opplæring av Skatteetatens egne medarbeidere, i et svært omfattende avgiftsomfang, på et område som må forventes å være i kontinuerlig utvikling. Det er vår oppfatning av fagmiljøet i Divisjon Brukerdialog, som har ansvaret for særavgifter i dag, ikke vil ha kapasitet til å håndtere disse oppgavene alene, med dagens ressursituasjon.

Ettersom importører av plastemballasje vil utgjøre den langt største andelen avgiftspliktige i dag, må det videre vurderes hvorvidt importørene skal underlegges registreringsplikt, i motsetning til hva som ellers gjelder importører av særavgiftspliktige varer, for å sikre at de fanges opp.

Som kjent fra tidligere utredninger av særavgifter, bør minstegrenser for avgiftsplikt som hovedregel unngås. Minstegrenser kan føre til avgiftsmessige tilpasninger, og øke risikoen for omgåelser og forskjellsbehandling av ellers sammenliknbare virksomheter, og dermed konkurransevridning. Det krever også ressurser fra virksomhe-

tene selv å ta stilling til om deres virksomhet omfattes av avgifts-plikten eller ikke. Videre bør en minstegrense ideelt sett følges opp fortløpende, både fra virksomhetene selv, og fra skattemyndighetene. Dermed påløper det ytterligere administrative kostnader.

En minstegrense kan forsvares dersom den kan bidra til å redusere de administrative kostnadene knyttet til avgiften, som antall avgiftssubjekter og mengden og typene avgiftspliktige plastemballasje. Hvis minstegrense skal anbefales, bør den samsvare med minstegrensen på 1 000 kg årlig, i samsvar med systemet etter avfallsforskriften § 7-5.

Avgrensninger av avgiftsplikten, ved minstegrense som nevnt i punktet her, eller ved eventuelle avgrensninger av hva som omfattes av emballasje, vil være nødvendig primært av administrative årsaker. Selv om det i en ideell verden er ønskelig å omfatte all plastemballasje, og alle aktører som bidrar til å bringe plastemballasje inn på det norske markedet, vil dette ikke være praktisk mulig. Om disse avgrensningene vil ha "vesentlige negative virkninger på måloppnåelsen", kommer an på hvor målet settes, og hvilke premisser som ligger til grunn for dette. Hvis målsetningen med en eventuell plastemballasjeavgift baseres på disse avgrensningene, kan vi ikke se at det er grunnlag for å si at de vil ha vesentlige negative innvirkninger på måloppnåelsen.

Dersom det skulle bli aktuelt å innføre en avgift på plastemballasje, bør den etter vårt syn ikke ha noen fritak, utover minstegrensen og det generelle fritaket for utførsel. Fritak kompliserer regelverket, øker den administrative belastningen for avgiftsmyndighetene og de avgiftspliktige, og kan bidra til å uthule avgiftsgrunnlaget. Vi mener dette i særlig stor grad vil gjelde for en eventuell plastemballasjeavgift, som allerede har et svært omfattende og komplekst avgiftsomsfang, og et svært høyt antall avgiftssubjekter.

7. Oppsummering

Etter en samlet vurdering av avgiftstekniske hensyn, mulig måloppnåelse og utviklingen i EU på plastemballasjeområdet, er det etter vår vurdering ikke tilstrekkelig sterke holdepunkter for å anbefale en avgift på plastemballasje etter en vareavgiftsmodell. Vi legger vekt på at effekten av en avgift på de formålene den skal ivareta - reduksjon i utslippene av klimagasser ved produksjon og forbrenning av fossil plast, reduksjon av mengden plastemballasje og økt bruk av sekundær råvare er for usikker, spesielt vurdert opp mot de betydelige administrative kostnadene innføring og forvaltning av en avgift vil medføre.

Vi viser særlig til at det i praksis ikke er mulig, eller i det minste svært utfordrende, for avgiftspliktige virksomheter å kunne fastsette en avgift differensiert etter innhold av materialgjenvunnet vare, når dette innholdet i mange tilfeller ikke er kjent. En avgift uten mulighet for slik differensiering, kan vi vanskelig se at vil ha noen reell miljøeffekt, med mindre avgiften er svært høy.

Videre viser vi til de til dels omfattende kravene fra EU som vil komme i løpet av de nærmeste årene, både til innhold av materialgjenvunnet vare i plastemballasje, og til reduksjon av plastemballasje generelt, og som vi har tro på at blir fulgt godt opp blant annet gjennom de omfattende produsent-ansvarsordningene Norge allerede har for plastemballasje. Så kan det hevdes at en avgift på plastemballasje ville kunne bidra til å oppfylle EUs krav raskere enn uten avgift, og for et mulig EU-krav om reduksjon i mengden emballasjeavfall kan det også vise seg å være et styringseffektivt virkemiddel. Det kan selvsagt ikke utelukkes, men som nevnt over vurderer vi effekten av en avgift som for usikker, spesielt ettersom det eneste reelle alternativet altså ser ut til å være en flat avgift på all plastemballasje, uten mulighet for differensiering - i hvert fall ikke per i dag - og til uforholdsmessig store administrative kostnader.

Vi mener under enhver omstendighet at dagens miljøavgift på drikkevareemballasje bør opprettholdes slik den er, for drikkevareemballasje av plast.

Når det etableres ny kunnskap, som for eksempel analyser som viser klimaeffekten av redusert plastemballasje og økt bruk av materialgjenvunnet plast, sammen med evalueringer og erfaringer fra Storbritannia og Spania, vil det være mulig å vurdere en eventuell avgift på nytt. Videre vil endelig vedtak av emballasjeforordningen, som er ventet våren 2024, gi verdifull kunnskap. Det kan også være naturlig å se nærmere på om det er enkelte segmenter innenfor plastemballasjespekteret som er særlig egnet for en avgift.

Også når det gjelder fastsettelse av innhold av materialgjenvunnet råvare, vil evalueringer og erfaringer fra Storbritannia og Spania forhåpentligvis kunne bidra til kunnskap om hvordan avgiftspliktige virksomheter kan innhente denne typen informasjon. Det samme gjelder erfaringer fra bruk av EUs metodikk for måling av materialgjenvunnet innhold i plastflasker, som er ventet vedtatt i juni 2023.

Vennligst oppgi vår referanse ved henvendelse i saken.

SPØRSMÅL NR. 150**Innlevert 18. oktober 2023 av stortingsrepresentant Tone Wilhelmsen Trøen****Besvart 25. oktober 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Hva har statsråden tenkt til å gjøre for å sikre at kreftpasienter får behandling innen fristene i pakkeforløpene, og at sykehusene har den styringsinformasjonen de trenger for å legge til rette for dette?

BEGRUNNELSE:

Pakkeforløpene for kreft ble i sin tid innført av daværende helseminister Bent Høie for at pasienter med mistanke om kreft skulle få raskere og mer forutsigbare forløp. Et pakkeforløp består av faser med hver sin anbefalte forløpstid. Til slutt legges de sammen i én samlet forløpstid: fra henvisning er mottatt i sykehuset til behandling er startet. Helsedirektoratet publiserer månedlige tall på blant annet andelen som har gjennomført pakkeforløpet innen anbefalt tid. Måltallet her er satt til 70 prosent.

I sommer viste det seg at Helsedirektoratet ikke hadde oppdatert tallene på mer enn et halvt år. I perioden fra januar 2023 til juni 2023 ble ingen tall publisert, og sykehusene sto i den forbindelse helt uten styringsinformasjon som kunne si noe om hvorvidt de leverte på målene beskrevet over. Da tallene først kom i juni var de mangelfulle både i forhold til antall pasienter registrert og informasjon om forløpstidene og derfor lite til nytte for sykehusene.

Nå viser det seg at rapportering på pakkeforløp fortsatt ikke er på plass når vi nå nærmer oss slutten av året. I tillegg til dette er det planer om å gå fra månedlig rapportering til tertialvis rapportering fra januar 2024. Vi kjenner til at ledere i sykehusene rapporterer at de både nå og med den planlagte reduksjonen i rapporteringshyppighet ikke vil ha god nok informasjon til å kunne gjøre nødvendige tilpasninger for å sikre nok kapasitet i de ulike trinnene i et pakkeforløp og gjennom det oppfylle målsetningen om å gi behandling i tide. Kreftforeningen uttalte i Aftenposten 5. juli at dette kan sammenliknes med å styre et stort skip i blinde.

Svar:

For å svare på spørsmålet har jeg bedt om innspill fra Helsedirektoratet. Ifølge Helsedirektoratet ble det i 2023 gjort endringer i produksjonen av data for pakkeforløp kreft. Den tekniske omleggingen ga flere uforutsette utfordringer som resulterte i forsinkelser i oppdatering av datagrunnlaget. Utsending av tilbakemeldinger om data-

kvalitet til helseforetak og regionale helseforetak ble også forsinket.

Helsedirektoratet arbeider nå med å fornye statistikken som publiseres fra NPR og KPR. Fra desember 2023 vil det bli et tydeligere skille mellom statistikk og styringsdata.

Statistikken er anonym og tilgjengelig for alle på Helsedirektoratets nettsider med tertialvise rapporteringer. Helsedirektoratet justerer metoder for anonymisering og presenterer hovedtall. Enkelte visninger blir derfor mindre detaljert enn tidligere.

Styringsdata er informasjon på et detaljert nivå og er beregnet for ekspertbrukere. Slik informasjon tilgjengeliggjøres på andre måter enn publisering på nett, for eksempel ved påloggingsløsninger eller krypterte forsendelser. Styringsdata kan utleveres etter søknad eller gjennom samarbeidsavtaler.

Ifølge Helsedirektoratet er det bare publisering av anonym statistikk som blir tertialvis. Direktoratet kommer fortsatt til å sende tilbakemeldinger på datakvalitet hver måned. Ved behov for månedlige leveranser av styringsdata kan det bestilles eller avtales.

Det er beklagelig at den tekniske omleggingen i produksjon av data for pakkeforløp kreft har medført ulemper i arbeidet med å følge opp kreftpasienter. Jeg forutsetter at det nye systemet for publisering av data vil gi helseforetakene den styringsinformasjonen de trenger for å legge til rette for at kreftpasientene får behandling innen fristene i pakkeforløpene.

